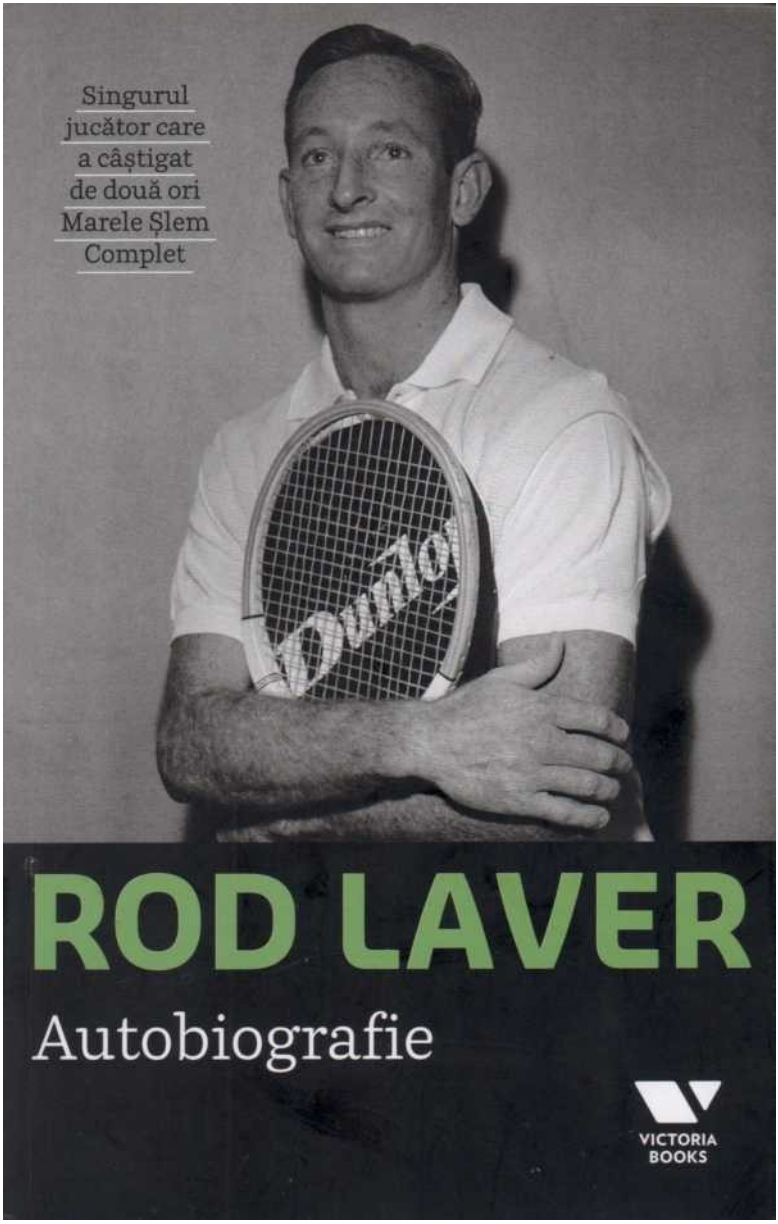

Rod Laver.

Membru al Ordinului Imperiului Britanic, deţine

recordul pentru cele mai multe titluri câştigate în istoria tenisului – peste 200 de turnee. S-a menţinut pe prima poziţie a clasamentului mondial timp de şapte ani consecutivi şi este singurul jucător care a obţinut de două ori un Mare Şlem Complet. La sfârşitul anilor 1960, era considerat cel mai bun jucător de tenis din lume. În prezent.

Rod Laver locuieşte la Carlsbad, California.

Larry Writer este scriitor, jurnalist şi speaker. A scris pentru The Sydney Morning Herald, The Melbourne Age, The Weekend Australian Magazine, Sydney Magazine, Marie Claire, Vogue, The Bulletin, Australian Business şi Australian Financial Review. A fost redactor, jurnalist şi şef al biroului de presă din Londra al Australian Consolidated Press şi al Time Inc.

Foto copertă

e Gulliver/Getty Images/Sygma

cu Larry Writer

Autobiografie

Traducere din engleză de Cosmin Maricari

Titlul original al acestei cărţi este *An Autobiography* de Rod Laver.

Copyright © Rodney Laver, 2013, 2016
e Publica, 2017, pentru ediţia în limba română
Toate drepturile rezervate. Nicio parte din această carte nu poate fi reprodusă sau difuzată în orice formă sau prin orice mijloace, scris, foto sau video, exceptând cazul unor scurte citate sau recenzii, fără acordul scris din partea editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
LAVER, ROD
Autobiografie / Rod Laver cu Larry Writer; trad: Cosmin Maricari.
— Bucureşti: Publica, 2017 ISBN 978 – 606 – 722 – 229 – 6
I. Writer, Larry
II. Maricari, Cosmin (trad.)
821.111
VICTORIA BOOKS este un imprint al editurii PUBLICA
editori: Cătălin Muraru, Silviu Dragomir director executiv: Bogdan Ungureanu design: Alexe Popescu redactor: Laura Davidescu corector: Rodica Creţu, Paula Rotaru cită: Dragoş Tudor

Pentru Mary şi pentru familia mea

CUPRINS

Cuvânt înainte 9
Mulţumiri 15
Acronime 21

1. Băiatul de la ţară 23
2. Charlie şi Hop 33
3. Naiv în străinătate 59
4. În focurile iadului 79
5. Punctul critic 95
6. Câştig la Wimbledon 107
7. Îndrăznesc să visez 117
8. Primul meu Mare Şlem 141
9. Anii nomazi 159
10. Dacă e marţi…
probabil suntem în Khartoum 185
11. Partida dragostei 209
12. Revoluţia tenisului deschis 225
13. Al doilea Mare Şlem 251
14. Înapoi pe pământ 315
15. Caruselul banilor 331
16. Pentru Australia 355
17. Relaxarea 365
18. Noi orizonturi 383
19. Atacul v 395
20. Onoarea supremă 413
21. Parada trecătoare a vieţii 423
Cuvânt înainte de Roger Federer

Dacă iubeşti cu adevărat sportul pe care îl joci, trebuie să îi cunoşti istoria pentru a înţelege cum a devenit ceea ce este în prezent.

Puţine sporturi au o istorie mai lungă şi mai bogată decât tenisul şi niciun alt jucător nu este mai important în această istorie decât Rod Laver. Cele mai vechi amintiri pe care le am despre tenis îl implică şi pe Rod „Racheta” Laver, cel mai mare dintre cei mai mari campioni pe care i-a dat sportul nostru.

Să câştigi cele patru turnee majore în acelaşi an, obţinând un Mare Şlem complet, ba chiar să faci asta de

două ori, este una dintre cele mai importante realizări ale unui jucător de tenis. În 1962, Rod a devenit al doilea bărbat care a reuşit acest lucru. Şapte ani mai târziu, Rod avea să cucerească din nou Everestul sportului, devenind primul jucător, bărbat sau femeie, care să fi câştigat Marele Şlem a doua oară.

Niciun alt jucător de tenis masculin nu a mai câştigat un Mare Şlem complet de atunci.

Când te gândeşti la jucătorii care au onorat circuitul mondial cu talentul lor extraordinar după al doilea Mare Şlem al lui Rod, cel din 1969, jucători precum Connors, Borg, McEnroe, Becker, Edberg, Lendl, Sampras, Agassi, Nadal şi Djokovic, îţi dai seama de cât de greu e să atingi acest superlativ. Trei dintre noi, Andre, Rafa şi cu mine, am câştigat toate cele patru turnee de Mare Şlem, dar niciodată toate în acelaşi an.

Această realizare extraordinară e ceea ce îl deosebeşte pe Rod Laver de toţi ceilalţi jucători. Aceasta este contribuţia sa unică la istoria tenisului.

L-am cunoscut pe Rod abia în ianuarie 2006, la Australian Open. Se întâmpla cu doar câteva zile înainte de acel eveniment despre care s-a vorbit atât de mult, când, pe terenul central, în faţa a 15.000 de fani care aclamau şi a telespectatorilor din toată lumea, am izbucnit în plâns imediat după ce Rod mi-a oferit cupa Sir Norman Brookes Challenge.

Eram destul de relaxat, deşi obosit după ce câştigasem partida. Abia când mi-au rostit numele şi am fost chemat să primesc trofeul chiar de la Rod Laver, în extraordinara arenă din Melbourne Park care îi poartă numele, am fost lovit de însemnătatea momentului. Mi-am dat seama de cât de norocos sunt că trofeul Norman Brookes îmi va fi înmânat de însuşi Rod. Este un moment pe care nu îl voi uita niciodată.

Există şi o notă de subsol la aceste evenimente. Când l-am întâlnit prima dată pe Rod, în marţea de dinainte de finală, am avut şansa să ne cunoaştem un pic mai bine. Am vorbit despre cât de timid eram la începutul carierei, iar Rod mi-a povestit că şi el era timid când era un jucător tânăr. În acel moment mi-am dat seama că avem multe lucruri în comun şi am început să mă simt foarte confortabil în prezenţa lui

Văzând acest lucru, Tony Roche, care era antrenorul meu în acea vreme, dar şi prieten apropiat al lui Rod, a aranjat să mă întâlnesc cu el după meciurile din sferturile de finală şi semifinală. Tony îmi povestise o mulţime de istorioare despre Rod şi despre zilele bune de pe vremea când încă juca, aşa că a fost o reală plăcere să aud poveştile spuse de Rod însuşi. Discuţiile cu Rod, care e o parte atât de importantă din esenţa şi din moştenirea tenisului, m-au motivat extraordinar de mult. Sunt convins că acele conversaţii cu Rod mi-au dat impulsul şi inspiraţia necesare pentru a câştiga a doua oară consecutiv trofeul Australian Open.

După acele momente ameţitoare din Melbourne, Rod a mai fost martor şi la cele mai recente victorii ale mele în finala de la Wimbledon, împotriva lui Andy Roddick în 2009 şi împotriva lui Andy Murray în 2012. Nu aş îndrăzni să spun că Rod este talismanul meu, dar prezenţa lui la orice turneu nu doar că mă mobilizează, dar mă şi ajută să dau pe teren tot ce am mai bun. Mă bucur de fiecare dată când marii noştri jucători revin pe arene să ne vadă jucând, dar prezenţa lui Rod este întotdeauna incredibil de specială.

Rod s-a retras din circuit cu doar câţiva ani înainte de a mă fi născut, aşa că nu am asistat niciodată pe viu la o demonstraţie a uimitoarelor sale abilităţi. Am urmărit însă înregistrări video cu finalele sale şi am fost fascinat de jocul impecabil şi de felul incomparabil în care reuşea să

stăpânească tot terenul. Rod părea să nu aibă puncte slabe şi, deşi a fost mereu un adevărat cavaler pe teren, a dat totodată dovadă de o voinţă de oţel şi o rezistenţă incredibilă sub presiune. A jucat mereu la cel mai înalt nivel în toate competiţiile majore la care participat, fie ele finale de Mare Şlem sau de Cupa Davis.

Rod a trecut de la statutul de amator la cel de jucător profesionist la douăzeci şi patru de ani, după ce a câştigat Marele Şlem din 1962. Din această cauză nu a mai putut să joace în turneele de Mare Şlem deschise doar amatorilor, cel australian, cel francez, Wimbledon şi US Open, până cu câteva luni înainte să împlinească treizeci de ani, în 1968, când aceste turnee au fost deschise şi profesioniştilor, nu doar amatorilor. În tot acest timp, Rod a ratat şansa de a juca pentru 21 de titluri de Mare Şlem. Nu putem decât să presupunem câte dintre acestea ar fi putut să câştige.

De-a lungul celor 22 de ani ai carierei începute în 1956, Rod a contribuit enorm la evoluţia tenisului. Uriaşul său talent este responsabil cel puţin parţial pentru schimbarea modului în care se joacă tenis. De exemplu, Rod a fost primul jucător care a stăpânit şi care a folosit în mod constant un topspin puternic, atât pe rever, cât şi pe forehand. Acest lucru a fost excepţional, deoarece niciun alt stângaci nu reuşise să folosească reverul cu topspin înainte ca Racheta să înceapă să trimită acele lovituri-bombă cu stânga. O realizare majoră, având în vedere cât de mic era în acele vremuri capul rachetelor de lemn! Pe atunci, Rod era deja pe drumul care urca spre vârful topului mondial. Ceilalţi jucători şi-au dat seama că trebuie să înveţe lovitura cu topspin, altfel vor rămâne în urmă. Rezultatul a fost că, până la jumătatea anilor 1970, era deja imposibil să mai câştigi un turneu major fără a stăpâni lovitura cu topspin. Rod Laver i-a forţat pur şi

simplu pe ceilalţi jucători să îşi schimbe felul în care abordau jocul şi să îşi regândească stilul, tehnica şi tactica pe teren.

De asemenea, Rod a fost principalul catalizator care a determinat introducerea tenisului deschis în 1968, eveniment care a revoluţionat complet structura sportului şi a schimbat jocul pe vecie. Până în a doua jumătate a anilor 1960, Rod era deja recunoscut de toată lumea drept cel mai bun jucător al lumii. Cei mai puternici adversari ai săi în lupta pentru acest titlu proveneau mai ales din rândul jucătorilor profesionişti, de exemplu marele Pancho Gonzales sau vedete australiene, ca Lew Hoad (eroul personal al lui Rod) şi Ken Rosewall. Drept urmare, neparticiparea jucătorilor profesionişti la turneele de Mare Şlem rezervate doar amatorilor devenea tot mai greu de acceptat de către oricine avea în vedere interesele reale ale tenisului

Cele patru turnee majore începuseră să îşi piardă reputaţia din cauză că jucătorii cei mai buni nu puteau să participe. Cei mai mulţi dintre oficialii tenisului pentru amatori erau complet împotriva oricărei schimbări, de teamă că şi-ar putea pierde influenţa sau, eventual, chiar controlul asupra jucătorilor din propria ţară. În acest context, decizia crucială de a lansa tenisul deschis, luată în 1968, este meritul câtorva administratori de centre de tenis vizionari, în special al lui Herman David, preşedintele All England Club. Această decizie a dat o nouă perspectivă tenisului, făcând posibilă transformarea sa într-un sport mondial de elită.

Rod este unul dintre cei mai drăguţi oameni pe care i am cunoscut vreodată. Este prietenos, generos şi optimist. Afişează o modestie care te face să îl îndrăgeşti şi care îl recomandă nu doar ca pe unul dintre cei mai mari jucători de tenis din istorie, ci şi ca pe o adevărată legendă a

sportului mondial.

Pentru Rod, familia este mereu pe primul plan.

Atât eu, cât şi soţia mea, Mirka, avem o profundă admiraţie pentru devotamentul total de care a dat dovadă Rod când a avut grijă de iubita sa soţie, Mary, în ultimii ei ani de viaţă. Loialitatea absolută şi puterea sa interioară erau din nou puse în joc. Înainte de asta, Mary jucase un rol esenţial în recuperarea lui Rod după un atac cerebral pe care îl suferise în 1998, iar Rod a fost, la rându-i, alături de ea până la final, în noiembrie 2012.

În paginile următoare, Rod ne spune extraordinara poveste a unui băiat timid din pustiul Queenslandului, cu pistrui pe faţă şi cu un talent uriaş, care, datorită sprijinului primit de la oamenii potriviţi, la momentul potrivit, a fost în stare să-i îndeplinească visul tatălui său de a avea un fiu care va câştiga Wimbledonul şi care a devenit apoi cel mai mare jucător de tenis al tuturor timpurilor.

Rod iubeşte tenisul şi tot ce ţine de acest sport, iar acest lucru reiese din fiecare pagină a cărţii. Şi poate, după ce veţi termina de citit această poveste, veţi înţelege mai multe despre sportul pe care îl adorăm.

Roger Federer Septembrie 2013

Mulţumiri

1

Foarte mulţi prieteni şi colegi au adus contribuţii minunate la această carte şi la viaţa şi cariera în tenis relatate în ea. Vă mulţumesc tuturor, precum şi oricărei alte persoane pe care am omis-o, din neatenţie.

În octombrie 2012, Larry Writer a petrecut la mine acasă, la Carlsbad, California, mai multe săptămâni, înarmat cu un reportofon şi cu sute de întrebări care nu transformat discuţiile despre întâmplările vieţii mele într-o adevărată plăcere. Apoi Larry m-a ajutat wă-mi pun

amintirile şi gândurile în cuvintele pe care le veţi citi curând.

Îi sunt recunoscător managerului meu, Stephen Walter, un om de ispravă şi loial, care a avut mereu Krijă să-mi protejeze interesele.

Nu există om care să ştie mai multe despre tenis decât Geoff Pollard, vicepreşedintele Federaţiei Internaţionale de Tenis, preşedinte al Federaţiei Oceanice de Tenis, preşedinte al Comitetului pentru

Regulile Tenisului din cadrul ITF şi preşedinte al Tennis Australia în perioada 1989 – 2010. îi mulţumesc lui Geoff pentru că a verificat acurateţea informaţiilor din text şi pentru că a oferit sugestii şi corecturi de nepreţuit.

Abilităţile de tenismen şi mentalitatea de câştigător care mi-au fost insuflate de antrenorii mei, regretaţii Charlie Hollis şi Harry Hopman, sunt prezentate pe larg în paginile următoare. E suficient să spun că, fără aceşti oameni foarte speciali, nu aş fi putut niciodată să ajung jucătorul care am fost.

Pentru camaraderia pe care mi-au arătat-o, dar şi pentru rivalitatea feroce, însă corectă, le mulţumesc colegilor din generaţia de aur a tenisului australian: Ashley Cooper, Roy Emerson, Neale Fraser, regretatul Lew Hoad, John Newcombe, Tony Roche, Ken Rosewall, Frank Sedgman şi Fred Stolle. Aş dori, de asemenea, să le pomenesc şi pe soţiile acestora: Helen Cooper, Joy Emerson, Thea Neale, Jenny Hoad, Angie Newcombe, Sue Roche, Wilma Rosewall, Jean Sedgman şi Pat Stolle. Urări de bine şi celor din alte ţări: Charlie şi Shireen Pasarell, Butch şi Marilyn Buchholz, Ray şi Susan Moore şi Cliff Drysdale. De asemenea, le mulţumesc şi prietenilor mei, regretatul Frank Gorman, Jim Shepherd şi domnului şi doamnei Cereal Shepherd, care m-au luat sub aripa lor protectoare când eram tânăr.

John şi Roberta McDonald sunt prieteni care au împărtăşit cu generozitate din înţelepciunea, încrederea şi cunoştinţele lor despre tenis. John m-a prezentat amicului său, regretatul Charlton Heston, şi soţiei sale, Lydia, pentru care niciun gest de prietenie nu era prea mare. Chuck Heston ne-a arătat mie şi celorlalţi jucători de tenis că vedetele de cinema pot fi la fel de intimidate de campionii sportului pe cât suntem noi de starurile filmului.

Îi mulţumesc scriitorului şi omului de afaceri Robert Edsel pentru prietenie şi inspiraţie. Le sunt recunoscător şi vechilor mei prieteni, Tony Godsick, care are în prezent onoarea de a-i fi manager lui Roger Federer, şi soţiei lui, Mary Jo Fernandez.

Şi ce onoare pentru mine că marele Roger Federer şi-a jertfit un pic de timp din cariera lui inegalabilă pentru a scrie prefaţa acestei cărţi! Pun mare preţ pe cuvintele generoase ale lui Roger şi îi sunt foarte recunoscător. De asemenea, îi mulţumesc soţiei sale, Mirka, pentru prietenia şi amabilitatea de care a dat dovadă.

Le sunt foarte recunoscător sponsorilor mei, Rolex, Adidas şi ANZ Bank. Mi-au fost alături la bine şi la greu. ANZ a fost prima mea bancă pe vremea când eram tânăr, Rolexul din lemn de palisandru cu care mi-am făcut cinste cu trei decenii în urmă încă nu a ratat nicio bătaie şi Adidas produce pantoful Rod Laver de mai bine de 40 de ani. Avem o istorie împreună.

Bud Collins este unul dintre cei mai buni scriitori din câţi au existat în lumea tenisului. Sunt mândru să mă număr printre prietenii lui Bud şi ai soţiei lui, Anita. În 1971, în colaborare cu Bud am scris *Thee ducation of a Tennis Player*, o carte de care sunt foarte mândru şi care a fost o resursă minunată pentru aceste memorii, fiecare dintre paginile sale ajutându-mă să-mi amintesc întâmplările trecutului.

Fără încrederea, curajul şi cunoştinţele regretatului promotor sportiv şi om de afaceri Lamar Hunt şi ale ginerelui său, Al Hill Jr., tenisul profesionist aşa cum îl ştim în prezent nu ar mai fi existat. Le suntem cu toţii recunoscători lui Lamar şi lui Al, precum şi soţiei lui Lamar, Norma.

În anii sălbatici ai jocului profesionist, un promotor cu integritate, care să-şi organizeze evenimentele cu profesionalism şi să nu fugă din oraş înainte ca jucătorii lui să fie plătiţi, valora greutatea lui în aur.

Pat Hughes a fost un astfel de promotor, precum şi un jucător excelent şi administrator sportiv pentru Dunlop la Londra.

Compania IMG, condusă de regretatul Mark McCormack şi cu Jay Lafave drept reprezentant al meu, mi-a gestionat perfect cariera foarte mulţi ani.

L-am admirat pe regretatul Adrian Quist ca jucător de tenis, apoi ca jurnalist de tenis. îi mulţumesc pentru o viaţă de susţinere şi înţelepciune. Le sunt recunoscător, de asemenea, tuturor celorlalţi scriitori despre tenis, care mi-au descris cariera cu acurateţe şi înţelegere.

Mulţumiri lui Chris Clouser, prieten, om de afaceri şi preşedinte al International Tennis Hall of Fame din Newport, Rhode Island. El şi soţia lui, Patti, mi-au fost aliaţi de încredere.

Campionatele de la Wimbledon au fost şi rămân speciale pentru mine, iar All England Tennis Club rămâne pe mâini bune sub conducerea lui Philip Brook. La fel simt şi campionatele din Australia, care-l au pe Steve Woods drept preşedinte executiv al Tennis Australia.

Îi mulţumesc lui Wick Simmons şi soţiei sale, Sloane. Wick, preşedintele Nasdaq Stock Market Inc. şi fost preşedinte al Shearson Lehman and Prudenţial Securities, mi-a oferit sfaturi financiare excelente şi foarte necesare şi

a fost un bun prieten şi partener de tenis.

Tom Gross a oferit servicii minunate ca instructor la Laver-Emerson Tennis Holidays şi încă este unul dintre cei mai buni maeştri de ceremonii din domeniu.

Pentru că m-a ajutat să fac această carte o realitate, îi mulţumesc lui John Tall pentru generozitatea şi minuţiozitatea cu care s-a documentat şi mi-a oferit multe dintre fotografiile care apar în acest volum, lui Jennie Fairs, pentru documentarea meticuloasă, lui Tom Gilliatt, director şi editor de literatură de non-ficţiune şi lui Jo Lyons, editor la Pan Macmillan, editura mea. Le mulţumesc şi publiciştilor Tracey Cheetham şi Eve Jackson. îi rămân dator şi talentatului scriitor australian Les Carlyon, care ne-a pus, pe mine şi pe Stephen Walter, în legătură cu Pan Macmillan.

În cele din urmă, cele mai călduroase mulţumiri i le adresez mult iubitei şi atât de regretatei mele soţii, Mary Laver, pentru dragostea pe care mi-a purtat-o, pentru curaj, pentru că mi-a fost alături în călătoria vieţii, pentru că mi-a înseninat orizonturile şi pentru că m-a ajutat să înţeleg că viaţa nu înseamnă doar tenis şi că familia este totul. Toată dragostea mea şi pentru fiul meu, Rick, soţia lui, Sue, şi fiica lor, nepoata mea, Riley. Gânduri iubitoare şi pentru regretaţii mei părinţi, Roy şi Melba, pentru fratele meu, Bob, sora mea, Lois, şi soţul ei, Vie, fratele meu, Trevor, şi pentru Betty, soţia lui, a cărei minunată şi cuprinzătoare carte despre cariera mea, *The Read-Headed Rocket from Rockhampton*, publicată independent, a fost o resursă, de nepreţuit pentru acest volum, ca şi *Education of a Tennis Player*. Un alt lucru pentru care trebuie să-i mulţumesc lui Betty este munca minunată pe care a făcut-o când a răscolit albumele fotografice ale familiei Laver în căutarea instantaneelor de familie. De asemenea, copiii lui Mary, Ann Marie Bennet şi soţul ei, Kipp, Ron şi soţia lui,

Julie, şi Stephen Benson, prin faptul că m-au primit în viaţa lor, mi-au oferit un dar pe care-l preţuiesc nespus.

Acronime

ATP – Asociaţia jucătorilor profesionişti de tenis (Association of Tennis Professionals)

ILTF – Federaţia internaţională de tenis pe iarbă (International Lawn Tennis Federation)

ILTPA – Asociaţia internaţională a jucătorilor de tenis pe iarbă (International Lawn Tennis Players Association), care a devenit ulterior Asociaţia internaţională a jucătorilor de tenis IMG – International Management Group IPA – Asociaţia internaţională a jucătorilor (International Players Association)

IPTPA – Asociaţia internaţională a jucătorilor profesionişti de tenis (LA) (International Professional Tennis Players Association)

LET – Laver-Emerson Tennis

LTA – Asociaţia de tenis pe iarbă (Iugoslavia) (Lawn Tennis Association)

LTAA – Asociaţia de tenis pe iarbă din Australia (Lawn Tennis Association)

NTL – Liga naţională de tenis (National Tennis League)

WCT – Campionatul mondial de tenis (World Championship Tennis)

Băiatul de la tară

*

Tenisul a fost o parte importantă a vieţii mele de când mă ştiu. Ce altceva să facă un puşti? Din copilăria mea, pe când familia se tot muta de colo-colo în zona rurală din Queensland, nu-mi pot aminti vreo casă, curte sau păşune pe care să nu fi fost împrăştiate rachete şi mingi de tems... pe lângă mingile de fotbal, bâtele şi mingile de crichet, normal. Şi nu eram singurul. Dacă trăiai în Australia în anii 1940 – 1950, acei ani de aur ai inocenţei, înainte ca terenurile de tenis publice care erau peste tot în cartierele rurale şi suburbane din Australia să fie alungate de case, blocuri, birouri, parcări, fabrici şi malluri, cu siguranţă că sportul pe care-l jucai era tenisul. Era o ocupaţie naţională, ca şi crichetul, fotbalul australian şi înotul. Pe atunci, o rachetă de tenis era la fel de importantă pentru un băiat cum ar fi acum un Playstation, un iPod sau un telefon mobil. Având în vedere acest lucru, precum şi faptul că părinţii, fraţii, rudele şi prietenii mei erau cu toţii nebuni după tenis, nu prea am avut altă alegere decât să-l joc.

M-am născut pe 9 august 1938, cu doar o lună înainte ca americanul Donald Budge să câştige primul Mare Şlem din tenis, la spitalul Tannachy din Rockhampton, al treilea copil al lui Roy şi Melba (numită astfel după Dama Nellie Melba[1], desigur) Laver. Fratele meu, Trevor, era cu şase ani mai mare decât mine, iar Bob se născuse cu patru ani mai înainte. Sora mea, Lois, este cu nouă ani mai mică decât mine. Tata era crescător de vite, un tată iubitor şi cald, însă, precum toţi văcarii, era un tip dur, aspru, care-şi trata singur rănile de la fermă (în

1 Dama Nellie Melba (1861-1931), născută Helen Porter Mitchell, a fost o faimoasă soprană australiană. Pseudonimul Melba provine de la Melbourne, oraşul în care s-a născut. în 1918 a fost numită Damă în grad de Comandor al Ordinului Imperiului Britanic pentru eforturile depuse pentru strângerea de fonduri pentru victimele Primului Război Mondial (n.t.).

primul rând pentru că nu exista niciun spital în apropiere). Casa noastră era Langdale, o fermă de vite întinsă pe 9 300 de hectare, la o oră distanţă de oraşul Marlborough, aflat la 96 de kilometri nord faţă de Rocky. Tatăl meu, care a crescut în Gippsland, Victoria, era unul dintre cei 13 copii ai familiei Laver, dintre care opt erau băieţi Aşa se face că, în competiţiile sportive locale, fraţii Laver reprezentau cea mai mare parte din echipele de crichet sau fotbal sau patru echipe de dublu în tenis. Şi familia mamei, Roffey, era pasionată de sport. Alice Roffey, bunica mea, a călărit până când a murit, la 90 de ani

Oamenii din Queensland au fost mereu duri şi independenţi, însă, cu excepţia căldurii, a ploii tropicale şi a acelor minunate case vechi cu verandă spaţioasă, zona rurală a Queenslandului anilor 1940 ar părea complet diferită pentru cei care o cunosc doar în timpurile moderne. Majoritatea drumurilor nu erau asfaltate şi-mi pot aminti cangurii sărind pe lângă maşina familiei când călătoream pe distanţe mari din oraş în oraş, de la o fermă la alta. Când eram copil, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, guvernul a adoptat măsuri pentru sprijinirea efortului de război. Uneori, curentul era oprit în oraşe pentru a preveni raidurile aeriene japoneze, mâncarea era raţionalizată şi distracţia la fel. Evenimentele sportive se mai ţineau doar în weekenduri. Mama şi tata trebuiau să aibă mereu cărţile de identitate la ei Erau mai puţini tineri, pentru că mulţi dintre ei luptau în război. Părul ras şi perciunii scurţi, acesta era stilul preferat de bărbaţii din Queensland. Majoritatea dintre aceştia fumau ţigarete rulate şi purtau pălării din fetru cu bor şi jachete, în ciuda caniculei

Pe atunci nu exista încă televiziunea, aşa că radioul era principala sursă de divertisment şi informaţii despre război. Buletinul de ştiri difuzat înaintea desenelor

animate şi a celor două filme la cinematograful local era o altă cale de a afla cum ne descurcăm împotriva germanilor şi a japonezilor. Duminica, bisericile erau pline-ochi După slujbă, oamenii se strângeau în curtea bisericii devorând sandviciuri şi ceai şi discutând despre vreme şi efectele acesteia asupra recoltelor. Apoi plecam toţi acasă pentru tradiţionala friptură de duminică, cu familia şi prietenii, indiferent de cât de călduroasă era ziua. Nu se punea problema ieşitului la restaurant, din simplul motiv că toate localurile erau închise duminica. În celelalte zile, când erau deschise, proprietarii insistau ca toţi clienţii să poarte cămaşă şi cravată. Lew Hoad mi-a povestit cât de greu îi era să ia masa la restaurant pe când era un tânăr jucător în circuitul de turnee din zona rurală a Queenslandului Mi-a spus că, dacă îndrăznea să intre îmbrăcat necorespunzător, angajaţii restaurantelor îi vorbeau urât sau îl dădeau afară. Poate fi dificil să te îmbraci la patru ace atunci când toată viaţa ta încape într-o valiză.

Pe când eram abia un ţânc, sportul favorit al tatii era tenisul, aşa că era hotărât că trebuie să fie şi al nostru. Aşa că fraţii mei au cărat cantităţi enorme de pământ din muşuroaie de furnici (trebuia să dobori un muşuroi şi să sfărâmi bulgării în nisip neted şi tare, material care seamănă un pic cu zgura rapidă) şi de argilă, le-au întins în curte, au împrejmuit terenul cu gard din plasă, au ridicat un fileu, au mâzgălit nişte tuşe şi gata: aveam propriul teren de tenis. Am tasat şi udat terenul în fiecare zi, ca să nu apară crăpături şi ca să nu fie dus de ploi sau suflat de vânt pe păşunea de alături. Dar munca de întreţinere era un preţ mic de plătit pentru cât de mult ne-am distrat pe terenul din pământ de muşuroi. După ce am mai crescut un pic, nu ceream şi nici nu ofeream milă atunci când jucam contra fraţilor mei, ba chiar contra părinţilor. Pentru ca lucrurile să fie şi mai interesante, nu aveam cum să

ghicim în ce direcţie va sări mingea din denivelările suprafeţei. Nu era tocmai ca pe terenul central din Wimbledon.

Între terenul nostru improvizat de tenis, meciurile de crichet de pe marile păşuni din spatele casei şi temele de casă (făcute, recunosc, fără prea multă tragere de inimă) trimise prin corespondenţă, viaţa era idilică pe proprietatea băieţilor Laver, nişte bărbaţi în miniatură cu pălării de soare, tricouri, pantaloni scurţi şi desculţi cu părul meu în flăcări, urechile clăpăuge şi cei 49.000 de pistrui, mi s-a spus că eram copia fidelă a personajului Ginger Meggs din benzile desenate din ziarul de duminică. Vânam canguri şi călăream, jucându-ne de-a cowboy-ii. Păşunile Langdale au devenit câmpiile nesfârşite ale Vestului

Sălbatic, chiar dacă eu nu m-am înţeles de la început cu caii. Când aveam doar doi ani, tata m-a luat în braţe şi m-a pus în şaua unuia dintre cai, apoi a luat frâiele şi a condus calul pe păşune. Pe drum însă, eu am căzut din şa fără ca tata să-şi dea seama; când a ajuns la grajd şi a văzut şaua goală, a luat-o la goană înapoi, după mine.

Viaţa la Langdale era tot ce-şi putea dori un băiat, aşa că nu am fost deloc încântaţi atunci când tata, care nu era singurul care nu mai reuşea să se descurce la ţară, ne-a mutat într-un bloc de la periferia oraşului Marlborough, unde găsise de lucru ca măcelar. Trevor, Bob şi cu mine am început să mergem la o mică şcoală acolo, unde am excelat la tenis împotriva colegilor mei, însă, spre deosebire de aceştia, pierdeam în confruntarea cu materiile de la şcoală.

Când aveam 10 ani, ne-am mutat din nou, de data aceasta la Rockhampton, deoarece tata, care avea acum peste 50 de ani, putea să facă mai mulţi bani ca măcelar într-un oraş mare. În plus, părinţii mei credeau că eu şi cu

fraţii mei vom avea parte de o educaţie mai bună la şcoala din Rockhampton decât la Marlborough. Totuşi cel mai important lucru era competiţia de tenis foarte bine organizată pe terenurile Asociaţiei Rockhampton, unde părinţii mei participau la dublu mixt, iar eu şi cu fraţii mei, la individual şi la dublu. Atunci am realizat că am un talent ieşit din comun de a urmări şi de a lovi mingea de tenis, iar faptul că sunt stângaci m-a ajutat probabil foarte mult, deoarece erau foarte puţini Jucători stângaci, aşa că alţii nu ştiau să joace împotriva mea.

Am locuit o vreme pe strada Lakes Creek, apoi ne-am mutat pe strada principală, Park Avenue. Mi s-a spus că obişnuiam să mă urc pe acoperişul casei şi să stau acolo. Coboram doar când mi se făcea foame. Am fost la şcoala Rocky trei ani, apoi mi-am terminat educaţia primară la şcoala Park Avenue de lângă casa noastră, înainte să-i urmez pe Trevor şi pe Bob la liceul Rockhampton. Ei s-au lăsat de şcoală după ce au terminat primii doi ani de liceu. Trev s-a angajat la magazinul de articole sportive al vărului nostru, Len Laver, iar Bob, spre invidia tuturor, s-a angajat la magazinul de îngheţată al lui Paul.

În anii de şcoală am fost un jucător de crichet îndemânatic. Loveam bine cu bâta şi ştiam să arunc, cu mâna stângă, aşa-numitele „leg breaks [2]„. Într-o după amiază, când aveam 11 ani, m-am întors de la un meci de crichet de la şcoală şi, când Trevor m-a întrebat cum m-am descurcat, am răspuns: „Ei, cred că bine, am reuşit nouă wicketuri pentru şapte run-uri” Nu era falsă modestie, doar că nu era mare lucru pentru mine. Nu cred că realizam măcar că acesta era un rezultat extraordinar. În ceea ce mă priveşte, avusesem doar o zi bună şi mă

2 în traducere literală, „ruperi de picioare”. Acestea sunt un tip de aruncări considerate foarte dificile în crichet, deoarece aruncătorul trebuie să imprime mingii o traiectorie înşelătoare (n.t).

distrasem grozav.

Eram un pescar pasionat, stăteam ore în şir pe malul râului Fitzroy şi mă întorceam adeseori acasă cu o trăistuţă plină cu peşti pentru cină. Am auzit că pescuitul era unul dintre cele mai periculoase hobby-uri pe vremuri şi acest lucru s-a dovedit cu siguranţă adevărat pentru mine când, după ce am prins barramundi cu plasa în apele râului Fitzroy, am suferit un accident care ar fi putut cu uşurinţă să-mi distrugă viitoarea carieră în tenis. Săpam în nisip, absent, cu cuţitul meu pentru curăţat peştii, când am lovit o piatră şi, cumva, lama cuţitului m-a tăiat la mâna stângă, mâna cu care ţin racheta, retezându-mi tendonul de la degetul mic. Încă unul sau doi centimetri şi mi-aş fi putut tăia degetele sau reteza vreo arteră de la mâna stângă. Tăietura sângera abundent. Mi-am înfăşurat tricoul în jurul mâinii, pentru a opri sângerarea, şi am fugit acasă. Locuiam prea departe de spital, aşa că am lăsat rana, oricât ar fi fost ea de periculoasă, să se vindece singură. Nu mi-am mai simţit niciodată acel deget. Când am început să joc tenis, a trebuit să-mi schimb felul în care prindeam mânerul rachetei pentru ca rana să nu mă deranjeze şi degetele de la mâna stângă, rămase pe veci întinse rigid în afară, se prindeau în buzunarul din stânga al pantalonilor mei scurţi. Până la urmă, mama mi-a cusut buzunarul.

Din multe puncte de vedere, copiii de astăzi duc o viaţă mai bună, dar cred că şi nouă ne-a fost foarte bine pe atunci. Sunt convins că sporturile în aer liber sau înotul şi pescuitul de barramundi în Moore Creek şi în iazul de lângă centrala electrică Park Avenue sunt mai bune pentru copii decât să stea cu ochii aţintiţi în faţa monitorului de computer sau trăindu-şi vieţile prin intermediul actorilor de la TV.

Aveam şi noi filmele noastre, dar chiar şi o seară la cinema era o aventură pentru noi în acele nopţi de demult

din Queensland în Rockhampton exista un cinematograf în aer liber, adică o bucată mare de pânză agăţată pe un teren viran, cu mai multe rânduri de scaune pliante aşezate în faţa ei (se putea sta şi pe Inrbă, totuşi) şi un proiector care-şi arunca razele magice pe dreptunghiul pânzei, prin roiurile de gâze şi molii de vară. Cumva, singurul lucru rămas în amintirea mea din acele seri este întotdeauna John

Wayne eliminând băieţii răi pe ecran şi, chiar dacă afară ploua, bătea grindina sau doar lumina lunii, nu plecam până când uriaşul nu-l aducea şi pe ultimul desperado cu pălărie neagră în faţa justiţiei. Chiar şi astăzi, 60 de ani mai târziu, deşi Ducele este de mult timp un locuitor al Boot HUT, rămân unul dintre cei mai mari fani ai săi şi un iubitor al filmelor western.

Pe când jucam în circuitul profesionist alături de Alex Olmedo, acesta era foarte deranjat de faptul că indienii pierdeau întotdeauna în luptele din filmele western la care ne uitam la cinema sau în camerele de hotel. Aşa că Alex, care era indian incaş din Perú şi a cărui poreclă era „Şeful”, aştepta până când indienii câştigau o confruntare, de obicei în prima parte a filmelor, apoi se ridică şi pleca la scenele dinspre finalul filmului, când aceştia mureau, inevitabil. „Ştiu că indienii pierd la final, aşa că plec de aici cât suntem încă în avantaj”, obişnuia să-mi spună.

Când tata căuta o locuinţă nouă, una dintre cerinţe era ca în curte să fie spaţiu suficient pentru a putea amenaja un alt teren de tenis improvizat. În curtea casei din Park Avenue, tata, Bob, Trev şi cu mine am curăţat arbuştii şi am construit, cu pământ şi nămol din râul Fitzroy adus cu camioneta tatii, un teren de tenis. Partea bună cu nămolul de râu este că, pe lângă faptul că e o suprafaţă de joc grozavă, după ce nisipul se usucă şi este luat de vânt, alt nisip apărea în loc şi menţinea solul solid

când udam terenul.

De această dată, am pregătit terenul nostru improvizat pentru partide de noapte, prinzând patru becuri de 1.500 de waţi pe un cablu suspendat deasupra terenului Vai de copilul care spărgea vreun

* „Ducele” este porecla renumitului actor de filme western John Wayne. „Boot Hill” (Dealul Cizmelor) este numele tradiţional al cimitirelor din Vestul Sălbatic, denumite aşa pentru a arăta că mulţi dintre cei îngropaţi acolo au murit în dueluri între pistolari, cu cizmele în picioare (n.t.).

bec cu un lob sau un smash. Becurile aruncau o lumină difuză, aşa că ochii noştri au devenit mai ageri încercând să urmărească mingea în obscuritate, iar abilitatea pe care am dobândit-o de a vedea mingea clar şi din timp mi-a fost de folos pe tot parcursul carierei Terenul familiei Laver a fost un magnet pentru jucătorii locali de tenis şi a fost folosit constant, deoarece jucam tot timpul unii cu alţii, dar şi cu toţi doritorii de pe o arie de mulţi kilometri pătraţi. Unul dintre cei care venea să joace cu noi era viitorul campion Mal Anderson. Fraţii mei erau amândoi nişte jucători fantastici de tenis. Probabil că Trevor era mai bun, dar nici Bob nu se lăsa mai prejos şi a ajuns antrenor de tenis. Totuşi Trev avea o problemă: atunci când juca, nu mai reuşea să-şi stăpânească emoţiile. Dacă avea probleme cu un adversar, toată lumea ştia lucrul ăsta. Mormăia şi se plângea, iar umerii îi cădeau. îmi plăcea să joc contra lui când era nervos, pentru că nu îi stătea mintea la meci Aşa mi-am dat «cama că mi-ar prinde bine să joc fără emoţii. Cel puţin fără emoţii pe care să le poată citi adversarul. Jucătorii de cărţi încearcă să nu exprime emoţii în timpul jocului de poker, indiferent de cât de bune sau de proaste sunt cărţile pe care le au în mână, aşa că m-am gândit că o lltfură inexpresivă ar fi utilă şi în

tenis.

Eram mereu vesel atunci când unul dintre fraţii mei ajungea acasă înaintea celuilalt, deoarece atunci «m îi forţat să joace cu mine. Imediat ce sosea şi celălalt I rate, eram evacuat de pe teren, ca să poată juca unul contra celuilalt. „Valea, puştiule!”, îmi spuneau. Soluţia în a Hă o găsesc pe mama şi să jucăm la dublu, ea şi cu mine contra lui Trevor şi Bob. Dacă ea era ocupată, îmi

I Aceam de lucru jucând la perete, studiind felul în care mii itfca reacţiona la impact atunci când o loveam în îi nu mite feluri: va sări înainte, se va roti înapoi, spre mine, sau în lateral, va sări foarte sus sau, din contră, va ricoşa plat? De asemenea, loveam mingea în lungul unui teren de crichet, acoperit cu iarbă. Într-o zi, tata a adus acasă lemne ca să construiesc un perete la capătul terenului de crichet. Treaba mea era să prind în şuruburi panourile de lemn pe un cadru. Am greşit şi am asamblat panourile pe verticală, în loc să le pun pe orizontală, ceea ce a făcut panourile să se curbeze în afară. Din fericire, a existat şi o parte pozitivă. Când mingea de tenis se lovea de peretele şui, se întorcea pe o traiectorie imprevizibilă, iar eu trebuia să fiu mereu acolo ca să o lovesc. Lucrul ăsta m-a ajutat să-mi dezvolt enorm reflexele, felul în care aşteptam mingea şi jocul de picioare.

Iubeam tenisul. Părea a fi un sport creat special pentru mine. Jucam în ploaie, când bătea vântul, sub soarele arzător din Queensland, când pălăria mea pleoştită se îmbiba rapid de sudoare. Ca să nu se întâmple asta, în zilele foarte călduroase obişnuiam să pun frunze ude de varză în interiorul pălăriei, ca să-mi ţină capul rece şi umed. De-a lungul anilor, în unele portrete apărute în presă s-a spus despre mine că nu plecam de-acasă fără să-mi umplu pălăria cu frunze de varză. O poveste drăguţă, dar falsă.

Ce iubeam era satisfacţia de a lovi mingea perfect, alergarea pentru a puncta decisiv sau a salva o minge, natura combativă a jocului, lupta faţă în faţă, testarea forţelor proprii prin înfruntarea adversarului. Cred că doar boxul mai implică o asemenea confruntare. De altfel, cele două sporturi sunt asemănătoare: doi oameni se înfruntă într-un spaţiu delimitat, fiecare dintre ei caută slăbiciunea adversarului şi atacă astfel încât să profite de ea. Jucătorii de tenis şi boxerii au nevoie de joc de picioare, coordonare şi rezistenţă.

Charlie şi Hop

I) ieşi nu au fost nişte oameni bogaţi, mama şi tata au

I Acut foarte multe pentru mine. Pe lângă terenul Improvizat din curte, nu am dus niciodată lipsă de rachetă şi mingi de tenis. Iar când acestea se uzau, îmi cumpărau mereu altele. După ce am împlinit 11 ani, mă duceau la turnee de juniori în tot statul

(Queensland fără să se plângă. Ne trezeam la 2 sau la I noaptea, mama pregătea sandviciuri şi termosuri cu < o/îi apoi tata ne ducea cu maşina de la Rockhampton lui Hundaberg, Brisbane sau oriunde altundeva trebuia mă ajungem, la sute de kilometri distanţă. Şi asta se lut Ampla pe când oraşele erau legate prin drumuri proaste, acoperite de noroi, nu de şosele asfaltate.

CAIA –toria putea să dureze şapte sau opt ore, uneori «hlar şi mai mult. Iar tata nici măcar nu se uita la

ÎI >ute meciurile. îi plăcea să mă lase pe teren şi să-

mi apună: „Vin să te iau la 5”. În intervalul acesta îl puteam găsi în cel mai apropiat pub, savurând un

I ml iar de rom cu lapte şi citindu-şi ziarul.

Unul dintre cele mai importante lucruri pe care le-au făcut pentru mine a fost să-l aducă în viaţa mea pe remarcabilul antrenor de tenis Charlie Hollis. Un obişnuit al terenului nostru din curtea din Rockhampton, Charlie era prieten cu tata. Ducea o viaţă de burlac nomad, călătorind prin Australia, oprindu-se undeva câţiva ani pentru a antrena vreun copil, apoi plecând din nou la drum. Era un bărbat înalt şi musculos, întotdeauna pus la patru ace, cu păr brunet ondulat pieptănat cu grijă. Fusese un jucător bunicel de tenis când era tânăr, apoi, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, a fost instructor de artilerie în armată. A preluat modul de a face lucrurile folosit în armată – explică, demonstrează, instruieşte, corectează – şi l-a transferat în antrenamentele de tenis, în anii 1940 – 1950. Urla la copii ca un sergent de armată, le explica celor leneşi că îşi pierd timpul şi irosesc banii părinţilor. îi plăcea să urle la elevi: „De ce te aperi cu reverul când ai putea să ataci? Prinde mingea când urcă şi foloseşte viteza pe care i-a imprimat-o adversarul!”, „Sus, schimbă, loveşte!”, „Trebuie să faci un smash. Fă ce trebuie să faci!” „Atacă! Atacă! Atacă!”

Pentru Charlie, erai fie un fraier, fie un campion, nu exista cale de mijloc. Nici nu te băga în seamă, dacă erai arogant. Pentru el, orice jucător bun de tenis trebuia să aibă trei caracteristici: curaj, creier şi un spirit de luptător care nu se dă bătut niciodată. Orice ar fi făcut, funcţiona. Charlie a devenit un antrenor renumit în toată ţara şi a contribuit la carierele lui Fred Stolle, Mal Anderson, Daphne Sceney, *Roy* Emerson, Wally Masur, Mark Edmonson, precxim şi la cea a subsemnatului. A avut o influenţă atât de mare asupra mea, încât pot spune cu

mâna pe inimă că, dacă drumurile noastre nu s-ar fi întâlnit, e posibil să nu fi ajuns vreodată un jucător de tenis de elită. Ar fi putut să facă o grămadă de bani dacă ar fi cerut preţul corect pentru lecţiile sale, dar finanţele nu erau punctul forte al lui Charlie, banii păreau să-i scape printre degete. Nu-i păsa. Sau, cel puţin, nu arăta că-i pasă. Era un spirit liber.

Tata, având ambiţii mari pentru cei trei fii ai săi şi crezând cu tărie că toţi am putea ajunge jucători de tenis de clasă mondială („Unul dintre voi o să joace la Wimbledon într-o bună zi”, îi plăcea să spună), l-a convins pe Charlie la un pahar de rom cu lapte să-i antreneze pe fraţii mei. Prima dată când m-a văzut Charlie, eu aveam doar 10 ani, iar el îi antrena pe Bob şi pe Trevor. Mă furişasem afară din pat şi mă zgâiam la ei prin gardul din plasă care înconjura terenul nostru când m-a observat. Înainte să apuc să fug, i-a spus tatii: „Ei, lasă-l şi pe pungaşul ăsta mic să lovească mingea un pic. Se vede că arde de nerăbdare să joace”. Acolo, sub becurile de 1.500 de waţi, în picioarele goale şi încă îmbrăcat în pijamale, am jucat prima dată cu Charlie şi am reuşit să trimit de mai multe ori mingea peste fileu decât în fileu.

La început, Charlie a crezut că eu sunt cel mai puţin probabil să aibă succes dintre fraţii Laver. Până la urmă, eram doar o piticanie slăbănoagă. În plus, (» ram şi stângaci. Apoi, după o vreme, a văzut ceva la mine şi s-a răzgândit. „Rod va fi cel mai bun dintre băieţi”, i-a spus tatii. „O să-l antrenez gratis, chiar dacă acum e pipernicit şi vai de el. Are ochi de vultur.

Cred că pot să-l transform într-un campion. Şi încă ceva, Roy. Trevor şi Bob seamănă cu tine. Sunt prea Iuţi la mânie, se enervează prea repede. Rodney e mai liniştit, un pic timid şi sfios, ca maică-sa. E niţel cam molcom acum, dar cred că dacă reuşesc să-i insuflu un instinct de ucigaş,

o să fie reţeta perfectă”.

Charlie Hollis m-a învăţat multe dintre lucrurile pe care trebuie să le ştie un jucător de tenis la început. Unul dintre cele mai importante lucruri era să nu devin mulţumit de mine însumi, să nu încep să-mi compun ode atunci când am avantajul într-un set, ci să-i administrez adversarului meu cea mai distrugătoare înfrângere posibilă. Să-l fac una cu iarba, cu zgura, cu betonul sau cu orice altă suprafaţă se întâmpla să avem sub picioare. La început, făceam lucrul care mi se părea fairplay, decent: nu îl presam pe adversar atunci când ştiam că voi câştiga oricum, iar asta îi permitea de multe ori să revină în joc.

Charlie a pus capăt acestui lucru cu rapiditate.

„Rodney, ieşi pe teren şi câştigă cât de repede poţi.

Dacă poţi să-l baţi cu 6-O, 6-O, fă-o. Distruge-l. Nu te relaxa niciodată când eşti în avantaj. Nu-l lăsa niciodată să creadă că poate să revină în joc”.

De asemenea, mi-a explicat că marii campioni nu se dau niciodată bătuţi „Urmăreşte fiecare minge, Rodney, chiar dacă nu ai nicio şansă să ajungi la ea”. Când luam bătaie, abia atunci trebuia să fiu cu *adevărat* nemilos şi puternic, astfel încât să reuşesc să reintru în joc. Dacă pierdeam un meci fără să-mi fi dat toată silinţa, era neîndurător. „De ce ai pierdut meciul, Rodney? O să-ţi spun eu! Pentru că ai renunţat să lupţi la jumătatea meciului”.

Charlie m-a învăţat să rămân optimist, în loc să-mi pierd speranţa atunci când adversarul era în avantaj. Ori de câte ori credea că mi-am pierdut optimismul, îmi ţinea un discurs: „Ei, nu contează că eşti condus cu 4 la 1, nu te mai gândi la asta. Dacă reuşeşti breakul acum, totul o să fie în regulă. Pune-te într-o poziţie din care să poţi obţine avantajul”. Datorită acestei atitudini optimiste pe care mi-a insuflat-o Charlie, pe parcursul întregii mele cariere m-am

concentrat mai bine când eram condus, deoarece am învăţat să savurez provocarea de a munci din greu pentru a reveni la conducere. Odată, într-o finală la Australian Open împotriva lui Neale Fraser, eram condus cu două seturi Avea minge de meci împotriva mea, dar am făcut ce m-a învăţat Charlie: am rezistat, am suportat cele mai bune lovituri pe care Neale le-a putut arunca împotriva mea, am luptat ca să recuperez terenul pierdut, am preluat conducerea şi, până la urmă, am câştigat meciul. Probabil că nu meritam să câştig, dar am reuşit pentru că am continuat să lupt, spunându-mi: „N-o să mă bată! Şi dacă e să mă bată, măcar o să mă asigur că nu mă bate uşor”. Orice jucător poate fi descurajat ştiind că adversarul său nu se va da bătut niciodată, absolut niciodată. Şi când pierdeam un meci (iar în cariera mea am pierdut destule), nu am stăruit niciodată asupra amintirii înfrângerii, ci am trecut-o în capitolul „Istorie antică” şi mă gândeam doar cum să fac să-l câştig pe următorul.

Charlie s-a asigurat că jucam pe terenuri de zgură, beton şi iarbă (singurul teren acoperit cu iarbă din zonă era cel al domnului şi doamnei Shields, aflat la casa lor din orăşelul de căutători de aur Mount Morgan, iar Charlie a făcut cumva şi a reuşit să-i convingă să mă primească să joc acolo de câteva ori), ca să pot învăţa cum să-mi modific jocul în funcţie de caracteristicile fiecărei suprafeţe.

Ţinea foarte mult la forma corectă a fiecărei lovituri. M-a pus să fac antrenamente nesfârşite şi m-a învăţat cum să joc fiecare lovitură, serva, forehandul, reverul, voleul, lobul, slice-ul şi smash-ul, cât mai aproape de perfecţiune posibil. Pe terenurile Asociaţiei Rockhampton, unde antrena el, aranja toţi copiii unul lângă altul, în linie dreaptă, apoi ne punea să lovim mingi imaginare. Stătea în faţa noastră ca un coregraf, făcând toate mişcările, apoi ne punea să imităm exact ce a făcut el, din nou şi din nou,

până când lovitura ne ieşea perfect. Ne spunea: „Învăţaţi mişcarea înainte de a lovi mingea. Prindeţi-i ritmul. Urmăriţi mingea imaginară, prefaceţi-vă că o loviţi. Când veţi fi pe teren, într-un meci real, mişcarea va fi naturală”. Forma perfectă era talismanul oricărui elev al lui Charlie Hollis. Dar dacă puştiul avea inteligenţa şi rezistenţa necesare, e altă problemă. Asemenea lucruri sunt greu de predat.

De asemenea, Charlie mi-a îmbunătăţit serva obligându-mă să servesc într-un gard aflat la doar doi metri distanţă. Aşa nu am mai pierdut timp preţios căutând mingile. Mi-a mai explicat şi că, dacă vreau să am succes, trebuie să fiu mai în formă decât adversarul meu („Gândeşte-te, Rodney, dacă *tu* eşti obosit, tipul celălalt va fi *epuizaţi*”) şi de aceea m-a impulsionat să mă antrenez până când eram pe punctul să cedez. Noroc că aceste antrenamente epuizante îmi plăceau. Sudoarea, lacrimile şi, ocazional, sângele îmi făceau bine. Poţi să ai cele mai bune mişcări din lume, dar n-o să reuşeşti să loveşti corect dacă eşti sleit de puteri.

„Tu doar loveşte mingea peste fileu şi lasă-l pe celălalt tip să facă greşelile”, spunea Charlie. Mai multe meciuri sunt câştigate pur şi simplu lovind mingea peste fileu decât de lovituri elegante şi riscante, care ar putea câştiga meciul, dar l-ar putea şi pierde. Dacă nimereşti serva, loveşti cu voleu adânc şi returnezi implacabil cele mai bune lovituri ale adversarului tău, păstrând mereu mingea în joc, îl oboseşti fizic şi mintal.

M-a încurajat să lovesc cu topspin atât pe forehand, cât şi pe rever. „Nu vei câştiga niciodată un turneu mare dacă nu vei stăpâni perfect aceste lovituri” Topspinul mi-a permis să trimit lovituri joase cu putere, însă nu foarte adânc în anumite zone. Topspinul făcea mingea să urce mai sus peste fileu. Aplicam întotdeauna topspinul pe

forehand în schimburile de lovituri de pe linia de fund, coborând capul rachetei sub nivelul mingii, apoi lovind-o de deasupra cu o rotire bruscă din încheietură. Charlie aşeza cutii de conserve în interiorul terenului, aproape de linia de fund, şi mă provoca să le lovesc pe toate cu <ltive-ul cu topspin. Nicio sesiune de antrenament nu nr. Încheia fără 200 de lovituri cu topspin, în timp ce Charlie ţipa la mine: „Rodney, bagă-te sub minge şi loveşte de deasupra! Sub şi deasupra! Sub şi deasupra!”. Pentru a-mi îmbunătăţi acurateţea, marca anumite zone ale terenului şi-mi cerea să lovesc în Interiorul acestora cu toate tipurile de lovituri din i cpertoriul meu în creştere.

Charlie m-a învăţat să încerc mereu lucruri neaşteptate în meciuri. Păcăleşte-ţi adversarul, fă-l să «roadă că vei face lucrul A, apoi fă lucrul B. Pentru a i «uşi asta, a trebuit să învăţ cum să-mi deghizez loviturile. Şiretul ceh Jaroslav Drobny a oferit un nxemplu minunat de lovitură deghizată genial, cea cu cm e l-a bătut pe Ken Rosewall în finala de la W îmbledon din 1954. Drobny, deşi era un artist al i anchetei, nu a fost niciodată cel mai în formă jucător.

Cemducea cu două seturi la unul şi avea 8 – 7 în al pat rulea set, dar începea să rămână fără energie, iar Itosewall, mult mai în formă, îşi revenea spectaculos.

Ken era convins că Drobny va încerca să termine meciul cu o servă feroce, aşa că s-a plasat pe linia de fund, pregătit să returneze inevitabila bombă. În schimb, Drobny a trimis o servă foarte lentă spre reverul lui Ken. Total nepregătit pentru o astfel de lovitură, Ken a fugit în faţă, însă s-a dezechilibrat şi a lovit mingea în fileu. Game, set şi meci pentru Drobny.

Charlie şi-a dat seama că, dacă puteam să fiu mereu foarte în formă şi foarte puternic, aş putea compensa faptul că sunt mic de statură. Mi-a spus că va trebui să fac

mai multe exerciţii de întreţinere şi de forţă şi nu a trebuit să-mi spună de două ori. Fugeam pe distanţe lungi sub soarele arzător din Queensland, făceam serii nesfârşite de flotări şi de sărituri cu genunchii la piept şi mi-am întărit antebraţul şi încheietura mâinii stângi strângând încontinuu mingi de squash în palmă.

După fiecare sesiune de antrenament, chiar şi când mă durea tot corpul, jucam două seturi cu Charlie. Şi nu mă menaja deloc. Charlie era exigent şi niciodată satisfăcut. După ce am câştigat al doilea Mare Şlem, în 1969, mi-a telegrafiat din Queensland: „Felicitări pentru Marele Şlem nr. 2. Acum fă-o din nou".

În fiecare dimineaţă, Trevor, Bob şi cu mine ne trezeam la ora 5 şi plecam, călare pe biciclete, spre hotelul în care stătea Charlie în Rockhampton. Intram în camera lui şi luam mingile de tenis de sub pat fără să-l trezim. Apoi jucam o vreme împreună cu fraţii mei pe terenurile Asociaţiei, care erau un pic mai încolo, în spatele benzinăriei, înainte ca Charlie să apară pentru antrenamentul de la ora 7. După. aceea, înfierbântaţi şi transpiraţi, trebuia să mergem, spre şcoală. Când suna clopoţelul la ora trei şi jumătate, semnalând sfârşitul ultimei ore, reveneam la terenurile Rocky pentru antrenamentele de după-amiază. Apoi ne retrăgeam acasă, pentru cină.

De multe ori, Charlie ni se alătura la cină. Povestea despre campionii de tenis din trecut, precum marele jucător american Donald Budge care, în 1938, a fost singurul jucător de tenis care a câştigat un Mare Şlem la simplu masculin, adică turneele de Mare Şlem din Australia, Franţa, Anglia şi Statele Unite, în acelaşi an calendaristic. Charlie îl văzuse pe Budge câştigând campionatul din Australia în 1938 şi fusese adânc impresionat de reverul letal al americanului Australienii

Jack Crawford şi Norman Brookes, britanicul Fred Perry, americanul Bill Tilden, francezii Henri Cochet şi Jean Borotra… numele legendelor se rostogoleau de pe limba lui Charlie. (Mulţi ani mai târziu am jucat contra lui Borotra la Paris şi meciul mi-a adus în faţa ochilor lecţia de istorie galică a lui Charlie, în toată splendoarea.)

Mi-a mai povestit despre obiceiurile din Londra.

Paris şi New York, aşa încât să fiu pregătit atunci când (nu dacă, ci când) voi ajunge să joc în marile turnee de acolo. „Trebuie să ştii cum să te comporţi", spunea. „Foloseşti furculiţa ca un mic sălbatic. Trebuie să ştii cum să mănânci când vei fi în străinătate. Vrem să fim mândri de tine când vei ajunge campion. Reprezinţi toţi oamenii din Rockhampton, Queensland şi Australia".

Pe lângă bunele maniere la masă, Charlie m-a învăţat «A ţin spatele drept şi să mă îmbrac bine şi nu avea nicio reţinere să mă certe de faţă cu mama şi cu tata, dacă ştia că merit. îmi spunea că trebuie să încerc să fiu ca gentlemanul Jack Crawford, campionul australian din anii 1930, un jucător excelent, care a fost incredibil de aproape de un Mare Şlem şi care a fost admirat pentru fairplay şi pentru generozitatea faţă de adversari, manierele sale elegante şi pentru bunul-gust cu care se îmbrăca. În timpul meciurilor purta mereu o cămaşă albă din bumbac, cu mânecile lungi şi cu pantaloni lungi din bumbac. „Aşa trebuie să te comporţi, ca Jack Gentlemanul", mă admonesta Charlie.

În cei patru ani cât m-a antrenat, de la 10 la 14 ani, Charlie Hollis m-a făcut să cred că, dacă voi continua să mă antrenez, voi ajunge un mare campion al tenisului. La şcoală am scris un eseu plin de imaginaţie despre ziua în care aş fi fost selectat să joc pentru Australia în Cupa Davis. Datorită lui, puteam să-i bat pe toţi băieţii de vârsta mea sau un pic mai mari din Queensland şi am ajuns să fiu

considerat cel mai bun dintre fraţii Laver. Dar Bob nu a fost de acord şi mi-a administrat o trezire rapidă la realitate când m-a bătut în finala Campionatului de juniori sub 16 ani din Queensland de Nord.

Prima mea victorie oficială într-o competiţie deschisă, adică jucând cu băieţi şi bărbaţi de toate vârstele, a fost când am câştigat Openul de Tenis de la Port Curtis, când aveam 13 ani Mulţi dintre adversari m-au subestimat, deoarece eram mic de statură, aveam cam 1, 62 metri pe atunci (1, 73 metri sau 5, 8 picioare, asta a fost înălţimea mea maximă), iar eu câştigam meciul înainte să-şi dea seama că m-au judecat greşit. Mal Dixon, un băiat mult mai mare decât mine, care m-a bătut când aveam 12 ani în finala turneului de la Wide Bay, şi-a adus aminte mai târziu că abia mă putea vedea peste fileu. Mal e un tip a-ntâia şi, după ce am devenit un nume cunoscut în tenis, îi plăcea să se laude, în derâdere: „L-am bătut pe Rod Laver… cândva”. Anul următor l-am bătut pe Gilbert Beale din Bundaberg, un flăcău înalt, de vreo 20 şi ceva de ani, în finala unui turneu de categoria B din

Gladstone. Gilbert nu a fost ranchiunos în discursul de după meci: „Nu m-am supărat că m-a bătut puştiul ăsta de-o şchioapă, dar a fost cam ciudat să îngenunchez ca să-i strâng mâna”.

Tot 13 ani aveam când am câştigat turneul de Himplu masculin sub 14 ani al Queenslandului. Înainte în & plec spre terenurile Milton din Brisbane, Charlie mi-a ţinut unul dintre discursurile lui de încurajare foarte succinte: „Rodney, să nu te întorci la Rockhampton fără titlul de campion al statului”. În finala de simplu l-am bătut pe Barry Spence cu 6 – 2, 6 – 2 şi, împreună cu John Sully, am câştigat şi titlul la dublu.

Victoriile mele au determinat selectarea în echipa de şcolari a statului Queensland, care s-a confruntat cu

echipa similară a statului New South Wales în turneul interstatal pentru şcolari Pizzey Cup, în – Sydney. În prima mea vizită în Sydney, pe lângă participarea la turneu, am fost foarte bucuros că voi fi cazat în cartierul Glebe, casa idolului meu Lew Hoad, copilul-minune de 16 ani cu aspect de star de cinema, (hi care îl aclamam când a venit să joace în Rocky. Am fo' Ht uimit de abilităţile, puterea şi stilul relaxat ale lui

I, cu, care îi mascau ferocitatea pe teren. Adoptasem obiceiul său de a lipi firele orizontale ale rachetei cu handă adezivă, pentru a le rigidiza, a le proteja împotriva rupturilor şi pentru a adăuga forţă loviturilor. Mi-am imaginat că voi petrece puţin timp cu Lew, discutând despre tenis până târziu în noapte, «au că vom juca un meci amical. Din nefericire, când am bătut la uşa familiei sale, doamna Hoad m-a Informat că Lew juca la Wimbledon în acea perioadă. Am ajuns să îl cunosc bine pe Lew în anii următori. Adeseori se spune că vom fi dezamăgiţi atunci când vom ajunge să ne cunoaştem idolii. Însă eu nu am fost dezamăgit de Lewis Alan Hoad.

În 1952, după ce am câştigat campionatul pentru juniori sub 15 ani al statului Queensland, Charlie şi tata m-au dus la Brisbane ca să mă înscriu la cursurile academiei de tenis *Courier-Mail*, condusă de vechiul prieten al lui Charlie de pe timpul când locuia în Melbourne, celebrul Harry Hopman. Acesta fusese membru al echipei de Cupă Davis a Australiei la sfârşitul anilor 1920, începutul anilor 1930, iar el şi soţia lui, Nell, au câştigat campionatul australian de dublu mixt de patru ori După ce s-a retras, a devenit cel mai bun antrenor de tenis din lume. Când l-am cunoscut eu, era în al cincilea an din cei 19 ani petrecuţi pe post de căpitan al echipei de Cupă Davis a Australiei (sub conducerea lui Hop, Australia a câştigat cupa de 16 ori). Deşi Charlie mi-a spus, în timpul lungului drum de la

Rockhampton la Brisbane, „Trebuie să auzi fiecare cuvânt pe care ţi-l adresează Hoppy şi să faci exact ce-ţi spune… dar să nu asculţi decât de mine!”, era entuziasmat de abilitatea lui Hop de a scoate ce e mai bun din tinerii jucători şi de a-i transforma în campioni. Mi-a enumerat câţiva dintre cei care au avut parte de antrenamentul intens, unii ar spune chiar nemilos, al lui Hop: Frank Sedgman, Ken McGregor, Lew Hoad, Ken Rosewall, Rex Hartwig, Roy Emerson, Fred Stolle, Ashley Cooper. Deloc râu.

Charlie îmi captase atenţia. Şi la fel a făcut şi Harry Hopman, după ce m-a luat sub aripa lui

Un jurnalist de la *Time* l-a numit cândva pe Hopman „cel mai valoros om al tenisului australian” şi l-a descris drept „un profesor sever şi inflexibil care cere de la jucătorii săi devotamentul unor călugări şi maniere impecabile”. Foarte adevărat. Ţinea mult la politeţe şi bun-simţ, voia ca Australia să fie reprezentată de „tineri cumsecade”. A explicat acest lucru şi copiilor de la academia lui: „Dacă vreţi să daţi eu rachetele de pământ şi să înjuraţi şi să nu faceţi ce vi se spune, şansele vor trece pe lângă voi fără să se uite în urmă”. Era foarte clar că ori făceai ca el, ori plecai. Articolul din *Time* continuă: „Hopman conduce l’Ară compromisuri o organizaţie de descoperire a

I <ilentelor care găseşte tineri promiţători şi-i pregăteşte cu atenţie pentru succes. Nu îşi face griji pentru învăţământul superior: în schimb, jucătorii nimndonează şcoala la 14 sau 15 ani, sunt «angajaţi» de cine ştie ce firmă de produse sport şi-şi petrec flecare clipă pe terenurile de tenis”. Jurnalistul ştia de Mpre ce vorbeşte. Până să împlinesc 20 de ani eram deja un jucător călit, cu şase ani de experienţă, pregătit pentru focurile iadului de la Wimbledon şi! < >rest Hills. Probabil că

punctul slab în filosofia lui Hop este că, dacă un tânăr se dedică cu totul tenisului, excluzând orice alte lucruri, şi nu reuşeşte să aibă succes, acesta se va regăsi într-o situaţie foarte illllcilă.

Deşi Charlie îi povestise lui Hop despre mine, iinigurându-l că eram unicat şi că am toate calităţile necesare pentru a deveni un jucător bun, marele n ut renor nu a fost impresionat, iniţial. Hop avea încredere în prima impresie pe care i-o lăsau oamenii, că, atunci când m-a văzut prima dată, i s-a părut că nu e mare lucru de capul meu, cum eram un

Îl i-covan scund şi slăbănog, crăcănat, cu nasul strâmb 1 pl în de pistrui în plus, eram şi foarte timid. La fel cum s-a întâmplat şi cu Charlie Hollis, Hop şi-a schimbat părerea după ce m-a văzut pe teren. Ca protejat al lui Charlie şi campion al statului, evident că jucam destul de bine şi aveam un repertoriu de lovituri impresionant pentru vârsta mea. Totuşi perfecţionistul Hopman a găsit imediat ceva în neregulă. Credea că nu sunt destul de puternic şi de rapid. De aceea, în stilul ironic clasic australian, m-a poreclit „Racheta din Rockhampton”. A explicat după aceea: „Îi ziceam Racheta tocmai pentru că nu era aşa ceva. Ştiţi cum sunt poreclele de genul ăsta. Racheta era unul dintre cei mai lenţi tipi din clasa lui, dar viteza lui s-a îmbunătăţit pe măsură ce a devenit mai puternic. Rod era dispus să lucreze mai intens decât ceilalţi şi a devenit repede clar că e mai talentat decât oricare dintre jucătorii noştri” Cum a spus şi Hop, am devenit mai rapid. Dar porecla a rămas.

După ce mi-am petrecut ceva timp sub aripa sa.

Hop i-a spus lui Charlie că e de acord cu evaluarea lui „*Este* bun”. Laude măreţe din partea celui mai dur dintre educatori care, ca şi Charlie, a adoptat o mină severă şi strictă pentru a acoperi o inimă blândă şi

iubitoare şi care a fost, cu vocea lui răstită, îmbrăcămintea şi ţinuta impecabile şi părul despărţit cu precizie şi dat cu pomadă, de-a dreptul înfricoşător.

Această academie de tenis este locul unde, în 1952, am văzut prima dată exerciţiul doi-la-unu al lui Harry, care este unul dintre principalele motive pentru succesul înregistrat de Australia în anii Hopman.

Unul dintre noi juca la fileu, iar alţi doi stăteau pe linia de fund, la câţiva metri distanţă unul faţă de celălalt. Hop stătea la mijlocul liniei de fund şi lovea mingile către cel de la fileu, care trebuie să le lovească cu voleul, puternic şi cu precizie, către unul dintre jucătorii de pe linia de fund. Câteodată erau doi la fileu şi unul pe linia de fund indiferent de configuraţie, toţi trei jucătorii trebuiau să fie atenţi şi pregătiţi să reacţioneze şi să alerge ca să prindă mingea. Hop ţinea mingile în mişcare şi ar fi fost bine să fii pregătit. Dacă ratai un voleu, înainte să-ţi dai seama ce se întâmplă, Hop arunca o altă minge către tine, în acelaşi loc. Apoi alta, şi alta… După cinci minute, erai epuizat. Nu aveai timp nici să respiri Ideea nu era să loveşti mingile în aşa fel încât tipii de pe linia de fund să nu le prindă, ci să le plasezi astfel încât ei să aibă o şansă să le ajungă, dacă alergau foarte repede. Din jocul ăsta învăţai cum să foloseşti drop shotul, cum să ataci unghiurile, cum să pui topspin pe loburi sau pe loviturile joase. Exerciţiul doi-la-unu m-a învăţat cum să mă adaptez la practic orice se poate întâmpla pe un teren de tenis. Era un antrenament nemilos, care ne-a îmbunătăţit acurateţea, capacitatea de a anticipa şi rezistenţa. Dacă exerciţiul era făcut corect, niciunul dintre noi nu rezista mai mult de 10 minute, dar eu am progresat mult cu instrucţia asta chinuitoare şi la fel au făcut toţi cei care l-au lăsat pe Hop să le îmbunătăţească jocul.

Fermecătorul Roy Emerson, cu doar un an mai în

vârstă decât mine, însă deja consacrat drept unul dintre cei mai buni tineri jucători din Australia, a fost printre cei 24 de puşti admişi la academia *Courier-Mail*. De fiecare dată când a fost posibil, am avut grijă să-i strâng mâna lui Emmo, care mi-a devenit un rival aprig, un prieten minunat şi care astăzi îmi este vecin în California de Sud, unde locuiesc acum. Emmo era cel mai în formă dintre noi. Exerciţiile doi-la-unu ale lui Hop îi plăceau şi, dacă propunea să ieşim la o scurtă alergare, asta însemna de fapt o cursă de 10 kilometri în soarele arzător, dacă era posibil. Roy reuşea să facă 100 de sărituri cu genunchii la piept, în timp ce eu reuşeam doar 50. El era standardul pentru condiţia fizică şi a mea s-a îmbunătăţit pur şi simplu încercând să ţin pasul cu el. Roy povesteşte primele lui amintiri despre mine: „Am observat puştiul ăsta scund de 14 ani. Abia dacă-mi ajungea la brâu şi purta o pălărie de soare imensă. Nu-mi venea să cred că văd aşa ceva. Apoi a lovit câteva mingi, loviturile alea ca un bici cu care ne-a obişnuit, şi s-a văzut imediat că trebuie doar să mai crească un pic”.

Mi s-a spus că, după 10 zile petrecute la academia lui Hop, acesta mi-a observat dorinţa de a mă antrena din greu şi – scuze, Charlie! – disponibilitatea să-l ascult şi să-i pun învăţămintele în practică. Părerea lui Hop era că am un joc bun, în general, cu puţine slăbiciuni. Era destul de mulţumit de loviturile mele şi de condiţia mea fizică (a reiterat ce spusese Charlie, că voi fi favoritul în al cincilea set împotriva oricui, atât timp cât voi fi mai în formă decât adversarul meu), de jocul meu de picioare, de intensitatea cu care abordam jocul. Totuşi credea că instinctul de ucigaş pe teren mai avea nevoie de lucru. Eram, în continuare, prea drăguţ cu adversarii, nu-i eliminam destul de rapid şi de nemilos. Şi voia să fiu mai rapid şi mai musculos. Dacă reuşeam să fac lucrurile astea, aveam să

fiu bine-venit la academia lui în viitor şi aveam şi o oarecare şansă de a reuşi în lumea tenisului de seniori

La scurt timp după ce m-am întors la Rockhampton am fost doborât de icter. Cred că m-am molipsit de la un coleg. Am căpătat o nuanţă de galben deschis, am lipsit de la şcoală şase săptămâni şi am fost prea bolnav şi slăbit ca să mă pot apropia de terenul de tenis. Pentru că ficatul îmi era afectat de boală, dieta mea era compusă din ceai negru, pâine, orez şi friptură fără grăsime. Pentru a-mi reveni şi pentru că boala mea era contagioasă, am fost trimis să stau la proprietatea lui Fanny, sora tatălui meu, de lângă Wowan, în centrul Queenslandului. Singurul lucru bun în această carantină la Wowan a fost faptul că am putut să iau cu mine carabina de calibrul 22, cu care ieşeam în tufăriş şi împuşcam cangurii, care se înmulţiseră acolo îngrijorător de mult. După ce ficatul meu s-a însănătoşit şi pielea a revenit la nuanţa ei normală, m-am întors la Rocky.

Abia aşteptam să revin pe teren. Faptul că nu puteam să joc tenis mă înnebunea. Unul dintre lucrurile pe care mi le-au insuflat părinţii mei şi Charlie Hollis a fost o dragoste profundă faţă de joc.

Iar acum Harry Hopman era cu ochii pe mine. Dacă aş fi putut, aş fi jucat şi m-aş fi antrenat toată ziua şi toată noaptea. Şcoala era pe locul doi, la mare distanţă.

A fost o decizie uşor de luat la 14 ani, când, după ce directorul şcolii mi-a spus că va trebui să repet un an din cauza orelor pe care le-am pierdut cât am fost bolnav, am închis pentru totdeauna manualele şi caietele şi am plecat în căutarea unui loc de muncă. În mod ideal, unul care să aibă legătură cu lumea tenisului. Eram convins că tenisul va fi viaţa mea, aşa că nu vedeam niciun motiv care să mă împiedice să fac ceea ce tinerii australieni au făcut dintotdeauna: să încerc să găsesc o slujbă la o companie

care să-mi «ponsorizeze tenisul în schimbul unei zile de muncă, dându-mi şansa să lovesc mii de mingi, să-mi sporesc forţa, să-mi îmbunătăţesc acurateţea şi să joc în cât mai multe turnee posibil. Mama şi tata erau perfect de acord. La fel era şi Charlie Hollis, care l-a rugat pe f ostul campion şi jurnalist Adrian Quist, care era director administrativ al companiei Dunlop Sporting Goods în Sydney, să-l convingă pe Wally Best, managerul filialei Dunlop din Brisbane, să mă angajeze. Charlie mă propusese şi companiei Slazenger, însă aceştia nu i-au împărtăşit încrederea în elevul său pricăjit. Adrian l-a asigurat pe Wally că sunt un viitor campion şi i-a explicat că Dunlop, o companie doritoare să se asocieze cu tenisul, ar face bine să ajungă cu mine la o înţelegere care s-ar putea dovedi foarte profitabilă. Wally a riscat. Dunlop mă plătea cu patru lire, şaptesprezece şilingi şi şase pence pe săptămână ca să fiu funcţionar, mesager, încărcător de pneuri în camioane şi, partea cea mai bună, ca să folosesc exclusiv rachetele şi mingile lor în meciuri demonstrative, călătorind prin Queensland în calitate de ambasador Dunlop, promovând produsele companiei. Ca parte a înţelegerii, Dunlop mă lăsa să plec de la lucru ca să mă antrenez sub privirea atentă a antrenorului Ian Ayre (căruia trebuia să-i dau o bancnotă de o liră de fiecare dată) la terenurile Milton. Făceam asta de două ori pe săptămână, câte două ore, la prânz, însă una dintre ore era dedicată călătoriei cu tramvaiul până la şi de la complexul de terenuri de tenis.

În acele excursii Dunlop prin zonele rurale şi sălbatice ale Queenslandului, adeseori însoţit de colegii mei, Lew Hoad, Ashley Cooper, Les Flanders, Graham Lovett şi Frank Gorman, am avut parte de toate tipurile de terenuri de tenis cunoscute oamenilor… Am jucat meciuri şi turnee demonstrative, compuse de obicei din două

meciuri de simplu şi unul de dublu, pe iarbă, pe nisip tasat, pe pământ de muşuroi, zgură, noroi, pietriş şi prundiş. Numărul spectatorilor varia între 500 şi 1.000. Înţelegerea era ca, dacă noi jucam în meciul sau în turneul demonstrativ, organizatorii să ne returneze favorul şi să cumpere mingi doar de la Dunlop în acel an. De asemenea, treceam pe la magazinele de produse sportive din fiecare orăşel şi ne asiguram că rachetele Dunlop erau expuse la loc de cinste. Frank Gorman era întotdeauna un bun partener, un tânăr cu mult umor şi un jucător excelent. În plus, normal, eram încântat să fiu pe drum cu Lew. îmi plăcea compania lui şi devenisem buni prieteni. îmi punea mâna pe umăr şi-mi spunea: „Noi doi plecăm la drum astăzi”, iar lucrul ăsta mă făcea să mă simt de parcă aveam 5 metri înălţime. Aproape singurul lucru pe care nu-l aveam în comun era faptul că lui Lew îi plăcea să bea una sau două beri la sfârşitul zilei, pe când mie, în acea etapă a vieţii mele, nu-mi plăcea.

Harry Hopman a fost încântat când a auzit că m-am angajat. Credea cu tărie că şcoala este o pierdere de timp pentru tinerii jucători de tenis; la 14 sau 15 ani, era mult mai bine pentru aceştia să-şi îmbunătăţească abilităţile jucând împotriva celor mai buni din lume. Această mentalitate se potrivea perfect cu ceea ce credeau părinţii multor jucători (ai mei, de exemplu), care nu erau plini de bani şi ştiau că şansele copiilor de a merge la facultate şi de a avea o carieră în alt domeniu erau limitate. Au fost momente în viaţa mea, în special înainte să o cunosc pe soţia mea, Mary, când am regretat lacunele mele de educaţie. Câteodată simţeam că nu am cunoştinţele necesare ca să pot purta o discuţie cu oameni culţi. Sunt oricum timid, dar intelectualii mă făceau să mă retrag cu totul în carapace. Mary, care era o cititoare pasionată şi o iubitoare a artelor, m-a încurajat să-mi extind orizonturile

intelectuale, aşa că acum mă descurc în discuţii cu oricine. Ba chiar reuşesc uneori să spun şi lucruri care au sens!

Deoarece Brisbane era la prea mare distanţă faţă de Rockhampton ca să pot face naveta, mama şi tata au aranjat să stau cu chirie acasă la bătrâna doamnă Timms, în suburbia Red Hill. îi plăteam trei lire pe săptămână pentru cameră şi mesele zilnice (ceea ce-mi lăsa doar o liră, şaptesprezece şilingi şi şase pence pentru „extravaganţe"). Doamna Timms era drăguţă şi avea grijă de mine, dar eram încă un copil singuratic şi suferind de dor de casă. Orice zi în care primeam o scrisoare sau un telefon de la familia mea era specială.

Frank Gorman, care era la fel de extravertit pe cât eram eu de timid, îmi devenise bun prieten. Frank se antrena cu mine şi mă lua cu el oriunde mergea în Brisbane. Când jucam unul împotriva celuilalt, spunea: „Hai să zicem că punctul ăsta este pentru finala de la Wimbledon... sau pentru o întâlnire cu Marilyn Monroe!" Cred că Frank ar fi ajuns un mare jucător, însă, în mod tragic, nu a fost să fie.

Am încercat să profit de timpul liber mergând la sala de sport a lui Snowy Hill, aflată în apropiere de clădirea Dunlop. Acolo, Frank şi cu mine ne antrenam alături de boxeri, făceam sparring, loveam sacul şi para de box pentru a ne îmbunătăţi rezistenţa şi ridicam mingi medicinale şi greutăţi pentru a face masă musculară. La început, Snowy a încercat să mă descurajeze („Daţi-l afară pe puştiul ăla pricăjit şi lipsit de coordonare înainte să se omoare!"), însă, după ce şi-a dat seama că sunt serios, mi-a recomandat un program de exerciţii şi un regim alimentar pentru creştere în greutate, ca să-mi măresc pieptul şi umerii. Când nu eram la sală, continuam să strâng în pumn mingile de tenis şi de squash, exerciţiu care-mi transformase antebraţul mâinii stângi într-o anexă

monstruoasă, care l-ar fi făcut invidios până şi pe Popeye. Sau îmi scufundam mâna într-o găleată plină cu nisip şi strângeam şi eliberam pumnul, ca să-mi întăresc degetele şi încheietura.

După o vreme, m-am mutat din casa doamnei Timms şi m-am dus să locuiesc cu familia unui alt tânăr jucător de tenis, Jimmy Shepherd. De asemenea, am cerut şi am primit o nouă slujbă la Dunlop, racordarea rachetelor de tenis, deoarece mă gândisem că-mi va întări şi mai mult degetele şi încheietura. Am numai amintiri minunate din perioada cât am stat la familia Shepherd. Jucam meciuri în nocturnă pe terenul lor de tenis, împreună cu Frank Gorman, Mal Anderson, Ashley Cooper, Ken Fletcher şi alţi prieteni din tenis. Dot Linde, Laurie Hasted, Jimmy Moore, Terry Bullock, Barry Green şi Neil Swenke. Vecinii ne priveau de dincolo de gard, nevenindu-le să creadă ce tenis extraordinar vedeau gratis. Ne luam la întrecere ca să vedem cine poate să facă cele mai multe sărituri cu genunchii la piept. Sora şi verişoara lui Jimmy, Shirley şi Alison, m-au învăţat să dansez twist. Odată, cineva a spart un ou în capul altcuiva şi doamna Shepherd s-a supărat sau s-a prefăcut că se supără. Domnul Shepherd ne-a dus pe toţi într-un parc aflat la 16 kilometri distanţă şi ne-a pus să alergăm mai multe ture de parc, spunându-ne că, dacă lenevim, ne obligă să alergăm tot drumul până acasă.

Din 1954 şi până în 1956 am fost un participant constant la turneele de juniori din Queensland şi am câştigat destul de multe dintre ele. Unul dintre adversarii care-mi făceau mereu probleme era chiar Frank Gorman, care-mi ştia perfect jocul şi nu avea nicio problemă cu loviturile mele de stânga, din cauză că ne petrecusem atât de mult timp jucând unul împotriva celuilalt. Am câştigat toate campionatele din Queensland pe categorii de vârstă începând cu cel pentru juniori sub 13 ani, cu excepţia celui

pentru juniori sub 17 ani, pentru că m-a bătut Frank. În 1955 am fost numit Cel mai bun junior din Queensland şi am ajuns în etapa finală a Campionatului pe state pentru Australia de Sud. Acolo, în semifinale, am bătut un tânăr talentat pe nume Bob Mark, care era campionul la juniori al Australiei în acel an, doar pentru a fi înfrânt în finală de cel mai bun junior din Australia de Sud, Barry Phillips-Moore.

Când am fost invitat să devin partenerul lui Max Collins în campionatul de dublu masculin, nu am ezitat nicio secundă, deşi eram mult mai tânăr decât cei contra cărora urma să joc. Imaginaţi-vă cum mă simţeam când am aflat că adversarii noştri într-una dintre semifinale vor fi măreţii Hoad şi Ken Rosewall, una dintre cele mai bune perechi de dublu din lume.

Nu am câştigat, dar nici nu ne-am făcut de râs. I-am demonstrat lui Lew că nu i-am purtat pică în luna decembrie a acelui an: când i-au fost furate rachetele, eu am fost cel care i-a sărit în ajutor. A apărut chiar şi un mic articol despre asta în *The Sydney Morning Herald*: „Jucătorul de Cupă Davis Lew Hoad a sosit [în Adelaide] astăzi fără cele trei rachete pe care intenţiona să le folosească în Campionatul pe state. Le-a lăsat nesupravegheate câteva minute la Aeroportul Essendon şi, când a revenit, rachetele dispăruseră. A testat rachete aparţinând lui B. Bowman şi J. Hann, însă, până la urmă, s-a decis să folosească o rachetă împrumutată de stângaciul din Queensland, R. Laver”. Aceasta a fost prima mea întâlnire cu faima. Anul următor, Lew mi-a returnat fără să vrea favoarea când s-a retras din campionatul de dublu al New South

Wales din White City şi am fost desemnat să-i iau locul, ca partener al lui Ken Rosewall.

În 1956 am jucat în Cupa Linton pentru Queensland,

o competiţie pentru juniori sub 19 ani care permitea celor mai buni juniori din fiecare stat să concureze şi să fie evaluaţi pentru Cupa Davis de către recrutori ai Asociaţiei de tenis pe iarbă din Australia (LTAA). Partenerii mei din Queensland erau Frank Gorman, Max Collins şi Ken Fletcher. Am concurat şi în campionatele pe suprafaţă dură atât în divizia pentru juniori, cât şi în cea pentru seniori Am câştigat campionatul de juniori şi am fost bătut în finala celui pentru seniori de Neale Fraser, care era cu patru ani mai mare decât mine. Înainte de meci am fost surprins să constat că întâlnirea cu mult mai experimentatul Fraser nu mă emoţionează. Fusesem antrenat de cei mai buni şi eram încrezător că nu mă voi face de râs contra lui Neale. Şi am avut dreptate. A câştigat finala, după o întrerupere din cauza ploii, cu scorul de 6 – 4, 12 – 10 şi a fost foarte generos cu aprecierile după meci De-a lungul anilor am jucat de multe ori contra lui, în turnee mult mai prestigioase. Am participat din nou la cursurile academiei de tenis a lui Harry Hopman în acel an şi am plecat de acolo convins că jocul meu se îndreaptă în direcţia bună.

În acea perioadă, cei mai buni jucători din Australia erau Frank Sedgman, Lew Hoad, Ken Rosewall, Mal Anderson, Roy Emerson, Nease Fraser şi Ashley Cooper. O perioadă de aur a tenisului australian! Din fericire, am avut şansa de a-i observa şi, uneori, chiar de a juca împotriva acestor campioni în timp ce am concurat peste tot în ţară şi am învăţat lecţii care m-au făcut un jucător mai bun. Am încercat să analizez fiecare faţetă a jocului lor şi să înţeleg ce îi făcea atât de buni. Acest lucru mi-a permis să estimez în mod realist cât de in urma lor eram şi ce trebuia să fac ca să ajung într-o zi la nivelul lor. Loveam mingea şi-mi spuneam: „Lovitura asta a fost ca a lui Sedgman…

Asta a fost un pic ca a lui Hoad”… apoi următoarele patru lovituri le dădeam în fileu.

La campionatul Queenslandului din 1955, când aveam 16 ani, am învăţat două lecţii valoroase, care mi-au fost de folos în întreaga mea carieră. Ashley Cooper juca împotriva lui Les Flanders într-un meci din turul al doilea. Les era un tip foarte înalt, care dădea tot timpul din mâini şi din picioare, însă era un jucător foarte talentat. Les îl conducea pe Ashley cu două seturi la unul şi servea minge de meci în al patrulea set. Ash a returnat o minge uşoară, care a sărit inofensiv în faţa lui Les. Mi se părea că aud mingea cum imploră să fie lovită cu toată forţa. Les, care, sunt convins, se vedea deja în sferturi, s-a pregătit să aplice un smash care s-o trimită nu doar în teren, dar şi la 25 de kilometri distanţă, pe câmp. Însă, din cauza emoţiilor, Les nu a lovit corect, astfel că a atins-o cu marginea rachetei în loc s-o lovească ca corzile, aşa că mingea a făcut o buclă înaltă în aer şi a ieşit din teren. A fost distrus de faptul că a irosit o lovitură câştigătoare, lucru care se citea în poziţia umerilor. Ash a câştigat acel set, apoi i-a furat şi meciul.

În sferturi, Ash s-a întâlnit cu Lew Hoad, pe care l-a şi bătut, apoi l-a înfrânt pe Mal Anderson în semifinale. În finală a jucat contra lui Ken Rosewall. Ash a câştigat cu 6 – 8, 6 – 4, 6 – 4, 6 – 4. Ash Cooper tocmai câştigase unul dintre cele mai mari turnee din Australia, însă, dacă Les Flanders nu ar fi greşit acea lovitură simplă din cauza unui exces de încredere în sine, el ar fi fost acolo pe podium, ridicând trofeul, în timp ce Ash ar fi ieşit din turneu în runda a doua. Cele două lecţii? Meciurile de tenis pot să depindă de o singură lovitură şi prea multă înfumurare te poate bate mai sigur decât orice adversar.

3

Naiv în străinătate în mai 1956, când aveam 17 ani, am plecat într-o călătorie internaţională de cinci luni cu Harry Hopman. Habar n-am avut că voia să mă invite să călătoresc cu el şi cu cel mai bun junior din Australia, Bob Mark, ca să concurez în turnee din Franţa şi Statele Unite, la Wimbledon, precum şi în alte turnee, inclusiv evenimentele britanice de la Beckenham şi Queens, care pregătesc turneul de la Wimbledon. Am aflat abia înainte de Crăciun, în 1955, când m-a sunat im reporter în Gladstone, unde eram la pescuit împreună cu familia mea, şi mi-a spus să-mi pregătesc paşaportul şi să-mi fac bagajele. După ce am vorbit cu Harry, ca să mă asigur că jurnalistul acela nu încerca să-mi joace o farsă şi după ce acesta mi-a confirmat că trebuie să mă pregătesc de drum, am ştiut că această călătorie va fi examenul final de absolvire a şcolii de tenis pentru juniori şi că va marca trecerea mea la cariera în tenisul pentru seniori.

Călătoria a fost finanţată de un milionar pasionat de tenis din Tasmania, Arthur Drysdale, cu afaceri imobiliare şi în industria cărnii. La început, planul lui Drysdale era să-i trimită doar pe Hop şi pe Bob, până când Hop i-a spus că era prea multă bătaie de cap ca să ia un singur băiat, aşa că Arthur s-a oferit să plătească şi pentru un al doilea junior, aşa încât tinerii să nu fie singuri. Eu am fost cel de-al doilea junior ales, deşi eram doar al patrulea sau în cincilea în topurile australiene de atunci. Oricât de mult mă pregătise Charlie Hollis, să joc la cele mai mari turnee

de tenis şi să văd lumea era o şansă extrem de importantă pentru un băiat necioplit de la ţară ca mine. Crescusem repede. Eram încântat să ştiu că, exact cum spusese Charlie, oriunde voi juca în lume, îmi voi reprezenta oraşul, statul şi ţara. În perioada de dinainte de plecare, Hop m-a înscris la un curs de limba franceză, ca să pot purta măcar o conversaţie simplă când voi ajunge în Franţa.

Am ţinut un jurnal al călătoriilor mele. Deşi acest lucru nu reiese, poate, din scrierile mele stângace, am fost copleşit şi extrem de impresionat de prima mea ieşire în lume:

…am luat prânzul în avion la ora 13: 00 şi am ajuns în Djakarta pe la 17: 00. Am băut ceva, apoi am ieşit în oraş şi am văzut prima dată o ricşă… am ajuns în Singapore la ora 20: 30, am petrecut noaptea la Hotelul Raffles, unde am luat şi ceaiul. După ceai am ieşit să ne plimbăm prin oraş. Mirosul care ieşea din canalizările de pe lângă strada principală era insuportabil.

M-am întors la hotel şi, înainte să mă bag în pat, mi-am spălat lenjeria şi tricoul…

Avionul nostru a plecat din Singapore la 8: 30 spre Colombo… După aceea, ne-am întors la avion şi am plecat spre Bomb Bay [şic!]. Am ajuns la 19: 45. Am stat în aeroport [apoi] am plecat spre Karachi… Am zburat toată noaptea şi dedesubt se [putea] vedea Canalul Suez… [în Roma, am] trecut cu maşina printre ruine [Forumul], pe drum spre Hotelul Quirinale.

După masa de prânz ne-am întâlnit cu un tip pe care-l ştia Hop de la jocurile olimpice şi ne-a arătat terenurile de tenis, Stadionul Olimpic şi bazinele de înot. Apoi am intrat pe un teren şi ne-am antrenat un pic. După aceea ne-am lăsat lucrurile la pub şi am mers să bem un ceai la American Bar, ne-am uitat prin magazine şi am mers la

culcare. Ne-a trezit Hop, pentru că trebuia să meargă să-i ia un interviu tatălui prinţului Rainier[3] [cauzele şi motivele acestui interviu s-au pierdut în ceţurile timpurilor, dar simplul fapt că a avut loc demonstrează influenţa lui Hop], aşa că a trebuit să mergem singuri la Paris. Ne-am îmbrăcat, am luat micul dejun, am plătit nota la hotel şi am trecut pe la biroul TWA să ne luăm biletele. Ne-am lăsat bagajele şi am plecat la o plimbare. Ne-am uitat la nişte puşti care jucau fotbal într-un parc, apoi, în timp ce căutam un loc unde să mâncăm, ne-am întâlnit cu însoţitorul de zbor de pe cursa Cairo – Roma. I-am spus că nu am reuşit să ajungem la Colosseum sau la ruine, aşa că ne-a dus el. Am trecut şi pe la palatul lui Cezar din centrul Romei, locul de unde ţinea discursuri poporului. Ne-am despărţit de însoţitorul de zbor şi ne-am întors la biroul TWA, de unde ne-a luat antrenorul şi ne-a dus la aeroport. Ne-am urcat în avion şi am plecat spre Milano, Zürich şi Paris…

În ziua următoare, Hop, Bob şi cu mine am vizitat terenurile de zgură roşie de la Stadionul Roland Garros din Paris, casa campionatului francez. Nu-mi venea să cred cât de lent se juca pe această suprafaţă. L-am făcut pe Hop să râdă când am pus pariu cu el că pot să servesc o minge către Bob, în partea cealaltă a terenului, apoi să mă aşez şi să mănânc o îngheţată întreagă înainte ca el să apuce să o trimită înapoi. Zgura lăsa pete roşii pe pantalonii scurţi, pe tricouri şi pe pantofi şi-ţi vopsea părul într-o culoare stacojie. Nu că ar fi remarcat cineva, în cazul meu. Am avut probleme enorme cu adaptarea la această suprafaţă

3 Rainier al III-lea de Monaco (1923-2005) a condus Principatul Monaco 56 de ani, fiind unul dintre cei mai longevivi monarhi din istoria Europei. A ajuns celebru datorită căsătoriei cu actriţa Grace Kelly, dar a fost responsabil şi pentru multe dintre reformele care au transformat Monaco într-un stat modem (n.t.).

de joc nouă şi am fost eliminat din turneul francez după primul meci, pe care l-am pierdut în două seturi contra danezului Kurt Nielsen, care era cu opt ani mai mare decât mine. Hop nu era deloc supărat. M-a încurajat, mi-a zis ceea ce îmi spusese deja şi Charlie Hollis: dacă vreau să fiu un jucător de tenis de top, trebuie să învăţ să stăpânesc toate suprafeţele. Scopul meu la debutul de aici şi la celelalte mari turnee nu era să câştig, ci *să învăţ*.

Intram pe terenul de zgură aşteptându-mă să câştig pe o suprafaţă atât de lentă, apoi ieşeam învins, întrebându-mă cum de s-a întâmplat aşa ceva. Cu timpul, urmărindu-i pe cei mai buni jucători pe zgură din Europa şi jucând pe terenuri de zgură cât de des am putut, am înţeles şi această suprafaţă. Pe zgură, ai nevoie de rezistenţă şi de picioare puternice, pentru că vei alerga foarte mult. Jucătorii care câştigă pe zgură sunt cei care controlează mingea, care pot juca constant şi cu acurateţe din spatele liniei de fund, ţinând mingea în joc şi aplicând lovituri cu viteze şi rotaţii diferite, rezistând tentaţiei de a lovi prea puternic. Jucătorul defensiv se va simţi ca acasă pe zgură datorită faptului că mingea sare mai lent şi mai sus, lucru care-i oferă mai mult timp, deci o şansă mai bună de a returna loviturile de forţă ale adversarului. Totodată, încetineşte cele mai puternice serve ale adversarilor, deci cea mai bună soluţie nu este să încerci să-l ataci pe tipul celălalt cu bombe, ci doar să te asiguri că serveşti în teren. Înainte să joc cu cineva pe zgură, îmi studiam adversarul, pentru a afla cum loveşte cu forehandul şi reverul. În timpul meciului, încercam să-l trimit dintr-o parte într-alta a terenului, ca să-l scot din ritm. Loveam cu forehandul, trimiteam mingea adânc în teren, îmi forţam adversarul să se retragă şi să rămână dincolo de linia de fund, apoi jucam un drop shot ca să-l iau prin surprindere. Unii jucători sunt aproape de

neînvins pe zgură, cum ar fi spaniolul Rafael Nadal în prezent, în timp ce alţii au mari dificultăţi. Lew Hoad şi Pancho Gonzales, doi mari jucători de pe vremea mea, care câştigau 75% din meciurile jucate pe iarbă, nu reuşeau să câştige mai mult de 40% din meciurile pe zgură.

Wimbledon, cu terenurile sale de iarbă, suprafaţă rapidă şi uniformă, se potrivea mai bine cu stilul meu decât Roland Garros. Am visat la Wimbledon de când pusesem prima dată mâna pe o rachetă şi mi-am amintit cum, atunci când eram mic, Charlie Hollis mi-a spus că o să ajung să joc aici. Ştiam că, în

Queensland, Charlie şi, desigur, mama, tata şi fraţii mei îmi vor urmări cu atenţie evoluţia, în ziare şi la radio. Hop era o legendă la Wimbledon şi mi-a făcut cunoştinţă cu elita tenisului mondial, precum şi cu duci, ducese, conţi şi contese. Mă simţeam recunoscător faţă de Charlie pentru că mă învăţase ce furculiţă să folosesc pentru fiecare fel de mâncare. Odată ajuns la Wimbledon, am deschis larg ochii şi am absorbit tot ce am văzut, maiestuosul teren central şi impecabilele terenuri secundare, pereţii acoperiţi de iederă, lungile limuzine negre care-i aduceau pe cei mai nobili şi mai cunoscuţi oameni din lume aici, la cel mai elegant campionat din lume. Oare tocmai l-am văzut pe Donald Budge coborând din limuzină? Da, el era. Am fost foarte impresionat de mulţimile nepărtinitoare şi informate, care apreciau jocul frumos şi aplaudau politicos. Mi-a făcut plăcere să joc acolo încă de la început, deoarece importanţa locului te face să te concentrezi. Nu ai vrea să te faci de râs pe terenul central, în faţa atâtor fani şi cu întreaga lume privindu-te. Mizele sunt întotdeauna mari şi nu ai unde să te ascunzi.

În primul meu meci, l-am înfruntat pe uriaşul italian Orlando Sirola, în vârstă de 28 de ani, care luptase

împotriva naziştilor în al Doilea Război Mondial. Eram precum David şi Goliat. Având 2, 01 metri înălţime, Orlando mă privea de foarte sus. Când servea, mingea venea spre mine abrupt şi puternic, ca şi cum ar fi servit din vârful unui copac. Am înfruntat furtuna şi mi-am folosit viteza (da, devenisem mai rapid) ca să-l iau prin surprindere pe bărbatul mai înalt şi mai lent. Am egalat în primul set, 5 – 5, însă a reuşit să câştige cu 7 – 5. A câştigat şi următoarele două seturi, 6 – 4, 6 – 2, şi m-a scos din turneu. Totuşi nu m-am făcut de râs la botezul focului pe cea mai importantă arenă de tenis din lume. Am jucat şi la dublu, alături de Bob Mark. Am fost eliminaţi din primul tur de Pierre Darmon şi Jean-Claude Molinari, din Franţa, într-un meci de cinci seturi, foarte disputat.

Realist vorbind, nu aveam cum să obţin o victorie ca-n basme la prima prezenţă la Wimbledon, dar am fost încurajat de performanţele mele şi am jurat că mă voi întoarce în anul următor. Principala mea misiune în turul lui Hop a fost să particip în Campionatul de Juniori de la Wimbledon. Am ajuns în finală la simplu, însă am fost spulberat cu 6 – 1, 6 – 1 de jucătorul american de Cupa Davis Ron Holmberg. împreună cu Bob Mark, am ajuns în ultimele 16 echipe în concurs la dublu.

După alte câteva meciuri în Europa, unde am fost bucuros să mai exersez jocul pe zgură, am zburat în Statele Unite. Am simţit că partidele din Anglia şi din Europa îmi îmbunătăţiseră jocul. Odată ajunşi în SUA, Hop m-a înscris în turneul pentru juniori din Kalamazoo (ce nume minunat!), Michigan. Pe drumul spre finală, l-am bătut pe cel mai bun junior din California, Norm Perry, în trei seturi, şi apoi pe Donald Dell, vedeta Cupei Davis pentru juniori. Finala am câştigat-o în trei seturi şi 70 de minute contra lui Chris Crawford, atacând încontinuu la fileu. A durat un pic până să realizez că sunt campionul la

juniori al Statelor Unite, primul australian din istorie care să câştige acest titlu. La dublu, am făcut echipă cu Jim Shaffer din Florida şi i-am bătut în finală pe Ed Atkinson şi pe Bob Delgado.

Am împlinit 18 ani în ziua în care Bob şi cu mine am bătut perechea de dublu de Cupa Davis din Franţa, Paul Remy şi David Haillet, în campionatul Eastern Grass Court Titles, în New Jersey. Acolo am pierdut în finala de simplu, dar m-am descurcat mai bine în Campionatul de Juniori din Canada, unde am câştigat turneul de simplu masculin.

În septembrie, Hop, Bob şi cu mine eram la Forest Hills, New York, pentru Campionatul de Seniori al Statelor Unite. Am fost eliminat de Ham Richardson, în două seturi, în primul meci la simplu, dar acest lucru mi-a lăsat destul timp liber ca să urmăresc parcursul lui Lew Hoad până în finala probei de simplu. În 1956, Lew câştigase deja titlurile de simplu masculin în turneele din Australia, Franţa şi la Wimbledon, aşa că o victorie în finală contra bunului său prieten şi partener de dublu Ken „Muşchi”.

Rosewall ar fi însemnat câştigarea mult doritului Mare Şlem. Ar fi fost al doilea bărbat care să câştige Marele Şlem, după Donald Budge. Ştiu din experienţa personală că majoritatea jucătorilor de tenis din Australia sunt buni prieteni, iubesc să meargă împreună la petreceri şi-şi fac favoruri care depăşesc cu mult simpla amabilitate, dar asta nu înseamnă că se vor menaja unii pe ceilalţi pe teren. Şi acest lucru era cu siguranţă adevărat în cazul lui Lew şi al lui Ken. Ken ştia cât de mult ar însemna Marele Şlem pentru Lew, dar asta nu însemna că va juca mai slab, pentru că ar fi fost lipsă de respect faţă de amicul său. Muşchi a câştigat în patru seturi şi Lew l-a felicitat din toată inima.

Am învăţat multe în acea călătorie cu Hop, însă cea mai importantă lecţie am înţeles-o privind prietenia dintre

Hoad şi Rosewall, mândria, extraordinarele calităţi de luptători şi graţia de care au dat dovadă în victorie şi în înfrângere în acea finală. Lew nu era în formă maximă. Nu ştiu dacă a avut o zi proastă sau era nervos. Mă îndoiesc că era a doua variantă, nu cred că Lew a fost vreodată nervos. Nu, Ken a fost pur şi simplu prea bun pentru el de acea dată. La acel nivel de elită, orice jucător îl poate oricând bate pe oricare altul. Ştiindu-l pe Lew, care avea cel puţin tot atâta talent natural, dacă nu chiar mai mult decât orice alt jucător pe care l-am văzut vreodată, ar fi privit Marele Şlem ca pe un motiv de mândrie, însă sigur nu a avut vreo oră de insomnie din cauza acelei înfrângeri. Era reţinut şi în victorie, şi în înfrângere. Tot ce conta pentru el era să joace cel mai bun tenis de care era în stare, de fiecare dată când intra pe teren.

Am jucat în mai multe turnee în Statele Unite, apoi, în octombrie, Hop, Bob şi cu mine ne-am întors în Australia. Mama şi tata, îmbrăcaţi în hainele lor de duminică şi arborând nişte zâmbete imense, mă aşteptau la aeroport. În fotografia cu revederea, publicată în *Central Queensland Herald*, se poate vedea cât de bine semănăm cu tatăl meu.

Mie mi s-a părut că jocul mi s-a îmbunătăţit considerabil în această călătorie şi Hop a fost de acord că a fost o experienţă pozitivă. A anunţat jurnaliştii care se strânseseră la aeroport că a fost foarte mulţumit de progresele mele şi ale lui Bob şi că ne consideră viitori jucători în Cupa Davis. I-am răsplătit încrederea devenind campionul Australiei la juniori în turneul din Kooyong[4], Victoria, în ianuarie 1957. În secret, speram că numele meu va fi unul dintre cele rostite atunci când se va anunţa echipa pentru Cupa Davis, la câteva zile după campionatele Australiei. Mi s-a spus că Hop a încercat să-i

4 Kooyong este o suburbie a oraşului Melbourne (n.t.).

convingă să mă selecteze, însă oficialii din LTAA care au luat deciziile m-au considerat prea tânăr şi l-au ales pe Bob Mark, care era cu nouă luni mai mare decât mine, să-i acompanieze pe Lew Hoad, Ashley Cooper, Neale Fraser, Mal Anderson şi Roy Emerson. (Ken Rosewall devenise jucător profesionist, deci nu mai era eligibil.) Faptul că nu am fost selectat l-a înfuriat pe preşedintele asociaţiei de tenis din Queensland, Big Bill Edwards, un tip masiv, impunător, care uneori ocupa două locuri în tribuna oficială ca să-i găzduiască cele 136 de kilograme, care a izbucnit: „Laver a câştigat anul trecut campionatele de simplu masculin de juniori din America şi Canada. Sezonul ăsta a câştigat titlurile de juniori pentru Queensland.

Victoria, Australia de Sud şi Australia şi nu a fost bătut niciodată în Cupa Linton. Ce poate să facă mai mult un băiat ca să-i impresioneze pe selecţioneri?”

Eu nu eram îngrijorat de faptul că nu fusesem selectat. Ştiam că va veni şi vremea mea. Şi ştia şi Hop.

Pe atunci era obligatoriu pentru băieţii de 18 ani să facă 176 de zile de instructaj militar în Garda Naţională, ceea ce a însemnat că a trebuit să las tenisul deoparte o vreme. Din această cauză am ratat şi o a doua călătorie peste Ocean cu Hop. Mi-aş fi putut amâna serviciul militar, dar m-am gândit că e mai bine să-l fac atunci decât să-mi întrerup viitoarea carieră ca senior. M-a deranjat că nu puteam concura din nou la Wimbledon şi la Forest Hills, în New York, dar puteam juca în turneele din Queensland. Eu nu-mi amintesc nimic despre asta, dar cumnata mea, Betty Laver, soţia lui Trev, a cărei carte din 2001, *Rod Laver*: *The Read-Headed Rocket from Rockhampton*, mi-a recapitulat cariera cu grijă şi acurateţe, a scris că am câştigat campionatul de dublu mixt pe suprafaţă dură Central Queensland Hard Court Championships – cu mama ca parteneră! – pe lângă cel de simplu. Fratele meu,

Trevor, a transformat acest turneu într-o afacere de familie atunci când a câştigat proba de dublu masculin împreună cu prietenul lui, George Lucke.

Am jucat şi în campionatul din New South Wales şi am fost încântat să pot juca împotriva unui câştigător al Wimbledonului şi al US Open, americanul Vic Seixas. El avea 34 de ani şi eu aveam doar 19 când ne-am întâlnit, iar experienţa şi inteligenţa lui în joc m-au copleşit, dar tot am reuşit să câştig un set.

Aş fi jucat tenis şi desculţ pe cărbuni încinşi; era tot ce voiam să fac în viaţa mea, însă tot erau unele aspecte ale tenisului australian pentru amatori care nu-mi conveneau. Aşa că, deşi eram doar un începător în acest sport, nu am stat prea mult pe gânduri înainte să mă alătur, în noiembrie 1957, unui grup format din cei mai buni jucători ai noştri, reprezentanţii Australiei la Cupa Davis, Ash Cooper, Mal Anderson, Roy Emerson, Neale Fraser şi Mervyn Rose (Lew Hoad era acum jucător profesionist), dar şi Bob Howe, Warren Woodcock, Barry Phillips-Moore, Bob Mark, Neil Gibson şi Don Candy, care voiau condiţii mai bune la turneele din Australia. Voiam ca LTAA să ofere amenajări adecvate pe teren şi vestiare la turnee; toaletele şi duşurile erau primitive. Voiam ca sumele plătite pentru acoperirea costurilor de bază ale turneelor în timp ce călătoream să fie cel puţin rezonabile. Şi mai credeam că trebuie să fie prezenţi arbitri oficiali la fiecare meci; de multe ori, deoarece niciun arbitru nu era disponibil, jucătorii şi-au arbitrat singuri propriile meciuri. Alteori, oameni fără experienţă erau aleşi din rândul publicului pentru a fi arbitri de scaun sau de linie. Aveam grijă să nu lovim niciodată mingea aproape de linie. Multe lucruri erau bune şi multe lucruri erau proaste pe atunci Mi s-a povestit chiar şi că, mai demult, atunci când doi dintre selecţionerii LTAA au fost trimişi să caute jucători la

o serie de meciuri pentru Cupa Davis, s-au enervat când au văzut doi puşti pe teren şi le-au ordonat să plece. Amuzaţi, Ken Rosewall şi Lew Hoad şi-au luat rachetele şi au ieşit de pe teren. De necrezut! Dacă această poveste este adevărată, selecţionerii erau atât de distanţaţi de jucători, încât nu i-au recunoscut pe doi dintre cei mai buni juniori din ţară. Delegaţia noastră nu a reuşit să realizeze ceea ce şi-a propus. LTAA a întâmpinat solicitarea noastră de a participa la o întâlnire unde să fie discutate aceste probleme cu o tăcere asurzitoare. Majoritatea iubitorilor de tenis ştiau că nu căutam scandal şi că cerinţele noastre erau justificate.

Pe 29 noiembrie 1957 mi s-a îndeplinit unul dintre cele mai mari visuri când, după ce i-am bătut în preliminarii, pe rând, pe Bob Mark, Warren Woodcock şi pe jucătorul american de Cupa Davis Herb Flam, am fost selectat în echipa de antrenament a Australiei pentru Cupa Davis. M-au ţinut în suspans. Mai întâi, selecţionerii au ales cinci dintre cei şase jucători pentru Cupa Davis şi eu nu mă număram printre ei, însă mi s-a explicat clar că, dacă voi avea câteva victorii la rând, ca să dovedesc că sunt mai în formă decât Bob Mark şi Bob Howe, mă voi alătura lui Anderson, Cooper, Emerson, Fraser şi Rose în echipă. Nu voi uita niciodată meciul contra lui Herb Flam.

Sau, mai exact, ce s-a întâmplat imediat după. De obicei, eram cel mai rezervat dintre jucători. Aşa mă învăţasem să fiu, pentru că Charlie şi Hop îmi vorbiseră amândoi despre importanţa autocontrolului. De obicei, când meciul era gata, indiferent dacă pierdusem sau câştigasem, mă apropiam de fileu şi-mi felicitam adversarul, îi strângeam mâna şi ieşeam de pe teren împreună cu el. De această dată, creierul mi-a explodat de fericire când am reuşit lovitura câştigătoare împotriva lui Herb, am fugit spre fileu şi am sărit peste acesta. Sau am

încercat. Mi-am prins piciorul în fileu şi am căzut direct în cap. Uralele mulţimii s-au transformat în hohote de râs. Mi s-a părut că lui Herb îi era ruşine de ruşinea mea. îmi doream să se crape pământul şi să mă înghită pe loc.

Cupa Davis este creaţia a patru membri ai echipei de tenis a Universităţii Harvard, care au dorit să se asigure că vor avea loc meciuri regulate între jucătorii din Statele Unite şi cei din Marea Britanie. Atunci când concurenţii au ajuns la o înţelegere în privinţa regulilor şi a locurilor în care se va juca, unul dintre cei patru jucători americani, Dwight Davis, a comandat şi a plătit pentru un trofeu foarte frumos (unii spun că, acum, după ce au fost adăugate diverse decoraţiuni, cupa seamănă cu un tort de nuntă strălucitor, din aur!), conceput de William Durgin şi fabricat de Rowland Rhodes. Oficial, competiţia a fost numită Turneul Internaţional de Tenis pe Iarbă. De-a lungul timpului a ajuns să fie cunoscută drept Cupa Davis.

O scurtă paranteză: Donald Budge mi-a povestit cândva că, iniţial, cele mai importante patru ţări din Cupa Davis, Statele Unite, Marea Britanie, Franţa şi Australia, erau cunoscute drept „Marele Şlem" al naţiunilor jucătoare de tenis. Turneele lor naţionale au păstrat acest titlu şi la fel şi ceea ce am reuşit să facem Don şi cu mine, câştigarea tuturor celor patru turnee în acelaşi an.

Prima Cupă Davis a avut loc în 1900, când o echipă reprezentând Statele Unite a jucat cu echipa din Marea Britanie la Clubul de crichet Longwood din Boston. În 1905 au fost invitate să participe Australasia (o echipă combinată, compusă din jucători din Australia şi Noua Zeelandă), Franţa, Belgia şi Austria. Până în anii 1920, douăzeci de naţiuni concurau în fiecare an, peste tot în lume, pentru Cupa Davis. Dominaţia timpurie a Statelor Unite, Marii Britanii şi Australasiei a fost distrusă atunci când renumiţii Patru Muşchetari din Franţa, Jacques

Brugnon, Henri Cochet, René Lacoste şi Jean Borotra, au dominat Cupa între 1927 şi 1932.

În deceniile 1930, 1940, 1950 şi 1960, Statele Unite şi Australia (fără a mai fi parte din Australasia) au dominat din nou. Cupa Davis este o parte importantă din istoria tenisului nostru. Harry Hopman a câştigat un număr-record de Cupe Davis drept căpitan al echipei, şaisprezece, iar Roy Emerson a bătut şi el un record: a câştigat opt din nouă Challenge Rounds[5] în care a jucat şi 34 din 38 meciuri disputate (meciuri individuale). În anii 1970, a venit rândul Cehoslovaciei, Italiei, Suediei şi Africii de Sud să câştige râvnita Cupă. După aceea, Spania, Argentina, Serbia, Croaţia, Franţa şi Germania au devenit şi ele puteri în Cupa Davis.

Până în 1971, naţiunea care câştiga Cupa în anul anterior aştepta, în timp ce toate celelalte naţiuni concurau într-un turneu care dura un an întreg pentru dreptul de a juca împotriva ţării câştigătoare a Cupei Davis în finală, care se chema Challenge Round, începând din 1972, toate naţiunile, inclusiv ţara campioană, concurau într-un turneu eliminatoriu, iar ultimele două ţări rămase în competiţie disputau finala Cupei Davis.

Când mi-am făcut eu debutul în Cupă, tocmai era în curs o schimbare de gardă în echipa Australiei. Jucătorii de bază, oameni precum Rex Hartwig, Frank Sedgman, Ken McGregor, Lew Hoad, Ken Rosewall, Ashley Cooper şi Mervyn Rose, deveniseră sau erau pe punctul să devină profesionişti, lucru care nu le mai permitea să reprezinte Australia în Cupa Davis, competiţie deschisă exclusiv

---

5 Finală a unui turneu în care câştigătorul unei unice faze eliminatorii întâlneşte campionul din anul anterior, care joacă doar acel meci Acest sistem a fost utilizat în fazele iniţiale ale campionatului de la Wimbledon (între 1877 şi 1921) şi ale US Open (între 1884 şi 1911) şi, până în 1972, în Cupa Davis (n.t.).

amatorilor, şi nici în alte turnee de amatori, precum Wimbledon, French Open şi campionatele din SUA. Trebuiau să fie găsiţi noi jucători ca să umple golul lăsat de aceştia, aşa că am fost chemaţi Neale Fraser, Mal Anderson, Roy Emerson, Fred Stolle şi cu mine.

În 1957, când am devenit un membru al echipei de Cupa Davis a Australiei, deşi eram doar unul neimportant, mi-am dat seama că voi lua locul unor giganţi ai tenisului. Sincer, îi veneram pe aceşti mari jucători şi oameni minunaţi, aşa că ei au devenit idolii mei Lew Hoad era eroul meu, desigur, iar pe Frank Sedgman îl respectam imens. A fost unul dintre jucătorii de bază în Cupa Davis şi a câştigat 22 de evenimente de Mare Şlem la simplu, dublu şi dublu mixt. Avea un simţ superb al coordonării, unul dintre cele mai bune voleuri din toate timpurile (dezvoltat lovind mingea de porţile unui hambar când era copil) şi forehanduri şi revere devastatoare. Totuşi cel mai important lucru pentru mine este că Frank era şi încă este un om blând şi politicos. L-am cunoscut pe Frank când eram doar un băiat care juca într-un turneu în Melbourne. A fost prietenos, ba chiar am schimbat câteva mingi de antrenament. Nu am uitat niciodată amabilitatea lui Frank, aşa că ori de câte ori mă abordează un copil care mă admiră, îi răspund cel puţin cu un zâmbet şi o urare, la fel cum a făcut Sedg când m-a cunoscut.

Erau oameni diferiţi, din locuri şi cu istorii diferite, dar îmi place să cred că jucătorii australieni de top din anii noştri de aur, 1950 şi 1960, Sedgman, Hoad, Rosewall, Fraser, Emerson, Stolle, John Newcombe, Tony Roche şi alţii, aveau în comun anumite caracteristici. În primul rând, toţi erau jucători excelenţi, cu o gamă de lovituri rafinate, cu o formă fizică incredibilă şi cu sânge rece atunci când situaţia de pe teren era dificilă. Jucau cu intensitate, până la ultima fărâmă de putere dacă era

necesar, dar cu fairplay şi fără ieşiri nervoase sau rachete izbite de teren. Nu lăsau celebritatea să-i afecteze şi erau modeşti când câştigau şi politicoşi când pierdeau.

Ştiau cum să sărbătorească (O, Doamne, cât de bine ştiau!), dar se respectau între ei, îi respectau pe adversari şi jocul de tenis şi-şi luau foarte în serios rolul de ambasadori ai Australiei, stând departe de orice încurcături. Nu voiam sub nicio formă să fiu tocmai eu cel care să dezamăgească această adevărată dinastie.

Întrebaţi orice jucător străin şi vă va spune că o victorie împotriva australienilor era foarte preţuită, deoarece era extrem de greu de obţinut. În perioada 1950 – 1970, australienii au câştigat turneul de simplu masculin de la Wimbledon de 13 ori, campionatul Australiei de 18 ori, cel al SUA de 14 ori şi French Open de 10 ori. M-am gândit foarte mult la motivele dominaţiei noastre în acea eră. Până la urmă am ajuns la concluzia că Australia a avut pur şi simplu norocul de a fi binecuvântată cu un grup de jucători extraordinari care, întâmplător, au jucat în aceeaşi perioadă. Însă există şi alte motive. Având în vedere numărul imens de copii din Australia, din toate grupurile demografice, care jucau tenis în perioada de sfârşit a anilor 1930, dar şi în anii 1940 – 1950, cu aceeaşi pasiune cu care înotau sau jucau crichet şi fotbal, pe toate terenurile locale care, spre deosebire de zilele de astăzi, păreau să existe în fiecare cartier, era absolut normal ca Australia să dea naştere la campioni. Clima noastră caldă şi uscată, potrivită pentru activităţi sportive, care ne-a permis să ne jucăm afară toată ziua şi până seara târziu, a fost un alt factor. La fel şi mâncarea naturală proaspătă, care a creat copii puternici. În plus, pe atunci majoritatea ţărilor de peste Ocean încă îşi reveneau după al Doilea Război Mondial, având mâncarea raţionalizată şi programe de austeritate, terenurile de tenis transformate în barăci

militare şi oraşele şi suburbiile reduse la mormane de moloz. Australia fusese, din fericire, în cea mai mare parte, scutită de distrugeri şi de bombe.

De asemenea, nu există nicio urmă de îndoială că am avut parte de jucători de tenis de vârf datorită sistemului nostru de încurajare a juniorilor. Oameni precum Harry Hopman identificau viitori jucători de top din rândul juniorilor, îi antrenau cu intensitate şi se asigurau că tenisul va deveni viaţa lor. Spre deosebire de alte ţări, unde tenisul era doar o pasiune a celor privilegiaţi, ceva ce putea fi strecurat între lucrurile mai importante, precum studiile la universitate şi urcarea pe scara profesională, în Australia, să fii un jucător de tenis cu normă întreagă era o carieră perfect acceptabilă. Deşi banii nu erau foarte mulţi, călătoriile şi gloria erau atractive pentru cei care aspirau să joace tenis.

Când am fost selectat în echipa de Cupa Davis şi am fost inclus în grupul de jucători care va participa în aşa-numitul circuit sudic – Brisbane, Sydney, Melbourne, Adelaide – pentru a ne pregăti pentru Cupă, Harry Hopman, căpitanul nostru, m-a luat sub aripa lui. El şi cu Stan Nicholls, care avea o sală de sport în Melbourne, au creat un program continuu de îmbunătăţire a forţei şi a condiţiei fizice pentru mine. La început, când eram încă foarte slăbuţ, ridicam greutăţi şi gantere şi făceam exerciţii pentru încheieturi şi tracţiuni la bară pentru masă musculară la piept şi umeri şi, în general, ca să-mi măresc forţa. Mai târziu, Hop m-a trecut pe un program de agilitate, care mi-a permis să-mi îmbunătăţesc reflexele şi să devin mai flexibil. Apoi, cu Hop ca instructor militar, desigur, am avut parte de nesfârşite sărituri cu genunchii la piept, sărituri cu picioarele depărtate şi flotări, dar şi alergări lungi în căldură, care-mi testau hotărârea de a depăşi bariera epuizării şi de a-mi dezvolta rezistenţa

mintală. Ocazional, aveam puţin timp liber ca să mă întorc acasă, unde mergeam cu familia la pescuit sau făceam schi nautic, tras în spatele bărcii fratelui meu Trevor (am fost destul de încântat atunci când şi-a denumit barca *Racheta*).

Australia a jucat cu Statele Unite în Challenge Round al Cupei Davis, la clubul Kooyong din Melbourne, pe 26, 27 şi 28 decembrie 1957. Ştiam că sunt acolo doar ca să observ şi să absorb intensitatea Cupei. Nu mă aşteptam să joc vreun meci. Principala mea contribuţie a fost să fiu rezervă, să servesc mingi la antrenamente şi să fac orice îmi cereau Hop şi jucătorii. Mal Anderson şi Ashley Cooper au câştigat meciurile de simplu contra lui Barry MacKay, respectiv Vie Seixas, iar perechea noastră de dublu, Anderson şi

Merv Rose, i-a bătut pe aceiaşi MacKay şi Seixas. Am câştigat cu trei meciuri la două. În 1958 am fost din nou selectat în echipă şi din nou nu am jucat niciun meci De data asta, Statele Unite s-au răzbunat. Cu un Alex Olmedo în vârf de formă, ne-au bătut cu trei meciuri la două pe terenurile Milton din Brisbane şi au câştigat din nou Cupa.

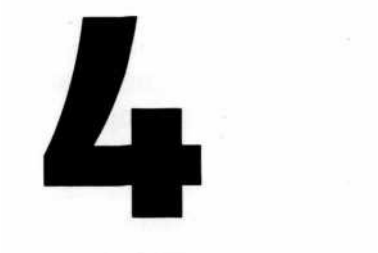

În focurile iadului

Unii jucători nu au răspuns la fel de bine ca Lew Hoad şi cu mine tehnicilor autoritare ale lui Hop. Noi făceam orice ne cerea Hop, ştiind că ne va face jucători şi oameni mai buni. Frank Sedgman, Ken Rosewall, Bob Mark şi Ken Fletcher, pe de altă parte, s-au răzvrătit de

mai multe ori. Bob s-a certat de multe ori cu Hop pentru că revenea la hotel mult după ora de culcare, după ce băuse câteva beri. Odată, când jucam la Londra şi eram cazaţi la hotelul Kensington Palace, Ken Fletcher şi Martin Mulligan s-au întors după ora stabilită de căpitan. Se pregăteau să ia cina, când Hop le-a spus: „Voi doi! înainte să mâncaţi, trebuie să alergaţi până la Serpentine şi înapoi”. Distanţa era de aproape 10 kilometri. Fletch şi Marty l-au întrebat pe Hop dacă era în toate minţile. Hop i-a asigurat că nu înnebunise şi le-a spus că ar fi cazul să înceapă să alerge. Aşa că au plecat. Însă au alergat doar o parte din traseu, până când au găsit o fântână, s-au stropit cu apă, apoi au aşteptat o oră şi s-au întors la hotel, prefăcându-se că erau leoarcă de transpiraţie după lunga lor alergare. Din nefericire pentru ei, Hop îi urmărise şi ştia exact ce făcuseră. De atunci nu i-a mai tratat cu acelaşi respect. El era de părere că oamenii care nu au disciplină în afara terenului nu o vor avea nici pe teren.

În 1958 am început să mă descurc împotriva celor mai buni jucători din Australia. În martie am reuşit să îl bat în cinci seturi pe colegul meu stângaci, Neale Fraser, în semifinalele turneului australian pe suprafaţă dură din Milton. Meciul mi s-a părut nesfârşit, a durat patru ore şi cinci minute, pe o căldură sufocantă. Pe atunci nu exista tie-break, aşa că unul dintre seturi, al treilea, s-a terminat 17 – 15 în favoarea mea.

Am ajuns în a treia rundă la Wimbledon, la simplu masculin, iar acolo am fost tratat ca un şcolar de către Jaroslav Drobny, un refugiat de 36 de ani din Cehoslovacia, cel care, după cum am povestit deja, folosise un minunat subterfugiu contra lui Ken Rosewall pentru a câştiga finala Wimbledon în 1954. Am jucat pe faimosul teren central şi, trebuie să recunosc, eram un pachet de nervi. De obicei nu eram nervos înainte de meciuri, însă atunci tremuram de

emoţie. Mintea nu-mi stătea deloc la meci, pentru că eram obsedat de protocolul care trebuie respectat în acest intimidant altar al tenisului. Un tip pe nume E.G. Bulley, care era administratorul vestiarelor bărbaţilor, m-a salvat. Mi-a explicat că regulile erau următoarele: intru pe terenul central împreună cu adversarul, trecând pe sub poarta inscripţionată cu versuri din poemul „Dacă” de Rudyard Kipling, apoi ne întoarcem spre loja familiei regale din spatele liniei de fund şi ne înclinăm, doar o plecăciune uşoară, acompaniată de un zâmbet. Când a sosit momentul, am reuşit să mă achit de această sarcină, deşi tremuram din toate încheieturile şi aveam gura uscată.

După ce am depăşit acest chin, l-am înfruntat pe oponentul meu, lucru care m-a făcut să mă simt mult mai bine. Drobny era mai în vârstă decât mine şi supraponderal, aşa că m-am gândit că, dacă voi reuşi să joc cel mai bun joc al meu, sigur îl voi bate dacă-l voi face să alerge şi să obosească. Dar teoria nu e totuna cu practica. Drob a compensat cu tehnica elegantă şi controlul chirurgical, şlefuite în decenii de joc la cel mai înalt nivel. M-a atacat cu loburi, chip-shoturi şi drop shoturi şi m-a făcut el pe mine să alerg de colo-colo. Nici nu mi-am dat seama cum a ajuns la 6 – 1, 6 – 1. Deşi am jucat mai bine în al treilea set, tot a reuşit să câştige cu 6 – 4. Drob m-a învăţat că aparenţele înşală şi că niciodată nu trebuie să subestimez un campion.

Nu lăsaţi niciodată pe nimeni să vă spună că tenisul nu este un sport de contact. La puţin timp după Wimbledon, Bob Mark a reuşit să se lovească rău de tot în timpul unui meci la dublu, eu şi cu el contra americanilor Ham Richardson şi Alex Olmedo, în cadrul turneului naţional de dublu masculin al Statelor Unite. Jucam intens când Bob a accelerat de pe linia de fund pentru a prinde un drop shot al adversarilor. Era în plin zbor şi, când a

încercat să se oprească înainte de fileu, s-a împiedicat, picioarele i-au zburat drept în sus şi a căzut pe spate, lovindu-se cu capul de suprafaţa dură. O radiografie realizată la spital mai târziu, după ce şi-a recăpătat cunoştinţa, a arătat că avea totuşi craniul intact. Bob şi-a revenit la timp pentru campionatul din SUA, unde am ajuns în sferturile de finală.

După ce ne-am întors acasă, în noiembrie, Mal Anderson şi cu mine, pereche de dublu pentru prima dată, am câştigat titlul de dublu masculin pentru Queensland şi i-am bătut pe Ashley Cooper şi pe Neale Fraser în cinci seturi maraton, în finala turneului South Australian. Apoi i-am bătut pe Ash şi pe Neale din nou în turneul victorian, cu foarte puţin timp înainte de Challenge Roundul Cupei Davis împotriva echipei SUA. M-am gândit că, având în vedere tot ce realizasem în acel an, Mal şi cu mine vom fi aleşi să jucăm la dublu în Cupă, însă probabil că Hop a considerat că sunt încă prea neexperimentat, aşa că a ales perechea Neale Fraser şi Mal.

La campionatul Australiei din ianuarie 1959, Bob Mark şi cu mine i-am bătut pe Don Candy şi Bob Howe în finala de dublu, însă înainte de Turneul Queen’s Club din iunie, chiar înainte de Wimbledon, Hop, posibil cu gândul la campania chinuitoare pentru Cupa Davis care ne aştepta în decembrie, când urma să încercăm să recucerim Cupa de la americanii aflaţi în vârf de formă, mi l-a ales pe Roy Emerson drept partener. Mie îmi convenea. Eram un mare fan al lui Emmo. Cu doar un an mai mare decât mine, era cel mai atletic jucător de tenis pe care l-am văzut vreodată, avea toate abilităţile necesare şi un spirit de luptător. Era un bărbat cu principii puternice, nu se plângea niciodată şi nu-şi căuta scuze atunci când pierdea. îşi întărise încheieturile mulgând sute de vaci la ferma familiei lui din orăşelul Blackbutt, în sălbăticia Queenslandului. Cu silueta

lui zveltă, trăsăturile deschise, părul negru strălucitor şi dinţii albi cu plombe din aur strălucitor, părea a fi un model din reviste. Eram prieteni pe teren şi în afara lui şi îmi plăcea să spun că jucaserăm unul împotriva celuilalt de atâtea ori încât îmi era familiar precum reluările în programul de vară al televiziunilor. Pe parcursul lungilor noastre cariere, Roy mi-a fost de nenumărate ori cel mai dur adversar, iar eu am fost al său de tot atâtea ori. O victorie împotriva lui mi se părea întotdeauna dulce şi el dădea totul pe teren pentru a mă înfrânge. Am avut mereu probleme când jucam contra lui, era domnul Consistenţă. îmi returna întotdeauna servele perfect, deşi servele lui nu erau cele mai bune. Voleul său era, în schimb, foarte bun.

Pe teren, Emmo avea un râs penetrant, distinct, care reuşea să mă înveselească indiferent dacă jucam contra lui sau eram partenerul lui la dublu.

În turneul de simplu masculin de la Wimbledon din acel an am început să folosesc serva liftată. Înainte, mă bazam pe serviciul plat. Serva liftată a devenit repede una dintre loviturile mele de bază.

L-am bătut pe englezul Alan Mills, care a devenit arbitru la Wimbledon între 1982 şi 2005, în patru seturi şi m-am întâlnit cu francezul Jean Molinari în sferturile de finală. Ziarele au descris meciul astfel: „Laver a câştigat cu 6 – 3, 6 – 3, 6-O într-un meci care a durat mai puţin de o oră. A început cu încredere şi a făcut break imediat, cu lovituri foarte curate. Serviciul său cu mâna stângă, cu efect spre reverul lui Molinari, l-a pus în încurcătură pe francez... Reverul lui Laver l-a forţat pe Molinari să facă erori la fileu. Laver a câştigat al treilea set cu 6-O în doar 13 minute. A închis meciul cu un smash care a făcut mulţimea să icnească de uimire”. În semifinale am jucat contra americanului Barry MacKay, care îl bătuse pe Neale Fraser în sferturi. Acesta a fost, probabil, cel mai dificil

meci pe care îl jucasem până în acel moment. Barry a câştigat primul set cu 13 – 11, eu le-am câştigat pe al doilea cu 11 – 9 şi pe al treilea cu 10 – 9. A luptat cu toate forţele şi a revenit în al patrulea set, 9 – 7, însă am reuşit să îl înving în setul decisiv, al cincilea, cu 6 – 3. Ne-a luat două ore să jucăm doar primele două seturi, iar la sfârşit publicul ne-a aplaudat în picioare.

A trebuit să mă ciupesc ca să mă asigur că sunt treaz, nu-mi venea să cred. Eram în finală la Wimbledon, al treilea jucător care reuşise acest lucru fără să fi fost printre favoriţi. Adversarul meu era Alex „Şeful" Olmedo, genialul peruvian care era cel mai bun jucător din echipa de Cupa Davis a Statelor Unite. De data asta am înfruntat fără griji Loja Regală, plină ochi de duci şi ducese, am executat plecăciunea fără emoţii şi nu m-am mai gândit nicio clipă la uzanţele turneului Alex m-a bătut cu 6 – 4, 6 – 3, 6 – 4. Serva puternică, viteza şi acurateţea la fileu erau prea mult pentru mine. Voleurile mai puternice mă forţau să ies mult din teren şi, în timp ce eu eram scos din joc, el lovea smash-uri în cealaltă parte a terenului. Am fost mulţumit că am salvat două puncte de meci pe serviciul meu, în game-ul final. Charlie şi Hop îmi spuseseră să nu mă dau niciodată bătut şi, cu siguranţă, nu aveam de gând să fac asta pe marea scenă.

Finala de dublu de la Wimbledon a avut loc în ziua următoare. Cu dureri în fiecare os şi în fiecare muşchi, m-am târât pe teren pentru a face echipă cu Bob Mark împotriva lui Mal Anderson şi Neale Fraser, într-o finală integral australiană. Am pierdut. Desigur, după aceea am ieşit cu toţii la o bere. Am reuşit totuşi să câştig şi prima finală la Wimbledon, la dublu mixt, unde am făcut echipă cu Darlene Hard contra lui Neale şi a Mariei Bueno. Nu e de mirare că mă simţeam epuizat la sfârşitul turneului de la

Wimbledon. Am concurat în trei finale şi, pentru a ajunge acolo, jucasem 628 de game-uri, un record pentru Wimbledon.

Imediat după Wimbledon, echipa de Cupa Davis a Australiei a zburat spre Mexic, ca pregătire pentru meciul interzonal din Cupă împotriva mexicanilor, la Clubul Chapultepec din Ciudad de México. Hop ne-a dus cu destul timp înainte, aşa încât să ne aclimatizăm la altitudinea de 2 240 de metri care, pe lângă faptul că ne lăsa fără oxigen, făcea ca mingea să zboare mai departe şi să sară mai sus. Visurile mele s-au realizat atunci când mi-am făcut debutul în al doilea meci de simplu de la Cupa Davis, însă bucuria s-a transformat în disperare după ce am fost bătut în două seturi de Mario Llamas. Mario, simţindu-se ca acasă la altitudinea ridicată, a jucat un meci practic fără nicio greşeală. Ce dezamăgire! înfrângerea a fost cu atât mai dezamăgitoare cu cât Neale Fraser îl bătuse pe Antonio Palafox în primul meci la simplu. Am fi putut să avem un avantaj de două meciuri la zero. În schimb, era egalitate, unu la unu, şi era doar vina mea. Hop a rămas calm. „Nu-mi place faptul că am cedat avansul, dar ce rost are să ne facem griji? Cred că suntem favoriţi împotriva mexicanilor la dublu”. Ca de obicei, avea dreptate. Am câştigat la dublu şi a doua tură de meciuri la simplu (spre uşurarea mea, l-am înfrânt pe Palafox) şi am obţinut victoria cu 4 la 1.

După ce am învins în Mexic, ne-am continuat seria de victorii cu Canada, Italia şi India şi, în august, am avut şansa de a recâştiga Cupa Davis de la Statele Unite în Challenge Roundul de la Forest Hills. M-am revanşat pentru performanţa slabă din Mexic în ultimul meci contra Italiei, în care l-am bătut pe cel mai bun jucător al lor, Nicola Pietrangeli. După meci, Nicola a fost foarte amabil: „Ascultaţi ce vă spun eu, puştiul ăsta este următorul Lew

Hoad. De trei ani le tot spun tuturor cât de bun o să fie puştiul. Dar acum vă zic că este chiar mai bun decât credeam eu că este. Încă doi ani şi-o să bată pe toată lumea”.

În reportajul despre meci, fostul jucător de Cupa Davis, Ham Richardson, a scris: „Victoria lui Rod Laver este încă o dovadă a calităţii sistemului australian de dezvoltare a juniorilor. Când o ţară pierde opt dintre vedetele lor de Cupa Davis pe parcursul a opt ani, toţi încă în formă maximă atunci când au devenit profesionişti şi totuşi poate încă produce tineri cu abilităţile lui Rod pentru a le lua locul, trebuie lăudaţi şi administratorii sportului şi mulţi dintre muncitorii lor loiali. America poate să se bucure de fiecare dată când un campion australian iese din calculele pentru Cupa Davis, însă Australia pare să aibă nenumăraţi aspiranţi tineri şi talentaţi care se transformă rapid în jucători de talie mondială”. Adrian Quist a adăugat în articolul lui: „Laver a devenit un campion deoarece acum îşi dă seama că poate juca îndeajuns de bine încât să bată pe oricine. Este un jucător cu un talent complet natural, cu lovituri elegante, frumos curgătoare şi reflexe bune. Aceste abilităţi sunt necesare pentru a ajunge în vârf, însă, în trecut, comportamentul său rezervat, timiditatea extremă şi inabilitatea de a se exprima s-au reflectat în felul în care juca, aşa că a fost bătut de jucători care nu erau de nivelul său”.

Harry Hopman a rămas acelaşi conducător sever în toate campaniile de Cupă Davis pe care le-am jucat. Ne impulsiona, se asigura că suntem mai în formă decât orice adversar şi că ne comportăm ca nişte reprezentanţi mândri şi demni ai Australiei pe teren şi în afara lui. De aceea, e mai bine că nu a aflat niciodată despre o anumită petrecere din 1958. Echipa Australiei a fost invitată la un bairam zgomotos pe acoperişul unui bloc din zona Back

Bay a Bostonului şi, deşi nu se poate compara cu problemele în care sunt implicaţi sportivii de azi, am făcut destulă gălăgie încât cineva să cheme poliţia. Pe când Ashley Cooper îşi demonstra talentul la săritura în lungime de pe loc, un sergent de poliţie impunător a dat buzna pe acoperiş şi ne-a comunicat că ne arestează pentru că am deranjat somnul locuitorilor din Boston. „O să trag duba în faţa scării şi duc pe toată lumea la Secţia 16!”

Eram îngrozit, îmi imaginam deja reacţia furioasă a lui Hop şi cum mama, tata şi cu Charlie vor cumpăra ziarele de dimineaţă şi vor afla că am făcut Australia de ruşine, fiind arestat. M-am gândit serios să scap sărind de pe acoperiş, dar cineva mi-a spus că sunt cinci etaje până jos. Când unul dintre noi l-a implorat pe sergent să nu ne aresteze pentru că suntem echipa de Cupa Davis a Australiei, acesta a mormăit: „Ce dracu’ este echipa de Cupa Davis a Australiei?” Din fericire, după ce ne-a speriat de moarte, ne-a spus că ne lasă să plecăm. Am tăcut mâlc restul serii. În mod ciudat, Hop, care avea ochi şi la ceafă, nu a aflat niciodată despre această întâmplare. Şi slavă Domnului că nu a aflat, altminteri mânia lui ar fi fost spectaculoasă.

Diferenţa între modul modest şi rezervat în care australienii abordau sportul pe atunci şi cel obraznic şi mândru al americanilor a fost evidentă înainte de Challenge Roundul Cupei Davis din 1959, când am jucat contra Statelor Unite în New York. Căpitanul americanilor, Perry Jones, s-a lăudat în faţa reporterilor: „Îi vom bate cu cinci meciuri la zero.

Avem tot ce ne trebuie ca să-i batem pe australieni şi o s-o facem”. Cel mai bun jucător al lor, Alex Olmedo, a anunţat triumfător: „I-am spus căpitanului că voi câştiga toate meciurile în care voi juca. Şi o voi face!” (trebuie să menţionez că Neale Fraser l-a bătut pe Alex chiar în primul

meci!).

Bănuiesc că există întotdeauna două moduri de abordare. Pe lângă egalitarismul specific australienilor, care nu vor niciodată să pară înfumuraţi şi condescendenţi, ne plăcea să nu fim noi favoriţii şi nu ne lăudam, deoarece astfel evitam presiunea indusă de faptul că toată lumea aştepta să câştigăm. Nu eram nesiguri în privinţa abilităţilor noastre, doar că nu cădeam în capcanele autoadmiraţiei. Yankeii, pe de altă parte, sunt nişte oameni cu multă încredere în sine, aşa că nu aveau nicio reţinere de a spune că sunt cei mai buni dacă chiar credeau lucrul acesta. Deşi noi nu eram intimidaţi de laudele americanilor, ba chiar foloseam aroganţa lor ca motivaţie, încercând să-i facem să-şi regrete cuvintele, echipele altor ţări, dacă nu erau sigure pe forţele proprii şi credeau publicitatea pe care şi-o făceau yankeii, puteau să se simtă înfrânte înainte să intre măcar pe teren.

Îmi aduc aminte de Challenge Roundul din 1959 cu sentimente amestecate. Pe de o parte, i-am făcut pe americani să-şi înghită cuvintele, bătându-i cu trei meciuri la două şi readucând Cupa Davis acasă, pe de alta, nu am fost deloc mulţumit de felul în care am jucat. Am fost bătut de Barry MacKay cu 7 – 5, 6 – 4, 6 – 1 în al doilea meci de simplu, ceea ce a adus SUA la egalitate după ce Neale Fraser îl învinsese pe Alex Olmedo în primul meci. Australia a făcut 2 – 1 când Neale şi Emmo i-au bătut pe Alex şi pe Earl „Butch”.

Buchholz la dublu, apoi tot ce trebuia să fac era să câştig meciul la simplu contra lui Olmedo ca să câştig Cupa, însă Şeful m-a înfrânt cu 9 – 7, 4 – 6, 10 – 8, 12 – 10. Din cauza mea, când Neale a jucat contra lui Barry MacKay în al doilea meci de simplu din retur, meciul decisiv al Challenge Roundului, era din nou egalitate, Australia 2, Statele Unite 2.

Meciul meu contra lui Alex a fost unul ciudat. Habar nu am cum am reuşit să pierd, dar e suficient să spun că, în 1959, eram încă un jucător haotic. Se poate spune că am câştigat meciul în toate modurile posibile, cu excepţia scorului. În primul set, am avut un avantaj de 4-O, mi-am pierdut concentrarea, apoi mi-am revenit şi am avut două mingi de set în game-ul 14, dar tot am reuşit să pierd setul. După ce am câştigat al doilea set şi am recuperat trei mingi de set ale lui Alex în al zecelea game din al treilea set, tocmai când credeam că jocul meu se îmbunătăţeşte, dintr-odată totul s-a destrămat din nou. Din nefericire, un lucru similar s-a întâmplat şi în al patrulea set, când am avut din nou minge de set în al optsprezecelea game, apoi am cedat acel punct, am pierdut setul şi meciul. Jocul meu a fost o comedie a erorilor, însă fără râsete. Am presărat lovituri fantastice printre nişte voleuri îngrozitoare.

Cupa Davis putea fi a oricui când Neale Fraser, fiul unui judecător din Victoria, înalt şi elegant, care a renunţat la o carieră în drept sau în medicină pentru tenis, a jucat cu Barry MacKay în al cincilea meci, cel decisiv. Înainte de meci, Perry Jones a declarat: „O să batem Australia cu 3 la 2. Sunt foarte fericit şi mândru”. Perry ar fi vrut să ia Cupa chiar atunci, însă Neale Frase i-a dejucat planul lui şi al echipei sale. Neale l-a bătut pe Barry în patru seturi şi noi am câştigat cu 3 – 2, nu yankeii. Am fost nebun de fericire.

Înfrângerea în faţa lui Alex Olmedo rămâne una dintre cele mai mari dezamăgiri din cariera mea. Eram foarte deprimat pentru că pusesem Australia în pericol, din nou. Spre lauda lui, Hop nu m-a blamat. Ştia că jucasem cât de bine fusesem în stare. A spus presei: „Dacă ar fi avut încă un an de experienţă, Rod ar fi câştigat”. Donald Budge, câştigătorul Marelui Şlem, a făcut şi el un gest

frumos. M-a căutat după meci, mi-a strâns mâna şi mi-a spus: „Ai jucat un meci foarte bun, ar fi trebuit să câştigi”. Nu l-am crezut pe Don, dar gestul a fost foarte frumos. Mi-am amânat zborul spre casă pentru câteva zile de odihnă şi recreere în Honolulu. Voiam să analizez jocul mai slab din Cupa Davis şi speram că surful şi soarele din Waikiki mă vor ajuta să-mi însănătoşesc umărul stâng accidentat. De fapt, am avut nevoie de şase luni de tratament înainte ca doctorul să-mi dea voie să joc din nou, exact la timp pentru campionatele Australiei, din Milton.

Acei ani în care am jucat cu şi împotriva unor jucători excelenţi în turnee peste tot în Australia şi în lume au reprezentat programul meu de master în tenis. Eram mai puternic şi mai în formă decât fusesem vreodată până atunci şi putusem experimenta diverse condiţii de joc în meciuri de înaltă intensitate contra unor jucători de top, aşa că bazele jocului meu începeau să devină foarte sigure.

Un avantaj al forţei sporite era faptul că puteam să aplic un efect de topspin mai intens când loveam mingea. Lew Hoad era extrem de puternic şi ştia să-şi rotească întregul braţ pentru a aplica spinul. Deşi aveam mai mult forţă, nu aveam încă puterea lui, aşa că am învăţat să rotesc şi braţul, şi încheietura. A funcţionat pentru mine. Şi ce imensă satisfacţie simţeam când reuşeam să lovesc un topspin perfect!

Forehandul şi reverul cu topspin puternic au devenit loviturile mele preferate: puneam presiune pe adversarul meu, care trebuia să le returneze, şi nu dura mult până când mingile nu mai veneau înapoi şuierând peste fileu, ci lovite mult mai încet. Puteam să lovesc aşa toată ziua şi, cu cât am avansat în vârstă, cu atât am devenit mai priceput la dictarea pasului într-un meci.

Am devenit şi un expert al slice-ului, o lovitură care presupune aplicarea unei rotaţii inverse mingii, aşa încât

să sară la o înălţime mică. Pentru mine, slice-ul este cea mai bună lovitură pentru preluarea iniţiativei (o astfel de lovitură este un răspuns agresiv la o minge care vine lent înspre tine). În timp ce un topspin face mingea să meargă mai rapid, un slice pe rever o încetineşte, oferindu-ţi mai mult timp pentru a alerga la fileu, astfel încât să întâmpini returul adversarului dintr-o poziţie bună. De asemenea, un slice care nu sare foarte sus nu este uşor de returnat.

Loveam cu voleul pe forehand şi rever ca şi cum aş fi trimis un pumn spre nasul cuiva, o directă scurtă şi puternică, fără să trag mâna în spate şi ţinându-mi încheietura fixă, utilizând viteza mingii adversarului pentru a o returna. Ca şi în cazul celorlalte lovituri, jocul meu de picioare era la fel de important pentru o lovitură, perfect ca şi mişcările din braţ şi încheietură.

Simţeam o satisfacţie enormă atunci când reuşeam să trag braţul înapoi cu destul timp înainte, imediat ce ştiam dacă voi primi mingea pe rever sau pe forehand, să mă apropii de minge, să îndoi genunchii şi să lovesc *prin* minge cu centrul rachetei, fără a mă opri când atingeam mingea.

Pentru că eram destul de scund, nu eram construit astfel încât să servesc foarte puternic, aşa că am învăţat să folosesc serva liftată, care trimitea adversarii dreptaci spre dreapta, deschizând terenul pentru mine, serva cu slice către reverul adversarului (aruncam mingea uşor spre stânga şi o loveam cu o mişcare bruscă din încheietură în timp ce braţul mi se mişca de la stânga spre dreapta, conferind mingii un spin lateral) şi serva plată. Serviciul bun este vital. La fel şi returul. Să pierzi pe serviciul propriu poate provoca daune psihologice. Am simţit întotdeauna că, dacă reuşesc să câştig primele două puncte şi primele două game-uri din fiecare set, sunt pe calea spre victorie.

Am învăţat să nu fac niciun fel de eforturi prea mari în ora dinaintea unui meci, ca să nu fac întindere la vreun muşchi. Aşadar, fără sărituri cu genunchii la piept, de exemplu. Mă încălzeam cu stretching şi lovind câteva mingi. Când sunetul mingii care loveşte corzile rachetei mi se părea perfect, ştiam că sunt pregătit să joc. Asta însemna că loveam mingea cu centrul rachetei şi că ritmul era bun.

Capacitatea de a anticipa, de a-ţi citi adversarul şi de a-ţi planifica lovitura – aşa încât să ştii dinainte care va fi răspunsul şi de a fi destul de in formă încât să ajungi suficient de rapid la orice minge a reuşit oponentul să trimită înapoi – a devenit naturală pentru mine. Cei mai norocoşi jucători sunt cei pentru care acesta este un talent înnăscut.

Când aveam o perioadă proastă, lucru care li se întâmplă tuturor jucătorilor de tenis de mai multe ori în timpul carierei, nu mă panicam şi nici nu încercam să mă gândesc prea mult la această problemă. Uneori, e nevoie doar de o simplă pauză pentru a-ţi reveni; acest lucru se poate întâmpla peste noapte sau poate dura câteva zile, tot ce trebuie să faci este să-i permiţi minţii tale să pună lucrurile în perspectivă. De multe ori, atunci când pierdeam mai multe meciuri la rând, mă duceam pe terenul de antrenament şi loveam multe mingi încet, încercând să nu fac prea mult, concentrându-mă asupra obţinerii loviturilor perfecte, încercam să găsesc din nou centrul rachetei, să urmăresc mingea, să-mi regăsesc jocul de picioare, să trag racheta înapoi la momentul oportun, să continui mişcarea rachetei după ce loveam mingea – bifam o listă cu toate lucrurile pe care le învăţasem de la Charlie şi de la Hop.

Încercam să joc un tenis „procentual”, să reduc cât mai mult numărul de erori. Nu reuşeam întotdeauna, după

cum pot depune mărturie toate începuturile lente în meciuri, prăbuşirile la mijlocul partidei şi meciurile pierdute în faţa unor adversari de pe poziţii mai joase în clasament. La începutul carierei mele eram predispus spre fluctuaţii în joc, care mă făceau să trimit o lovitură îngrozitor de proastă după una foarte bună sau să ratez o lovitură câştigătoare, cum a făcut Les Flanders împotriva lui Ashley Cooper la campionatul din Queensland din 1955. Am jucat tot mai constant pe măsură ce au trecut anii, însă am rămas un jucător destul de nestatornic, cu performanţe fluctuante, până la începutul anilor 1960.

Cititorii care cunosc doar jocul de tenis modern ar putea fi surprinşi să afle că, în acea etapă a carierei mele, jucam îmbrăcat în întregime în alb (haine din bumbac, care, spre deosebire de îmbrăcămintea sintetică din prezent, deveneau mai grele când se îmbibau cu transpiraţie) şi purtam pantofi Dunlop OC Volleys (OC însemna „corecţi din punct de vedere ortopedic”). Pantofii sport de astăzi oferă aderenţă, suport, durabilitate şi confort mai bune, însă Volleys erau cei mai buni pantofi disponibili pe atunci. Aveau talpa flexibilă, din cauciuc, cu model în zigzag, ideală pentru terenurile cu iarbă pe care jucam de cele mai multe ori. Nu erau buni pe ciment, talpa se uza după un singur set. Purtam două perechi de ciorapi, unii subţiri pe dedesubt şi alţii mai groşi pe deasupra, pentru a preveni bătăturile. Foloseam o rachetă de lemn Dunlop Maxply Fort de 14 uncii (397 de grame), care avea capul mic, corzi naturale nu foarte flexibile şi un mâner de piele pe care îl făcusem mai gros înfăşurându-l cu bandă adezivă, pentru a mi se potrivi perfect în palmă. A, şi dieta mea înainte de meci? Friptură şi ouă, întotdeauna.

Am fost întrebat dacă înălţimea mea a fost un avantaj sau un obstacol. Ei bine, evident că, atunci când jucam împotriva unui adversar mult mai înalt, trebuia să am grijă

cum mă apropii de fileu, deoarece exista riscul unui lob, însă cred că reuşeam să compensez. Eram scund, dar eram şi rapid şi în formă şi, când eşti în al cincilea set într-o zi caniculară, e mult mai uşor să pui în mişcare 68 de kilograme decât 90. Pentru că eram uşor şi aveam centrul de greutate jos, aveam un joc de picioare bun şi reuşeam să mă întorc repede în poziţia centrală după un forehand sau un rever. Mulţii dintre tipii mai mari nu se pot întoarce în poziţie aşa de rapid, aşa că îi poţi menţine în mişcare.

Punctul critic în 1960 am trecut uşor prin preliminariile titlului naţional al Australiei de pe arena Milton Courts din Brisbane şi, după ce l-am bătut pe Roy Emerson în semifinale (am avut nevoie de cinci seturi ca să câştig), mi-am programat o confruntare în finală cu cel mai bun jucător din lume, salvatorul nostru din Cupa Davis, Neale Fraser. Ajunsesem în finala de la Wimbledon doar pentru a pierde, aşa că acum eram hotărât să merg mai departe şi să câştig primul meu turneu major. Doar să ajung în finală nu mai era destul pentru mine. Adrian Quist avea rezerve în privinţa şanselor mele. „Rod Laver îmi dă emoţii", a scris în editorialul său. „Imprevizibilul Laver a recuperat un deficit de trei game-uri, de la 5 – 2 în al cincilea set împotriva lui Roy Emerson, pentru a ajunge în finala National Tennis Titles. Nu ştiu niciodată ce gândeşte. De fiecare dată când vrea să lovească mingea, nu ştim. niciodată dacă o să fie o lovitură câştigătoare sau una care să lovească solul cu viteza unei lovituri de crichet

a lui Bradman”. Totuşi, având în vedere nonşalanţa cu care abordează jocul, uimitorul său repertoriu de lovituri îi oferă un uşor avantaj în faţa adversarului”.

Sunt mândru să spun că finala campionatului australian de simplu masculin din 1960 pe care am jucat-o cu Neale Fraser este considerată drept unul dintre cele mai frumoase meciuri din istoria tenisului australian. Mulţi dintre cei care au fost la meci spun că nu au văzut niciodată un public atât de implicat din punct de vedere emoţional, cu posibila excepţie a legendarului meci din Cupa Davis dintre Lew Hoad şi Tony Trabert, din 1953, când 17.000 de spectatori s-au dezlănţuit în Kooyong şi aproape toată naţiunea l-a ascultat la radio. Partida mea cu Neale a durat cinci seturi, intense şi brutale, jucate în căldura incendiară de ianuarie în faţa a 8.000 de fani topiţi de căldură, însă frenetici, care purtau pălării de soare şi cremă cu zinc pe nasuri şi-şi făceau vânt cu pliantele turneului. Majoritatea îl susţineau pe favoritul local, adică pe subsemnatul.

Neale şi cu mine ne-am forţat unul pe celălalt să ne aventurăm în locuri în care nu mai fuseserăm niciodată până atunci. A fost meciul în care toate lucrurile cu care mă mândresc, lucrurile despre care Charlie Hollis şi Harry Hopman mi-au spus că mă vor face un jucător bun, forma şi rezistenţa, refuzul de a mă da bătut, repertoriul meu de lovituri, toate acestea au ieşit la suprafaţă… în ultimele trei seturi, cel puţin. Neale m-a copleşit în primele două seturi, 7 – 5, 6 – 3, aşa că, pentru mulţi, meciul părea deja pierdut. La începutul meciului am fost speriat şi haotic, am sacrificat acurateţea serviciului în favoarea vitezei şi a puterii şi am comis mult prea multe duble erori.

Totuşi în al treilea set am reuşit să revin la cursul drept, am recăpătat controlul asupra servei şi, ştiind că Neale, care avea 26 de ani, cu cinci ani mai mult decât

mine, începea să aibă dificultăţi din cauza caniculei, am accelerat ritmul jocului. Am câştigat al treilea set cu 6 – 3. Ca un adevărat campion, Neale a răspuns cu forţă în al patrulea set. Dacă l-ar fi câştigat, ar fi luat şi meciul. Avea minge de meci contra mea în al zecelea game al setului, însă am reuşit să scap din situaţia dificilă luptând şi alergând nebuneşte după fiecare minge trimisă de el. Am reuşit să egalez, apoi, după ce am preluat conducerea, am câştigat al patrulea set cu 8 – 6.

Când am schimbat terenul pentru al cincilea set, cel decisiv, Neale şi cu mine, prieteni buni şi inamici neîndurători, am stat împreună câteva clipe la umbra tribunei centrale. (De necrezut şi de neiertat, în acele zile, jucătorii de tenis amatori nu aveau scaune pe marginea terenului, deşi erau destule scaune în cortul oficialităţilor.) „Of", a spus Neale, „e incredibil de cald!" în setul final am lăsat deoparte orice precauţie şi, deşi eram amândoi epuizaţi fizic şi psihic – genunchii lui Neale îi cedau ca ai unui om beat am jucat câteva schimburi senzaţionale şi am trimis nişte passingshoturi excelente, iar mulţimea a aclamat până a răguşit de fiecare dată.

La un moment dat, Neale a trimis un lob peste capul meu. Am fugit spre linia de fund şi am lovit cu toată forţa cu reverul. Mingea a sărit foarte departe. Neale a lovit-o cu voleul şi a trimis-o în afara terenului. Acesta a fost momentul în care am preluat din nou iniţiativa. Emmo, care privea din tribună, s-a dus după aceea la Neale şi i-a spus: „Frase, mingea ar fi ieşit cu 15 yarzi în afara terenului dacă nu ai fi lovit-o!". Neale a salvat şase mingi de meci. După aceea nu-şi mai amintea nimic din set. „Îmi aduc aminte ca prin ceaţă, îmi amintesc doar unele mingi, şi pe acelea doar vag", a spus el. „Ştiu doar că ar fi trebuit să câştig". În cele din urmă, norocul a fost de partea mea şi am câştigat setul cu 8 – 6. La doar 21 de ani, eram

campionul Australiei şi doar al doilea bărbat din Queensland care a avut această onoare.

În reportajul său despre meci, Adrian Quist a fost fericit să-şi schimbe părerea despre mine: „Acum pot înţelege cum Laver, Fraser şi Emerson au adus Cupa Davis acasă, în Australia. Aceşti jucători au forţa şi curajul care sunt caracteristicile fundamentale ale unui campion”.

Turneul pentru titlul Australiei nu a fost deloc uşor pentru umărul meu accidentat. Imediat după competiţie am reluat tratamentul, aşa încât să fiu destul de in formă pentru a fi selectat pentru turul LTAA din acel an şi să pot juca bine la turneele majore din Paris, Londra şi New York.

În timpul campionatului francez de la Roland Garros, din iunie, a început să mă doară zona lombară. Am rezistat până în al treilea tur, când am fost înfrânt de formidabilul Manuel Santana, din Spania. La fel cum făcusem împotriva lui Emerson şi a lui Fraser în Australia, începutul contra lui Manuel a fost dificil. Dificil? Asta e puţin spus. Am pierdut primele cinci game-uri din primul set, apoi setul cu 6 – 1. Am reuşit să reintru în meci după aceea, dar am pierdut în cinci seturi. Unul dintre motivele înfrângerii a fost că mi se făcuse milă de Manuel. Charlie şi Hop îmi spuseseră de nenumărate ori să închei meciul rapid dacă am ocazia. Nu am făcut asta împotriva bărbatului supranumit „Illustrissimo”. În setul al doilea, pe când eu conduceam cu 4 – 1, Manuel a suferit o entorsă la glezna stângă. A urlat de durere, s-a întins pe jos, şi-a scos pantoful şi a şchiopătat un pic, cu grijă, pentru a vedea dacă poate continua meciul. M-am dus la el şi l-am compătimit. Ar fi trebuit, mai degrabă, să-l calc pe picior. Iniţiativa şi concentrarea meu au dispărut. Illustrissimo s-a încălţat şi a câştigat următoarele 11 game-uri şi meciul.

Un lucru ciudat despre publicul volatil şi părtinitor din Franţa: deşi preferau să susţină un conaţional şi să

strige contra adversarului său străin, dacă nu juca niciun francez, îl susţineau întotdeauna pe jucătorul de pe continent care juca împotriva unui englez, american sau australian. Cu toţii l-au susţinut pe Manuel în acea zi. De-a lungul anilor, mulţi jucători au cedat psihic în atmosfera foarte încărcată. Trebuie să spun că nu am fost niciodată prea deranjat de ostilitatea publicului. Atenţia şi concentrarea îmi creşteau atunci când eram presat şi deveneam de două ori mai hotărât să înving. Oricum, dacă favoritul lor este condus cu un set, publicul este scos din ecuaţie, aşa că încercam să obţin avantajul cât mai devreme.

Un alt truc pe care l-am învăţat ca să evit huiduielile la intrarea pe teren, atunci când jucam în faţa unor mulţimi ostile, era să intru pe teren odată cu adversarul meu, eroul local. Nu te vor huidui atunci, ca să nu-l insulte pe el, aşa că te poţi minţi că publicul te aplaudă pe tine.

Până la Wimbledon, o lună mai târziu, durerile îmi trecuseră şi eram din nou în formă. L-am bătut pe Emmo în patru seturi în sferturile de finală şi pe italianul Nicola Pietrangeli în cinci seturi în semifinale. În finală, aşteptându-mă din nou, era figura mult-prea-familiară a lui Neale Fraser, pregătit să-şi ia revanşa. Spre deosebire de războiul de uzură din finala australiană, de data aceasta meciul a fost unul al procentajelor, un joc de-a şoarecele şi pisica, fiecare dintre noi încercând din răsputeri să nu facă nicio greşeală. Această mentalitate i se potrivea mai bine lui Neale decât mie, cel puţin în acea etapă a carierei mele, aşa că, datorită serviciului superior, a câştigat meciul cu 6 – 4, 3 – 6, 9 – 7, 7 – 5. Bob Mark şi cu mine am fost înfrânţi de Rafael Osuna şi Dennis Ralston în finala de dublu, dar măcar am reuşit să câştig finala de dublu mixt, împreună cu Darlene Hard. Meciul de la dublu mixt a avut şi un moment amuzant, când elasticul pantalonilor lui

Darlene a cedat şi a fost nevoită să iasă de pe teren pentru reparaţii urgente.

Urma campionatul naţional al Statelor Unite din Forest Hills. Turneul a fost amânat cu o săptămână din cauza uraganului Donna, care a distrus porţiuni mari din Coasta de Est a SUA (valurile au atins înălţimea de 3, 5 metri în portul New York!). M-am întâlnit din nou cu Neale Fraser în finală, după ce i-am bătut pe Butch Buchholz şi, respectiv, pe Dennis Ralston în semifinale. Sincer, începusem să mă satur să-i văd moaca urâtă a lui Frase de cealaltă parte a fileului în toate meciurile mari. Rivalitatea dintre mine şi Neale în 1960 a fost minunată, iar el a preluat conducerea cu două turnee majore la unu, după ce m-a bătut convingător, cu 6 – 4, 6 – 4, 9 – 7. Nu a pierdut niciun set în tot turneul.

În acelaşi an a apărut şi unul dintre marii nonconformişti ai tenisului australian: marele, pleşuvul Bob Hewitt, care a câştigat pe parcursul carierei lui toate cele patru turnee la dublu şi dublu mixt, devenind apoi cetăţean al Africii de Sud. Era diferit de orice alt jucător australian. Da, era în formă şi stăpânea toate loviturile, însă, deşi era un tip destul de plăcut în viaţa de zi cu zi, pe teren era un cârtitor căruia îi plăcea să-şi supere adversarii prin şiretenie şi pură agresivitate. În semifinala campionatului pe Queensland de la Milton, din noiembrie, am făcut echipă cu Bob Mark şi i-am înfrânt pe Hewitt şi pe Bob Howe. Hewitt l-a hărţuit nemilos pe Mark tot meciul şi, după aceea, în vestiar, i-a aruncat conţinutul unei sticle de suc în faţă. Bob Mark a dat dovadă de o stăpânire de sine remarcabilă şi nu a răspuns provocărilor.

Hewitt nu a avut acelaşi noroc atunci când l-a provocat pe englezul Roger Taylor după un meci dur la turneul de la Berlin, din 1969. Solidul Roger, un boxer îndemânatic, l-a pus la podea şi i-a spart arcada cu un

croşeu de stânga. După cum mi-a povestit Roger, după ce l-a bătut pe Hewitt pe teren, acesta a dat buzna în vestiar, înjurând şi urlând: „O să te bat! Eşti un trişor!” Când Taylor i-a spus că nu ştie să piardă, spune Roger, Hewitt l-a împins cu spatele în dulapuri. „Am crezut că o să mă lovească, aşa că am dat eu primul. Nu-mi amintesc de câte ori l-am lovit, dar cu siguranţă nu doar o dată”. Hewitt a avut nevoie de şase copci la spital, dar s-a întors la timp pentru a juca meciul de dublu. Cu toate astea, nici Roger nu a scăpat teafăr. Când l-a pocnit pe Bob, s-a lovit la mână şi a trebuit să se retragă de la turneu.

Ne-am întâlnit cu Italia în Cupa Davis la White City*, în decembrie, şi am câştigat cu patru meciuri la unu. Am fost mulţumit de forma de care am dat

— White City Stadium, în cadrul Clubului de tenis White City, este un grup de terenuri de tenis din Rushcutters Bay, Sydney, Australia (n.t.).

dovadă în victoria cu 8 – 6, 6 – 4, 6 – 3 împotriva lui Nicola Pietrangeli, un artist al rachetei, în al doilea meci la simplu. Nu a fost pe cât de uşor ar putea părea dacă te uiţi la scor; în primul set, fiecare dintre noi a făcut break pe serviciul celuilalt de câte cinci ori. Reporterul sportiv al cotidianului *The Sydney Morning Herald*, Alan Clarkson, a scris că nu m-a văzut niciodată jucând atât de bine („Returul său a fost ireproşabil, voleurile curate şi perfect ţintite, iar passing-shoturile, în special cele pe rever, măiestre”), iar Adrian Quist a spus că triumful meu arată că sunt capabil să câştig orice titlu din tenis. „Modul în care l-a îngenuncheat pe Pietrangeli a fost o mărturie elocventă pentru cât de mult şi-a îmbunătăţit jocul”.

Neale Fraser a dat dovadă de fairplay printr-un gest minunat în meciul de dublu, când el şi cu Emmo au jucat contra lui Pietrangeli şi a lui Orlando Sirola. Era minge de set în primul set şi Neale a lovit un voleu pe care arbitrul l-

a considerat valabil, deşi a fost clar în afara terenului. Punctul a fost acordat Australiei, însă Neale a trimis intenţionat lovitura următoare dincolo de linia de fund, pentru ca eroarea arbitrului să nu influenţeze rezultatul. Italienii şi fanii l-au aclamat. Toate meciurile din runda pentru Challenge Cup au fost jucate în acelaşi spirit de fairplay. Când Nicola l-a bătut pe Neale în meciul final, salvând Italia de o înfrângere cu zero puncte, toţi cei 12.000 de spectatori l-au aplaudat.

După aceste meciuri am primit primele semne de interes de la profesioniştii americani, care voiau să vadă dacă sunt interesat să mă alătur circuitului profesionist. Le-am mulţumit că s-au gândit la mine, însă am refuzat şi i-am implorat să nu spună presei că au vorbit cu mine. Mi-era teamă că jurnaliştii în căutare de ştiri senzaţionale ar putea să transforme o discuţie neînsemnată într-un titlu de prima pagină şi să scrie altceva, cum ar fi că sunt pe punctul să dezertez. Adevărul era că aveam încă multe de realizat ca amator. După ce cucerisem titlul Australiei, îmi doream să câştig şi campionatele de simplu din Franţa, de la Wimbledon şi din State Unite (deşi nici nu luam în calcul posibilitatea de a le câştiga pe toate în acelaşi an), şi, în plus, iubeam să călătoresc şi să joc tot timpul. Nu aveam nevoie de prea mulţi bani şi, la doar 22 de ani, fără responsabilităţi şi fără iubită, tenisul era singurul meu ţel în viaţă, aşa că trăiam fericit de la o săptămână la alta, cu mai nimic. Eram nevoiţi să trăim din salariile simbolice care ne erau plătite de sponsori, doar câteva lire pe săptămână, plus un mic bonus pe care ni-l acordau atunci când câştigam un turneu. LTAA nu acoperea cheltuielile de deplasare ca să concurăm în turneele diverselor state, nici nu ne plătea onorarii de apariţie. În cazul meu, Asociaţia Queensland contribuia cu o sumă mică de bani la acoperirea notelor de plată la hoteluri. Când eram în turul

internaţional al LTAA, jucând în marile turnee de amatori, ne plăteau biletele de avion, cazarea şi ne ofereau o diurnă de 25 de şilingi. Când jucam la Wimbledon, ne cumpărau masa de prânz. Răsplata pentru traiul la limita subzistenţei era faptul că puteam reprezenta Australia împotriva celor mai buni jucători amatori din lume, în campionate legendare. Eu, unul, cel puţin, eram fericit şi mândru că puteam să fac asta, măcar o vreme. Probabil, îmi spuneam, că, în viitor, când voi simţi nevoia să fiu mai stabil din punct de vedere financiar, mă voi răzgândi şi voi deveni profesionist. Şi poate că voi face bani mai mulţi jucând împotriva celor mai buni jucători profesionişti din lume, precum intimidantul Pancho Gonzales şi compatrioţii mei, Rosewall, Hoad şi Sedgman.

De fiecare dată când mă întâlneam cu Lew şi cu Ken pe undeva prin lume, ei mă sfătuiau să mă gândesc mult şi bine dacă nu cumva vreau să mă alătur lor în circuitul profesionist. îmi spuneau că prezenţa mea ar fi un mare câştig pentru profesionişti, că nu era uşor să fii tot timpul pe drumuri şi să joci de câteva ori pe săptămână, că ar dura un pic până să mă adaptez, cum li s-a întâmplat şi lor, însă, datorită abilităţilor mele, mi-aş putea asigura viitorul, al meu şi al soţiei şi copiilor mei, pentru când nu voi mai putea juca tenis (nu că m-aş fi gândit pe atunci la soţie sau copii!). Le-am spus lui Lew şi lui Muşchi că nu simţeam că mă ridic încă la nivelul lor, însă poate va veni o zi…

După Cupa Davis din 1960 am preluat frâiele carierei mele. Dacă nu luăm în considerare campionatul Australiei, pierdusem o serie de meciuri după ce ajunsesem în finalele unor turnee majore, aşa că mi s-a părut o idee bună să mă întorc la maestrul meu, Charlie Hollis, şi să-l rog să mă ajute să găsesc avantajul care să-mi permită să câştig meciurile importante în loc să mă împiedic înaintea obstacolului final. Ajuns înapoi în Rockhampton, m-am

simţit de parcă aveam din nou zece ani: mă trezeam la 5 dimineaţa, Charlie mă punea să-mi fac antrenamentul, urlând: „Unde e spinul? Nu lovi plat! Vreau să văd instinctul de ucigaş!”. Imediat după aceea am intrat în turneul de simplu Central Queensland şi l-am bătut pe vechiul meu prieten Frank Gorman în finală. Sub privirea aprobatoare a lui Charlie am uitat de prietenia dintre mine şi Frank şi am lovit fără milă. Nepăsător, Frank l-a întrebat în glumă pe Charlie, după meci: „Doamne, dar ce i-ai făcut? Cum l-ai enervat în halul ăsta?”

La începutul lui 1961, într-un meci de dublu de la campionatul Australiei din Kooyong, am alunecat, am căzut pe o tabelă de scor şi mi-am scrântit rău încheietura de la mâna stângă. Medicul oficial m-a sfătuit să mă retrag din turneu, însă eram campionul din anul anterior şi nu voiam să renunţ la titlu fără luptă, aşa că am continuat. Harry Hopman mi-a împrumutat o lampă cu raze infraroşii şi, datorită tratamentului, amânării meciului următor cu 24 de ore şi bandajelor groase cu bandă adezivă şi carton de la cutii de chibrituri în jurul încheieturii, am putut juca în continuare. Cu toate acestea, finala de simplu masculin a fost prea mult pentru mine. Am câştigat primul set cu 6 – 1 împotriva lui Roy Emerson pentru că loveam bine passing-shoturile şi voleurile din unghi, însă m-a copleşit în următoarele trei seturi, pe care le-a câştigat cu 6 – 3, 7 – 5, 6 – 4. Eram foarte dezamăgit că nu am putut câştiga două titluri ale Australiei consecutiv, dar eram încântat pentru Roy. Încrederea pe care a dobândit-o după acea victorie, primul turneu major câştigat de el, l-a dus la un nivel superior şi l-a transformat într-unul dintre cei mai buni jucători din lume şi un ghimpe permanent în coasta mea în următorii ani. Am câştigat finala la dublu împreună cu Bob Mark. După turneu, Bob a anunţat că pleacă din Australia, pentru a se muta împreună cu noua lui soţie în ţara ei de

baştină, Africa de Sud, ceea ce însemna că trebuia să-mi găsesc un alt partener de dublu pentru turneele următoare.

Durerile de spate şi un episod febril m-au ţinut departe de campionatul din Franţa din 1961, însă am fost complet recuperat şi perfect odihnit pentru

Wimbledon. M-am simţit foarte în formă în turneul Queen's Club, cu o săptămână înainte de Wimbledon, unde am avut un meci bun contra unui australian de 17 ani pe nume John Newcombe, despre care toată lumea care ştia tenis spunea că va ajunge un jucător foarte bun.

Câştig la Wimbledon în 1961 eram deja un veteran al Wimble donului, iar emoţiile care mă consumaseră în primele participări erau doar amintiri. Ştiam că voi câştiga dacă voi reuşi să joc bine. M-am uitat la numele celor 127 de concurenţi şi am văzut că îi bătusem în ultima vreme pe mulţi dintre favoriţi. Dacă reuşeam să joc la nivelul maxim, puteam să mă descurc contra oricărei arme din arsenalul lor. Pentru a simplifica lucrurile, mi-am spus că trebuie să câştig doar şapte meciuri; dacă reuşeam să fac asta, urma să fiu campionul de la Wimbledon. Iar simpla supravieţuire după şase meciuri preliminare însemna că aş avea parte de destul exerciţiu pentru a fi. sigur de forma bună din finală. Pentru a-mi acorda o şansă mai bună, m-am retras din competiţia de dublu mixt din acel an.

Primul meci s-a jucat în atmosfera burniţei londoneze. L-am bătut pe tânărul rus Tomas Lejus cu 6 – 4,

6 – 1, 6 – 1 şi am avansat în sferturi, unde am reuşit o altă victorie în seturi consecutive împotriva chilianului Luis Ayala. În semifinale l-am bătut, din nou în trei seturi, pe indianul Ramanath Krishnan, care a încercat un joc lent, metodic. Eram foarte mulţumit de viteza cu care mă deplasam pe teren şi de serviciul meu. Mă simţeam puternic şi încrezător, reuşisem să trec peste accidentări.

Adversarul meu în finală a fost americanul Chuck McKinley, un tip cu care mă descurcasem bine în meciurile noastre anterioare. Mi-am spus: „Poţi să termini ce ai început”. Chuck nu era un tip înalt, era cam cât mine. Era incredibil de atletic, un ghem de energie pe teren, lupta magnific şi era mai puternic decât părea. Era iute la mânie şi era renumit pentru că lovea mingea spre public şi îşi făcea reproşuri cu voce tare atunci când rata o lovitură. Chuck urma să câştige la Wimbledon în 1963, însă 1961 a fost anul meu. L-am bătut cu 6 – 3, 6 – 1, 6 – 4. Mi s-a spus că încă rânjeam atunci când Prinţesa Marina mi-a înmânat trofeul. Chiar eram foarte mândru de reuşita mea. Nu am pierdut niciun game pe serviciul meu şi mi-a luat doar 13 minute să câştig primul set. Charlie Hollis ar fi fost mulţumit. Meciul s-a terminat în doar 56 de minute. Mai târziu, marele jucător englez Fred Perry, care avea cronometrul, mi-a spus că mingea a fost în joc doar 12 minute, în total. Chuck, care avea să moară la numai 45 de ani din cauza unei tumori cerebrale, era un jucător mult mai bun decât a arătat în acea zi.

La conferinţa de presă de după finală am fost întrebat în mod repetat dacă, având în vedere că am câştigat finala la Wimbledon, voi deveni jucător profesionist, iar eu am răspuns mereu că nu plănuiam acest lucru. Campionatul din Statele Unite se apropia şi eu aveam o treabă de făcut oricum: să ajut Australia, în decembrie, să păstreze Cupa Davis.

Am vorbit la telefon cu mama şi cu tata imediat după meci. Legătura era proastă şi nu prea ne auzeam, însă am prins ideea: erau încântaţi. Mama, Lois.

Trevor şi soţia lui au ascultat finala acasă, strânşi în jurul aparatului de radio, în timp ce tata şi cu Bob l-au ascultat la docurile din Gladstone. Mi-a părut rău că nu a putut niciunul dintre ei să vină la Wimbledon pentru a vedea meciul pe viu. Era pur şi simplu prea scump pentru ei şi eu nu câştigam bani aproape deloc, aşa că nu-mi permiteam să le cumpăr bilete de avion. Tata a trimis o telegramă: „Suntem toţi foarte bucuroşi că ai câştigat. Cu dragoste, mama, tata şi familia".

Să câştig meciurile a fost o joacă de copii pe lângă participarea la Balul Victoriei de la Wimbledon. Pe atunci, câştigătorii de la simplu trebuiau să stea aliniaţi, îmbrăcaţi în ţinută de gală, la masa personalităţilor şi să ţină un discurs (în prezent, o gazdă pune întrebări, făcând lucrurile mult mai uşoare). Erau aproape 800 de persoane în public, inclusiv membri ai familiei regale. A fost terifiant, ca să folosesc un eufemism. Cel mai înfricoşător lucru pentru mine, un tip care nu a învăţat niciodată să danseze, a fost momentul în care a trebuit să o iau în braţe pe câştigătoarea titlului la simplu feminin, în acel an englezoaica Angela Mortimer Barret, şi să o conduc în jurul sălii în ritmul valsului vienez. M-am împiedicat pe ici-colo şi am călcat-o pe Angela pe picior. Mi-am cerut scuze în toate modurile posibile şi am fost uşurat şi, sincer, încântat atunci când am putut să mă întorc la locul meu.

M-am simţit mult mai în elementul meu după bal, când m-am întâlnit cu ceilalţi jucători pentru o petrecere la clubul de noapte al lui Fred Perry, unde am făcut o cursă cu cai mecanici pe scenă. Sunt doar un băiat de la ţară, aşa că mă simt întotdeauna bine când sunt călare, indiferent dacă pe un cal adevărat sau pe unul mecanic,

aşa că m-am descurcat binişor.

La Gladstone, unde locuiau acum mama şi tata, presa le asediase casa. Când reporterii l-au întrebat pe tata cum se simte, el a exclamat: „Încă nu reuşesc să-mi găsesc cuvintele. Nu pot explica cum mă simt! E minunat! Acum nimeni nu mai poate spune că Rodney nu ştie să joace tenis. Din ce am auzit, a jucat fantastic!”. La Rockhampton, Charlie Hollis a câştigat o grămadă de bani pariind pe mine şi a fost auzit exclamând: „Ştiam că o să câştige atunci când a renunţat la prostia aia de dublu mixt!”

Nu am reuşit să reproduc succesul de la Wimbledon şi la campionatul Statelor Unite. După ce mă întâlnisem cu prietenul meu Neale Fraser în finalele turneelor majore din 1960, în 1961, Roy Emerson a fost adversarul meu constant. M-a bătut în campionatul Australiei, apoi m-a bătut şi în finala din SUA. Victoria lui a fost cu atât mai meritată cu cât a venit la scurt timp după o semifinală maraton, în cinci seturi, împotriva lui Rafael Osuna. Nu am scuze, Emmo a fost prea puternic şi a câştigat în trei seturi.

Înainte de a ne întoarce în Australia, Roy şi cu mine ne-am oprit la Los Angeles, pentru a juca în Turneul Pacific Northwest. Tocmai mă întorsesem în camera de hotel după o masă în oraş când cineva a bătut la uşă. Era Emmo şi mi-am dat seama imediat după expresia feţei lui că avea veşti rele. Vechiul meu prieten şi rival în tenis, marele, amuzantul Frank Gorman, tipul cu zâmbetul larg şi părul vâlvoi care a avut grijă de mine în Brisbane după ce mă mutasem de acasă, murise într-un accident, intrase cu maşina într-un cap de pod. Am fost şocat. Frank era atât de plin de viaţă şi acum dispăruse. Până atunci nu pierdusem niciodată pe cineva important pentru mine. Moartea lui Frank a pus tenisul într-o perspectivă nouă.

Abia aşteptam să fiu acasă, la Gladstone, alături de familia mea. Eram pe drumuri de un an întreg şi simţeam nevoia să fiu aproape de cei pe care-i iubeam.

Tot în aceeaşi perioadă am fost din nou abordat de reprezentanţi ai tenisului profesionist şi le-am spus din nou: „Încă nu, vreau să joc în Cupa Davis şi să-mi apăr titlul de la Wimbledon". Era adevărat, însă nu am putut ignora faptul că suma pe care mi-au oferit-o era mai mică decât cele pe care le câştigau alţi jucători profesionişti. Ar fi fost riscant să semnez cu ei în aceste condiţii, ar fi trebuit să câştig tot timpul ca să obţin un profit. De asemenea, nu ştiam cum ar fi suportat spatele şi umărul accidentat corvoada circuitului profesionist. Tony Trabert le-a spus reporterilor că spera că voi deveni profesionist curând, pentru că trupa avea nevoie de forţe proaspete pentru a completa lista de jucători, care, pe lângă australienii Hoad, Rosewall, Ashley Cooper şi Mal Anderson şi americanul Pancho Gonzales, includea acum şi vedetele internaţionale Alex Olmedo, Luis Ayala, Mike Davies, Andres Gimeno, Pancho Segura, Butch Buchholz, Barry MacKay şi pe Trabert însuşi. Trebuia să admit că lista era formidabilă, cu mult mai puternică decât lista de jucători de la amatori. Deşi încă mă bucuram de victoria de la Wimbledon şi de performanţele bune din alte turnee majore în 1960 şi 1961, tot trebuia să-mi pun întrebarea dacă m-aş fi descurcat la fel de bine dacă ar fi trebuit să joc cu Lew, cu Muşchi şi cu restul profesioniştilor.

Aceste lucruri mă distrăgeau de la ceea ce trebuia să fac. Meciul de Cupa Davis din Kooyong, contra

Italiei, era la doar şapte săptămâni distanţă, şi chiar atunci profesioniştii au mărit oferta. Acum îmi fluturau în faţa ochilor un contract pe doi ani în valoare de 15.000 de lire şi au adăugat că, dacă reuşeam să câştig şi bună parte din meciuri, aş putea câştiga până la 22.500 de lire. Pe

atunci, asta era o sumă considerabilă, dar nu de ajuns pentru a mă convinge să abandonez amatorii. Fiind în mod clar îngrijoraţi că aş putea să dezertez, LTAA mi-a acceptat cererea de a participa la un tur de tenis privat anul următor. Un tur privat, care putea fi finanţat de un promotor, un susţinător bogat al tenisului sau de o companie comercială, precum popularul circuit al Caraibelor, putea fi compus din până la cinci turnee în Ciudad de México, Barranquilla în Columbia, Montego Bay în Jamaica, San Juan în Puerto Rico, unde ne ardeam tălpile pantofilor pe terenurile de beton ale hotelului Caribe Hilton, şi Caracas în Venezuela. În timpul turului aveam şi opţiunea de a juca în turnee la Sankt Petersburg, Miami, Florida sau Houston, Texas. Eram plătiţi cu aproximativ 300 – 400 de dolari pentru fiecare apariţie şi organizatorii turneelor ne acopereau cheltuielile, aşa că ne puteam întoarce acasă cu 3.000 sau 4.000 de dolari în buzunar. Jocurile din acele locuri de basm, alături de bunii mei prieteni Roy Emerson, Neale Fraser, Bob Mark şi ceilalţi jucători australieni, rămân printre cele mai minunate amintiri ale mele. Am jucat cu intensitate, ne-am relaxat departe de tenisul oficial şi am văzut câteva dintre cele mai frumoase şi mai exotice ţinuturi de pe Pământ.

Nu voiam să devin profesionist în 1962. Mă hotărâsem. Cel puţin pe moment…

Am jucat cu Roy Emerson în finala campionatului de tenis de la Queensland, unde am început din nou mai lent şi am fost forţat să lupt cu tărie pentru a recupera cele două seturi pierdute. Asta a însemnat şi un 6-O în al treilea set, care a întors soarta meciului. Ne-am confruntat din nou în finala de simplu masculin pentru New South Wales şi am câştigat din nou în cinci seturi. A fost un meci nebunesc. Emmo a făcut break în al cincilea set şi părea gata să câştige meciul. Apoi, după cum a explicat Adrian

Quist, „a avut loc cea mai palpitantă scenă din White City de mulţi ani încoace. Emerson, la fileu, lovea smash-uri în stânga şi-n dreapta, Laver alerga de colo-colo la 20 de picioare dincolo de linia de fund, trimiţându-le înapoi. Disperat, Emerson a încercat să închidă punctul doar pentru a vedea cum Laver fuge în afara terenului şi trimite un passing-shot câştigător, pe rever, din întoarcere. În opinia mea, şocul provocat de acest punct pierdut l-a costat pe Emerson meciul”. Emmo şi cu mine am fost aleşi să jucăm meciurile de simplu în Challenge Roundul Cupei Davis. El şi cu Neale Fraser urmau să joace la dublu.

Prim-ministrul Robert Menzies, un mare fan al sportului, a fost în tribune de Boxing Day[6] în 1961, când, pe o temperatură de 44 de grade Celsius, Emmo a jucat contra lui Nicola Pietrangeli şi eu contra lui Orlando Sirola, supranumit Gigante Bueno, Gigantul bun, cel care mă bătuse în debutul meu la Wimbledon, cu cinci ani mai devreme, în primul meci la simplu. Ştiind că Orlando era unul dintre cei mai înalţi bărbaţi din lumea tenisului, înainte de meci, Hop l-a rugat pe Wayne Reid, care era un jucător bun şi un viitor preşedinte al LTAA, să stea la un metru în interiorul terenului şi să trimită serve-bombă spre mine, aşa încât mingea să vină din acelaşi unghi ca şi un serviciu al lui Sirola. În scurt timp am învăţat cum să gestionez traiectoria abruptă şi am putut să returnez servele lui Wayne, apoi am început să le *atac*. Aceste antrenamente au făcut jocul contra lui Sirola mai puţin problematic. De asemenea, am decis să neutralizez raza de acţiune mare a lui Orlando şi să profit de reacţiile lui mai lente şi de lipsa de agilitate trimiţând mingea spre

---

6 Boxing Day este o sărbătoare care are loc în a doua zi de Crăciun, pe 26 decembrie, şi în care se făceau cadouri nevoiaşilor şi servitorilor. Sărbătoarea este originară din Marea Britanie, însă este celebrată în mai multe ţări care au făcut parte din Imperiul Britanic (n.t.).

picioarele lui, în loc să o lovesc spre marginile terenului. Strategia a funcţionat în timpul meciului.

Mai mult de o sută de persoane au fost tratate de medicii de pe ambulanţă de la spitalul St. John după ce s-au simţit rău sau au leşinat din cauza caniculei. Publicul a fost anunţat printr-un mesaj la staţia de amplificare să-şi pună capul între genunchi dacă încep să se simtă ameţiţi. Unii spectatori şi-au părăsit locurile şi s-au aşezat la umbra tribunei oficiale, întinzând gâturile pentru a vedea jocul.

Prim-ministrul Menzies şi guvernatorul statului Victoria, Sir Dallas Brookes, împreună cu soţia lui, au părăsit locurile expuse pentru a se adăposti sub o umbrelă special montată. Din nefericire, pe teren nu existau umbrele. Am trecut, în cel mai literal sens, prin foc pentru acele meciuri şi, la sfârşitul primei zile, Australia conducea cu 2-O. în ziua următoare, Emmo şi Frase au câştigat proba de dublu, iar Roy şi cu mine am câştigat amândoi returul la simplu, obţinând o victorie cu 5 la O. Italienii au fost criticaţi aspru de presă, care a numit confruntarea „un măcel demn de Colosseumul din Roma”, dar şi de o parte din publicul de la Kooyong, care i-au acuzat că „au aruncat prosopul”. Într-adevăr, italienii au părut descurajaţi şi au câştigat doar trei din 18 seturi în toate meciurile, însă Nicola Pietrangeli s-a revanşat în meciul final de simplu din retur împotriva mea, care a fost o luptă intensă pe parcursul a cinci seturi. Alan Clarkson a scris despre meciul meu cu Nicola: „Au fost câteva momente geniale în războiul de 114 minute. Pietrangeli, cu passing-shoturile lui artistice, şi Laver, cu forehandurile şi reverele lui subtile, au smuls răcnete de încântare din piepturile celor 9.000 de spectatori”.

În timpul ceremoniei de prezentare a Cupei, guvernatorul general al Australiei, Lordul de L’Isle, a spus

că meciul dintre mine şi Nicola a fost cel mai frumos meci de tenis pe care l-a văzut vreodată şi că tenisul australian este la apogeul istoriei sale. „Cel mai dulce fruct este cel din vârful pomului şi nici măcar domnul Sirola nu a putut ajunge la el”. Temându-se că performanţele mediocre ale italienilor ar putea să facă rău tenisului de amatori, căpitanul Hop a declarat: „E posibil să fi existat una sau două dezamăgiri în această finală de Cupa Davis, însă, în loc să se gândească la decepţiile din trecut, prietenii noştri italieni ar trebui să ţină minte că am avut o echipă minunată şi că băieţii din Australia au jucat un tenis foarte bun. Prietenii noştri sunt bine-veniţi la noi oricând dacă vor juca tenisul minunat pe care ni l-au arătat astăzi”.

Îndrăznesc să visez

Titlul de „Mare Şlem” este un pic înşelător. Câştigarea Marelui Şlem presupune câştigarea *tuturor* celor patru turnee de Mare Şlem în acelaşi an calendaristic: cel din Australia, în ianuarie, cel din Franţa, în iunie, turneul All England (cunoscut sub numele Wimbledon), în iulie, apoi campionatul Statelor Unite, în septembrie, nu doar a unui singur turneu de Mare Şlem. La începutul lui 1962, doar Donald Budge (simplu masculin, 1938), un roşcat plin de pistrui, ca şi mine, Maureen Connolly (simplu feminin, 1953), Frank Sedgman şi Ken McGregor (dublu masculin, 1951) şi Maria Bueno (dublu feminin, trei meciuri alături de Darlene Hard şi unul cu Christine Truman James, în 1960) reuşiseră să câştige

un Mare Şlem. La simplu masculin, proba asupra căreia mă concentram eu, australienii Jack Crawford şi Lew Hoad şi britanicul Fred Perry fuseseră aproape de reuşită. Toţi câştigaseră trei dintre cele patru turnee, însă nu reuşiseră să treacă de obstacolul final, cel din Statele

Unite. Marele Şlem este un fel de Sfânt Graal al tenisului şi fiecare jucător care câştigă Australian Open se întreabă dacă va putea să câştige cele trei turnee rămase. În 1962, eu am îndrăznit să visez.

Câştigarea celor patru turnee majore în acelaşi an este o aventură intimidantă. Şansele nu sunt de partea ta şi trebuie să te bazezi şi pe stelele tale norocoase. Nu-ţi poţi permite fluctuaţii de formă şi trebuie să-ţi aduci jocul la cel mai înalt nivel de patru ori, într-o perioadă de doar opt luni, în timp ce joci şi în alte turnee şi încerci să eviţi rănirile şi accidentările. Suprafeţele de joc şi condiţiile climatice sunt diferite în Australia, Paris, Londra şi New York. În plus, pe atunci, doar ca să te prezinţi la turneu trebuia să călătoreşti foarte mult timp. Trebuie să faci faţă presiunii pe care o exercită fiecare turneu în parte, dar şi celei care creşte pe măsură ce câştigi turneele. De asemenea, şi probabil că acesta este cel mai important factor, te confrunţi cu jucători de elită, oricare dintre ei putând să te înfrângă în fiecare zi. În cazul meu, cred că m-a ajutat faptul că nu-mi stătea în fire să mă las cuprins de nervi şi emoţii. Şi că aveam grijă de mine. Eram tipul de om care nu avea o viaţă foarte zbuciumată în afara terenului. După ce am trecut de 20 de ani nu mai eram chiar abstinent, învăţasem să savurez câteva beri relaxante în compania prietenilor şi a oamenilor pe care îi cunoscusem datorită tenisului, însă nu eram nicicum vreun petrecăreţ dezlănţuit.

Nu mi-a plăcut niciodată să-mi analizez propriul joc. Ştiam cum jucasem în acel meci şi dacă avusesem succes,

aşa că eram mulţumit să-i las pe alţii să-mi comenteze stilul. Acum însă o să îmi asum riscul de a încerca să vă explic cum abordam jocul de tenis în

1962, un an fundamental pentru prima parte a carierei mele. Când eram în formă în această etapă a evoluţiei mele, aveam foarte puţine probleme tehnice, mulţumită lui Charlie şi lui Hop, orelor nesfârşite de antrenament şi epuizantelor exerciţii doi-la-unu, pe care le repetam până când simţeam că mă prăbuşesc.

Ştiam să folosesc o varietate de servicii, dintre care unele ieşeau mult spre exteriorul terenului şi cu care reuşeam să păcălesc adversarii. Când serveam, învăţasem să nu sacrific acurateţea în favoarea vitezei şi forţei. Învăţasem că, dacă imprim mingii un pic de topspin sau de slice, prima servă intra mai des şi nu mai trebuia să mă bazez pe a doua servă, mai slabă. Aveam un drop shot foarte subtil şi un drive pe rever cu topspin sau cu un slice controlat, când situaţia o impunea. Exersasem mult ca să-mi îmbunătăţesc reverul şi să-l transform într-o lovitură tot atât de naturală pe cât era şi forehandul. Puneam topspin pe loviturile joase de pe ambele părţi, precum şi pe lobul cu care atacam. Tehnica mea de lovire a mingii se baza pe rotiri rapide ale braţului din umăr, descriind un arc complet, şi pe o bună coordonare. Eram un specialist în reverul din mişcare, lovitură cu care am câştigat multe puncte. La fileu loveam voleuri în forţă, de multe ori voleuri pe rever. Puteam lovi şi cu under spin, din unghiuri închise. În general, mă descurcam bine cu loviturile joase ale adversarilor şi-mi plăcea să transform în smash-uri toate mingile care veneau spre mine la nivelul taliei sau mai sus. Adversarii rareori reuşeau să mă închidă cu loburi, datorită formei şi agilităţii mele. Învăţasem, de asemenea, să surprind adversarii făcând exact opusul a ceea ce se aşteptau ei să fac. Urmărindu-l pe Lew Hoad,

am aflat cum să maschez reverul trimis pe diagonala terenului: îşi rotea încheietura mâinii dintr-o parte în alta şi adversarul avea impresia că mingea urma să fie trimisă paralel cu laterala terenului. Făceam asta atunci când conta, la mingile de break.

Îmi îmbunătăţisem poziţionarea pe teren. Până atunci, adversarii care aveau un retur bun îmi creau multe dificultăţi, aşa că am exersat venirea la fileu pentru voleuri în loc să mă las luat prin surprindere pe linia de fund. Faptul că eram mai rapid şi mai în formă m-a ajutat mult. Mă deplasam rapid pe teren şi forţa pe care o aveam în antebraţul musculos şi încheietura mâinii stângi îmi dădea putere fără să pierd din control atunci când loveam din fugă, cu corpul întins la maximum. Puterea şi viteza, în special forţa antebraţului şi a încheieturii, mi-au permis să răspund cu lovituri câştigătoare după ce eram forţat în afara terenului de către adversar. Dacă antebraţul meu stâng arăta cândva ca al lui Popeye, acum arăta ca al lui King Kong. Avea 30, 5 centimetri de jur-împrejur, la fel de mare ca al campionului de box la categoria grea Rocky Marciano, iar încheietura avea 18 centimetri. Specialistul american Julius Heldman a scris că, în momentele când „[Laver] ajungea prea târziu pentru a lovi, atunci pur şi simplu sărea şi arunca racheta spre minge, cu toată forţa de care era în stare, încheietura şi braţul trosnind din cauza efortului”. Nu pot să-l contrazic.

Deşi nu era o problemă la fel de mare pe cât era la începutul carierei mele, se poate spune că, în 1962, încă eram un jucător oarecum inconstant, mă lăsam copleşit în primele game-uri şi seturi ale unui meci, apoi trebuia să lupt pentru a reveni în meci. Şi asta nu din cauză că eram neglijent, veneam întotdeauna pregătit să lupt, însă jocul meu varia prea mult. Încă nu sunt sigur cum de treceam de la o formă bună la un joc slab, de multe ori în acelaşi

meci După ce m-am maturizat ca jucător de tenis, am învăţat cum să-mi menţin forma. Până în 1962 mă pricepeam un pic mai bine să încep meciurile în forţă şi să-mi controlez loviturile inutil de riscante, să integrez tenisul procentual în jocul meu.

Ştiam să-mi adaptez stilul în funcţie de suprafaţă şi de condiţii. Învăţasem să joc inclusiv pe zgură, după ce-mi făcusem planul să joc pe această suprafaţă mai des şi să depăşesc provocările speciale pe care le presupune. Forma fizică şi seriozitatea mi-au permis să câştig o mulţime de meciuri în cinci seturi. În plus, eram imperturbabil pe teren, din punct de vedere mintal, dar şi vizibil în limbajul meu corporal. Nu stăruiam asupra loviturilor proaste, acestea deveneau instantaneu parte din trecut. Nu puteam să recâştig un punct pierdut oricât de mult m-ar fi obsedat. Tot ce conta pentru mine era să câştig punctul *următor*. Dacă îţi poţi menţine o atitudine optimistă atunci când lucrurile nu merg prea bine pentru tine, acest lucru poate să-ţi frustreze adversarul. Datorită lui Charlie Hollis şi faptului că i-am studiat pe marii jucători, am învăţat să schimb tactica atunci când lucrurile sunt dificile.

Rareori îmi priveam adversarul în ochi sau reacţionam în vreun fel. Pe teren, nu luam nimic personal şi nu aveam emoţii. Era timp pentru felicitări, regrete sau o analiză postmortem la o bere, după meci. Refuzam să relaţionez cu adversarul pentru a nu-l lăsa să-mi distrugă concentrarea. Unii jucători încercau să-mi joace feste, să mă intimideze, însă eu pur şi simplu îi ignoram dacă făceau aşa ceva.

Dacă trimiteam o lovitură câştigătoare, mă întorceam imediat cu spatele şi mă pregăteam pentru punctul următor. Dacă adversarul meu contesta decizia arbitrului şi eu chiar nu ştiam dacă mingea fusese bună sau în afara terenului, nu mă implicam deloc, rămâneam nepăsător în

jumătatea mea de teren.

(Dacă adversarul meu era victima unei decizii evident nedrepte, îi ţineam partea, deoarece nu m-a interesat niciodată să câştig în mod incorect. Dacă, totuşi, arbitrul refuza să-şi schimbe decizia, treceam peste asta şi nu mă mai gândeam la acel punct. Deciziile bune şi cele proaste tind să se echilibreze de la sine.) Singura dată când renunţam la comportamentul meu robotic era atunci când tipul din cealaltă parte a fileului trimitea o lovitură minunată. Atunci zâmbeam şi explicam din gesturi: „Prea bună lovitura”. Până la urmă, tenisul este un joc, nu un război.

Cum arată un jucător când intră pe teren este doar treaba lui. Eu încercam mereu să arăt bine, aşa mă crescuseră mama şi tata şi apoi interveniseră influenţa lui Charlie şi cea a lui Hop. Lor le datoram totul, locul meu în dinastia tenisului australian şi fanii care plăteau biletul de intrare. Când eşti plecat în tur, nu e întotdeauna uşor să pari ca scos din cutie. Trebuie să călătoreşti fără prea multe bagaje şi să te îmbraci cu hainele care încap într-o singură valiză. De obicei, aveam la mine cinci cămăşi şi câte două perechi de pantaloni scurţi şi de şosete. Păstram cele două perechi de pantofi strălucitor de albe, inclusiv şireturile. Spălam tot echipamentul la orice spălătorie publică găseam sau, mai des, în chiuveta camerei de hotel. Când Emmo şi cu mine jucam pe zgura de la Paris, ne descălţam şi intram sub duş complet îmbrăcaţi, apoi priveam acea bogată humă roşie cum se scurge în cadă. Ultimele lucruri pe care le făceam înainte de a ieşi pe teren erau să mă spăl pe dinţi, să mă bărbieresc şi să-mi pieptăn părul.

În campionatul Australiei de la White City, din ianuarie 1962, am fost aproape de eliminare. În runda a treia, fostul campion de juniori al statului New South

Wales, Geoff Pares, mi-a dat mult de furcă, deşi eu eram favoritul clar pentru câştigarea turneului. Am fost foarte aproape de înfrângere. Dacă aş fi pierdut atunci, anul meu ar fi fost cu totul şi cu totul diferit, însă am avut noroc şi am reuşit să îl bat pe Geoff cu 10 – 8, 18 – 16, 7 – 9, 7 – 5. Al doilea set a fost o luptă feroce şi a durat 105 minute. Geoff a jucat foarte bine, nu am nicio îndoială; totodată, eu am jucat slab şi am făcut multe erori. Sufeream de o răceală serioasă şi poate că acesta este motivul pentru care un reporter a scris că arătam de parcă aş fi fost „bolnav şi sătul de tenis". Greşea complet. Chiar dacă eram accidentat sau ieşit cu totul din formă, niciodată în întreaga mea carieră nu m-am simţit plictisit de tenis. Un alt reporter m-a întrebat: „Simţi că eşti prea neglijent pe teren?" Am răspuns, destul de logic, dacă mă întrebaţi pe mine: „Dacă aş crede că sunt, nu aş mai fi".

Când turneul ajunsese pe la mijloc, jurnaliştii de tenis ai Australiei m-au desemnat cea mai importantă personalitate a tenisului australian în anul 1961. Am fost un pic surprins. Fusese un an bun, dar nu simţeam că aş fi o personalitate. Am rămas acelaşi băiat timid de la ţară. Orizontul meu nu se întindea dincolo de următorul meci Pe lângă gluma despre cum nu sunt neglijent, nu eram cunoscut pentru replici inteligente sau pentru că aş fi fost vreun personaj impozant. Eram un tip prietenos, liniştit, un fiu şi un frate bun, un tovarăş de încredere pentru colegii mei din lumea tenisului. Nici măcar nu aveam o prietenă fermecătoare… De fapt, nu aveam nici*o pri*etenă şi nici nu avusesem vreodată. Nu îmi plăcea să beau prea mult, nu aveam o viaţă de noapte, nu prea mă interesau muzica, literatura sau filmele, cu excepţia anumitor filme western. Tot ce făceam era să mă antrenez şi să joc tenis. Era nevoie de o persoană foarte specială ca să mă scoată din cochilia în care mă retrăsesem şi nu aveam să o întâlnesc

decât peste câţiva ani.

Forma mi s-a îmbunătăţit în sferturile de finală ale campionatului Australiei, unde am reuşit o victorie fără să pierd niciun set contra lui Owen Davidson, care suferea de crampe musculare. Am avansat în semifinale, alături de Bob Hewitt, Roy Emerson şi Neale Fraser. Roy îl bătuse pe John Newcombe care, la doar 17 ani, abia pornise pe drumul spre glorie. John era epuizat după ce câştigase, cu doar o oră mai devreme, un meci de simplu la juniori care se întinsese pe 38 de game-uri. În semifinale, Emmo l-a bătut pe Frase şi eu l-am înfrânt pe Hewitt într-un meci mai greu.

Ştiam că Roy avusese un turneu epuizant. Jucase mai multe meciuri de cinci seturi şi alte meciuri la dublu, aşa că, în acea zi în care un vânt fierbinte mătura terenul din Sydney Harbour, l-am atacat din prima clipă. Nu-l văzusem niciodată pe acest bărbat mereu în superformă atât de obosit şi cred că ar fi trebuit să aibă o zi de odihnă în plus ca să se recupereze înainte de a juca în finală. Totuşi, în adevăratul spirit australian şi conform învăţămintelor lui Charlie Hollis şi Harry Hopman, am fost nemilos şi am câştigat primul set cu 8 – 6. Emmo şi-a dovedit spiritul de războinic, reuşind să întoarcă meciul în al doilea set: m-a distrus cu 6-O. Mă surprindea mereu cu reverul, trimiţând lovituri câştigătoare de-a lungul liniei. Într-un mod care nu mă caracteriza, în acest set nu am reacţionat pe cât de rapid ar fi trebuit să o fac, aşa că a putut să provoace daune mari. Mi-a luat secole să realizez că trebuie să lovesc mai mult cu forehandul. Uneori, în focul luptei, durează un pic până găseşti soluţia. Am făcut exact ce mi-am propus şi am revenit la conducere în al treilea set, reuşind să închei meciul în patru seturi, 8 – 6, O-6, 6 – 4, 6 – 4. În stilul său elegant, Roy a refuzat să facă din epuizarea lui o scuză. „Rod a fost pur şi simplu prea bun”,

a declarat la conferinţa de presă.

Pe atunci, campionatul Australiei părea organizat de amatori prin comparaţie cu celelalte turnee majore de peste Ocean, în special faţă de Wimbledon, unde jucătorii se simt apreciaţi şi unde totul este organizat perfect. În turneul major al Australiei, totul părea făcut la întâmplare şi ieftin. Mărunţişuri: să fii tratat cu dispreţ de oficiali, lipsa scaunelor pe care să stea jucătorii în pauzele de joc (nu că acest lucru s-ar fi întâmplat doar în Australia) şi faptul că nu aveam mingi noi pentru antrenament. Puţinele mingi pe care le aveam erau uzate şi deformate. Jucătorii nu câştigau mai nimic în afară de glorie, iar arbitrii de scaun şi de linie, băieţii de mingi, îngrijitorii şi administratorii LTAA erau ei înşişi voluntari neplătiţi, în mare parte. Preţul biletelor şi taxele de membru LTAA erau folosite pentru decorarea şi întreţinerea terenurilor. Când jucam pe terenurile Milton din Brisbane era şi mai rău, deoarece unii dintre administratorii de tenis din Queensland se pricepeau la meseria lor chiar şi mai puţin decât oficialii din alte state.

Deşi, în mod oficial, îmi păstrasem statutul de amator şi am continuat să refuz ofertele de a deveni profesionist, dezamăgirea constantă faţă de viaţa de amator mă făcea deja să cred că trecerea la profesionism era un lucru pe care-l voi face sigur în viitorul apropiat, după ce-mi voi atinge obiectivele ca amator. La începutul lui 1962, LTAA a luat două decizii care m-au supărat foarte tare. În perioada 14 – 16 ianuarie, Victoria era afectată de incendii de vegetaţie. Suburbiile exterioare ale oraşului Melbourne şi zone întregi din Munţii Dandenong au fost transformate în cenuşă. Treizeci şi trei de oameni au murit şi 450 de locuinţe au fost distruse. Aşa că atunci când Asociaţia internaţională a jucătorilor profesionişti de tenis (IPTPA) a propus ca Lew Hoad şi Ken Rosewall să joace într-un meci

de dublu împotriva mea şi a lui Roy Emerson la Kooyong, iar toate câştigurile să ajungă la victimele incendiilor, Emmo şi cu mine am acceptat bucuroşi. Era o cauză nobilă şi, astfel, puteam contribui la uşurarea suferinţelor victimelor calamităţii. Oricum, eram întotdeauna dispus să joc contra celor mai buni jucători, indiferent dacă erau amatori sau profesionişti, iar Lew şi Muşchi erau, fără îndoială, printre cei mai buni. Toţi patru eram foarte fericiţi că vom juca şi la fel era şi publicul. Din păcate, LTAA nu a fost de acord. Au refuzat să ne permită, mie şi lui Roy, să participăm. „Ne pare rău, însă de această dată nu putem accepta propunerea, din motive practice”, a fornăit vicepreşedintele principal al LTAA, D.M. Frankenberg, destrămând planul nostru. „Sper că acest lucru [decizia] nu va strica imaginea LTAA în ochii publicului, însă dacă o face va trebui pur şi simplu să acceptăm acest lucru. Oricum, având în vedere că principalul scop al planului este strângerea de bani pentru victimele incendiilor de vegetaţie, nu ar trebui să conteze cine joacă. Profesioniştii îşi pot plănui propriul turneu dacă vor, însă nu putem să acceptăm niciun plan care să pună faţă în faţă amatori şi profesionişti”. Şi ăsta a fost sfârşitul planului.

Apoi LTAA a refuzat să-mi acorde permisiunea de a juca în campionatul în sală din SUA, care a avut loc la începutul lui februarie, în New York, un turneu organizat de arbitrul de la campionatul SUA Billy Talbert, care îmi promisese că-mi va plăti biletele de avion şi încă 400 de dolari, pentru apariţie. (Desigur, tehnic vorbind, nu aveam dreptul să accept plăţi, însă amatorii nu erau cunoscuţi drept „amatorii ruşinii” degeaba. Era un lucru obişnuit pentru unii campioni de amatori să accepte de la promotori mii de dolari plătiţi la negru pentru a participa la turnee.) Motivul oficial al refuzului a fost faptul că

turneul, deşi era unul pentru amatori, nu făcea parte din programul LTAA. Am insistat şi le-am explicat că era important pentru mine să particip la acest turneu, deoarece ar fi fost un antrenament valoros înainte de campionatul din Franţa, cel de la Wimbledon şi Cupa Davis. În plus, era în interesul meu şi al Australiei să joc cât mai mult în competiţii de clasă mondială. LTAA a acceptat fără prea multă tragere de inimă, însă mi-au spus că nu vor acoperi niciun cent din cheltuieli. Am găsit o cale să particip. Urma să plec în curând în îndelung planificatul turneu al Caraibelor, în martie şi aprilie, aşa că am rezervat un zbor mai devreme către New York, am ajuns în semifinale în turneul lui Billy, apoi am zburat spre Caraibe.

Era o meserie dură, dar cineva trebuia s-o facă. Pe lângă faptul că ne-am desfătat în luxul acestor paradisuri tropicale, am jucat alături de Roy Emerson meciuri în Montego Bay, Baranquilla, Caracas şi San Juan. Nu a fost deloc o croazieră de plăcere. Ne-am confruntat cu unii dintre cei mai buni jucători ai lumii, inclusiv campionul de juniori al Statelor Unite, Charlie Pasarell, sau Ham Richardson, care mă bătuse în seturi consecutive la prima participare la campionatele din SUA, din 1956. În semifinalele de la San Juan am reuşit să egalez scorul partidelor cu Ham.

Aşadar, când am plecat în Europa ca să mă pregătesc pentru Roland Garros şi Wimbledon, eram în formă. După ce am câştigat campionatul de simplu (bătându-l pe Emmo) şi pe cel de dublu (am făcut echipă cu John Fraser, fratele lui Neale, pentru a-i învinge pe Ken Fletcher şi pe John Newcombe) ale Italiei, pe o suprafaţă de zgură sfărâmicioasă, apoi campionatul de simplu masculin al Elveţiei, am sosit la Stadionul Roland Garros simţind că pot câştiga şi fiind pregătit pentru jocul lent pe zgură. Învăţasem că, atunci când joc pe zgură, e mai bine să nu

încerc să trimit atât de multe lovituri cu care să încerc să câştig direct, un lucru mai greu de făcut pe zgură decât pe iarbă, ci doar să ţin mingea în joc, să-mi înnebunesc adversarii returnând toate mingile şi să-i las *pe ei* să facă greşelile. Cu această strategie i-am bătut în primele tururi pe italianul Michelle Pirro şi pe britanicul Tony Pickard, apoi pe un alt italian, Sergio Jacobini. Sfertul de finală l-am jucat contra australianului Martin Mulligan, care trăia pe atunci în Italia şi care a fost un adevărat pericol, deoarece zgura era o suprafaţă mult mai familiară pentru el. Vechii lui prieteni îi spuneau acum Martino Mulligano.

În lipsa unui jucător francez pe care să-l susţină, publicul local l-a susţinut pe Marty, jucătorul cu mai puţine şanse, aclamând fiecare lovitură a lui şi păstrând o tăcere mormântală de fiecare dată când câştigam un punct. Experienţa lui Marty pe zgură l-a făcut, aşa cum mă aşteptam de altfel, un oponent foarte dur şi a reuşit să preia conducerea, cu două seturi la unul. În al patrulea set a fost la o singură minge distanţă de a-mi spulbera visul la un prim Mare Şlem. Mă conducea cu 5 – 4 la game-uri şi avea 40 – 30, pe serviciul meu. Prima mea servă s-a oprit în fileu. Publicul urla ca să mă facă să ratez şi al doilea serviciu, aşa încât eroul pe care-l adoptaseră să câştige. Am trimis mingea cu efect spre reverul lui Marty şi am fugit spre fileu, după ea. Mă gândisem să rămân pe linia de fund, însă Marty trimisese mai multe retururi cu reverul pe lung de linie, aşa că, pentru a-l surprinde, am trimis de la fileu un voleu cu reverul în partea liberă a terenului, oprindu-i returul. Am egalat, apoi am câştigat game-ul şi am făcut 5 – 5 pe serviciul meu.

O gură de aer! apoi a venit serva lui Marty. Privirea lui ucigaşă mi-a transmis faptul că plănuieşte să mă termine şi mi-am dat seama că lucrul ăsta ar fi fost şi pe placul zgomotoasei mulţimi franceze.

La 8 – 8 a servit şi eu am returnat o lovitură adânc spre linia de fund Lui Marty i s-a părut că mingea ieşise afară. Arbitrul de linie nu a fost de acord şi a decis că a fost în teren. Mingea fusese prea departe ca să-mi dau seama din locul în care eram, dacă ieşise sau nu. În acele zile, pe când sistemul Hawkeye nu exista încă, astfel de dispute aveau o singură soluţie: decizia arbitrului. Mingea era considerată în teren. S-a dezlănţuit iadul. Marty era un tip amabil şi prietenos, însă s-a pierdut complet cu firea atunci când decizia a fost luată împotriva lui. A început să urle la arbitrul de linie, apoi la cel de scaun. I-a numit „orbi", „idioţi" şi, mi-e teamă, lucruri şi mai rele. A fost un moment şocant. Nu mai văzusem niciodată ceva asemănător furiei lui Marty. Apoi situaţia a degenerat şi mai mult. Marty a trimis cu toată forţa o minge către perete, ratând cu câţiva centimetri capul arbitrului de linie. Poate că acesta chiar *era* orb, pentru că nu s-a ferit. Arbitrul principal a dat buzna pe teren şi au început toţi patru să urle şi să gesticuleze. Arbitrul de linie se scărpina pe cap cu reproş. Apoi mulţimea a izbucnit din nou, doar că de data asta urlau împotriva lui Marty, supăraţi de comportamentul acestuia. îl insultau, îl fluierau şi zguduiau tribunele bătând din picioare. Eu am rămas nemişcat şi nepăsător în cealaltă parte a terenului, aşteptând ca tumultul să se oprească. Când acest lucru s-a întâmplat, în sfârşit, şi jocul a fost reluat, săracul Marty a cedat psihic. Era epuizat emoţional. Am câştigat opt din ultimele zece game-uri şi m-am calificat în semifinale.

Nu-mi făceam niciodată griji fără rost dacă adversarul meu se pierdea cu firea şi începea să se certe cu arbitrul şi să arunce cu racheta. Cu cât era oponentul mai furios, cu atât mai calm tindeam eu să fiu. Mă mai întâlnisem cu această situaţie de multe ori înainte de Marty Mulligan. Spre deosebire de majoritatea jucătorilor

australieni, Warren Woodcock, Bob Hewitt şi Bob Mark aveau toţi trei probleme cu temperamentul şi puteau fi indisciplinaţi. Eu mă gândeam că, dacă celălalt tip era ocupat fiind nervos, nu avea cum să se concentreze la meci. Am descoperit că, în majoritatea cazurilor, atunci când adversarul îşi pierde minţile din cauza unui lucru minor, cum ar fi o decizie a arbitrului, eu aveam de câştigat, cum s-a întâmplat cu Marty. Au fost şi excepţii, Pancho Gonzales şi, mai târziu, John McEnroe şi Jimmy Connors, cărora conflictele le plăceau atât de mult încât nu ezitau să facă scandal ca să-şi intimideze adversarul, dacă simţeau că sunt în urmă într-un meci. Depindea de adversar dacă se lăsa afectat sau nu de astfel de scandaluri.

În semifinală, de cealaltă parte a fileului mă aştepta Neale Fraser. În al cincilea set, avea serviciul la 5 – 4 pentru el şi era foarte aproape de victorie. Frase avea cel mai bun serviciu din tenisul mondial. Inexplicabil, nu a venit la fileu după ce a servit, aşa că am returnat o lovitură câştigătoare. Cu această lovitură, am reuşit să preiau iniţiativa şi am câştigat următoarele trei game-uri şi un loc în finală. împotriva cui? A cui altcuiva dacă nu a lui Roy Emerson? Acest campionat francez se transforma într-o săptămână ca acasă. Încă o dată, la fel cum am făcut tot turneul, am început lent şi Emmo a preluat conducerea. Aproape că mă bătuse, mă conducea cu 2 – 1 la seturi şi cu 3-O în al patrulea set. Însă atunci a abandonat jocul său agresiv normal şi, necaracteristic pentru Emmo, s-a retras în apărare şi a încercat să-şi asigure victoria. Ca şi în cazul lui Frase, acesta a fost momentul în care am decis că este totul sau nimic şi am preluat iniţiativa. Am câştigat după ce am luat ultimele două seturi cu 9 – 7, 6 – 2. Titlurile Australiei şi al Franţei erau ale mele. Urma Wimbledon, unde eu eram considerat favoritul numărul unu, iar Emmo,

numărul doi.

Am câştigat turneul Queen's Club cu foarte puţin timp înainte de Wimbledon, lucru pe care l-am văzut drept un semn bun, nicidecum un blestem, cum credeau mulţi. În trecut, aproape fără excepţie, cine câştiga la Queen's Club pierdea la Wimbledon.

Deoarece eram câştigătorul din anul anterior, în 1962, într-o însorită zi de vară londoneză, am avut onoarea de a deschide marele turneu pe terenul central, sub privirile Ducesei de Kent şi ale celorlalţi 15.000 de spectatori din tribunele oficiale. Cred că importanţa momentului l-a copleşit pe adversarul meu din prima rundă, Naresh Kumar din India, aşa că am reuşit să câştig în trei seturi. Deşi am făcut mai multe greşeli decât aş fi vrut, am reuşit să câştig şi meciurile următoare în seturi consecutive, contra lui Tony Pickard, Whitney Reed şi Pierre Darmon. Dintre cei opt jucători din sferturile de finală, şase erau australieni: fraţii Fraser, Neale şi John, Martin Mulligan (îl bătuse pe Emmo, care avea degetul mare de la piciorul drept accidentat… în mod bizar, urmărise o minge în standuri în timpul unei partide de dublu mixt, piciorul i-a alunecat în spaţiul dintre două locuri şi şi-a scrântit degetul mare!), Ken Fletcher, Bob Hewitt şi cu mine.

Încercam întotdeauna să urmăresc meciurile cele mai importante din orice turneu în care participam, în speranţa că voi putea afla în ce formă se află adversarii şi că voi observa un detaliu care să-mi fie de ajutor când voi juca împotriva lor. Evident că am făcut acest lucru şi la Wimbledon. Jucătorii nu prea aveau altceva de făcut în timpul turneelor în acele zile de dinaintea calculatoarelor, a iPod-urilor şi a iPad-urilor decât să joace cărţi şi să se uite la meciurile de tenis. Organizatorii de la Wimbledon căutau mereu moduri de a ne face să ne simţim speciali:

ne luau dimineaţa de la hotel şi ne aduceau seara înapoi în automobile Bentley şi Rolls-Royce şi ne hrăneau cu cele mai bune mâncăruri, inclusiv delicioasele căpşuni cu smântână pentru care este renumit Wimbledon. Cel puţin o dată pe zi, înaintea meciurilor, Emmo şi cu mine ne duceam la Queen's Club şi ne antrenam împreună, chiar dacă ştiam că exista o şansă bună să joc contra lui în semifinale sau în finală.

Adversarul meu din sferturile de finală a fost Manuel Santana, care mă învinsese în finala campionatului francez cu doi ani mai devreme. Era un jucător greu de învins, talentat şi cu un simţ ai dreptăţii foarte dezvoltat, iar meciul nostru a fost, probabil, cel mai bun meci de simplu masculin din acel an. Am avut parte de câteva decizii foarte proaste ale arbitrilor de linie, cum păţeşte, mai devreme sau mai târziu, orice jucător. Trebuie să recunosc că, în cazul a două astfel de decizii, luate în momente cruciale pentru mine, am fost foarte aproape să-mi pierd cumpătul. Manuel şi Andres Gimeno au fost, probabil, cei mai buni jucători pe care i-a dat vreodată Spania, până la Rafael Nadal. Fiul unui îngrijitor la terenurile Clubului de Tenis Madrid, Manuel, specialist al jocului pe zgură, devenise un maestru al topspinului pe forehand şi pe rever. A câştigat un prim set extrem de lung cu 16 – 14 şi mă conducea cu 5 – 1 în al doilea, însă m-am zbătut, am luptat şi am reuşit să-l câştig cu 9 – 7. Şi norocul a fost de partea mea. Câteva dintre loviturile mele au atins fileul şi au căzut în partea lui de teren. Tenisul este şi un joc al minţii, nu doar unul al corpului, iar faptul că Manuel a avut nenorocul de a pierde un set pe care ar fi trebuit să-l câştige, în combinaţie cu insuportabil de norocoasele mele lovituri câştigătoare, l-a descurajat şi mi-a permis să câştig ultimele două seturi cu 6 – 2, 6 – 2.

Acum doar Neale Fraser mai stătea între mine şi

finală. Situaţia a fost echilibrată în primul set, însă am reuşit să câştig cu 10 – 8. Apoi, devreme în al doilea set, Neale a suferit o scădere vizibilă de formă şi, în combinaţie cu faptul că passing-shotul meu pe rever a funcţionat perfect, am câştigat cu 6 – 1. Şi-a revenit şi am dus o luptă dură în al treilea set, pe care l-am câştigat cu 7 – 5.

În a patra finală consecutivă la Wimbledon (câştigasem una, pierdusem două) am jucat cu rivalul meu de la Roland Garros, Marty Mulligan. De această dată nu au mai fost artificii. Am câştigat primul set cu 6 – 2 în doar 16 minute. Cred că acest lucru şi, posibil, importanţa fantastică a momentului l-au doborât pe Marty. Datorită jocului foarte precis, am reuşit să-l ţin în afara meciului în următoarele două seturi, pe care le-am câştigat cu 6 – 2, 6 – 1 în 52 de minute, devenind al patrulea australian (doar!), după Sir Norman Brookes, Gerald Patterson şi Lew Hoad, care a câştigat Wimbledonul de două ori. Marty nu s-a făcut de râs şi, la un moment dat, toată mulţimea, altminteri destul de adormită, l-a aclamat cu generozitate când a salvat patru smash-uri puternice pe care le-am trimis către el.

Fără a fi prea plin de mine în mod stupid, am ieşit pe teren pur şi simplu refuzând să accept posibilitatea ca Marty să mă bată. Când mă uit acum la fotografii din timpul meciului, observ că aveam o expresie îndârjită şi hotărâtă. Prima mea grijă a fost să mă asigur că încep meciul bine şi că joc un tenis destul de bun încât să nu-i dau şanse lui Marty. Eram disperat să evit o cădere de formă, cum păţisem în trecut, de multe ori, împotriva lui Roy Emerson şi a lui Neale Fraser, imediat după ce jucasem un meci bun. Nu avea nimic de-a face cu faptul că aveam prea multă încredere în forţele proprii. De fapt, nu am aflat niciodată de ce aveam aceste căderi de formă. Când jucam aşa, Charlie Hollis obişnuia să-mi spună:

„Unde erai în timpul acelui set? Ce s-a întâmplat? Arătai de parcă erai plecat la masă”. Dintr-odată, serviciul care funcţionase perfect în meciul anterior (sau chiar în setul anterior al aceluiaşi meci!) începea să iasă în afara terenului. Dintr-odată, jocul de picioare era imprecis. Dintr-odată, mă lăsam surprins de mingile adversarului. Dintr-odată, eram condus şi eram forţat să lupt ca să revin în meci, riscând înfrângerea. Nu voiam să las lucrurile acestea să se întâmple în finala de la Wimbledon.

Nimic nu se compară cu primul titlu câştigat la Wimbledon, însă *fiecare* titlu la Wimbledon este foarte, foarte special. Iar lucrul care îl făcea şi mai dulce pentru mine a fost realizarea pe care am avut-o când m-am înclinat în faţa reginei, în momentul în care mi-a înmânat trofeul şi eu îmi făceam griji că mă voi face de râs dansând cu câştigătoarea de la simplu feminin, Karen Hantze Susman, din SUA, la Balul Victoriei din acea seară (luasem lecţii pentru a evita dezastrul din 1961, când călcasem rău pe bec cu Angela Mortimer Barrett): mai trebuia să câştig doar campionatul din Statele Unite pentru a obţine mult râvnitul Mare Şlem. După meci, Marty Mulligan a acceptat înfrângerea cu graţie şi le-a transmis spectatorilor dezamăgirea pentru faptul că nu a putut Nă le ofere o finală clasică. A spus, cu amabilitate, că nu m-a văzut niciodată jucând atât de bine şi că se teme că m-a ofensat cumva şi de aceea l-am bătut atât de dur. A fost un discurs elegant, din partea unui bărbat rănit în orgoliu. La rândul meu, am spus că Martin mi-a dat mai mult de furcă decât a lăsat scorul să se vadă.

Pe tot parcursul carierei mele am încercat să nu mă bucur niciodată prea mult de o victorie. Pe lângă faptul că nu-mi stătea în fire, simţeam că acest lucru ar fi fost lipsă de respect pentru adversarul meu şi ar fi atras karma rea. „Cocoş într-o zi, pământuf pentru şters praful în următoarea

zi”, spune o veche zicală. Sau precum a spus Rudyard Kipling în inspiratul său poem „Dacă” (care este, în mod adecvat, inscripţionat deasupra intrării jucătorilor de la Wimbledon): „De-ntâmpini şi Triumful, şi Dezastrul / Mereu senin şi în acelaşi fel […] fiul meu: atunci – eşti Om!”

Iar unele publicaţii au avut grijă să nu mă lase să devin prea plin de sine. Acestea au observat că sunt norocos că nu sunt profesionist, deoarece nu mi-ar mai fi atât de uşor contra unor jucători precum Gonzales, Sedgman, Hoad şi Rosewall. Acest lucru era parţial adevărat şi eu ştiam asta. Abia aşteptam ziua în care voi putea să-mi încerc puterile contra jucătorilor profesionişti de top. Public, singurul lucru pe care l-am putut spune a fost că nu pot face mai mult decât să-l bat pe bărbatul din cealaltă parte a fileului, lucru adevărat, de altfel. Revista *Time*, care favoriza jucătorii profesionişti şi pe cei americani, în ediţia din 13 iulie

1962, care a ieşit imediat după Wimbledon, nu prea a privit cu ochi buni şansele mele de a mă alătura iubitului lor Donald Budge. De fapt, erau părţi din acel articol care m-au făcut să mă îndoiesc că autorul ştia ceva despre mine sau că mă văzuse vreodată jucând. Mai întâi, jurnalistul a pretins că aveam o viaţă uşoară la amatori, deoarece toţi jucătorii care erau destul de buni „să mă facă să transpir pentru o victorie” erau deja profesionişti. A insistat asupra faptului că, la începutul carierei mele, pe când eram doar „un jucător nesemnificativ în grupa de rezervă pentru marile echipe de la Antipozi”, eram adeseori „pus la punct” de Hoad, Rosewall şi Ashley Cooper. Chiar şi după ce aceştia deveniseră profesionişti, a notat *Time*, pierdusem de două ori finala de la Wimbledon şi de două ori la Forest Hills, însă, în acest an, „Racheta reuşise în sfârşit să decoleze”. Se pare că măturasem tot în cale la

campionatele din Australia şi Franţa, iar la Wimbledon am avut nevoie de doar 53 de minute pentru a-l zdrobi pe compatriotul meu Marty Mullingan, care nici măcar nu era printre favoriţi. Iar acum doar campionatul din Statele Unite, din septembrie, stătea între mine şi titlul de Mare Şlem al tenisului de amatori, o realizare atinsă doar de americanul Don Budge, în 1938.

În opinia autorului de la Time, probabil că nu aveam să reuşesc Marele Şlem şi dacă, printr-un miracol, aş fi câştigat Şlemul, ar fi fost doar un accident nedrept. „Scund (1, 76 metri) şi crăcănat, Rod Laver nu face parte din aceeaşi categorie cu Don Budge". Conform revistei americane, eram temperamental, uşor de scos din ritm de momentele proaste dintr-un meci şi îmi lipsea puterea lui Hoad sau dexteritatea lui Rosewall. În schimb, mă bazam pe şiretenie şi pe „abilitatea unică de a-şi ajusta poziţia încheieturii în timpul loviturii, chiar înainte ca racheta să atingă mingea, lucru care îi permite să o lovească plat, cu topspin sau cu underspin, care face mingea să sară mai jos". La Wimbledon, în săptămâna anterioară, continua articolul, stilul acesta a funcţionat şi mingea s-a comportat „de parcă avea colţuri". Apoi, după aceste tentative de laudă, jurnalistul a încercat să încheie pe o notă mai generoasă, citându-l pe managerul echipei Australiei, Alf Chave: „Nimeni nu ar fi putut să-i facă faţă lui Laver [în finală]. Singura şansă a lui Mulligan ar fi fost să iasă pe teren cu o puşcă".

Din cauza obiceiului meu de a transforma meciurile aparent deja pierdute în victorii, eram cunoscut pe atunci drept Laver „Norocosul". Mi s-a părut mereu o abordare cam simplistă, deoarece trebuie mai întâi să te pui într-o poziţie din care să poţi profita de şansele care îţi sunt oferite. O victorie este o victorie, indiferent dacă-ţi domini autoritar adversarul sau recuperezi puncte pentru a

câştiga.

Dar s-a ivit o ocazie când nu am mai simţit nevoia să contest porecla „Norocosul”: pe 27 iulie, la doar 20 de zile după victoria de la Wimbledon, zburam de la Londra la Amsterdam pentru a juca în campionatul Olandei. Acum moţăiam în linişte, în clipa următoare am fost trezit brusc de o zguduitură puternică.

Avionul Pan Am 707 s-a clătinat, s-a înclinat violent, apoi a revenit la orizontală. În timp ce ieşea din stratul de nori pentru a ateriza, pilotul evitase la limită o coliziune aeriană cu un avion de vânătoare olandez, accelerând direct în sus, apoi rostogolindu-se şi îndreptând din nou avionul. În afara momentelor când trebuia să mă ridic pentru a merge la toaletă, ţineam întotdeauna centura pusă atunci când zburam. Slavă Domnului că aveam centura pusă în acea zi, deoarece pasagerii care nu o aveau au fost catapultaţi din locurile lor. Mulţi au suferit răni la coloana vertebrală, lovituri la cap şi au avut fracturi. Capetele pasagerilor au spart compartimentele pentru bagaje de mână şi am văzut smocuri de păr lipite de plafon. Oamenii urlau şi plângeau. O parte dintre cei de la clasa întâi erau plini de tăieturi, deoarece fuseseră serviţi cu băuturi cu doar câteva minute mai înainte. Picajul aruncase paharele în toate părţile şi le spărsese.

Pentru a calma pasagerii, pilotul a anunţat doar că avusese o problemă cu comenzile aeronavei şi că totul era în regulă. Abia în ziua următoare am aflat ce se întâmplase cu adevărat. Dintre cei 79 de pasageri, 26 au fost spitalizaţi după aterizarea la Amsterdam, 14 dintre ei cu răni grave. Nu eram rănit, doar un pic şocat, atât din cauza faptului că aş fi putut să mor într-o coliziune aeriană, cât şi din cauza zguduiturilor şi a imaginii îngrozitoare a răniţilor, însă, din fericire, nu era nimic serios şi nimic care să mă împiedice să joc tenis în aceeaşi

zi în următoarele trei săptămâni, Pan Am m-au tot sunat să mă întrebe dacă nu sufăr de traume întârziate. Am fost bine.

Fusese cât pe-aci să nu ajung la Amsterdam, însă am reuşit să câştig campionatul Olandei, adăugându-l la o listă care includea, până atunci, titlurile de simplu masculin din Australia, Franţa şi de la Wimbledon, precum şi cele din Germania, Italia şi turneul British Hard Court. În total, în acel an am câştigat 17 titluri, inclusiv turneele de Mare Şlem şi „tripla pe zgură" de la Paris, Hamburg şi Roma, pe care doar Lew Hoad o mai câştigase până atunci, în 1956. Şi o confesiune: una dintre puţinele finale pe care le-am pierdut în acel an a fost cea a turneului Alpine Lands Open din Kitzbuhel, la mare altitudine, în Alpii austrieci. De obicei nu îmi găsesc scuze când pierd, însă acest eveniment a avut loc a doua zi după ce împlinisem 24 de ani. Până atunci decisesem deja că-mi plac gustul berii şi ieşitul la un pahar alături de prietenii mei, aşa că am sărbătorit cu prea mult entuziasm şi., nu e nicio cale să evit adevărul: mă simţeam un pic mahmur când am ieşit pe teren.

Primul meu Mare Slem

Rezultatele obţinute în acel an m-au făcut să fiu considerat drept favoritul numărul unu la campionatul Statelor Unite. Ofertele constante primite de la asociaţia de profesionişti erau nişte abateri ale atenţiei plăcute, chiar dacă tulburătoare, de la antrenamentele pentru

turneul din Statele Unite şi pentru Marele Şlem. Sincer, deşi îmi doream foarte mult să câştig Marele Şlem, eram departe de a fi obsedat de această idee. „Filosofic”, aceasta este cea mai bună descriere a modului în care abordam această idee. Dacă reuşeam, minunat. Dacă nu, soarele urma să răsară şi în ziua următoare.

Prin intermediul lui Ken Rosewall, IPTPA (asociaţia care guverna tenisul profesionist) mi-a transmis că eu eram pe locul întâi în lista de jucători doriţi. În plus, cu un buget de 67.000 de dolari, îi urmăreau şi pe Roy Emerson, suedezul Jan Eric Lundquist, mexicanul Rafael Osuna, spaniolul Manuel Santana şi germanii Willie Bungert şi Christian Kuhnke. Le-am mai explicat o dată că nu voi lua nicio decizie în acest sens decât după campionatul din SUA şi meciurile prin care Australia îşi apăra titlul de Cupa Davis în decembrie. De asemenea, profesionistul Pancho Gonzales mi-a oferit o sumă de minimum 50.000 şi maximum 100.000 de dolari pentru un turneu profesionist în doi cu durata de un an, urmând să jucăm unul contra celuilalt peste tot în lume. L-am refuzat din acelaşi motiv pentru care am refuzat şi IPTPA. în plus, eram rezervat în privinţa felului în care aş putea interacţiona cu temperamentalul Gonzales.

Am sperat că, dacă voi declara public că nu mă interesează să devin profesionist, voi avea parte de un pic de linişte. Nu am avut asemenea noroc. Am continuat să fiu abordat de profesionişti şi să fiu presat de jurnalişti, care voiau să ştie care sunt planurile mele. Unii jurnalişti l-au sunat chiar şi pe tata, în Gladstone. Tata nu s-a lăsat păcălit să spună nimic, deşi discutasem cu el de mai multe ori despre avantajele şi dezavantajele trecerii la profesionism. „Am dori ca Rod să rămână amator, însă este doar decizia lui”, a spus el. „De fapt, familia nu este deloc îngrijorată, indiferent ce va alege. Nu o să încercăm să-i

influenţăm decizia. După anul excelent pe care l-a avut, nu m-ar surprinde să-i fie oferită o sumă mare de bani şi ar fi mare lucru ca un tânăr neobişnuit cu mulţi bani să refuze o ofertă bună de la profesionişti. Rod are o idee bună despre toate lucrurile astea. Sperăm să stea acasă o săptămână după turneul din America şi vom purta o discuţie în familie atunci”.

La Forest Hills, eu eram nerăbdător să încep. Am jucat tenis în forţă, precis, şi am reuşit să obţin victorii în seturi consecutive contra israelianului Elezer Davidman, a lui Eduardo Zuleta din Ecuador, a lui

Bodo Nitache din Germania şi a vechiului meu adversar din Cupa Davis, mexicanul Tony Palafox. Americanul Frank Froehling, care avea un serviciu şi un forehand-bombă, însă şi un rever suspect, de care am profitat din plin, mi-a oferit provocarea de care aveam nevoie în sferturi, când m-a împins până la patru seturi, inclusiv un set doi pe care l-am câştigat cu 13 – 11.

Am fost onorat, când turneul ajunsese pe la jumătate, să fiu contactat de marele Donald Budge care, având în vedere faptul că avea deja un Mare Şlem câştigat şi ştia mai bine decât oricine ce stres trebuia să suport, a sugerat că mi-ar prinde bine să accept invitaţia de a merge cu el la o staţiune retrasă din nordul statului New York pentru o zi şi o noapte, unde să ne antrenăm împreună şi să flecărim. Am făcut exact asta. În plus, am luat o masă delicioasă şi am văzut un film. A fost o metodă ideală de a mă relaxa. Câteva săptămâni mai târziu am fost surprins să aflu că Don a declarat că noi doi am jucat un meci foarte serios şi că *aproape l-am bătut*. Nu mi-a venit să cred! Don avea 47 de ani şi nu mai era în formă de o decadă şi jumătate, iar „meciul nostru foarte serios” a fost de fapt doar un schimb inofensiv de lovituri peste fileu. Don avea tendinţa să fie aşa. Cred că nu se obişnuise să nu mai fie în centrul

atenţiei după ce cariera i s-a încheiat, aşa că oricine purta o conversaţie cu el afla imediat şi cu detalii din plin toate lucrurile măreţe pe care le realizase în tenis. Oamenii care îl vedeau venind spre ei spuneau: „Iată că vine Marele Şlem”. Mi-am promis că, dacă voi reuşi să câştig titlul din SUA, nu-i voi da nimănui motiv să spună aşa ceva despre mine.

După ce l-am bătut pe Rafael Osuna în semifinale cu 6 – 1, 6 – 3, 6 – 4, m-am pregătit pentru finala împotriva bărbatului despre care ştiam, în adâncul inimii, că va fi întotdeauna acolo ca să încerce să mă împiedice să câştig Marele Şlem: Roy Emerson. Nu mă puteam abţine să nu-mi amintesc de momentul când Ken Rosewall i-a furat Marele Şlem bunului său prieten Lew Hoad, la campionatul din SUA, şi mă întrebam dacă Emmo îmi va face mie ce i-a făcut Muşchi lui Lew. Eram sigur că va încerca din toate puterile.

În seara de dinaintea finalei, Asociaţia Jurnaliştilor de Tenis din America a organizat o cină în onoarea lui Sir Norman Brookes, unul dintre cei mai mari jucători de tenis ai Australiei care, în timpul carierei lui, care a durat din 1898 şi până în 1920, câştigase toate titlurile majore, fusese un jucător de bază în echipa noastră de Cupa Davis şi preşedinte al LTAA între 1926 şi 1955. Când i-a fost prezentat premiul Immortal Tennis pentru contribuţia durabilă pe care a adus-o sportului nostru, el a ţinut un discurs foarte elocvent, în special atunci când a vorbit despre cum şi-ar dori ca tenisul să nu mai fie împărţit între profesionişti şi amatori, aşa încât cei mai buni jucători din lume să poată juca unii împotriva celorlalţi „Sper doar că voi trăi destul de mult încât să văd cu propriii ochi un campionat deschis”, a spus Sir Norman. Din fericire, a trăit. A decedat pe 28 septembrie 1968, la 90 de ani, la exact 20 de zile după prima finală a turneului US Open. Nu

a fost singurul premiu decernat în acea seară. Pancho Gonzales a primit o citare prezidenţială din partea Comitetului Sportiv „Oameni pentru oameni” pentru că a fost „Ambasadorul tenisului pentru Statele Unite”, iar eu am câştigat titlul de „Cel mai popular jucător de tenis din lume”, lucru care m-a uimit, deoarece eram unul dintre cei mai introvertiţi tipi din circuit.

În ziua următoare, împotriva lui Roy Emerson, strategia era să evit startul meu lent obişnuit şi să atac cu cel mai puternic tenis încă de la început, pentru a încerca să-l copleşesc pe Emmo şi să-l învingă în trei seturi. Ştiam că forma lui fizică superioară ar fi putut să fie decisivă dacă se ajungea la cinci seturi. Cum spunea Harry Hopman, tipul mai în formă trebuie, în mod normal, să câştige al cincilea set, aşa că eu voiam să câştig meciul mai devreme. În primul set am făcut break pe serviciul lui Roy şi am câştigat primele două game-uri. Să încep bine şi să pun presiune continuă pe adversar a fost mereu obiectivul meu în orice meci. Am câştigat primul set cu 6 – 2. Serviciul şi drive-urile făceau exact ce voiam eu să facă şi acest lucru a fost fundamental în al doilea set, pe care l-am câştigat cu 6 – 4.

Atunci, precum mă aşteptam, Roy şi-a revenit şi a început să mă atace cu ferocitate. Am cedat în faţa serviciilor şi voleurilor lui precise şi am făcut erori, aşa că a câştigat al doilea set cu 7 – 5. Passing-shoturile lui nu fost mereu bune şi terenul de iarbă (pe atunci, la Forest Hills se juca încă pe iarbă) era elastic şi i se potrivea. *Trebuia* să câştig al patrulea set. Nu puteam risca să ajungă meciul în al cincilea set, când aş fi devenit o ţintă pentru Roy. Am preluat iniţiativa şi am dezlănţuit fiecare lovitură pe care o ştiam. Am ajuns să conduc cu 40 – 15 în game-ul hotărâtor, servind pentru meci. Nu există nicio altă cale de a povesti ce s-a întâmplat după aceea: când am

servit şi am fugit spre fileu ca să mă ocup de voleul pe forehand returnat de Emmo, ţineam racheta incorect, aşa că am lovit mingea lui Roy cu smash-ul… direct în fileu. Astfel de ratări au potenţialul de a schimba cursul unui meci. Am încercat să-mi ţin emoţiile în frâu, am respirat adânc, m-am liniştit şi nu m-am gândit la altceva decât să reuşesc prima servă. Am reuşit şi Roy a returnat. Am trimis un voleu adânc spre forehandul lui. Passing-shotul lui pe lung de linie a ieşit afară din teren. Am câştigat meciul în patru seturi, 6 – 2, 6 – 4, 5 – 7, 6 – 4.

Marele Şlem era al meu. În explozia mea de fericire, am aruncat racheta în aer şi am fugit, cu braţele desfăcute, pentru a-l îmbrăţişa pe Emmo, care mă aştepta la fileu cu un rânjet imens, la fel de fericit pentru mine pe cât era de dezamăgit pentru sine. Când ieşeam de pe teren, Don Budge s-a apropiat şi mi-a strâns mâna. „Bine ai venit în club!”, a exclamat, şi e posibil chiar să fi spus acest lucru cu bune intenţii. Cu siguranţă a fost generos atunci când le-a spus reporterilor care l-au invitat să ne compare, ca jucători. „Sunt fericit că nu a trebuit niciodată să joc cu un asemenea stângaci, care stăpâneşte toate loviturile. Şi mai trebuie să laud fairplay-ul de care au dat dovadă Rod şi Roy. Cred că unii dintre băieţii noştri, precum şi alţi jucători, ar avea ceva de învăţat de aici”.

Am fost asaltat de lăudători şi, când reporterii m-au întrebat cum mă simt drept cel mai bun jucător din lume, le-am spus că nu am de unde să ştiu, deoarece mai sunt nişte tipi, pe nume Hoad, Rosewall, Sedgman, Gonzales, Trabert şi Segura, pe care nu i-am bătut, pentru că nu am jucat cu ei. În plus, ştiam că printre cei 128 de jucători din turneele majore de amatori se regăseau şi tipi care nu prea jucau la acelaşi nivel înalt, tineri care călătoreau în jurul lumii cu racheta după ei, se înscriau în turnee şi rareori rezistau mai mult de o rundă.

La Forest Hills nu exista nicio cină oficială, niciun vals al victoriei. Am fost mult mai fericit că pot să fac cinste oricui a dorit să bea o bere alături de mine la banii de la club. Ştiu sigur că tipul care merita cel mai mult berea era Emmo.

Încă o dată, presa din Australia i-a asaltat pe mama şi pe tata, iar mama i-a oferit unui reporter următoarea perlă: „Succesul nu l-a schimbat pe Rod. Încă îmi spune mamă". Nu ştiu cum altfel aş fi putut să-i spun.

Pe drumul spre casă de la campionatul SUA din New York am jucat în turneul Pacific Southwest de la Clubul de Tenis din Los Angeles. În public şi la diversele evenimente mondene am întâlnit multe celebrităţi care erau fani declaraţi ai tenisului şi păreau la fel de copleşiţi de prezenţa jucătorilor pe cât eram şi noi de a lor. Erau acolo nişte nume mari, oameni pe care nu mi-aş fi imaginat niciodată că o să ajung să îi cunosc, precum eroul meu din copilărie, John Wayne, care făcea să strălucească reprezentaţiile de la cinematograful în aer liber din Rocky, unde eram un client obişnuit în primul rând, dar şi Charlton Heston, Hurt Lancaster, Kirk Douglas, Lloyd Bridges, Dinah Shore şi alţii. Aceste staruri se descurcau cu racheta în mână şi aveau terenuri de tenis în curtea din spate.

Kirk şi Charlton m-au invitat, pe mine şi pe alţi jucători, în casele lor duminica pentru tenis şi grătar.

Când reporterii mi-au spus că muzeul statuilor de ceară Madame Tussaud's din Londra pregăteşte o statuie care să mă reprezinte şi care să fie aşezată lângă cea a lui Don Bradman în Galeria celebrităţilor sportive, faţa mea a devenit roşu-aprins şi am evitat să fac vreo declaraţie. Când am văzut-o, în cele din urmă, a trebuit să admit că manechinul nu arăta rău… Au muncit din greu pentru a-mi imita perfect t răsăturile feţei, picioarele şi antebraţul

proeminent al mâinii stângi. Până la urmă, am fost mândru să fiu inclus în această galerie, alături de personalităţi ilustre precum Bradman, ca să nu mai menţionez galeriile de regi, regine, împăraţi, actori, staruri rock şi ucigaşi în serie de la Madame Tussaud's.

Când am aterizat pe aeroportul din Rockhampton, pe 27 septembrie, am văzut prin fereastra avionului o mulţime de mai mult de o mie de persoane, înghesuite lângă terminal. O mulţime de echipaje TV şi fotografi de presă se agitau în jur. Mă întrebam pe cine au venit să vadă. Când am debarcat şi i-am văzut pe mama şi pe tata, pe sora mea Lois şi pe fraţii şi prietenii mei, am realizat că erau acolo ca să mă vadă pe mine. Printre toate îmbrăţişările, sărutările şi felicitările, precum şi strigăte de „Bravo ţie, Rod Racheta!" şi „Bun venit acasă, soldat!", primarul Pilbeam, strălucitor cu lanţul său greu la gât, mi-a urat bun venit în mod oficial şi mi-a înmânat o rachetă de tenis cu lungimea de doi metri şi cheile oraşului (nu că aş fi ştiut vreodată ce trebuie să faci cu aceste chei!). Când mi s-a cerut să ţin un discurs, le-am spus oamenilor din Rocky adevărul: faptul că eu ştiam că ei mă susţin de la distanţă m-a îmbărbătat în cele mai grele momente şi mi-a dat încredere în meciurile importante. Le-am spus că victoriile de la Wimbledon şi din campionatul Australiei şi faptul că puteam reprezenta Australia în Cupa Davis erau un vis devenit realitate şi le mulţumeam zilnic stelelor mele norocoase pentru asta. Claude Farmer, care cumpărase proprietatea Marlborough de la tata, a adăugat că, dacă nu ar fi fost el, probabil că încă aş îngriji copacii de la Langdale.

Duminică a avut loc o paradă în onoarea mea. Am fost urcat într-o maşină sport decapotabilă, lângă primarul Pilbeam, şi purtat de-a lungul East Street, escortat de poliţişti pe motociclete, de orchestra oraşului şi de un trib

întreg de jucători de tenis locali, juniori şi seniori, îmbrăcaţi în uniforme albe şi ţinând rachetele sus în aer, până când am ajuns la sala de ceremonii a Primăriei. Mii de oamenii s-au aliniat de-a lungul East Street, aclamând şi bătând din palme. De acolo am fost dus la Hotelul Criterion, unde am fost oaspetele de onoare al unui prânz găzduit de Asociaţia de Tenis Central Queensland. Aţi putea să credeţi că ajunsesem deja să mă pricep mai bine la discursurile publice, însă am fost copleşit de timiditate şi, după ce am mormăit câteva cuvinte de mulţumire, m-am aşezat uşurat în faţa unei mese bogate. În acea noapte, am fost sărbătorit şi la circuitul local de curse, unde am făcut un tur de onoare pe locul din spate al unei motociclete conduse de campionul probei de viteză din Queensland, Ivan Mauger. Câteva zile mai târziu, m-am prezentat la turneul Queensland Hard Court Titles, unde l-am bătut pe Emmo în seturi consecutive în finală. După aceea am făcut echipă cu Roy şi i-am bătut în finala de dublu pe Fred Stolle şi Bob Hewitt, care ocupaseră locul al doilea la dublu la Wimbledon şi tocmai se întorseseră din Africa de Sud Până când mă întorsesem în Australia, mă hotărâsem deja să devin profesionist imediat după finala Cupei Davis. Frank Sedgman şi Ken Rosewall, care acţionau în numele IPTPA (Muşchi era secretar şi trezorier), îmi făcuseră o ofertă foarte bună, mărind suma pe care mi-o oferiseră înainte de a câştiga Marele Şlem. Cu toate acestea, încă aveam dubii în unele zile îmi spuneam că trecerea la profesionism, lucru care-mi va asigura viitorul din punct de vedere financiar, este singura decizie posibilă în această etapă a vieţii mele, apoi însă mă convingeam că iubesc prea mult să joc în fabuloasele turnee majore de la Roland Garros, Wimbledon sau Forest Hills pentru a-mi lua rămas-bun. Banii erau cu siguranţă un factor important, care făceau profesionismul şi mai

tentant. Voiam să-mi asigur viitorul, voiam să-mi cumpăr o casă, poate chiar să-mi întemeiez o familie, să investesc nişte bani. În plus, familia mea nu era bogată. Mama şi tata mă ajutaseră cât de mult putuseră când eram copil, îmi cumpărau rachete, mingi, pantofi şi haine şi lăsau totul baltă ca să mă ducă la turnee. Cumva, reuşiseră să facă toate lucrurile acestea. Şi eram încă bine-venit să stau la ei ori de câte ori jucam in Queensland. Nu cereau nimic şi erau foarte mulţumiţi de viaţa pe care o duceau, de casa şi de oraşul lor, însă eu voiam să-i răsplătesc, să le asigur independenţa financiară, poate să le cumpăr o maşină mai bună. Indiferent de zbuciumul din mintea mea, nu am lăsat nimic să se vadă în public şi nu am oferit niciun indiciu asupra deciziei pe care urma să o iau. I-am întrebat pe Frank şi pe Ken, precum şi pe Lew şi pe Ashley Cooper, cum o să fie viaţa în circuitul profesionist, însă singurii oameni cărora le-am spus ce simţeam erau părinţii şi fraţii mei, atunci când m-am retras un pic la Gladstone, după sosirea din America, pentru odihnă şi recreere. Atunci am vorbit până târziu în noapte despre cât de important este să iau decizia cea mai bună.

Am plecat de la Gladstone ştiind că urma să devin profesionist. După ce obţinusem tot ce se putea obţine ca amator, îmi era clar faptul că am nevoie de alte provocări, pentru a nu stagna. Şi nu cumva îmi datoram mie şi familiei mele să profit de pe urma talentului meu? Fusesem avertizat că era inevitabil să întâmpin dificultăţi în circuitul profesionist, toţi începătorii aveau această problemă, însă, dacă reuşeam să le depăşesc, exista şansa de a face mulţi bani. Acea călătorie acasă, la familia mea – unde am fost la pescuit şi la schi nautic cu Bob şi cu Trev şi am stat, ca în zilele bune, o săptămână sau două la familia Shepherd – mi-a permis să-mi limpezesc gândurile, m-a coborât cu picioarele pe pământ şi au pus tenisul şi

viaţa de după tenis într-o nouă lumină.

Am decis că vreau să joc cu cei mai buni jucători din lume şi să economisesc şi nişte bani. Nu voiam, atunci când urma să mă retrag din tenis, să fiu nevoit să-mi pun numele pe magazinul de bunuri sportive al altcuiva în Rocky, să-mi pun la bătaie reputaţia pentru a vinde asigurări de viaţă sau să administrez un pub, aşa cum ajunseseră să facă mulţi campioni australieni din toate sporturile. Preşedintele LTAA, Norman Strânge, a declarat că s-a resemnat cu ideea că mă va pierde. „Dacă Rod Laver doreşte să devină profesionist, îi dorim tot binele din lume. Este o decizie personală a lui Rod şi nu vrem să îi punem piedici. Rod a oferit tenisului de amatori al Australiei ani întregi de serviciu credincios şi LTAA îi este recunoscătoare. Pierderea lui va fi regretabilă, însă nu tragică. Există mulţi tineri talentaţi care abia aşteaptă să-i ia locul în echipa de Cupa Davis. De aceea Australia este invidiată de toată lumea tenisului”. Cuvintele reconciliante ale lui Norman m-au liniştit. Însă presimţeam că Harry Hopman, un susţinător feroce al tenisului de amatori, nu va fi atât de înţelegător dacă întorceam spatele sistemului care mă făcuse ceea ce eram şi deveneam profesionist.

Nu-mi făceam iluzii în privinţa şefilor LTAA, Esca Stephens şi T.E. Robinson, ştiam că eventualitatea dezertării mele îi înfurie, însă mai ştiam că aceşti bărbaţi aveau slujbe profitabile în întreprinderi private, care le permiteau să fie administratori de tenis în calitate onorifică, aşa că nu mă interesa ce simţeau ei. Sincer vorbind, succesul profesioniştilor nu servea celor mai bune interese ale anumitor oficiali din sistemul de amatori. Ar fi putut să pericliteze toate acele călătorii gratuite la Paris, Londra şi New York, unde erau trataţi ca nişte regi, precum şi cazarea în hoteluri de lux şi deplasările plătite. Şi suspectez şi că mulţi dintre jurnaliştii care ne criticau o

făceau pentru că nu voiau să piardă excursiile cu toate cheltuielile incluse în Europa şi America. Ziariştii de la *Courier-Mail* din Brisbane păreau să creadă că, dacă aş fi trecut la profesionism, lucrul ăsta ar fi o trădare a măreţului sport denumit tenis, deoarece nu este bine să faci bani din sportul pe care îl iubeşti. Au cerut să fiu suspendat din echipa de Cupa Davis dacă nu declar în mod clar şi fără echivoc că nu voi deveni profesionist. Dacă jucam în timp ce *intenţionam* să trec la profesionişti, spuneau ei, înseamnă că aş fi „trişat".

Din fericire, LTAA a răspuns că, atât timp cât nu mă alăturam în mod oficial profesioniştilor, aveam încă dreptul să joc în Cupa Davis.

Criticile presei erau cel puţin parţial ipocrite. Din punctul meu de vedere, ei îmi cereau mie să rămân amator şi să continui să trăiesc la limita sărăciei, în timp ce ei aveau salarii bune de jurnalişti şi-şi puteau permite să-şi cumpere o maşină, o casă şi să întreţină o familie. Aveam parte de multă glorie, însă nu şi de bani. Iar cu gloria poţi să-ţi cumperi un kilogram de cârnaţi doar dacă mai pui încă 5 dolari. Chiar şi când am câştigat un trofeu, o strângere fermă de mână şi un cupon de 15 lire pentru victoria de la Wimbledon, nici măcax nu au fost 15 lire în numerar, ci un cupon cu care puteam cumpăra doar produse aprobate de Wimbledon.

Înainte de Challenge Roundul împotriva echipei Mexicului, am suferit o cădere de formă post-Mare Şlem. Era, poate, inevitabilă. Jucasem atât de mult tenis la cel mai înalt nivel pe tot parcursul anului şi aveam deja Marele Şlem în traistă, aşa încât, fără să-mi doresc acest lucru, am permis minţii mele să se relaxeze. În mod natural, corpul meu a făcut acelaşi lucru. John Newcombe, unul dintre tinerii de viitor despre care Norman Strânge a spus că abia aşteaptă să-mi ia locul, m-a bătut în finala

titlului pentru Australia de Sud, apoi am fost aproape să pierd în runda a treia a campionatului de simplu masculin pentru Victoria, în faţa celui care urma să devină partenerul de dublu al lui Newk şi un campion el însuşi, Tony Roche. Tony, născut în orăşelul Ţarcutta din New South Wales, a fost un alt nume de pe lunga listă de băieţi de la ţară, care-i includea pe Roy Kmerson din Blackbutt, Queensland, Mal Anderson din Theodore, Queensland, şi pe mine însumi, care au devenit vârfurile tenisului australian din acea perioadă. Să nu uit să le menţionez şi pe marile jucătoare de tenis Margaret (Court) Smith şi Evonne (Goolagong) Cawley, care proveneau din Albury, respectiv Barellan.

Pe *27* decembrie, Australia a câştigat din nou Cupa

I) avis, după ce Emmo şi cu mine i-am bătut pe Rafael Osuna şi Tony Palafox la dublu, asigurând victoria echipei noastre, care conducea acum cu 3-O în seria de meciuri de pe terenurile Milton. În ziua anterioară, eu îl bătusem pe Rafael în primul meci de simplu şi Kmmo pe Tony. Privind înapoi, acele zile par acum a fi dintr-o cu totul altă eră. În timpul evenimentului începuse să plouă, aşa că Hop ne-a pus să purtăm ghete cu crampoane. Adversarii noştri însă, cărora crampoanele nu le erau de folos în secetosul Mexic, nu aveau asemenea ghete. Aşa că Hop s-a dus şi a cumpărat o pereche de pantofi cu crampoane pentru Tony Palafox şi i-a dat perechea sa lui Rafael Osuna.

Vă puteţi imaginea asemenea dovezi de fairplay în ziua de azi?

După ce meciurile s-au terminat şi am câştigat cu 5-O, Hop, căpitanul nostru, ştiind că era aproape sigur că voi deveni profesionist după cina de Cupa Davis, peste două zile, şi-a permis o tentativă deloc subtilă de şantaj emoţional pentru a încerca să mă facă să mă răzgândesc. A ales în acest scop ceremonia de prezentare a trofeului

Cupei, unde a declarat că el nu este atât de optimist precum Norman Strânge în privinţa stării tenisului australian fără mine. „Fără Rod Laver, Australia nu va mai fi atât de dominantă în tenisul mondial. Dacă Mexic ajunge în Challenge Round anul viitor şi noi nu-l vom mai avea pe Laver şi pe Neale Fraser [care se retrăgea din activitate], lupta va fi foarte grea. Viitorul nostru ca naţiune nu este foarte luminos. În trecut au existat mereu jucători tineri care să le ia locul vedetelor în echipa de Cupă Davis. Acum nu mai este aşa", a bombănit el, contrazicându-l pe Strânge. „Aveam jucători precum Fletcher, Hewitt şi Mulligan. Ce s-a întâmplat cu ei? Tinerii pe care-i avem au nevoie de mult antrenament şi eu n-o să fiu tot timpul aici să-i supraveghez. Bănuiesc că va trebui să căutăm un nou jucător pentru simplu şi un nou partener de dublu pentru Roy Emerson".

Pe 30 decembrie 1962 am devenit profesionist, prin semnarea unui contract care-mi garanta suma de 110.000 de dolari pe o perioadă de trei ani (din banii de premii, la care se adăugau 22% din costul biletelor de intrare, în cazul în care câştigam meciul, sau 17%, dacă îl pierdeam), trebuind să joc câte 11 luni din fiecare an şi să călătoresc oriunde erau turneele. Se întâmpla de multe ori să joc meciuri în câte 28 de seri consecutive, călătorind între Anglia, Franţa, Italia şi Germania, aşa cum am făcut în primul meu an ca profesionist. Reprezentam o afacere bună pentru profesionişti, deoarece, în acel moment, mulţi dintre jucători se apropiau de vârsta retragerii. În plus, era profitabil să-l ai pe câştigătorul Marelui Şlem în trupă.

Existau şi anumite riscuri. Cei 110.000 de dolari erau oferiţi doar pe baza încrederii. Nu aveam nicio asigurare, nu exista niciun multimiliardar care să garanteze plata, nici măcar un promotor care să se asigure că banii există şi că eu voi primi partea mea.

Ne bazam pe biletele de intrare şi pe sponsorizări, iar acestea nu erau nicidecum afaceri sigure. Depindea de mine şi de colegii mei nomazi să stârnim entuziasmul publicului, să-i facem să vină la meciuri să vadă abilităţile noastre de tenismeni, să facem publicitate produsului nostru. Lew şi Ken voiau să le devin coleg atât de mult încât s-au angajat să completeze ei diferenţa până la 110.000 de dolari dacă nu voi reuşi să strâng toată suma în cei trei ani. Le-am mulţumit, însă nu aş fi acceptat niciodată oferta lor. Nu aveam nevoie de plasă de siguranţă.

Presa a fost de faţă la semnarea contractului, în Brisbane, mi-au făcut fotografii flancat de trezorierul şi vicepreşedintele IPTPA, Muşchi Rosewall, şi de Barry MacKay. Le-am spus reporterilor: „Mi-a luat foarte mult timp să mă decid M-am hotărât să joc tenis profesionist şi sunt convins că este cea mai bună decizie. Desigur, în primul rând îmi voi asigura independenţa financiară. Consider că noua mea carieră este o provocare. Nu mă aştept să bat recorduri, pentru că voi juca împotriva celor mai buni jucători din lume, însă sunt convins că mă voi descurca”.

Ştiu sigur că Hop, marele meu antrenor şi mentor, s-a simţit dezamăgit, poate chiar trădat, deoarece trecusem în ceea ce el considera a fi partea întunecată. Nu mi-a spus niciodată nimic despre acest lucru, înţelegeam însă cum se simte. Dedicase atât de multă energie tenisului australian de amatori pentru o perioadă atât de lungă doar pentru a vedea cum, în ultimii ani, mulţi dintre „tinerii lui de ispravă” deveneau profesionişti. Printre aceştia: Lew, Muşchi, Frank Sedgman, Ken McGregor, Mal Anderson, Ashley Cooper… şi acum şi eu. Temerile lui privind decăderea Australiei în Cupa Davis s-au dovedit justificate, cel puţin în 1963, deşi cred că acest lucru s-a întâmplat

doar pentru că adversarii din acel an au fost mai buni decât cei din 1962, şi nu pentru că nu eram eu în echipă. Statele Unite au câştigat Cupa în faţa Australiei (reprezentată de Emerson, Fraser şi tânărul John Newcombe) cu scorul de 3 la 2. După aceea, Australia a recucerit Cupa în 1964 şi a păstrat-o până în 1967. Însă până atunci Hop deja plecase în America, unde i-a antrenat pe tinerii John McEnroe şi Vitas Gerulaitis la Port Washington, în Long Island, New York. După nişte ani, Mac mi-a spus că antrenamentul cu Hop l-a ajutat enorm şi că Hop obişnuia să-i spună, când exersau o lovitură anume: „John, poţi să o faci! Dacă poate Laver, poţi şi tu! Aveţi aceleaşi mişcări mecanice".

La scurt timp după anunţ am primit o scrisoare de la All England Club (Wimbledon) prin care mi se comunica faptul că, la fel cum păţea fiecare amator devenit profesionist, calitatea de membru onorific cu privilegii care-mi fusese conferită automat atunci când am câştigat titlul la simplu masculin a fost revocată şi că nu mai aveam dreptul să port cravata purpuriu cu verde a câştigătorilor la Wimbledon. Şi în ochii lor, „profesionist" era un cuvânt murdar, iar eu mă transformasem într-un paria trădător atunci când devenisem unul.

Am păstrat totul pentru mine, nu am lăsat să se vadă că îmi pasă. Abia după opt ani, când lucrurile acestea erau deja istorie, am simţit nevoia să-mi exprim frustrarea, când un reporter al revistei *Sports Illustrated* m-a întrebat dacă a fost o decizie dificilă să părăsesc tenisul de amatori. Atunci furia mea a izbucnit. I-am criticat pe oficialii tenisului australian care m-au acuzat că devin profesionist din motive egoiste. Cine erau ei să spună aşa ceva? I-am spus jurnalistului că, dacă mi-aş administra afacerile la fel cum o făceau cei de la Asociaţia de Tenis pe Iarbă din Australia, aş fi fost falimentar. Din punctul meu de vedere,

modul LTAA de a-şi îngriji jucătorii de Cupa Davis era să ne plătească biletul de avion şi o diurnă de 5 dolari. Dacă eram într-o altă ţară, eram forţaţi să trăim un stil de viaţă nomad l-am explicat clar corespondentului *Sports Illustrated* că deplasările aveau loc în condiţii deplorabile şi am adăugat că, după ce ne întorceam acasă, atitudinea LTAA faţă de mine a fost întotdeauna: „Bravo, Rod, eşti omul nostru. Poftim 5 dolari, du-te şi cumpără-ţi o îngheţată". Nu era niciun secret faptul că tenisul de amatori era o chestiune falsă, deoarece se puteau face bani buni pe ascuns. Realitatea era, i-am explicat, că Roy Emerson nu a devenit profesionist decât atunci când avea 32 de ani, deoarece credea că poate face mai mulţi bani ca amator. Mulţi jucători (şi am explicat clar că nu vorbeam despre Emmo) erau aşa-numiţi „amatori ai ruşinii", care negociau şi făceau înţelegeri ascunse cu promotorii, cerând, să spunem, câte 1.500 de dolari ca să joace în anumite turnee, plătiţi la negru. Toată lumea ştia că se întâmplă acest lucru, însă nimeni nu spunea nimic, deoarece toţi profitau. Eram destul de supărat, aşa că nu m-am abţinut deloc şi am spus tot ce ştiam despre LTAA în acest interviu. Am dezvăluit că existau între şase şi opt jucători care câştigau până la 500 de dolari pe săptămână şi că unii jucători europeni nici nu se dădeau jos din pat pentru mai puţin de 1.000 de dolari. Această izbucnire nu-mi stătea în fire, însă m-am simţit foarte bine după ce am spus tuturor lucrurile pe care le ţinusem ascunse ani de-a rândul.

Nu am avut ocazia de a mă gândi prea mult la decizia mea după aceea. Botezul meu în focurile profesionismului urma să înceapă devreme. În weekendul care a urmat am plecat în primul tur profesionist naţional, jucând împotriva lui Lew Hoad şi a lui Ken Rosewall.

9

Anii nomazi

Tenisul profesionist era jucat în Statele Unite încă din 1926 şi a fost mereu considerat copilul din flori şi urmaşul prea dispreţuit de mulţi al tenisului de amatori. În aparenţă, diferenţa de bază dintre tenisul profesionist şi cel de amatori era faptul că profesioniştii jucau pentru bani, în timp ce amatorii Jucau pentru glorie şi cheltuielile de bază. Până în

1 ţ) 26, tenisul de amatori, administrat de asociaţiile naţionale de tenis pentru amatori şi de Federaţia Internaţională de tenis pe iarbă (ILTF) cu sediul în

I «ondra, era singura faţetă a sportului. Oficialităţile pentru amatori administrau marile turnee naţionale din Australia, de la Wimbledon, din Paris şi New York, precum şi Cupa Davis şi Cupa Wightman, în care concurau femeile din Marea Britanie şi SUA. ILTF şi nateliţii săi păzeau şi legile sistemului de amatori, care includeau reguli precum: niciun jucător nu avea dreptul să primească premii în bani sau să joace împotriva unui jucător care primise premii în bani.

Deşi amatorii se lăudau că nu jucau în turnee decât pentru glorie, trebuia să fii foarte naiv ca să nu pricepi că jucătorii cei mai buni primeau şi bani pe ascuns.

În 1926 a intrat în scenă antreprenorul american Charles C. „Cash and Carry" Pyle, în vârstă de 44 de ani, cu experienţă în administrarea cinematografelor, reprezentarea intereselor sportivilor şi promovarea

fotbalului american. Plănuia organizarea unei competiţii care să permită premierea cu bani a jucătorilor săi, însă ştia că acest plan nu avea nicio şansă dacă nu putea atrage campioni. Nimeni nu va ceda dolarii săi munciţi cu sudoarea frunţii ca să vadă jucători de mâna a doua. Cei mai buni jucători din lume erau americanii Bill Tilden şi Vincent Richards, iar cele mai bune jucătoare erau Suzanne Lenglen din Franţa şi Mary Browne şi Helen Wills din Statele Unite. Pyle le-a făcut acestora oferte pentru o serie de meciuri profesioniste, la simplu, dublu şi dublu mixt, în America de Nord şi Canada. Richards, Lenglen şi Browne au acceptat oferta şi Pyle şi-a completat echipa cu talentaţii Paul Feret din Franţa şi americanii Harvey Snodgrass şi Howard Kinsey. Aproximativ 13.000 de fani curioşi au participat la primul eveniment organizat de Pyle, la Madison Square Garden, pe 9 octombrie 1926.

Cu Richards şi Lenglen ca jucători-vedetă, trupa a jucat apoi turnee în Toronto, Baltimore, Boston şi Philadelphia. Viteazul grup a îndurat condiţii dintre cele mai bizare pentru a juca: gheaţă, zăpadă şi inundaţii, mijloace de transport defecte, hoteluri infestate de purici şi promotori necinstiţi. Pentru a face lucrurile şi mai grele, jucătorii au fost ostracizaţi de foştii stăpâni din tenisul de amateri, ceea ce l-a făcut pe Richards să declare, furios, că mai degrabă s-ar asocia cu nişte „profesionişti oneşti” decât cu „amatori neruşinaţi”. Convoiul în care călătorea trupa se încheia cu un camion care transporta o suprafaţă de joc din linoleum şi pânză, cu o greutate de 910 kilograme, iar Pyle angajase o pereche de clovni pentru a-i amuza pe fani în timpul pauzelor dintre jocuri. Înaintea fiecărui eveniment, jucătorii făceau turul presei locale, pentru a stârni interesul publicului pentru meciurile lor. Toate sursele de atunci arată că spectatorii erau mai mult decât satisfăcuţi de spectacol. Unul dintre ei a declarat:

„Nu am văzut niciodată un nivel atât de înalt de tenis. La două minute după ce au început să joace, nu-mi mai păsa dacă erau profesionişti, amatori sau familia regală! Nu mă mai interesa. Eram pur şi simplu captivat de f rumuseţea tenisului. Asta era tot”.

Nu a durat mult. Pyle şi-a anulat turul în februarie 1927, renunţând la un tur al Europei după ce Lenglen, care, a pretins Pyle, voia mai mulţi bani şi contactase în mod neloial promotori rivali care voiau să-i imite afacerea, a părăsit trupa. Ştia că turul european avea să fie un rateu fără ea. Inovatorul tur profesionist al lui Cash and Carry Pyle a durat doar câteva luni, iar bogăţiile promise jucătorilor săi nu au fost câştigate, însă a reprezentat modelul pentru toate trupele de tenis profesionist apărute în anii următori, până la cea a lui Jack Kramer din anii 1950 şi, mai târziu, Asociaţia jucătorilor profesionişti de tenis (ATP) şi Asociaţia internaţională a jucătorilor de tenis pe iarbă (ILTPA). (în 1977 s-a renunţat la „iarba” din titlu.)

Ca şi Pyle, Jack Kramer, un campion american transformat în promotor de profesionişti, ştia încă de la început că are nevoie de jucători excepţionali, care să joace tenis cu toată seriozitatea dacă fanii erau să se despartă de banii lor, aşa că l-a angajat pe charismaticul Pancho Gonzales şi, în 1953, pe australianul Frank Sedgman, care câştigase în anul anterior titlurile de la Roland Garros, Wimbledon şi Forest Hills, şi pe partenerul său de dublu, compatriotul lui, Ken McGregor. După ce a reuşit să-i atragă pe aceştia, Kramer a urmărit şi recrutat cu agresivitate alte vedete de amatori care doreau să profite financiar de pe urma talentului propriu. În această categorie s-au aflat Ken Rosewall, care s-a alăturat turului lui Kramer în 1957, şi Lew Hoad, care a făcuse trecerea la profesionişti în 1958. (Am o amintire de neşters de când aveam 19 ani, când l-am urmărit pe Gonzales jucând

contra lui Rosewall, într-unul dintre primele meciuri ale lui Ken ca profesionist. Jack Kramer strânsese toţi jucătorii care participau la turneu şi ne-a trimis să urmărim această lecţie predată de maeştri.) în 1960, Kramer s-a retras şi, în vidul creat, jucătorii au luat afacerea în propriile mâini şi au înfiinţat Asociaţia internaţională a jucătorilor profesionişti de tenis (IPTPA), cu sediul în Los Angeles. Acest lucru însemna că un grup de jucători aleşi acţiona în numele tuturor jucătorilor profesionişti din lume, colabora cu organizaţiile care promovau şi organizau turneele, tururile, meciurile şi demonstraţiile profesioniste şi administrau finanţele asociaţiei în anii 1950 şi la începutul anilor 1960, când am devenit şi eu profesionist, un număr mare de campioni au trecut de la amatori la profesionişti până când, deşi erau consideraţi mercenari, cei mai buni jucători din lume erau, incontestabil, profesionişti. Acest lucru a făcut tenisul profesionist viabil. Eram sigur că luasem decizia cea mai bună.

Ca şi în zilele lui Pyle şi Kramer, treaba mea, care ora şi a celorlalţi profesionişti, era să călătoresc în jurul lumii ca un nomad, jucând în turneele organizate de diverşi promotori, care se bazau pe banii din bilete şi sponsorizările pe care reuşeau să le obţină pentru a face publicitate evenimentului, a ne plăti premiile în bani, a ne acoperi cheltuielile şi a face şi un profit pentru ei înşişi. Promotorii ieşeau de multe ori în pierdere.

Era un adevăr inevitabil în tenisul profesionist faptul că unui nou-venit, proaspăt plecat din tenisul de amatori, îi va lua ceva timp până când să se adapteze. Nu era uşor să te obişnuieşti cu călătoriile nesfârşite, cu jocul împotriva unor profesionişti veterani, care jucau meciuri pentru bani de mai multe ori pe săptămână, uneori pe terenuri oficiale de iarbă, /gură şi beton, în interior sau în exterior, precum cele de la Madison Square Garden şi Longwood Cricket

Club, alteori pe suprafeţe improvizate în grabă în săli comunale, săli de sport, săli de teatru şi săli de concerte, patinoare şi hambare. În America de Sud şi în Spania am jucat şi în arene pentru lupte cu taurii. Deşi mottoul nostru era „Plătiţi-ne şi jucăm şi pe sticlă spartă”, într-un fel sticla spartă ar fi fost o suprafaţă mai potrivită decât unele dintre terenurile pe care ne-am confruntat. De exemplu, o prelată de pânză întinsă peste un patinoar putea prezenta anumite provocări. Pentru început, nu era o idee bună să aluneci sau să ieşi de pe pânză pentru a returna lovitura adversarului, ca să nu ajungi pe gheaţă. În plus, în ciuda scândurilor sau a pânzei întinse peste gheaţă, picioarele îţi îngheţau şi erai amorţit de la glezne în jos dacă nu purtai câteva perechi de ciorapi groşi de lână.

De asemenea, nou-veniţii aveau probleme cu adaptarea la nivelul de joc. Când Jack Kramer, care era cel mai bun amator din America, a devenit profesionist, a luat bătaie de multe ori de la profesionistul cu experienţă Bobby Riggs până să-şi găsească ritmul. La rândul său, Pancho Gonzales a avut dificultăţi cu Kramer la început, apoi Lew şi Muşchi au fost întrecuţi de Pancho timp de aproape un an, până când s-au deprins cu noul sistem. Când, la 24 de ani, am devenit noul puşti de la locul de joacă, la începutul lui

1963, Lew şi Muşchi, care aveau doar 28 de ani, însă erau deja veterani la profesionişti, şi-au frecat mâinile cu satisfacţie.

Meciurile mele împotriva lui Hoad şi Rosewall de sâmbătă, 5 ianuarie, şi duminică, 6 ianuarie 1963, au aprins imaginaţia publicului. La White City, în Rushscutters Bay din Sydney, locul unde urma să jucăm primele meciuri din primul weekend al turului nostru australian, toate cele 8.000 de locuri s-au vândut cu rapiditate. Singura dată când biletele se mai vânduseră

atât de repede în White City fusese când se întâlniseră Hoad cu Gonzales, în 1958. Asociaţia de tenis pe iarbă NSW (filiala statală a LTAA), care deţinea White City şi nu era pregătită să le facă intruşilor profesionişti niciun fel de favoare, nu a avut niciun fel de mustrări de conştiinţă când a primit cele 3.000 de lire pretinse pentru închirierea terenurilor.

Sigur, mă mai antrenasem cu Lew în perioada de juniorat şi jucasem meciuri demonstrative pe când plecam în tururi pentru Dunlop, iar el încă nu devenise profesionist, însă aceasta era prima dată când urma să îl înfrunt într-un meci real. Nu realizasem că acest bărbat mândru se antrenase în toată perioada sărbătorilor pentru a fi sigur că este în formă pentru meciul nostru. Am aflat mai târziu că i-a spus lui Ken Rosewall: „O să-i arăt puştiului ăsta înfumurat care-şi spune Racheta că încă ştiu să joc”.

Pe teren am revenit la tactica mea obişnuită pentru meciurile importante: trebuia să încep în forţă şi să preiau iniţiativa. A funcţionat. Am câştigat primul set cu 8 – 6, serviciul meu era bun şi loveam toată gama mea obişnuită de lovituri. Mingea pleca din rachetă cu precizie. Mă simţeam bine şi credeam că voi câştiga. Şi o parte dintre spectatori aveau aceeaşi părere. „Sari pe el, Rod Poţi să-l baţi uşor!”, a strigat cineva din tribuna oficială. Ei bine, se pare că nu puteam. În al doilea set, Lew şi-a activat jocul extraordinar de puternic şi, arătând o concentrare înfricoşătoare şi fără niciun semn de prietenie pe trăsăturile lui oţelite, a câştigat setul, apoi şi următoarele două şi meciul. Sincer, am fost uluit de puterea lui Lew. Trata serviciile mele cu dispreţ şi câştiga toate servele proprii Voleurile mele au cedat sub presiunea continuă pe care o exercita. Reverul său fantastic de precis şi cu un efect de topspin puternic era practic de neretumat. Am

simţit că am foarte multe de învăţat. Eram traumatizat, însă am făcut pe curajosul şi, după meci, le-am spus reporterilor că am jucat destul de bine, însă trebuie să mai lucrez la unele lovituri, în timp ce Lew a remarcat, într-un fel de compliment, că: „Rod a fost mai bun decât am crezut că o să fie. O să devină un adversar dur”. Cu siguranţă nu m-am făcut de râs, iar publicul numeros, care a rămas în mare parte în tribună până când ne-am terminat meciul, aproape de miezul nopţii, m-a ovaţionat în picioare la finalul partidei iar partea mea, de 1 200 de lire din cele 6.000 de lire încasate pentru biletele de intrare vândute, urma să-mi fie de folos. Totuşi nu eram deloc pregătit pentru adânca prăpastie care despărţea nivelul de joc al amatorilor de cel al profesioniştilor. Era o prăpastie pe care trebuia să o depăşesc muncind din greu dacă era ca trecerea mea la profesionişti să nu se dovedească un dezastru.

Muşchi Rosewall a continuat să mă disciplineze în ziua următoare la White City, când m-a bătut în trei seturi consecutive, 6 – 3, 6 – 4, 6 – 4, în faţa a 6.500 de oameni. Eram amorţit şi mă durea tot corpul după meciul-maraton cu Lew din ziua anterioară, însă asta nu e o scuză. A fost cea mai dură înfrângere din ultimii trei ani. „Am crezut că o să fie greu la profesionişti”, am declarat după meci, „însă nivelul de joc este cu cel puţin 50% mai ridicat decât la amatori”. Ken, un tip de o sinceritate brutală, nu a avut nicio reţinere în a descrie provocarea care mă aştepta dacă era să am succes ca jucător profesionist. Chiar dacă cred că a fost puţin cam aspru, totuşi înţelegeam ce vrea să spună: „Contractul lui Laver cere ca el să fie în cea mai bună condiţie fizică şi să se concentreze exclusiv pe tenis. Cred că în ultima vreme a pierdut cam mult timp jucând golf. Ar fi bine să se ţină de tenis de acum, dacă vrea să-şi atingă potenţialul”.

Alan Clarkson de la *The Sydney Morning Herald* a scris că, deşi aveam dificultăţi în a mă adapta la rigorile tenisului profesionist şi nu eram încă în elementul meu, calitatea meciurilor mele era totuşi superioară celei oferite de meciurile amatorilor. Deşi tenisul profesionist nu avea dramatismul şi suspansul marilor confruntări din Cupa Davis, ofeream tenis la un nivel înalt şi asta era ceea ce-şi dorea publicul. „Iată-l pe Laver, la scurt timp după victoriile din Marele Şlem şi Cupa Davis, recunoscut drept cel mai bun jucător de tenis de amatori din lume. Şi Rosewall l-a bătut cu o lejeritate uimitoare…

Rosewall a trimis loviturile joase cu acurateţe măsurabilă în micrometri şi, cu cât Laver încerca mai tare, cu atât mai eficiente au devenit passing-shoturile lui Rosewall”. Am luptat cât de mult am putut şi am încercat tot ce ştiam ca să câştig, deşi era clar că meciul era o cauză pierdută în al treilea set. Nu avea sens să îndulcesc doctoria. Victoria lui Ken, ca şi cea a lui Lew, a fost totală. Majoritatea jurnaliştilor sportivi au fost de acord că loviturile şi concentrarea mea au fost bune, însă trebuiau îmbunătăţite. După aceste prime meciuri nu se putea încă spune dacă voi avea succes ca profesionist. Clarkson a scris: „Meciul de ieri a demonstrat că Laver are multe de învăţat înainte de a putea spera să-i egaleze pe Hoad şi Rosewall. Ieri a ieşit de pe teren cu realizarea că zilele în care câştiga cu uşurinţă meciurile de tenis s-au terminat”.

Foarte adevărat. Am jucat cu Lew Hoad de opt ori în timpul turului australian şi a câştigat toate meciurile. împotriva lui Ken am jucat de 13 ori şi l-am bătut doar de două ori. Şi înfrângerile au continuat şi când jucam în Noua Zeelandă. Recunosc: m-am simţit demoralizat. Reputaţia pentru care mă antrenasem şi pentru care jucasem atât de mult era pusă sub semnul întrebării şi, uneori, mă întrebam dacă voi reuşi ca profesionist. Uneori,

în ciuda recordului meu la amatori, m-am întrebat chiar dacă nu cumva am ales greşit sportul. Poate că ar fi trebuit să mă retrag şi să caut altă meserie. Însă nu-mi stătea în fire să renunţ, aşa că am continuat, decis să învăţ, să-mi îmbunătăţesc rezistenţa şi jocul îndeajuns de mult încât să le pot oferi lui Ken şi lui Lew un pic din propriul medicament. Am făcut imediat două ajustări în jocul meu. Am început să trag braţul mai puţin în spate când loveam, ca să compensez pentru podelele din lemn rapide ale terenurilor interioare pe care jucam frecvent şi am încercat să mă mişc în faţă, spre minge, în loc să las mingea să vină spre mine. Ken Rosewall mi-a spus că aceste schimbări mi-au îmbunătăţit jocul de tenis cu aproximativ un punct per game. El şi cu Lew au rămas susţinători de încredere, chiar dacă mă pedepseau pe teren.

Aveam un munte de escaladat dacă voiam să reuşesc să mă afirm ca profesionist şi am început să urc atunci când m-am confruntat cu Rosewall, Luis Ayala, Andres Gimeno, Barry MacKay şi Butch Buchholz în Turneul Internaţional de Tenis Profesionist al Statelor Unite din februarie şi martie, cu premii totale în valoare de 112.500 de dolari. Lew Hoad ar fi participat şi el dacă nu l-ar fi oprit durerile cronice de spate care l-au şi forţat să-şi încheie cariera câţiva ani mai târziu. Noi şase ne-am înghesuit în două autoturisme break şi ne-am croit drum prin gheaţă şi zăpadă spre meciurile noastre din Boston, Philadelphia, Richmond, Baltimore, Albany, Montreal, Toronto, Detroit şi alte oraşe mai mici. De multe ori am simţit că trebuie să spun rugăciuni atunci când maşinile noastre alunecau şi derapau pe gheaţa perfidă care acoperea drumul de 230 de kilometri de la Ithaca, în statul New York, şi până la Albany. Vechiul meu adversar din Cupa Davis, acum devenit un bun prieten, Barry MacKay,

s-a întors spre mine cu un rânjet imens şi mi-a spus: „Bun venit în tenisul profesionist, Rachetă!”. Mi-am dat seama că, în mod normal, în această perioadă a anului aş fi jucat în vreun tur privat de amatori în Caraibe şi m-am întrebat în ce naiba mă băgasem.

Primul meu meci pe patinoarul Boston Garden a fost împotriva lui Barry. După ce jucasem atâta timp contra lui Lew şi a lui Muşchi, să joc contra lui Barry a fost ca şi cum aş fi reuşit în sfârşit să scot capul dintr-un malaxor de beton. Nu pentru că l-am bătut pe Barry.

Nu, nici vorbă de asta. Folosind un sistem de scripeţi, angajaţii patinoarului au întins suprafaţa noastră de joc din pânză peste scândurile care acopereau patinoarul. Simţeam scândurile de lemn nesigure şi neuniforme, mişcându-se sub tălpile pantofilor noştri. Când servea, Barry ţintea spre crăpăturile şi umflăturile suprafeţei de joc şi mingea sărea foarte jos sau peste capul meu. Nu reuşeam să prind mingea. Serviciul lui Barry era greu de returnat oricum, aşa că nu aveam nicio şansă atunci când mingea mai şi sărea imprevizibil de pe suprafaţa inegală.

Totuşi în acele prime luni am reuşit, uşor-uşor, să mă obişnuiesc cu jocul profesioniştilor şi am terminat acel turneu cu opt victorii şi şapte înfrângeri, după Ken, care câştigase 12 meciuri şi pierduse trei. Am fost la egalitate cu Butch Buchholz, însă înaintea lui Barry, a lui Andres şi a lui Luis. Evenimentul principal al primului turneu ca profesionist a fost când am jucat cu Ken la Madison Square Garden şi l-am înfrânt în doar 39 de minute, 6-O, 6 – 3. În acea seară mi-am permis pentru prima dată să cred că aş putea avea un viitor, poate chiar unul luminos, ca profesionist. Dacă ar fi să rezum felul în care mi se schimbase jocul de când devenisem profesionist: nicio situaţie în care putea să mă pună adversarul nu mă mai intimida, nicio lovitură nu era prea mult pentru mine.

Învăţasem să lovesc puternic cu reverul, lovituri plate sau cu topspin, lovituri tăiate pe diagonală sau lung de linie, loburi cu topspin sau drop shoturi. Controlam destul de bine forehandul. La fileu, reflexele mele erau vii şi voleurile ajungeau acolo unde le trimiteam.

Serviciul şi loviturile de deasupra capului erau de încredere şi puternice, deşi mi-ar fi fost de folos un plus de forţă în servă. Puteam să fug după mingi dacă era nevoie, însă preferam să preîntâmpin astfel de probleme atacând mingea. Uneori, lucrurile mergeau atât de bine încât simţeam că aş fi putut câştiga meciul şi dacă înlocuiam racheta cu o coadă de mătură.

Felul în care funcţiona circuitul profesionist era următorul: promotorul evenimentului şi jucătorii împărţeau încasările din biletele vândute în proporţii aproximativ egale (ocazional, împărţirea se făcea în alt mod, în funcţie de circumstanţe). Promotorul închiria locaţia, atrăgea sponsorii şi plătea publicitatea şi promovarea evenimentului. Partea noastră acoperea premiile în bani şi costurile cu transportul, cazarea şi mesele noastre (Slavă Domnului că hot-dogii erau ieftini!). Am învăţat ce promotori organizau turnee bune (adică turnee cu publicitate bună, mulţimi entuziaste, o locaţie în care să se poată juca, ajutor din partea sponsorilor şi premii în bani care să ne răsplătească eforturile), precum Pat Hughes în Londra, Hank Quinn în Bermuda şi Jimmy Van Alen în Newport, Rhode Island, şi i-am selectat preferenţial. Chiar şi aşa, nu era un lucru neobişnuit să apărem la o locaţie pregătiţi să jucăm şi să vedem doar o mână de oameni în tribune. În asemenea cazuri, nici promotorii şi nici jucătorii nu erau plătiţi şi tot ce ne putea oferi nefericitul promotor după ce jucam până rămâneam fără suflare erau nişte scuze din inimă. Când identificam un promotor necinstit sau incompetent, aveam grijă să nu

ne lăsăm păcăliţi de două ori. Odată, la Spectrum, în Philadelphia, am fost nevoiţi să abandonăm meciurile la mijlocul turneului, deoarece depăşisem timpul alocat şi arena trebuia demontată, pentru că în acea seară urma să aibă loc un spectacol pe gheaţă.

În mod normal, cu un bilet care costa între 5 şi 15 dolari, un spectator putea să vadă meciul de deschidere, jucat de obicei de jucătorii mai puţin importanţi din trupă („măgarii", cum erau porecliţi cu cruzime), apoi un meci dublu între „staruri", de exemplu Sedg, Lew, Muşchi şi, după o vreme, subsemnatul său, când ne însoţea şi el, Pancho Gonzales. Apoi jucam meciuri de simplu, între noi.

Eram cu adevărat un trib de nomazi (oficialii tenisului de amatori preferau să ne spună bandiţi), călătorind în jurul lumii, încercând să facem un ban, oferind un spectacol bun clienţilor plătitori, apoi trecând la oraşul următor pentru a lua totul de la capăt, într-o altă ţară, într-o altă zi în mod normal, terminam meciurile pe la miezul nopţii sau la unu noaptea, ne culcam într-o cameră ieftină de hotel, Holiday Inn sau Howard Johnson, pe la ora trei, pe la şapte dimineaţa ne trezeam pentru a înfuleca un hot dog sau un burger la un fast-food, apoi ne înghesuiam în cele două automobile break Ford Mercury 1963 şi plecam spre destinaţia următoare. Suprafaţa de joc din pânză era împachetată şi încărcată în camion, ca un cort de circ, şi transportată în locaţia următoare. Odată ajunşi, ne odihneam un pic, stârneam puţin interesul localnicilor cu un interviu la radio sau la TV pe care-l organiza persoana care se ocupa de promovare, fostul jucător de tenis american Tony Trabert, testam terenul pentru a vedea pe ce suprafaţă vom juca, apoi ne apucam de treabă.

Am la activ o mulţime de mile de zbor în America şi în jurul lumii. La început, sufeream de oboseală cronică deoarece zburam dintr-un fus orar într-altul, zi după zi,

fără nicio şansă să mă adaptez. Am încercat diverse soluţii şi am descoperit că trupul meu bulversat răspundea mai bine dacă ieşeam la un antrenament rapid pe un teren local cât mai curând posibil după aterizare, în loc să mă prăbuşesc în patul de hotel şi să încerc să dorm până la o stare apropiată de normalitate.

Până la jumătatea anului, când noi şase am zburat de pe coasta statului New York până în Insulele Bermude pentru următorul turneu, îl detronasem pe Buchholz şi ocupam locul al doilea în clasamentul profesioniştilor. Hank Quinn, promotorul acestui eveniment, era un exemplu tipic de astfel de oameni. Cu un stil exagerat, îmbrăcat întotdeauna într-o jachetă albă cu dungi roz şi cu o pălărie din paie cu doi morcovi lipiţi de ea pe cap, lui i se părea că nu există niciun motiv să plătească un agent de publicitate, vânzători de bilete, maeştri de ceremonii, organizatori şi pe cineva care să conducă arbitrii şi băieţii de mingi: făcea totul el însuşi Hank, care era şi antrenor pentru Cupa Davis la nivel de juniori, avea un succes imens deoarece se juca în zile calde şi senine şi în fiecare zi vindea toate biletele. Şi care era treaba cu morcovii? „Oamenii mă întreabă tot timpul ăsta”, mi-a explicat cândva. „Atrag atenţia, stârnesc conversaţii şi, după nu foarte mult timp, am un elev nou. În plus, nu ar merge să-mi prind o varză la pălărie”. Ei bine, cum eu chiar *purtasem* frunze de varză ude pe sub pălărie ca să mă răcoresc în zilele caniculare din Queensland, nu puteam fi de acord.

Un alt semn al faptului că evoluam a apărut când am jucat contra lui Lew, care revenise în trupă, în semifinalele turneului Adler, şi l-am bătut prima dată, ba chiar în seturi consecutive: 6 – 4, 6 – 3, 6 – 4. Deşi Lew avea încă dureri din cauza spatelui accidentat, era un luptător şi victoria contra lui trebuia savurată. Muşchi Rosewall m-a bătut în

finală, însă acum eram pe locul al doilea în clasamentul profesioniştilor, imediat după el. Până la mijlocul anului aveam 25 de victorii şi 16 înfrângeri, în timp ce Ken câştigase 31 din 41 de meciuri

Dinamica trupei s-a schimbat dramatic când Pancho Gonzales, pe atunci în vârstă de 35 de ani, a decis să revină în activitate în septembrie 1963 şi s-a alăturat grupului nostru. îl văzusem prima dată în 1957, când a jucat un meci contra lui Rosewall la Rockhampton. Nici nu visasem că aş putea să-l am ca adversar cândva. În 1957, eu eram doar un adolescent, în timp ce el se apropia de 30 de ani. Era atât de maiestuos pe teren, îşi pândea prada, ca o panteră. Era înalt şi zvelt, era chipeş şi mereu încruntat şi părul negru căpătase prematur o nuanţă de gri. Însă, cel mai important, era un maestru al tenisului. A fost o încântare şi un privilegiu să-l văd jucând în oraşul meu natal.

Era născut în Los Angeles în 1928 din părinţi mexicani Acest lucru îl făcea o *persona non grata* în enclavele de tenis ale lumii bune din Los Angeles şi cred că acesta a fost principalul motiv pentru atitudinea lui mereu sfidătoare. În 1948, a câştigat campionatul Statelor Unite la vârsta de 20 de ani, când era clasat pe locul 17 în SUA, apoi l-a câştigat din nou în anul următor. Înainte să devină profesionist era un pericol pentru echipele de Cupa Davis ale Australiei. Deşi amestecul lui iconoclast de şarm, atitudine ameninţătoare şi egoism orgolios l-au făcut să fie mai degrabă respectat decât plăcut, talentul său nu putea fi negat. „Gonzales este cel mai mare sportiv înnăscut pe care l-a avut vreodată tenisul”, a spus unul dintre inamicii săi declaraţi, Tony Trabert. „Felul în care poate să-şi mişte trupul acela de 1, 92 metri pe teren este incredibil. E ca o felină uriaşă... Reflexele şi reacţiile lui Pancho sunt talente dăruite de Dumnezeu. Poate să se mişte într-o direcţie şi,

în fracţiunea de secundă cât durează până îşi dă seama că mingea a fost trimisă spre cealaltă parte, reuşeşte să-şi pună mecanismul trupului în marşarier şi să ajungă cu racheta la minge”. Ca multe alte doamne, legendara jucătoare Gussie Moran a fost fermecată de sumbrul Gonzales: „[Să-l priveşti jucând] e ca şi cum ai urmări un zeu patrulând prin raiul său personal”. Bud Collins, unul dintre cei mai mari jurnalişti şi comentatori de tenis, a spus, pur şi simplu, că: „Dacă ar trebui să aleg un jucător de tenis care să joace ca să-mi salveze viaţa, l-aş alege pe Pancho Gonzales”.

Pancho a devenit profesionist în 1949, când a făcut turul Statelor Unite jucând împotriva lui Jack Kramer şi a lui Bobby Riggs. Aceştia doi din urmă administrau turul şi, după o vreme, temperamentul irascibil al lui Pancho i-a determinat să-l concedieze. Pentru o vreme, a ţinut un magazin de produse sportive, apoi, în 1954, s-a alăturat noii trupe profesioniste a lui Kramer.

Timp de patru ani, Pancho a avut de suferit de pe urma lui Kramer pe teren, dar şi financiar. În 1958, Pancho i-a cerut lui Kramer să-i mărească marja brută de profit din încasările meciurilor cu cinci procente. Kramer a refuzat. Pancho l-a dat în judecată. A ridicat şi problema nedreptăţii care îi fusese făcută când a jucat o serie de meciuri contra lui Tony Trabert pentru care Trabert primea mai mulţi bani decât Pancho, indiferent dacă pierdea sau câştiga. Trabert a fost răsplătit cu 100.000 de dolari, în timp ce Pancho a primit doar 15.000 de dolari. Kramer a câştigat procesul. Pancho, nemulţumit, a continuat să joace. Când, în 1961, Kramer a cedat controlul operaţiunilor lui în tenisul profesionist asociaţiei de jucători IPTPA, cu Trabert în calitate de promotor, Pancho a intrat în conflict cu organizaţia şi a renunţat să mai joace. A rămas supărat doi ani, apoi a revenit în circuit

în

1963. Timpul nu îl făcuse mai bine dispus.

Auzisem poveşti tulburătoare despre Pancho de la Hoad, Rosewall şi mulţi alţii, însă, cum eram tipul de om care are o părere bună despre oricine până când se dovedeşte a fi un ticălos, am încercat să rămân lipsit de prejudecăţi. După cum s-a dovedit, nimeni nu m-ar fi putut pregăti pentru Gonzales. Când i-am fost prezentat, a refuzat să mă bage în seamă. Apoi, după ce l-am bătut în primul nostru meci, a fost atât de furios încât a refuzat să-mi strângă mâna la final, ignorându-mă pur şi simplu. După câteva săptămâni am jucat din nou contra lui, în semifinalele de la White Plains. Mi-am propus să-i dau o lecţie acestui veteran. Am început meciul foarte bine şi am câştigat primul set cu 6-O. „Poftim, ticălosule!" Conduceam cu 3 – 1 în al doilea set şi mă gândeam că-l am pe Pancho la degetul mic. A fost prima şi ultima dată când am făcut această greşeală. Şi-a revenit, a câştigat semifinala, apoi l-a bătut şi pe Rosewall în finală.

Pancho, supranumit Gorgo, era un tip unic. În zilele bune putea fi amabil, prietenos şi generos, se spunea că zâmbetul său ar fi putut încălzi New York-ul într-o zi de decembrie. Însă, dacă voia, putea fi grosolan şi te putea izola într-un bloc de gheaţă. Jucătorul american

Ted Schroeder a rezumat bine personalitatea lui Pancho: „Nu ne-am adresat prea multe cuvinte politicoase, însă am fost prieteni. Era un bărbat foarte trufaş. Nu mândru, trufaş. Dacă înţelegeai asta, îl înţelegeai şi pe el". Pentru mine, Pancho a fost un singuratic, distant şi irascibil, care, în ciuda realizărilor sale, părea a fi într-un continuu război cu lumea. Avea accese de furie împotriva adversarilor, arbitrilor de scaun şi de linie, spectatorilor, fotografilor şi reporterilor. Rachetele pe care le arunca în tribune şi spre oficiali ar fi putut să provoace răni serioase

dacă ar fi nimerit pe cineva, iar unele dintre ele au fost pe-aproape. Odată, Pancho a intrat în tribune ca să-l confrunte pe un tip care striga lucruri provocatoare. A dat fuga în mulţime şi s-a oprit ameninţător, cu pumnii strânşi, în faţa acelui spectator. Când bărbatul s-a ridicat în picioare, am văzut că era cu un cap mai înalt chiar şi decât formidabilul tenismen. Pancho a înghiţit în sec şi s-a întors pe teren cu coada între picioare. Ne-a plăcut la nebunie acel moment.

Cred că Pancho simţea că jocul lui este îmbunătăţit de această mentalitate de cetate sub asediu. De aceea, credea că suntem toţi duşmanii lui, încerca chiar să ne urască. Pot înţelege cum această mentalitate ar putea fi de folos în anumite cazuri, într-o finală eventual, dar ce rost are să ai accese de furie împotriva aceloraşi tipi seară de seară? Nu suporta să fie învins pe teren şi era pregătit să facă orice era necesar ca să obţină un avantaj. Spre deosebire de mulţi dintre noi, cu cât se enerva mai tare, cu atât juca mai bine. îi înspăimânta pe adversari şi ştia acest lucru. Era un maestru al strategiei şi, uneori, simula o criză de nervi sau arunca cu racheta doar pentru a distruge concentrarea şi încrederea în sine ale adversarului său, şi nu pentru ră era cu adevărat furios. O altă tactică pe care o folosea când adversarul câştiga mai multe mingi consecutive era să simuleze o accidentare sau să se comporte de parcă i s-ar fi stricat echipamentul, ca nă tragă de timp. Când nu urla şi nu mă înjura, se văita şi mormăia. Aceste experienţe mi-au fost de ajutor mai târziu, când s-a născut fiul meu, Rick. Mary, soţia mea, m-a întrebat dacă nu mă supără plânsul continuu al bebeluşului. „De ce să mă mu pere?”, i-am răspuns. „L-am ascultat pe Gonzales I Acând asta vreo cinci ani la rând”.

Nu puteam să îl înţeleg pe Pancho. Era o forţă a naturii şi asculta de propriile legi. Am învăţat să-i

acceptăm răbufnirile ca o parte normală a meciurilor împotriva lui. Antrenamentul şi educaţia spartană ale jucătorilor australieni, în special, ne-au permis să r A mânem nepăsători în cealaltă parte a terenului atunci când Pancho exploda. În meciurile împotriva lui, tactica mea de a evita să-l privesc în ochi şi lipsa reacţiilor de orice fel la şiretlicurile lui mi-au fost de mare ajutor. Totuşi unii jucători se stresau atât de mult încât ajungeau într-o stare de paralizie nervoasă când intrau pe teren împotriva lui. Era exact rezultatul pe care-l aştepta Pancho – deveneau o pradă uşoară.

Deşi crizele şi tiradele lui Pancho de pe teren erau adeseori calculate, folosite pentru a-şi supăra adversarul şi a-l face să piardă meciul sau pentru a-i intimida pe arbitrii de scaun şi de linie ca să-l trateze preferenţial, când se pierdea cu firea de-adevăratelea trebuia să te fereşti. Urla şi înjura, lovea cu pumnul pereţii şi dulapurile şi distrugea vestiare întregi. Nu l-am văzut niciodată să lovească pe cineva, dar nu mă îndoiesc că ar fi fost capabil să o facă.

M-am certat cu el odată, în Bogotá. Am câştigat meciul şi am luat premiul de 100 de dolari (da, 100 de dolari!). A fost atât de furios că a pierdut, încât a refuzat din nou să-mi strângă mâna. Apoi, în vestiar, m-a acuzat cu nervozitate că nu aş fi jucat cinstit. Pentru orice sportiv, mai ales unul roşcat din Rocky, aceste cuvinte sunt o declaraţie de război. L-am contrazis vehement şi am urlat la el: „Gata, Pancho! Sunt sătul de mizeriile tale! Renunţ la tine, Gonzales! Tu ai scris manualul lipsei de fairplay”. Dar Pancho nu s-a lăsat, a continuat să mă acuze că am trişat şi, în curând, urlam unul la altul. Aceasta nu era o tactică a lui. Chiar reuşise să se convingă că trişasem şi era *turbat*. Credeam că se va ajunge la lovituri, ceea ce nu ar fi fost o mişcare prea inteligentă din partea mea, deoarece nu eram un bătăuş, în ciuda faptului că făcusem box în

adolescenţă. În plus, Pancho era mult mai mare şi mult mai furios decât mine. Dennis Ralston şi Fred Stolle, care erau în vestiar cu noi, au plecat în grabă. Din fericire, cearta noastră s-a stins de la sine. O oră mai târziu, Pancho şi cu mine jucam o partidă prietenească de gin rummy.

La un moment dat, jucam cu Pancho la Wembley şi el servea minge de meci. A trimis o frumuseţe de lovitură pe reverul meu şi a crezut că nu există nicio cale să o returnez, aşa că s-a relaxat. Însă eu am încercat din răsputeri, am rulat încheietura pentru a trece racheta peste partea superioară a mingii şi am reuşit să trimit un rever şuierător de-a lungul liniei, pe care nu a mai avut cum să-l ajungă. Era atât de nervos deoarece făcusem break pe serviciul lui şi revenisem în meci, încât şi-a folosit racheta ca pe o secure, a atacat firele care ţineau fileul şi şi-a spart racheta Spalding în bucăţi.

Uneori, şiretlicurile lui Pancho lucrau împotriva lui Pe când jucam într-o finală pe terenurile Seventh Regiment Armory din New York, l-am dominat încontinuu până în al treilea set. A încercat un şiretlic. A urlat la mine că serveam prea repede. I-am strigat peste fileu: „Ei bine, dacă nu eşti pregătit, doar ridică mâna sus şi o să aştept. Nu am nicio problemă să aştept semnalul tău că eşti pregătit. Dar, Pancho, este responsabilitatea ta să fii pregătit”. Nu eram sarcastic. Chiar nu voiam să am niciun avantaj nedrept. A continuat să se plângă de servele mele trimise prea devreme şi a început să vânture ameninţător racheta înspre mine. M-au lăsat nervii. Am urlat la el: „Ştiu ce încerci să faci şi n-o să-ţi meargă. N-o să mă împiedici să mă concentrez la a te bate. Şi, după tot ce s-a întâmplat, sigur nu o să pierd împotriva ta astăzi”. Mult mai târziu, după ce m-a înjurat în meciul nostru de la Melbourne din ianuarie 1968, nu m-am mai putut abţine şi i-am răspuns la fel de urât şi de tare pe cât mă insultase şi el. Mulţimea a

fost şocată să vadă un asemenea răspuns de la cineva care era, de obicei, foarte politicos pe teren.

Deşi, în meciuri, adversarul era inamicul său, după aceea, în vestiar, voia să fie prieten cu jucătorii care erau capabili să-l învingă. Totuşi, dacă simţea că nu joci tenis la nivelul său, te trata cu o lipsă totală de respect. Nici măcar nu vorbea cu tine în acest caz. Niciun cuvânt. Un tip pe care avea totuşi grijă să nu îl supere niciodată era Lew Hoad. Lew îl intimida pe Pancho, însă nu prin cuvinte furioase, ci doar fiind el însuşi. Un tip prietenos, căruia îi plăcea să se distreze, dar şi tare ca oţelul şi foarte, foarte puternic, Lew iradia încredere în propriile forţe şi, fără măcar să încerce, avea aerul cuiva cu care nu e bine să te pui.

Nu îi era teamă de nimic şi oamenii tind să nu îşi ia prea mult nasul la purtare faţă de cineva care nu trădează nicio teamă. Pancho şi Lew aveau o rivalitate feroce pe teren, însă în afara terenului îşi purtau respect reciproc. Orice victorie era dulce pentru Pancho, însă una contra lui Lew era ca o zi de Crăciun. Acelaşi lucru era valabil şi pentru Lew.

Lucrul care ne irita, pe mine şi pe Ken Rosewall, era faptul că, deşi eram jucători mai buni decât Pancho în această etapă a carierei sale, el rămânea vedeta indiscutabilă a trupei, tipul al cărui nume era scris cu litere mari pe afişe şi cel pe care media se grăbea să-l intervieveze. Mai mult decât oricare dintre noi, el aducea spectatorii la meciuri. Mulţimile erau pregătite să ierte şi să uite comportamentul lui oribil pe teren. Era un personaj exagerat, showmanul absolut. „Fără Pancho, aţi da faliment”, ne tot spuneau promotorii şi jurnaliştii. Era dezamăgitor să ne imaginăm că fanii veneau pentru a vedea crizele lui Pancho, şi nu iscusinţa noastră.

Însă Pancho era o problemă şi pe teren, şi în afara

lui. Jucătorii trebuiau să fie la dispoziţia presei, pentru a promova meciurile. Însă, deşi jurnaliştii îl căutau în primul rând pe el, Pancho rareori le făcea pe plac, iar refuzul lui de a vorbi cu reporterii ne făcea rău la casa de bilete. Noi toţi călătoream împreună, Pancho călătorea singur. Nu se implica în problemele interne ale IPTPA, cum făceam noi, restul. Refuza să ni se alăture, nu participa la nicio şedinţă şi nu respecta nicio regulă a asociaţiei. Juca doar când avea chef. De multe ori am fost nevoiţi să încercăm să-l lămurim, însă fără niciun rezultat. „Pancho, ne-ar face mare plăcere să ni te alături, însă nu poţi să joci numai când ai tu chef. Dacă însă nu vrei să faci parte din IPTPA şi o să continui să joci doar când vrei tu, atunci nu avem nevoie de tine”.

Aşa că, în 1963, într-o încercare disperată de a-l coopta în asociaţia noastră, am creat o regulă care spunea că doar membrii organizaţiei au voie să joace în turneele noastre. Pancho a răspuns prin a ne da în judecată. Acesta a fost unul dintre cele mai înspăimântătoare lucruri care mi s-au întâmplat vreodată. Pancho a pretins că edictul nostru reprezintă o încălcare a legilor antitrust din America, aşa că şi-a pus avocatul să ne atace. Toţi tipii din trupa noastră au fost citaţi într-o după-amiază la Clubul de Tenis din Los Angeles. Pancho ne dădea în judecată şi ne cerea daune de 250.000 de dolari Dacă avea să câştige, de unde Dumnezeu puteam să scoatem un sfert de milion de dolari? Respectul meu pentru acest tip, niciodată foarte ridicat, a devenit inexistent din acel moment. Încercam doar să creăm o organizaţie solidă, care să ne ajute să administrăm jocul şi să ne asigurăm traiul tuturor, inclusiv al lui. Dintr-odată, ne-am regăsit pe un teren cu totul altfel decât cel cu care eram obişnuiţi Am fost îngrozit atunci când am depus mărturie şi creierul mi s-a lichefiat când avocatul lui Pancho a început să mă interogheze cu privire

la date şi fapte. Până la urmă, judecătorul a susţinut că Pancho, conform sistemului de liberă asociere, avea dreptul să rămână independent de organizaţia noastră şi să-şi negocieze propriile tarife cu orice organizaţie. Judecătorul a decis că nu trebuie să plătim 250.000 de dolari, dar tot a trebuit să acoperim cheltuielile de judecată, în valoare de 7.000 de dolari. În concluzie, Pancho a continuat să joace cu noi când şi unde avea el chef. Cea mai bună interpretare pe care o pot aplica acestui incident este faptul că pretinsa persecuţie pe care o suportase anterior din partea lui Kramer, Riggs şi Trabert l-a înrăit şi l-a determinat să încerce să-şi administreze propria soartă.

Şi totuşi, Doamne, tipul ştia să joace! Pancho avea cel mai bun serviciu pe care l-am văzut vreodată. Se ghemuia şi sărea brusc, descriind un arc minunat. Muta mingea oriunde dorea pe teren. Acurateţea lui era atât de impresionantă, încât atunci când jucam pe suprafaţa din pânză putea să nimerească cusătura de fiecare dată, făcând mingea să sară în direcţii imprevizibile. Putea să ofere un joc în forţă, unul în viteză sau unul lent, delicat. Avea un simţ al anticipării excelent şi era foarte inteligent, găsea căi noi de a câştiga. Odată, juca împotriva lui Lew Hoad într-un meci de tipul „cine ajunge primul la 100 de puncte” şi Lew conducea cu 40 la 21, returnându-i mereu serviciul cu un rever puternic, care trimitea mingea direct în colţul opus al terenului. Pancho era forţat să trimită mingea peste fileu cu un rever slab şi Lew primea aceste mingi inofensive cu smash-uri puternice. Pentru a contracara această strategie, Pancho a adoptat un rever plat, cu care trimitea o minge foarte puternică de-a lungul liniei sau pe diagonală, punându-l pe Lew în încurcătură. Gonzales a început să recupereze. Lew s-a apropiat de mine cu un rânjet exasperat pe faţă şi a exclamat:

„Nenorocitul ăsta de Pancho!”. Obţinuse multe victorii şi împotriva mea. Eram mult mai tânăr decât el, mult mai în formă şi totuşi, în zilele lui bune, putea să bată pe oricine. Şi aşa mi s-a întâmplat şi mie în finala turneului Alan King Tennis Classic din Las Vegas, de exemplu.

Deşi Pancho avea un temperament imposibil şi era, în mod evident, un suflet tulburat, când am ajuns să-l cunosc mai bine mi-am dat seama că, în ciuda neceselor lui furie, avea o inimă bună şi o nobleţe pe măsura talentului său. Niciodată nu a fost mai evidentă această nobleţe decât spre sfârşitul vieţii, atunci când a înfruntat o boală crudă cu mult curaj şi demnitate. Astăzi, când Pancho este de mult plecat dintre noi, nu am decât afecţiune pentru acel bărbat frumos şi tulburat.

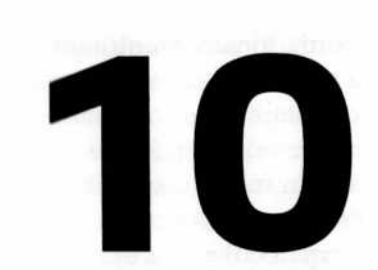

Dacă e marţi… probabil suntem în Khartoum

Când am ajuns în finala turneului mondial al profesioniştilor de pe stadionul West Side din Forest Mills, în septembrie 1963, lăsasem deja în urmă reţinerile pe care le aveam privind trecerea la profesionism. Deja mă obişnuisem cu călătoriile, cu locaţiile dificile, uneori chiar bizare, şi cu nivelul excelent de joc al adversarilor. De fapt, începuse să-mi placă şi să înfloresc în acest mediu. Am ajuns şi în finala turneului din Bermude, după ce i-am bătut pe Pancho Segura şi pe Butch Buchholz, care era foarte demoralizat de căderea în clasamentul profesioniştilor după ce apărusem eu, doar pentru a fi doborât în finală de (aţi ghicit!) Ken Rosewall.

Abia am avut timp să respir şi să-i cumpăr lui Muşchi o bere ca să-l felicit, că am şi fost încărcaţi într-un avion pentru un program haotic în Africa de

Sud Cum Africa de Sud nu găzduia niciun eveniment major pentru amatori, fanii au apreciat mult vizita noastră şi s-au prezentat pe stadioane în număr mare. Într-un meci împotriva lui Alex Olmedo, a început să-mi curgă sânge din nas brusc, în mod inexplicabil. Toată cămaşa mi s-a umplut de sânge. Arătam de parcă mă împuşcase cineva în cap. Jocul a fost oprit şi Alex mi-a aplicat comprese reci pe faţă şi pe gât până când sângerarea s-a oprit şi am putut continua. Vărsarea de sânge ar fi putut continua când maşina în care Tony Trabert şi Butch Buchholz călătoreau spre meciul din Pretoria a evitat în ultima clipă o coliziune frontală şi a scăpat de sub control când două dintre pneuri au explodat. Maşina a derapat până s-a oprit şi pasagerii au scăpat fără nicio zgârietură.

După ce fusesem, şase luni, băiatul cel nou din trupă, amatorul răsfăţat, domnul Câştigător de Mare Şlem, tipul pe care toată lumea se bucura să-l bată, în Africa de Sud am început să mă simt acceptat de colegii mei profesionişti ca fiind unul de-ai lor. Dacă mai avea cineva dubii în privinţa mea, toate au fost spulberate când am jucat în turul Africii de Sud, deşi sufeream de gripă şi de nişte dureri de stomac care s-au dovedit a fi apendicită, când am avut, în cele din urmă, timp să consult un medic. Am luat antibiotice şi am continuat să joc, refuzând să las turul fără un om. Ştiam că mulţi dintre fani voiau să-l vadă pe tipul care câştigase toate turneele de Mare Şlem în anul anterior. Am reuşit să depăşesc frisoanele şi febra, însă m-am simţit slăbit săptămâni întregi. Totuşi am reuşit să-i bat pe Tony Trabert şi pe Alex Olmedo şi am câştigat turneul din Cape Town. După aceea, Tony le-a spus băieţilor: „Rod este un profesionist în toate sensurile cuvântului. Nu ne-a

lăsat baltă, nu s-a plâns şi nu şi-a căutat scuze atunci când a jucat mai slab" Am apreciat cuvintele lui.

Pentru jucătorii profesionişti, era o chestiune de onoare să jucăm şi atunci când eram accidentaţi sau bolnavi. Lew Hoad s-a luptat ani de-a rândul cu accidentarea lui la spate şi nu există niciun jucător care să nu fi sfidat cel puţin o dată recomandările medicilor, în diverse ocazii am jucat cu o tăietură la mână, accidentat la coloana vertebrală, cu glezna scrântită, cu gripă, cu aşa-numitul cot al jucătorului de tenis[7], cu migrene extrem de puternice şi, în Africa de Sud, cu apendicită. Programul nostru era atât de cumplit, încât nu aveam niciodată ocazia să ne vindecăm înaintea vacanţei de patru săptămâni de la sfârşitul anului Un alt stimulent era faptul că nu primeam bani decât atunci când jucam. Şi, poate chiar mai important decât banii, să nu mă prezint la un eveniment după ce am fost anunţat ca participant ar fi însemnat să trădez încrederea fanilor care plătiseră costul biletelor aşteptând să mă vadă. Aceştia s-ar fi simţit, pe bună dreptate, înşelaţi şi poate că nu s-ar mai fi deranjat să vină la spectacol data viitoare când aş fi revenit în oraşul lor. După cum ştiu managerii oricărei trupe de sportivi sau de artişti, publicitatea prin viu grai şi clienţii fideli sunt lucruri extrem de importante.

La sfârşitul primului an ca profesionist câştigasem 50.000 de dolari şi îmi consolidasem poziţia pe locul al doilea în clasamentul profesioniştilor. Muşchi Rosewall rămânea pe primul loc şi mă simţeam oarecum satisfăcut de faptul că doi australieni ocupau primele două locuri şi luau partea leului din câştiguri

M-am întors acasă pentru a petrece Crăciunul anului

---

7 Epicondilită laterală, inflamaţie sau microtraumatism al tendonului care prinde Krupul muşchilor extensori la epicondilul lateral. Leziunea este cauzată, de obicei, de o mişcare repetitivă (n.t.).

1963 cu mama şi cu tata, cu Lois, Bob şi Trev, pentru a mă scălda în soarele şi în apele cristaline din Queensland. De asemenea, m-am internat în spitalul din Gladstone şi am ieşit fără obraznicul meu apendice. L-am sunat pe doctor într-o vineri şi i-am spus că trebuie să-mi scoată apendicele. Mi-a răspuns că pleacă la pescuit în weekend, dar poate să facă operaţia luni. Operaţia a reuşit, iar după aceea mi-a trimis o factură în valoare de cinci lire. Cât de mult s-au schimbat lucrurile…

Convalescenţa a fost fără probleme şi, după nici două săptămâni, deja mă antrenam cu o minge de squash. Era atât de bine să fiu din nou acasă după un an de călătorii continue! Oameni prietenoşi mă opreau pe stradă pentru a-mi ura o zi bună. Mă tratau ca pe un localnic, nu ca pe un jucător de tenis vedetă, şi lucrul ăsta îmi convenea de minune. Când jucam cu familia mea sau în meciuri caritabile în orăşelul Brooklands, la sud de Rockhampton, unde zgura terenului avea culoarea roşie a părului meu, veneau oameni de peste tot pentru a mă aplauda. Asociaţia de tenis Central Queensland m-a anunţat că voiau să dea numele meu noului şi elegantului pavilion din aluminiu şi sticlă cu verandă acoperită din Centrul de tenis din Parcul Victoria, în imediata apropiere a terenurilor pe care Charlie Hollis mă antrenase cu 15 ani mai înainte. Am dezvelit o placă la ceremonia de inaugurare şi am fost invitat să plantez şi primul copac în noul parc şi să pun eşarfa câştigătorului pe calul care a câştigat cursele de la Callaghan Park. Mă simţeam odihnit, recuperat şi foarte special când, în a doua jumătate a lunii ianuarie, prea devreme, m-am alăturat din nou circuitului profesionist.

Sezonul din 1964 a început în Australia, cu o trupă compusă din Ken Rosewall, Lew Hoad, Pancho Gonzales şi subsemnatul. Am jucat unii contra altora, în diverse combinaţii, în Australia de Vest, Victoria şi New South

Wales, apoi, în cele din urmă, in Queensland, unde mulţimi enorme au venit să-l aclame pe eroul local. Aproximativ 1 600 de oameni au venit să ne vadă în Rocky. Chiar şi în orăşelul Roma am avut 900 de spectatori, înghesuiţi în jurul terenului din localitate. Lew şi cu mine am stat acasă la părinţii mei când jucam în apropiere. Am mers până în Noua Zeelandă pentru alte câteva meciuri, apoi ne-am întors în SUA pentru a juca în toate turneele de acolo.

La un moment dat din acel an, Muşchi şi cu mine am început să călătorim împreună, conducând pe rând un break. Făceam, în medie, aproape 400 de kilometri pe noapte. Odată, mergând din Houston, Texas, şi până la Little Rock, Arkansas, am făcut chiar 633 de kilometri într-o noapte. Ce zile… După acele călătorii, nu mai era mare lucru pe care să nu-l ştim unii despre ceilalţi. Era o camaraderie voioasă, pe care o împărtăşeam cu toţii, dar care se termina brusc când intram pe teren. Ştiam că mai sunt încă foarte mulţi oameni care au impresia că meciurile de profesionişti sunt aranjate dinainte. Lew Hoad mi-a povestit că a jucat odată un meci intens de cinci seturi contra lui Ken Rosewall în Tokyo şi cei 8.000 de «pectatori au aclamat cu furie felul în care cei doi mari jucători şi-au depăşit limitele. După aceea un Jurnalist i-a felicitat pe Lew şi pe Ken pentru că reuşiseră să facă meciul să pară atât de real. Lew aproape că l-a pocnit. De aceea simţeam că este datoria noastră să depunem toate eforturile pentru fiecare minge, de fiecare dată când jucam, pentru a pune capăt unor asemenea acuzaţii ridicole.

După turneul din SUA am jucat în La Paz, Bolivia, la Khartoum, în Sudan, la Paris, la München, în Africa de Sud şi în Marea Britanie, apoi ne-am întors în Statele Unite. Traversam fus orar după fus orar, îmbarcaţi în maşini, autobuze, vapoare, trenuri şi avioane. Pentru a ne face

reclamă în Saint Louis, Missouri, autorităţile locale ne-au permis mie şi lui Ken să jucăm un meci demonstrativ contra lui Pancho şi a lui Butch pe strada principală. Lucru care nu a fost atât de remarcabil, dacă luăm în considerare unele suprafeţe pe care am jucat. Uneori aveam impresia că suntem şi saltimbanci, nu doar jucători de tenis.

Orice am fi crezut despre accesele de furie şi egoismul feroce ale lui Pancho Gonzales, niciunul dintre noi nu se îndoia de curajul său. Într-un meci, îndeosebi, Pancho a dat dovadă de spiritul trupei noastre de profesionişti, care nu se lasă niciodată înfrânţi şi încearcă să ofere mereu tot ce au mai bun. La mijlocul lui 1964 juca cu Ken Rosewall în semifinala Campionatului International de Tenis din Franţa, la Paris, când, la începutul meciului, a făcut o întindere la un muşchi de la picior. Ken l-a întrebat dacă vrea să renunţe, însă Pancho nici nu voia să audă de aşa ceva. A continuat să joace, în ciuda durerii, alergând pentru fiecare minge şi Ken, care nu cunoaşte sensul cuvântului „milă”, cu atât mai puţin cel al expresiei „ia-o mai uşor”, l-a alergat pe tot terenul. Nici torţionarii inchiziţiei spaniole nu ar fi putut să-l chinuie mai mult. Pancho nu a cedat. A luptat până la capăt şi Ken a avut nevoie de cinci seturi pentru a-l învinge. Doar atunci când a ieşit de pe teren şchiopătând ne-am dat seama cât de tare se accidentase. Publicul, Ken Rosewall şi toţi colegii lui Pancho care urmăriseră meciul au aplaudat şi l-au aclamat. Ca şi cum nu ar fi fost de ajuns, un muritor normal ar fi renunţat la meciul pentru locul al treilea în ziua următoare. Nu şi Pancho. Nu doar că a jucat, dar l-a şi bătut pe Andres Gimeno cu 6 – 2, 6 – 2 în mai puţin de o oră.

În finală, Ken a jucat contra mea şi a câştigat în patru seturi. Am concurat din nou contra lui Ken în Londra, doar câteva săptămâni mai târziu, în finala Campionatul de

Tenis Profesionist de Sală, unde am jucat pe o platformă construită deasupra piscinei Empire din Wembley. Această locaţie inovatoare a găzduit un meci memorabil care a fost, pentru mine, o altă dovadă că micşoram distanţa dintre mine şi Ken. Ne-am dezlănţuit încă de la primul punct. Era un război între prieteni. Fiecare dintre noi a pedepsit imediat orice greşeală a celuilalt şi ne-am ridicat la noi înălţimi. Eram la egalitate la două seturi şi eram condus cu 5 – 4 în al cincilea set, iar Ken servea minge de meci. Atunci mi-am spus: „Ce am de pierdut?”. Am lăsat deoparte prudenţa. Am făcut break pe serviciul lui Ken, apoi din nou pentru a-l egala la 6 – 6 şi am câştigat setul cu 8 – 6 şi totodată meciul. Unii spun că acesta a fost cel mai bun meci dintre mine şi Ken şi s-ar putea să aibă dreptate. Fred Stolle, un om a cărui opinie o respect, a spus că meciul a fost unul dintre cele mai frumoase pe care le-a văzut în viaţa lui.

A doua zi după această confruntare de proporţii epice era să mă înec cu cerealele de la micul dejun când am citit într-un ziar londonez că, dat fiind că eram în topul profesioniştilor la doar 26 de ani, cu 35.000 lire câştigate până atunci, eram cu siguranţă unul dintre cei mai râvniţi burlaci din lumea sportului. Pentru a continua această „exclusivitate”, un reporter de la ziarul *Sun-Herald* din Sydney m-a sunat să mă interogheze cu privire la viaţa mea amoroasă. I-am spus adevărul: viaţa mea amoroasă era inexistentă. Câte o întâlnire din când în când, un sărut de noapte bună, apoi înapoi în avion. Pur şi simplu nu aveam nicio şansă să am o relaţie serioasă, deoarece „nu am mai stat într-un singur oraş mai mult de o lună de când aveam 17 ani. Nu apuc niciodată să cunosc cu adevărat o fată. Mai am întâlniri ocazionale, însă rareori mai mult de două întâlniri cu aceeaşi fată. E posibil să fiu într-o seară în să spunem, Chicago, cu trupa de tenis. Ies în oraş cu o

fată după ce termin de jucat. Însă, când mă întorc din nou în Chicago ca să joc, după un an, o sun şi are loc următoarea conversaţie: «Bună.

Dolly, Rod la telefon. Ce spui, ai vrea să ieşim în oraş în seara asta?» Apoi o voce groasă îmi răspunde:

«Îmi pare rău, prietene, soţia mea o să fie ocupată în seara asta… cu mine!». E uimitor cât de multe dintre fetele pe care pe le cunosc se mărită într-un an", le-am explicat.

Articolul din *Sun-Herald*, publicat pe 27 septembrie

1964, a apărut cu ruşinosul titlu „Vedeta tenisului cu care nu se pot întâlni fetele: este un singuratic cu 35.000 de lire. Rod mărturiseşte tot". Totuşi articolul a oferit un instantaneu asupra vieţii şi carierei mele de atunci, care merită reprodus aici:

Rod se aşteaptă ca viaţa lui socială să se îmbunătăţească puţin după ce revine în Australia, la sfârşitul lui noiembrie. „Câteva dintre vechile mele cunoştinţe de aici nu s-au măritat încă. Abia aştept să vin acasă". Să-l vezi pe Rod Laver în afara terenului de tenis înseamnă să vezi exact opusul imaginii pe care şi-o formează toată lumea despre un burlac tânăr, vesel şi bogat. Călătoreşte în jurul lumii cu doar două costume şi câteva echipamente de sport. Rareori merge la cluburi de noapte, îşi petrece majoritatea orelor libere singur, în camera lui de hotel. „Singurul obiect valoros pe care-l am este un pick-up portabil şi câteva discuri cu Frank Sinatra", a declarat el pentru *Sun-Herald* în această săptămână. „Aş înnebuni dacă nu aş avea pickupul să-mi ţină companie atunci când trebuie să stau singur în camera mea de hotel. În turneele mari nu mă pot relaxa decât după ce mă învinge cineva şi, în ultima vreme, ajung aproape întotdeauna în finală. Aşa că nu pot să particip la petrecerile băieţilor care sunt eliminaţi din primele runde. Din anumite puncte de vedere, tenisul profesionist poate fi

mai distractiv pentru cei care pierd mereu. Ei pot să înceapă *jocul* imediat ce iau bătaie, deoarece nu trebuie să-şi facă griji pentru marele meci de a doua zi”.

Când australienii îl vor vedea pe Laver în acţiune data viitoare împotriva lui Rosewall, ei vor fi martori la un nivel de tenis care este aproape de perfecţiune. Numele Rosewall şi Laver în tenis sunt acum puse pe acelaşi piedestal cu numele lui Pele în fotbal şi Lindrum în biliardul englezesc. Tânăra pereche australiană joacă sportul aşa cum nu a mai fost jucat vreodată, nici măcar de cei mai mari jucători din trecut. Meciul lor de la Wembley, de săptămâna trecută, a fost descris de presa din

Londra drept cea mai bună partidă de tenis jucată vreodată în Anglia. Laver a declarat: „Să câştig acel meci a fost unul dintre cele mai fericite momente din viaţa mea. Jucăm la un nivel atât de înalt acum, încât mă trec fiori doar când mă gândesc la asta. Să-l bat pe Ken Rosewall, numărul unu mondial, ei bine, asta a fost o senzaţie minunată”.

Laver se simte mai încrezător şi mai sigur pe sine. „Ştiu încotro mă îndrept şi ce vreau să fac acum, că sunt profesionist”, a spus el. „Ca amator, nu ştiam prea bine ce făceam în tenis şi care era scopul meu. Astăzi însă iubesc mai mult acest sport decât am făcut-o vreodată înainte. Jocul este toată viaţa mea acum şi nu am planuri să renunţ la el. Ştiu că ratez o viaţă socială minunată, însă nu-mi pasă. Tenisul mă face atât de fericit încât nu simt regrete”.

Aceste cuvinte descriu destul de bine viaţa mea din acele zile.

Cum spatele accidentat al lui Lew Hoad îl împiedica să joace prea des, Ken Rosewall era probabil cel mai bun prieten al meu în acele timpuri. Era tovarăşul de drum ideal. Nu intra în niciun fel de conflict şi era tăcut şi rezervat, un adevărat profesionist. îmi semăna, participa la

turul profesionist pentru a juca tenis şi a face bani. Nu prea îl interesau petrecerile sau atracţiile locale. Dacă spunea „Ne întâlnim în lobby-ul hotelului la ora trei”, apărea în lobby cu două minute înainte de ora trei. Era domnul Punctual, pe teren şi în afara lui. În plus, cum era renumit pentru chibzuinţă manifestată cu propriii bani, era secretarul şi trezorierul ideal al trupei.

În 1964, Ken şi cu mine am câştigat fiecare câte tyapte titluri profesioniste importante, însă am reuşit şi să-l învingem pe Muşchi în 15 dintre cele 19 meciuri pe care le-am jucat împotriva lui. Eram un jucător mult, mult mai bun în această perioadă decât fusesem atunci când devenisem profesionist. Corvoada jocurilor continue împotriva unor campioni veritabili şi călătoriile nesfârşite îmi fortificaseră mintea şi trupul, iar loviturile mele erau precise de fiecare dată. Nu am nicio îndoială că faptul că jucam pentru bani, şi nu pentru un simplu trofeu, mă făcuse mai rezistent şi-mi îmbunătăţise instinctul de ucigaş, înainte, forma mea putea să fluctueze, acum eram mai constant şi mai calculat. Eram mai abil din punct de vedere tactic şi puteam să mă forţez să joc la un nivel mai înalt, indiferent de cine era adversarul, un Muşchi, un Hoad, un Gimeno, un MacKay, un Segura «au un Gonzales, şi indiferent dacă jucam pe terenul tic la Madison Square Garden, cu tribunele pline, sau pe un teren instabil, improvizat peste un patinoar din Tombouctou, în faţa a doar 100 de spectatori.

Până la sfârşitul lui 1964, în mai puţin de 24 de luni, câştigasem deja mai mult decât suma garantată pentru trei ani, adică 110.000 de dolari. De asemenea, îl întrecusem pe Ken Rosewall şi ocupam locul întâi în clasamentul profesioniştilor. În ciuda provocărilor, să devin profesionist s-a dovedit a fi o decizie excelentă. Normal că simţeam regrete atunci când citeam rezultatele de la campionatele

de amatori din Australia, Anglia, Franţa şi Statele Unite… însă acele turnee nu mai făceau parte din lumea mea.

De felul meu, mă feream de publicitate, uram să fiu în centrul atenţiei. Totuşi, atunci când presa voia să-mi ia interviuri, le făceam pe plac, deoarece apariţiile în ziare promovau turul nostru şi un articol pozitiv putea să atragă mai multă lume la următorul eveniment. Spre sfârşitul lui 1964, la puţin timp după ce am urcat pe primul loc în clasamentul profesioniştilor, i-am povestit viaţa mea unui reporter. A fost un instantaneu al acelei perioade din cariera mea. Am spus că învăţasem multe de când devenisem profesionist. Profesioniştii, i-am explicat, nu îşi permiteau să aibă un meci prost. Amatorii trebuiau doar să câştige meciul, pentru profesionişti conta şi cu câte puncte în plus câştigau, deoarece acest lucru determina clasarea în turneul următor… Acest lucru mă făcuse un jucător mai bun şi mai rezistent din punct de vedere mintal. Lew Hoad, adversarul meu în primul meci ca profesionist, care a avut loc la White City la începutul lui 1963, s-a antrenat săptămâni întregi pentru a fi în formă împotriva mea. Lew mi-a arătat clar că profesioniştii îşi apără reputaţia cu îndârjire. „Tot grupul se năpusteşte asupra nou-venitului cam cum atacă vulturii un miel în ţinutul natal, in Queensland”. Meciul cu Lew a durat până la miezul nopţii în ziua următoare eram atât de înţepenit, încât lui Ken Rosewall i-a luat mai puţin de o oră să mă bată. Atunci a început educaţia mea şi mi-a luat luni întregi să mă adaptez. Am reuşit să trec peste această perioadă, iar noaptea aceea de la Madison Square Garden, când l-am bătut pe Ken în doar 39 de minute, câştigând primele şase game-uri în numai 13 minute şi pierzând doar nouă mingi în toată partida, a reprezentat examenul de absolvire.

Ca în fiecare an, sezonul profesionist a început în Australia şi în 1965. Când am jucat in Queensland, am avut

ocazia să petrec puţin timp alături de familie, în Gladstone. Băieţii erau cu toţii hotărâţi să joace cel mai bun tenis, deoarece ştiam că LTAA încerca să ne saboteze turul, programând evenimentele lor în acelaşi timp. Aveam ceva de dovedit: că partidele noastre erau corecte şi, în plus, că eram jucători mai buni decât amatorii. Spre consternarea celor de la LTAA, publicul s-a înghesuit să ne vadă şi noi i-am răsplătit cu nişte meciuri legendare. Deşi Lew nu mai era decât o umbră a fostului mare jucător, a continuat să depună toate eforturile pe teren. Ca şi Pancho atunci când a făcut întindere la picior împotriva lui Muşchi, Lew a ignorat durerea intensă pentru a oferi tribunelor un tenis fantastic. La Milton, a trebuit să fiu în formă maximă pentru a-l bate într-o semifinală frenetică. M-a atacat încontinuu, iar puterea serviciilor şi a voleurilor lui era extraordinară. Pancho a jucat şi el cu toată intensitatea în semifinala de la Adelaide. Era în forma lui cea mai bună sau, poate, cea mai rea, supărat pe mine, pe arbitrii de linie şi de scaun şi pe public. Pe toată durata primului nostru set maraton, pe care l-am câştigat cu 20 la 18, s-a agitat, a tras de timp şi a bombănit, încercând să-mi strice ritmul şi concentrarea. M-a acuzat pe *mine* că încercam să trag de timp şi să-l enervez. Am câştigat turneul, apoi l-am câştigat şi pe cel din Perth, în timp ce Ken şi Pancho le-au câştigat pe cele din Brisbane şi, respectiv, Sydney.

Nu au existat timpi morţi în această perioadă nebunească, trăiam viaţa la maximum. În Reston, o suburbie a Washington, D.C., terenul nu era gata. De fapt, terenul era încă, în mare parte, un şantier şi era atât de mult praf de moloz în aer încât nu puteam respira. Vestiarele nu fuseseră încă terminate, aşa că ne-am schimbat în maşini şi, după meci, a trebuit să amânăm duşul.

Tocmai ce ajunseserăm în Khartoum, capitala

Sudanului, când au izbucnit nişte revolte serioase. Nu aveau nimic de-a face cu noi, mă grăbesc să adaug. Comuniştii şi musulmanii intraseră în conflict deoarece aceştia din urmă se pregăteau să formeze guvernul. Peste tot în oraş, chiar şi pe terenurile de tenis, patrulau soldaţi înarmaţi cu mitraliere şi cu atitudini morocănoase. Ne mândream cu faptul că puteam juca oriunde, însă, de această dată, ar fi fost o idee bună să fi anulat spectacolul. O altă descurajare a fost faptul că premiul în bani oferit era de doar 1.000 de dolari, pe care trebuia să-i împărţim la patru. Promotorul simţea că înnebuneşte. Nu putuse să facă publicitate turneului, deoarece guvernul închisese ziarele şi posturile de radio. Estimarea optimistă era că ar putea să apară vreo 150 de oameni. Când i-am spus că trebuie să jucăm în faţa mult mai multor spectatori, el şi cu prietenii săi au pus mâna pe telefoane şi a anunţat pe toată lumea din Khartoum că urma să aibă loc un turneu de tenis. Când am intrat pe terenul cu iarbă uscată, în canicula după-amiezii, ne aşteptau cam 1.000 de fani. Deoarece terenul nu era prevăzut cu reflectoare, când s-a lăsat seara, pe la ora 18: 00, jucători şi public, ne-am mutat cu toţii pe un alt teren, unul din beton, care era iluminat, şi am continuat să jucăm. Totul a fost în regulă până când un roi de insecte, atrase de lumini, s-au pogorât asupra noastră ca o plagă biblică. Mii de gândaci bâzâiau în aer, prăbuşindu-se peste noi şi făcând jocul imposibil. Am decis să nu mă mai plâng niciodată de muştele din Australia. Fanii, şi ei atacaţi şi înţepaţi de insecte, nu au protestat atunci când am decis să oprim meciurile. Nu mai are rost să spun că, după ce am împărţit cei 1.000 de dolari, nu am avut bani de mese bogate şi cazare în hoteluri de lux pentru restul şederii noastre în Khartoum.

La Paz, în Bolivia, este situat la aproximativ 3 660 de metri deasupra nivelului mării, lucru care a adus cu sine

provocări specifice. Lipsa de oxigen la acea altitudine este epuizantă, oricât de in formă ai fi. În plus, altitudinea provoacă şi sângerări nazale, iar mingile zboară precum porumbeii prin aerul rarefiat. Abia atingeam mingea, că şi zbura în afara terenului.

A trebuit să înfigem scobitori în mingi şi să le dezumflăm ca să putem juca. Şi premiul pentru care am sângerat, la propriu? Un ceas de mână. Cu toate acestea, am jucat cu acelaşi entuziasm la Khartoum şi în La Paz şi în orice alt loc ca şi la Wimbledon şi la turneele majore din Australia şi din Statele Unite în anii mei ca amator. Şi la fel am făcut-o toţi. Nu am văzut niciodată un jucător profesionist care să joace altfel decât la nivelul maxim de care era în stare. Nu am văzut pe nimeni care să se lase bătut sau care să-şi menajeze adversarii. Nu făceam asta nici măcar în meciurile cu „măgarii". Acolo simţeam că domin meciul, aşa că profitam de ocazie ca să exersez lovituri şi să-mi corectez punctele slabe, chiar dacă lucrul ăsta mă făcea să pierd uneori. Nu existau leneşi printre noi, eram cu toţii campioni.

Uneori jucam în spaţii cu tavan jos, de exemplu t erenuri de baschet sau săli de gimnastică, şi trebuia să ne ajustăm loviturile astfel încât să lobăm mingile peste şi printre grinzile acoperişului. Câteodată mai «părgeam şi câte un bec sau chiar dislocam câte o bucată din lemnul plafonului, care se prăbuşea peste noi sau peste spectatori. Uitaţi despre jucatul pe iarbă, /gură sau beton: noi eram cei mai buni jucători din lume la tenis printre grinzile de la acoperiş. Şi, dintre noi toţi, Pancho Segura era campionul. Am început să mă pricep şi eu destul de bine la aceste lovituri.

Odată, în timpul unui meci jucat în Utica, New York, l-am bătut pe Andres Gimeno cu o lovitură care a trecut printre grinzi de parcă ar fi fost ghidată de radar. Oare, în

timp ce încercam să evit acoperişurile din Utica în acea perioadă nomadă, mă gândeam la zilele glorioase cu articole pe prima pagină, mulţimi imense, trofee lucitoare şi limuzine de la Wimbledon? Ocazional… apoi alungam aceste gânduri şi mă concentram la grinzi. Greutăţile pe care le împărţeam ne făceau şi mai mândri de abilităţile şi de perseverenţa noastră. Cu siguranţă, dificultăţile întâmpinate ne întăreau ambiţia de a avea succes.

Altă dată, trebuia să ajungem de la un turneu din Ungaria la un altul, în Berlinul de Vest. Dacă vă amintiţi, pe atunci Berlinul era împărţit în două, partea de vest şi cea de est, iar Berlinul Răsăritean era sub controlul comuniştilor. Am decis să luăm trenul în loc să închiriem maşini, îngrijoraţi totuşi de faptul că văzusem un soldat cu mitraliera în mâini pe acoperişul unui vagon. Desigur, am ajuns pe partea greşită, cea comunistă, de la Checkpoint Charlie”, locul pe unde se putea trece dintr-o parte într-alta a Berlinului. Întâi am încercat să coborâm din tren şi să luăm un taxi până în Berlinul de Vest, însă am fost opriţi şi trimişi înapoi în tren. Eu eram cel care căra bagajele, aşa că încercam să jonglez cu cinci valize aşezate pe un cărucior. În cele din urmă trenul a plecat mai departe, apoi ne-au fost verificate actele şi am mai mers vreo 200 de metri, după care a trebuit să coborâm, am urcat într-o altă garnitură şi am călătorit încă 200 de metri. Încă două călătorii de câte 200 de metri şi alte trei verificări ale paşapoartelor şi percheziţii în bagaje şi am reuşit să ajungem în Berlinul de Vest. Ne-a luat 90 de minute să parcurgem 800 de metri.

Nu a fost totul doar distracţie, totuşi. Pentru o vreme, în 1964, se părea că circuitul profesionist va dispărea. Turneul US Pro Championships era unul dintre cele mai importante evenimente din circuitul profesionist din Statele Unite încă de pe vremea lui Pyle Cash and Carry,

din 1926, însă când acesta a avut loc în 1963 la Forest Hills, au fost puţini spectatori, promotorii au dat faliment şi trupa, inclusiv Muşchi, care a câştigat turneul, şi cu mine, care am ieşit pe locul al doilea, nu am primit niciun ban. Aşa că, o perioadă cel puţin, se părea că nu vom mai juca în Statele Unite. Atunci a apărut un înger păzitor, întrupat în Ed Hickey, un specialist în resurse umane de la New England Merchants National Bank şi, mai important, un fanatic al tenisului, care a convins banca să plătească 10.000 de dolari pentru a permite organizarea turneului US Pro Championships la Longwood, al doilea cel mai vechi club de tenis din America. Cu banca alături de noi a fost mai uşor să atragem sponsori, aşa că turneul a continuat, cu un public numeros şi un profit frumuşel. L-am bătut pe Rosewall, afectat de o toxiinfecţie alimentară, în semifinale, apoi pe Gonzales într-o finală jucată în ploaie. Depăşisem obstacolul şi ne continuam drumul.

Pur şi simplu nu existau meciuri uşoare. Dintre toate locurile în care aş fi. putut să joc cu Lew Hoad, un jucător care te putea împinge până la limite oriunde, un teren construit pe o platformă ridicată peste un patinoar în Altringham, Anglia, cu condens picurând din tavan şi îmbibând „terenul”, nu ar fi fost niciodată prima alegere. Însă acesta era circuitul profesionist, aşa că… chiar pe acest teren m-am confruntat cu Lew, alunecând de colo-colo, încercând din răsputeri să lovim mingea corect în aceste condiţii înşelătoare şi făcând tot ce puteam ca spectatorii să fie fericiţi. Am fi putut să ne rupem picioarele oricând. Cred că ne-ar fi fost mai uşor dacă ne puneam patine şi jucam direct pe patinoar. Cum niciunul dintre noi nu avea destulă aderenţă încât să trimită lovituri câştigătoare, am ajuns repede să avem câte 20 de game-uri fiecare.

Exact în acest moment, suspensorul mi s-a rupt cu un

zgomot puternic. După câteva reparaţii improvizate, am reluat această partidă bizară, până când, la scorul de 27 – 27, a trebuit să renunţăm, pentru că terenul, iniţial ud şi alunecos, se transformase într-un adevărat lac. Acela a fost cel mai lung set pe care l-am jucat vreodată.

Tot în Anglia, de această dată în Nottingham, jucam contra lui Frank Sedgman. La scurt timp după ce am început să jucăm, ne-am dat seama că loveam un număr extraordinar de mare de passing-shoturi. Frank puncta cu această lovitură tot timpul, iar eu îi răspundeam tot cu passing-shoturi. Ce se întâmpla? Am întrerupt meciul şi am rugat pe cineva să măsoare terenul. Suspiciunile noastre s-au dovedit întemeiate. Oricine o fi fost cel care marcase terenul, îl făcuse cu un metru mai lat decât spunea regulamentul. Nu era de mirare că nu ajungeam la loviturile adversarului. Nu aveam timp să refacem marcajele, aşa că ne-am descurcat cum am putut, am rămas pe linia de fund şi am lovit mingea de la unul la altul până când unul dintre noi câştiga. Spectacolul trebuia să continue.

Şi a continuat... La Campionatul Mondial de Tenis Profesionist din Wembley, l-am bătut pe Pancho în ciuda şiretlicurilor lui obişnuite şi am câştigat al doilea titlu succesiv la acest turneu. Pancho se transformase in showmanul turului şi făcea publicul să râdă în hohote cu gesturile lui de ticălos de varieteu. Ken Rosewall şi cu mine eram tipii serioşi, care ne concentram să jucăm cel mai bun tenis, şi-l lăsam pe Pancho şi pe colegul său cu sânge fierbinte latino, Pancho Segura, să joace teatru în faţa mulţimii.

În mai 1965 eram iarăşi în Statele Unite, pentru t umeul Manhattan de la Seventh Regiment Armory, însă ne lipseau doi dintre veterani. Lew se retrăsese temporar pentru o operaţie la picior şi Frank Sedgman, care avea 38

de ani atunci, luase o binemeritată pauză şi rămăsese acasă, în Australia. Cinicii newyorkezi, care se lăsaseră înşelaţi de propaganda brigăzii de amatori, au ales prost: în prima seară am avut doar 200 de spectatori. A fost nevoie de o cronică extrem de laudativă a meciurilor de debut în paginile de sport ale cotidianului *The New York Times* din dimineaţa următoare pentru a-i convinge că profesionişţii joacă la un nivel care îi face pe amatori de râs şi că meritam banii spectatorilor. După recomandarea din paginile *Times*, numărul «pectatorilor a crescut şi am început să jucăm în faţa unor tribune pline.

Mi-a făcut mereu plăcere să joc în Africa de Sud, în «pecial în 1965, al treilea an al meu în circuitul profesionist, când tovarăşii de călătorie şi, totodată, adversari au fost Rosewall, Hoad, Sedgman, Buchholz, Gimeno, Ayala şi Olmedo. Don Black, tatăl lui Byron şi Wayne Black, care au format una dintre cele mai bune perechi de dublu ale anilor 1990, era un personaj fascinant. Când eram în Rhodesia, aşa cum i se spunea pe atunci (astăzi poartă numele Zimbabwe), am stat la Don, la ferma lui cu o suprafaţă de 50 de acri. Unii dintre fermierii albi făceau viaţa insuportabilă pentru populaţia de culoare din Rhodesia. Don nu era unul dintre ei. Era un tip blând şi prietenos, care angajase cât de multe persoane de culoare putuse, pentru a le asigura un loc de muncă şi salarii. Aceştia construiseră trei terenuri de tenis pe iarbă pe proprietatea lui şi el îi încuraja să joace pe aceste terenuri. Ce nu o să pot uita niciodată despre Rhodesia sunt magnificii arbori jacaranda care încadrau străzile. Mi se rupe inima când mă gândesc ce s-a întâmplat în această ţară după ce Robert Mugabe a preluat controlul. M-am întâlnit cu prim-ministrul Ian Smith, care era aspru criticat de forţele mişcării de emancipare a persoanelor de culoare. După ce am petrecut ceva timp împreună, acesta

s-a uitat trist la mine şi m-a întrebat: „Vezi, nu sunt un om aşa de rău, până la urmă, nu?” Totuşi am fost foarte întristat de sărăcia pe care am văzut-o acolo. Prea mulţi copii africani sufereau de foame. Majoritatea copiilor de mingi nu aveau pantofi, câţiva dintre ei purtau unul singur. Tricourile şi pantalonii le erau zdrenţe. La sfârşitul turului african, Butch Buchholz şi cu mine ne-am dus cu geamantanele într-un parc şi le-am dat copiilor toate tricourile, pantalonii scurţi, şepcile şi pantofii noştri.

Promotorii sunt, de obicei, personaje extravagante. Este specificul meseriei. O mică parte dintre ei îmi reaminteau de vechii crainici de la carnavaluri, cei care stăteau lângă galeria de ciudăţenii atunci când venea circul în Rockhampton, pe când eram copil, escroci cu voci puternice şi jachete strident colorate, care le promiteau localnicilor naivi lumea întreagă şi le dădeau doar atlasul. Spectacolul pe care aceşti şarlatani ni-l promiteau semăna prea puţin cu ceea ce vedeam după ce plăteam cei 10 centi pentru bilet şi intram în cort. Nu că am fi avut oi cu două capete sau hermafroditi în circuitul profesionist. Dar existau tipi dubioşi care nu ne plăteau sumele promise ca să Jucăm în sala, patinoarul sau pe terenul improvizat în rabă în spatele vreunor blocuri.

Din fericire, pentru a echilibra balanţa, erau şi promotori cinstiţi. În SUA, unul dintre aceştia era J immy Van Alen, promotorul de evenimente de la Newport Casino, un adevărat vizionar al tenisului.

J immy purta tot timpul o pălărie colonială, o cravată Tehnicolor şi pantofi de velur viu coloraţi. Ne-a contractat ca să jucăm un turneu acolo spre sfârşitul lui 1965 utilizând revoluţionarul său Sistem de punctaj îmbunătăţit Van Alen (Van Alen Streamlined Scoring System – VASSS). Meciurile urmau să fie jucate pe baza regulilor pentru competiţii de tenis de masă, câştigătorul fiind primul care

ajunge la 31 de puncte, iar după ce fiecare jucător a jucat cu fiecare dintre ceilalţi, punctele sunt adunate şi este declarat câştigător cel care a acumulat mai multe puncte.

J immy credea că VASSS va face meciurile mai i neitante şi tenisul mai rapid. Astfel, tenisul urma să devină un sport care să poată fi urmărit mai uşor de «pectatori şi de telespectatori Eram sceptici, însă am avut încredere în el.

Născut în Newport, Rhode Island, în 1902 şi educat la Universitatea Cambridge, Jimmy era muzician, poet, publicist şi activist civic, renumit pentru lecturile poemului *Noaptea dinaintea Crăciunului* pentru copiii din localitate, în fiecare an, pe 24 decembrie, în casa lui din Newport, pe care Van Alen o cumpărase chiar de la autorul poemului, Clement Clarke Moore. Jimmy a găsit timp să fie şi campion naţional de simplu şi dublu la tenis regal[8] (numit şi tenis real). În prezent, Van Alen nu este celebru pentru VASSS, care nu a supravieţuit testului timpului, ci pentru înfiinţarea International Tennis Hall of Fame şi a Muzeului Tenisului la Newport Casino, în 1954, pentru crearea tenisului de noapte şi a tabelelor de scor electrice şi pentru inventarea tie-breakului în trecut, era un lucru obişnuit ca un set să continue ore întregi, iar scoruri precum 32 – 30 nu erau ieşite din comun. Deşi majoritatea elementelor VASSS erau oribile – precum jocul pentru 5 dolari per punct şi penalizarea jucătorilor înalţi, făcându-i să stea la un metru depărtare de linia de fund când serveau – chiar şi criticii lui au fost de acord că tie-breakul, care era jucat atunci când scorul ajungea la 6 – 6 într-un set, era o idee foarte bună. În tie-break, primul jucător

8 Sportul original cu rachetă din care a evoluat tenisul modem. Regulile sale sunt similare celor ale tenisului modem, însă tenisul regal se joacă în curţi interioare, cu rachete din lemn şi mingi din plută, acoperite cu stofă (n.t.).

care ajungea la cinci puncte era câştigătorul setului (tie-breakul original din VASSS era de tipul „cele mai multe mingi câştigate din nouă”, aşa că ambii jucători aveau punct de meci la 4 – 4). Mai târziu, acest sistem a fost modificat în „cele mai multe mingi câştigate din 12” sau primul care câştigă şapte puncte, cu un avans de două puncte, aceasta fiind şi varianta folosită în prezent.

Noi am fost cobaii, primii care au jucat tenis conform sistemului VASSS al lui Jimmy. Marele nostru sport nu mai văzuse niciodată evenimente precum cele găzduite de Van Alen la Newport. Jimmy bătea într-un clopot de navă mare şi vechi pentru a indica sfârşitul fiecărui meci şi, deşi instalase reflectoare puternice pentru jocul în nocturnă, acestea erau inutile atunci când ceaţa groasă venea dinspre Narragansett Bay la lăsarea serii. Pâcla era şi mai impenetrabilă când se adăuga fumul de la artificiile pe care le aprindea Jimmy în fiecare seară, pentru a transforma turneul de patru zile şi patru nopţi într-un eveniment şi mai impresionant.

În ciuda eforturilor depuse de Jimmy pentru a ni le explica, niciunul dintre noi nu înţelegea cu adevărat regulile sistemului VASSS, aşa că eram cu toţii confuzi. Nu ştiam dacă pierdeam sau câştigam, mai ales că tabela electrică era învăluită de ceaţă. Pancho, precum îi stătea în fire, s-a înfuriat. S-a văitat, a urlat, a scos un arbitru de linie de pe teren şi, după ce a fost bătut măr de Andres Gimeno, a explodat: „E destul de rău să joc în ceaţă, mai trebuie să-mi fac griji şi pentru sistemul ăsta idiot!”. În timpul unui alt meci, după un acces de furie, a lovit mingea în afara stadionului, ceea ce l-a făcut pe Jimmy Van Alen să coboare pe teren pentru a-l mustra. „Nu cred că a fost frumos ce ai făcut”, a spus Jimmy. „A, da?”, a urlat Pancho. „Ei bine, dacă nu-ţi convine, eu plec”. Ştiind că temperamentalul star era cel care atrăgea publicul şi cea

mai bună şansă să scoată un profit din turneu, Jimmy a cedat şi a ieşit de pe teren. Dar Pancho nu s-a calmat. A terminat meciul, apoi s-a ţinut de promisiune. A intrat în vestiar, şi-a luat lucrurile şi a părăsit arena, deşi trebuia să joace un meci de dublu, programat chiar atunci. Pancho nu avea remuşcări dacă-şi lăsa partenerul la ananghie, chiar dacă lucrul ăsta l-ar fi costat banii de premiu şi ar fi lăsat spectatorii dezamăgiţi. Soţia lui Pancho a salvat situaţia, împiedicându-l să plece şi aducându-l înapoi pe teren.

Îl admiram pe Jimmy Van Alen şi am reuşit să câştig turneul lui cu 93 de puncte, în faţa lui Muşchi, care avea doar 90 de puncte, însă, sincer, cu excepţia tie-breakului, sistemul VASSS era ridicol şi greu de pus în practică. A fost adoptat de unii organizatori de turnee profesioniste, însă a fost abandonat după câţiva ani şi tie-breakul este singurul element care a supravieţuit până în prezent.

Bob – fratele meu, eu.

Melba – mama mea, Roy – tatăl meu şi Trevor – fratele meu, într-un portret de familie de la începutul anilor 1940, înainte de naşterea surorii mele Lois. Părinţii mei au fost severi şi nu au avut niciodată prea mulţi bani, însă au făcut toate eforturile pentru a mă ajuta să-mi îndeplinesc visul.

Călăritul era una dintre plăcerile copilăriei la ferma din Queensland.

În această poză, am reuşit să rămân pe cal.

În 1942, Bob, eu şi Trevor, în curtea din spatele casei, împreună cu tatăl nostru şi cu mătuşile Florrie şi Emily. Rudele noastre ne vizitau mereu ca să stea la taclale şi să joace tenis pe terenul nostru.

Tata ne-a dus pe mine – în vârstă de 10 ani (în dreapta, în alb) – şi pe vărul meu Victor Roffey, cu rabla familiei la Brisbane, pentru a concura în primul meu turneu de juniori. Eu păream mai pasionat de călătorie decât Victor.

Le datorez enorm părinţilor mei (în această fotografie, la o cină la restaurant, în anii 1950). Fără sacrificiile şi pasiunea lor nu aş fi ajuns niciodată un jucător de tenis de elită.

Inundaţiile şi secetele sunt o parte normală a vieţii în sălbăticia Queenslandului. Uneori, când strada principală din Rockhampton era inundată, toată lumea trebuia să pună mâna pe pompe.

Mereu am fost mai bun la tenis decât la învăţătură. Din nu se ştie ce motiv, mi-a fost permis să ţin semnul cu clasa a VIII-a fi şcolii gimnaziale Park Avenue când am făcut fotografia de grup.

Frank Gorman, un tânăr amuzant şi onest, care a avut grijă de mine când am plecat de acasă pentru a lucra la Dunlop, mi-a fost prieten în viaţa de zi cu zi şi rival pe teren. Din nefericire, Frank a murit în mod tragic, mult prea devreme.

Antrenorii mei Charlie Hollis şi Harry Hopman credeau cu tărie că forma perfectă poate fi obţinută doar prin antrenamente repetate. Dacă reuşeai să loveşti perfect mingea la antrenamente, din nou şi din nou şi din

nou, aveai şanse mai mari să poţi să faci acelaşi lucru şi în timpul meciului.

A fost o binecuvântare să cresc în apropierea râurilor din Rockhampton. Toată viaţa m-am întors acolo ca să pescuiesc şi să mă plimb cu barca.

Redutabilul Charlie Hollis, primul meu antrenor, pe

vremea când era în armată. Charlie, un singuratic excentric, care călătorea prin Australia predând tinerilor jucători cunoştinţele şi tehnica tenisului, este cel care m-a făcut ceea de sunt.

Îmbrăcat la patru ace. Am fost foarte mândru de sacoul meu oficial pentru Cupa Davis, primit când am fost selectat să joc în echipa Australiei.

În 1956, Harry m-a invitat să călătoresc alături de el şi de tânărul campion Bob Mark la Paris, Londra şi New

York, pentru botezul focului în turneele majore. El şi Bob par să-şi fi pierdut apetitul când au văzut ce mic dejun le-am pregătit.

I la început a avut dubii – imirn că sunt prea sfrijit Hop ni u luat sub aripa lui şi mi-a t onforit instinctul de ucigaş şi lini Arărea de nu mă da bătut niciodată.

Jucătorii de tenis din Rockhampton s-au îmbrăcat cu echipamentul alb pentru a participat la parada în onoarea mea, ca bun venit acasă după ce am câştigat Marele Slem

din 1962.

Profesioniştii în turneu. Eram nomazi – călătoream în jurul lumii, jucam pentru promotori cu abilităţi şi integritate variabile. În această fotografie, Butch Buchholz, Lew Hoad, Luis Ayala, subsemnatul şi Frank Sedgman suntem alături de promotori pentru a face publicitate unui viitor turneu în Statele Unite.

Când am dus-o pe Mary la Queensland, părinţii mei i-au prezentat atracţiile locale, apoi, când ei ne-au vizitat în California, în prima şi ultima lor călătorie peste ocean, pentru a-l vedea pe fiul nostru Rick.

Mary le-a returnat gestul.

Nu pot să neg că am fost încântat să-i cunosc pe eroii mei din filme, John Wayne şi Charlton Heston, când am jucat alături de Muşchi Rosewall în California. Am fost surprins să constat că vedetele erau la fel de intimidate de noi pe cât eram noi de ele. Am devenit bun prieten cu amândoi.

Inima mea a rămas în Australia, însă mulţi ani, de când m-am căsătorit cu Mary, casa mea a fost în California, în această fotografie din 2011, Mary şi cu mine suntem în locuinţa noastră din Carlsbad.

Ne simţim foarte speciali înconjuraţi de familia noastră iubitoare. Fiul nostru Rick stă în spatele meu, iar în spatele lui, pe scări, este frumoasa mea nepoată Riley. În stânga lui Mary este fiica ei din prima căsătorie, Ann Marie. În spatele lui Mary este fiul ei Steve. Cel mai mare

fiu al lui Mary, Ron, este în dreapta mea.

Fratele meu Trevor (alături de mine, în fotografia de deasupra) şi sora mea Lois (în fotografia din stânga, în 2013) sunt ultimii supravieţuitori ai familiei mele. De fiecare dată când ne întâlnim este o ocazie specială.

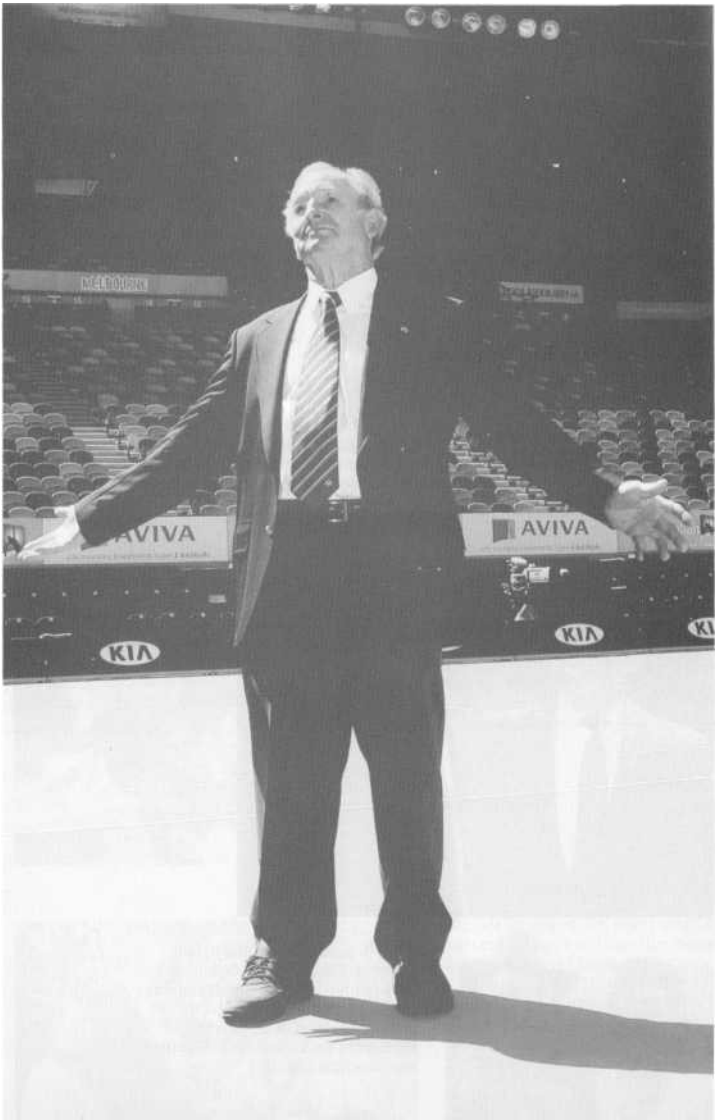

Mă simt binecuvântat în fiecare zi. Am trăit o viaţă minunată.

Partida dragostei

I, a sfârşitul lui 1965, evidenţele arată că, pentru prima dată, îl bătusem pe Ken Rosewall de mai multe ori decât mă bătuse el pe mine. Ken şi Lew avuseseră dreptate. Supravieţuisem iniţierii şi mă descurcam ca profesionist. Însă în 1965 urma să am parte de ceva mult mai bun decât prima poziţie în clasament, mult mai bun decât banii din premii. Am găsit dragostea vieţii mele. Până atunci, singurul lucru care conta pentru mine era tenisul. Tenisul era totul. Obsesia mea t-ra să joc cel mai bine şi să fiu cel mai bun. Compar viaţa mea de atunci cu plutitul pe un val imens. Normal, ieşisem cu fete în timpul călătoriilor mele şi întâlnisem şi mă distrasem cu nişte fete minunate! nsă a doua zi eram într-un avion cu altă destinaţie şi drumurile noastre nu se mai intersectau niciodată. Ca să fiu sincer, cred că nici nu întâlnisem niciodată pe e ineva la care să ţin cu adevărat. Însă Mary Benson a apărut în viaţa mea şi totul s-a schimbat.

Ne-am întâlnit la un eveniment caritabil, la clubul de tenis al lui Jack Kramer din Palos Verdes, în sud-vestul oraşului Los Angeles. Mary m-a atras imediat. Era o frumuseţe cu părul negru, ochii verzi şi talie zveltă, iar tenul bronzat îi dezvăluia iubirea pentru plajă. Venise să urmărească probele de înot şi şi-a dat seama că sunt jucător de tenis doar pentru că aveam racheta în mână. Am stat de vorbă şi nu-mi venea să cred cât de uşor îmi era să port o conversaţie cu ea, în ciuda faptului că era cu zece

ani mai în vârstă decât mine. Până la Mary, când întâlneam o femeie mă simţeam amuţit şi neliniştit. Era interesată şi interesantă, amuzantă şi inteligentă, cu o personalitate caldă. Mă agăţam de fiecare cuvânt pe care-l rostea şi nu puteam să-mi iau privirea de la ea. Mary a crezut că am fost atras de ea pentru că „eu eram atât de bronzată şi el avea părul roşu, pielea albă şi era plin de pistrui".

Să fiu alături de Mary mi se părea un lucru natural şi corect. Nu mai avusesem asemenea sentimente pentru o femeie niciodată. Abia ne cunoscuserăm şi simţeam deja că suntem buni prieteni. Nu a trecut mult timp până când ştiam totul unul despre celălalt. I-am povestit despre cariera mea în tenis şi despre copilăria in Queensland. Am încântat-o cu anecdote despre părinţii şi fraţii mei. Mi-a povestit că a crescut în Sycamore, Illinois, unde tatăl ei era băcan. S-a măritat de tânără şi a născut trei copii, Ron, Steve şi Ann Marie. Mariajul ei s-a destrămat şi, după divorţ, Mary şi-a crescut copiii la casa ei din Corona del Mar, un oraş de lângă Newport Beach, California, unde a lucrat ca ajutor de contabil, devenind apoi un contabil foarte, foarte bun. Era o femeie activă, căreia îi plăceau activităţile în aer liber: schia, înota şi îi plăcea să meargă la plajă împreună cu copiii ei. Era interesată de artă, antichităţi şi lucruri frumoase, în general.

Mi-a povestit mai târziu că, în acea seară, când s-a întors acasă şi le-a povestit copiilor ei că a cunoscut un jucător celebru de tenis, aceştia au întrebat-o: „O, l-ai cunoscut pe Pancho Gonzales?" Ea le-a răspuns: „Nu, era din Australia".

Am început să ieşim împreună şi să jucăm tenis. Copiii ei m-au plăcut şi eu am ştiut că sunt nişte puşti minunaţi. În acel an a venit la mai multe turnee împreună cu mine, de exemplu în Africa de Sud, unde a mers în primul ei safari, apoi în Australia, în februarie 1966, unde

i-a încântat pe mama, pe tata şi pe fraţii mei. Întotdeauna curioasă în privinţa altor ţări sau culturi, Mary s-a desfătat în ciudatul şi minunatul tărâm de la antipozi.

Mary şi cu mine am stat un scurt timp cu familia vechiului prieten Jim Shepherd, în Moorooka, o suburbie a oraşului Brisbane… şi mi s-a părut că trecutul era viu. Fusesem de multe ori oaspete acolo când eram tânăr sau când eram în turnee în apropiere. Jucam cu toţii meciuri nebuneşti pe terenul lor şi, în general, ne distram grozav, iar ospitalitatea familiei Shepherd nu se diminuase de-a lungul timpului. I-am povestit lui Mary despre ziua în care Lew Hoad şi cu mine luam cina acolo, iar Lew, cum mai făcea uneori, a rostit cuvântul cu „F”. Doamna Shepherd s-a făcut galbenă ca ceara din cauza şocului. Credeam că o să se scandalizeze, însă nu, oricum ar fi făcut-o gafa lui Lew să se simtă, nu a reacţionat în niciun fel.

Ştiam că mai mulţi jucători din circuit erau surprinşi că eram într-o relaţie cu o femeie care era mult mai în vârstă decât mine. Nu ne păsa. Ne distram prea bine împreună. Am râs copios când, după ce ne-am logodit, pe prima pagină a ziarului *Daily Pilot* a apărut titlul: „Eroul naţional al Australiei se va însura cu o femeie divorţată din Corona del Mar”.

M-am căsătorit cu Mary în San Francisco, pe 20 iunie 1966, la Biserica prezbiteriană Sf. Luca din suburbia San Rafael. Era să nu ajung la nuntă. Mă angajasem să joc într-un turneu în St. Louis, Missouri, la jumătate de continent distanţă. Finalele de dublu şi simplu era programate pe 19 iunie, aşa că, dacă mă calificam, îmi rămânea prea puţin timp pentru călătoria spre San Francisco, aş fi ajuns acolo târziu în seara dinainte. Aş fi avut timp să-mi trag răsuflarea, să dorm şi apoi să particip la o repetiţie pentru nuntă înainte de micul dejun şi de ceremonia de după-amiază. M-am calificat în ambele finale şi am pierdut de

fiecare dată. Puteam întotdeauna să mă concentrez la tenis şi să elimin orice alte gânduri, însă poate că aş fi putut fi iertat, având în vedere ceremonia care urma.

Am luat maşina închiriată împreună cu Lew Hoad, pe care îl invitasem la nuntă, normal, în ciuda faptului că mă bătuse în turneu, şi am condus spre aeroport ca să prind zborul de seară. La jumătatea drumului, maşina s-a oprit. O privire rapidă către indicatorul de carburant ne-a spus din ce cauză. Până când am fugit la o benzinărie, am luat o canistră de combustibil, ne-am întors la maşină, am alimentat şi am condus până la aeroport, avionul nostru plecase de mult şi a trebuit să aşteptăm patru ore până la următorul zbor spre San Francisco. Eram panicat, mi-era teamă că Mary mă va părăsi la altar. În mod normal, soluţia lui Lew era să bem câteva beri ca să ne calmăm cât aşteptam avionul, însă era duminică seara şi nu era deschis niciun bar. Am stat acolo, aşteptând şi transpirând.

În cele din urmă ne-am urcat în avion şi am ajuns în San Francisco la ora trei noaptea, în ziua nunţii mele. Am fugit la ghişeul firmei de închirieri, unde am descoperit că, în starea mea de panică, îmi lăsasem în avion permisul de conducere, plus biletele de avion şi voucherele în valoare de 3.000 de dolari pentru un tur al Europei şi al Africii. Am rupt-o la fugă pe pista aeroportului, încercând să prind avionul din urmă în timp ce era remorcat în hangar. După multe rugăminţi şi pledoarii din partea mea, echipajul de bord mi-a permis să urc în avion şi să-mi recuperez documentele, care, Slavă Domnului, erau pe locul meu. Apoi înapoi la biroul de închiriere, apoi în maşină… şi m-am prăbuşit în pat la ora cinci dimineaţa, cu doar patru ore înainte de micul dejun ceremonial.

După toate aceste întâmplări, am sosit la biserica Sf. Luca exact la timp pentru nunta de la ora 17: 00. Stând în faţa altarului, m-am întors şi am văzut-o pe Mary venind

spre mine, arătând ca un înger, îmbrăcată într-o rochie de mireasă din mătase de culoarea cojii de ou, cu ornamente brodate din bumbac, în stil imperial, şi o fundă Chanel în păr.

Alături de noi, pentru a sărbători ziua nunţii, erau mulţi dintre prietenii mei din circuitul profesionist, inclusiv Lew Hoad şi Ken Rosewall, Mal Anderson şi Barry MacKay. Cavaler de onoare mi-a fost Kevin Sullivan, un fost jucător de tenis din Sydney care gestiona pe atunci clubul de golf Los Serranos al lui Jack Kramer din Chino, California. Sora mea mai mică, Lois, singurul membru al familiei mele care a putut participa la nuntă, a fost domnişoara de onoare a lui Mary. Când am ieşit din biserică, sub o ploaie de confetti, băieţii, conduşi de Lew şi de Muşchi, au format o gardă de onoare ţinând rachetele de tenis sus, în aer. Am fost înconjuraţi de gânduri bune. Copiii lui Mary nu au venit la nuntă, lucru care m-a întristat, însă am recuperat timpul pierdut după aceea şi mi-au devenit membri ai familiei şi prieteni. Uneori, copiii nu pot accepta uşor un bărbat nou în viaţa mamei lor. Intenţia mea nu a fost să le înlocuiesc tatăl, ci doar să fiu un soţ bun pentru Mary şi să creez o viaţă fericită şi sigură din punct de vedere financiar pentru noi toţi.

Mama şi tata ştiau de mult timp că Mary era fata potrivită pentru mine şi că urma să ne căsătorim mai devreme sau mai târziu, aşa că ne-au transmis dragostea şi binecuvântarea lor. Am presupus că nu vor putea veni la nunta noastră, deoarece acum erau destul de în vârstă şi o călătorie lungă şi costisitoare până în Statele Unite ar fi fost destul de intimidantă pentru ei. De fapt, fiind atât de prins între tenis şi pregătirile de nuntă, am uitat să le spun că stabilisem data. Aşa că, atunci când mama a fost abordată de un reporter de la *Australian Women's Weekly*, vestea nunţii noastre a luat-o prin surprindere. Când

reporterul i-a spus ştirea-bombă, că fiul ei cel mai mic era acum un bărbat căsătorit, mama s-a prefăcut că nu este şocată de ştire: „Nunta este o surpriză... pentru că Rod este atât de nonşalant, însă ne aşteptam să se întâmple. Mary este foarte atrăgătoare, înaltă, brunetă, o fată foarte drăguţă. Soţul meu şi cu mine ne bucurăm pentru ei. Chiar dacă nu s-a căsătorit cu o fată din Australia, suntem încântaţi de faptul că a luat-o pe Mary. Am avut ocazia să o cunoaştem când a stat la noi, în Gladstone, vreo două săptămâni, anul trecut, în februarie. Rod ne-a spus că Mary se va mai întoarce, în funcţie de turneele de tenis. Aşa că, pe lângă bucuria de a-l vedea pe Rod, vom avea în plus şi plăcerea de a o revedea pe Mary".

Luna de miere de o săptămână pe care Mary şi cu mine o aşteptam cu nerăbdare nu a mai avut loc.

(Iroarece un alt turneu profesionist a fost introdus în programul meu fără să fiu avertizat şi lumea aştepta nă mă prezint. Aşa că am putut petrece o zi împreună înainte să-mi fac bagajele şi să pornesc din nou la

I rum. Ea nu-şi făcea iluzii că va putea avea o viaţă normală alături de mine. În anii pe care-i petrecusem \ împreună până atunci, Mary ajunsese să înţeleagă

A urma să se căsătorească cu un jucător itinerant de t mis profesionist. Profitam de timpul pe care reuşeam îi A I petrecem împreună între turnee. Şi nu era mult. Aşa era viaţa mea şi aşa urma să fie până când aveam «A mă retrag din tenis şi să trăiesc ca un om normal.

fit ia că vom petrece perioade lungi despărţiţi şi accepta arest lucru. Nu era genul de femeie care să stea masă şi să bombăne, avea destule preocupări. Avea ora neră de urmat, iar copiii ei adolescenţi o ţineau i >< hi pată. Avea un cerc mare de prieteni şi, pentru *i* A era o schioare pasionată, petrecea de multe ori vacanţele în Aspen sau în Austria şi Elveţia. Am făcut i < nnpromisuri.

Ea a învăţat să joace un pic de tenis 91 ou am luat lecţii de schi fond. Am devenit destul de Im n la asta, însă am realizat că o singură căzătură pe / A >adă ar fi fost suficientă să mă elimine din tenis şi nă mă trimită direct la coadă la agenţia de şomaj.

Mary mi-a fost un aliat de încredere. Nu era doar în ia mea, ci îmi era şi confidentă şi susţinătoare.

Când venea cu mine la un turneu, indiferent dacă era vo i ba de Wimbledon sau de un eveniment micuţ în v Ivan orăşel, avea grijă ca regimul meu alimentar sa de „perfect. A explicat cândva: „Să-l hrănesc pe Rod r o slujbă cu normă întreagă. Îngrijirea şi hrănirea sportivilor în turnee este un subiect despre care cineva n i trebui să scrie o carte, cândva. Rod devorează multă luăncare. Nici nu aş visa să pot mânca atât de mult.

Mănâncă multe feluri obişnuite, fripturi, legume, multe cruditătţi. Are nevoie şi de dulciuri, îngheţată, plăcinte, pentru energie. Încearcă să mănânce o masă bogată înaintea fiecărui meci. Acest lucru înseamnă că poate să mănânce cina la 8 sau 9 dimineaţa sau micul dejun la ora opt seara”.

Am cumpărat o casă mai mare în Corona Del Mar, aproape de Newport Beach, suficient de mare pentru toţi cinci. Mary gestiona banii, avea grijă de gospodărie şi a investit cu înţelepciune în acţiuni şi proprietăţi.

S-a dovedit a fi un manager financiar abil şi pragmatic. De asemenea, a negociat cu International Management Group (IMG), agenţia de management a americanului Mark McCormack, care majora veniturile celebrităţilor şi ale unor sportivi de elită, precum jucătorii de golf Gary Player, Jack Nicklaus şi Arnold Palmer. Le-a sugerat că aş putea fi un client uşor de promovat şi un magnet pentru sponsori, având în vedere că eram numărul unu în clasamentul profesioniştilor şi câştigasem un Mare

Şlem ca amator. Mark ne-a refuzat, deoarece nu credea că tenisul poate fi destul de popular sau de profitabil încât să merite să se implice. Avea să se răzgândească.

Până la sfârşitul lui 1966, un an crucial pentru mine, trupa de profesionişti jucase până la epuizare în Australia, Noua Zeelandă, Statele Unite, Franţa, Italia, Africa de Sud, Kampala şi Abidjan în Africa, Portugalia şi Anglia. Mary a fost alături de mine în unele dintre aceste aventuri, însă avea responsabilităţi şi acasă şi, când nu era alături de mine, îmi era cumplit de dor de ea. Datorită faptului că reuşisem să câştig

13 din 18 partide împotriva lui Ken Rosewall şi 17 turnee majore, precum Don Budge Masters, sau titluri profesioniste din Franţa, la Johannesburg, Milano şi pe Wembley, mi-am păstrat prima poziţie în clasament.

Profesioniştii călători au revenit în Australia în ianuarie 1967. Trupa a fost întregită de vechiul meu rival, australianul Fred Stolle, şi de americanul Dennis Ralston, doi jucători minunaţi. În primul lor an ca profesionişti, Fred şi Dennis au suferit aceeaşi Moartă de care am avut şi eu parte la început. Jucând împotriva unor tenismeni mai duri şi mai hotărâţi decât întâlniseră vreodată la amatori, au pierdut mai multe meciuri decât au reuşit să câştige până când Jocul şi temperamentul le-au fost forjate în focurile vieţii pe drum.

Ne puteam baza întotdeauna pe o criză de nervi clin partea lui Pancho Gonzales şi, de data aceasta, s-a întâmplat atunci când, după ce participase la nunta liului său în Los Angeles, a călătorit singur până în Australia. Când a ajuns la aeroportul din Brisbane şi a văzut că nu era nimeni acolo pentru a-l întâmpina, şi a pierdut minţile. Nu s-a lăsat impresionat nici când i-am reamintit că nu se deranjase să spună vreunuia dintre noi când şi unde urma să aterizeze sau măcar că avea de gând să vină. El chiar se

aştepta ca noi să ştim, pur şi simplu.

Numărul mare de spectatori pe care-l atrăgeam peste tot în Australia, chiar şi in Queensland, care era afectat de Ciclonul Dinah, cu vânturile şi ploile lui torenţiale feroce, era încurajator. Le-am mulţumit prezentându-le câteva meciuri de calitate superioară.

Ne-am început turul din America în New York, Jucând pe o suprafaţă din cauciuc întinsă peste lemn pe terenul prost iluminat al arenei Seventh Regiment

Armory, de pe Park Avenue. În timpul semifinalei acestui turneu s-a întâmplat marele meu conflict cu Pancho Gonzales, când m-a acuzat că serveam prea repede. Bombănise pe tot parcursul primului set, pe care l-am câştigat cu 7 – 5. Apoi, pentru a-mi tulbura ritmul jocului şi a câştiga al doilea set, a dus comportamentul necuviincios la un alt nivel.

Ce meci nebun! Amândoi fugeam cu disperare pentru a returna serviciile şi voleurile, care zburau ca nişte gloanţe pe suprafaţa de cauciuc. În al doilea set a fost egalitate, 6 – 6, apoi 7 – 7, 8 – 8, 9 – 9… Pancho a rezistat şi a câştigat cu 16 – 14. Aveam fiecare câte un set. În al treilea set era clar că Pancho, care se apropia de 40 de ani, era obosit după epuizantul set doi aşa că, normal, a făcut un acces de furie pentru a încerca să-mi strice concentrarea. Conduceam cu 6 – 5 şi serveam pentru set atunci când a început să urle la mine peste fileu. Când i-am răspuns, a tăcut din gură.

Mi-am câştigat serviciul şi am luat al treilea set cu 7 – 5, apoi şi pe al patrulea, cu 6 – 2. După meci, i-am strâns mâna lui Pancho, care rânjea, probabil plăcut surprins de izbucnirea mea, şi ne-am spus unul altuia:

„Bine jucat”.

După New York, am călătorit în Puerto Rico, Miami Beach, Orlando şi Boston. Apoi în Europa. Desfătările

turului nostru nesfârşit în jurul lumii nu au fost niciodată atât de evidente precum în aprilie 1967, când am jucat o serie de turnee în pitoreştile oraşe franceze Lille, Besanţon, Lyon, Marsilia, Toulouse, Bordeaux şi Reims. Am fost primiţi cu braţele deschise, iar ospitalitatea localnicilor nu s-a oprit pe terenul de tenis. Mary mi s-a alăturat în Franţa şi rareori ne-a fost dat să ne desfătăm cu feluri de mâncare atât de delicioase. Poate că mâncarea chiar însemna mai mult

(lrcât friptură şi ouă. În plus, m-am bucurat împreună ru Mary de nesfârşitele dealuri verzi.

În ciuda plăcerilor din Franţa, un nor negru s-a IA Hat peste noi atunci când am aflat că Lew Hoad, rare îşi trata accidentarea la spate şi nu era alături

În noi, urma să se retragă din activitate la vârsta relativ tânără de 33 de ani. După magnificii lui ani din tinereţe, când Lew era cel mai bun jucător de tenis din lume, boala de spate îi distrusese ultimii ani ai carierei. El şi soţia lui, Jenny Statey, care fusese şi ea o (urătoare formidabilă de tenis, voiau să înfiinţeze un *mmpo* de tenis lângă oraşul Fuengirola, în regiunea C< >nta Brava din Spania. Mi-l puteam imagina pe Lew acolo, adăpostindu-se de soarele arzător la umbra unui măslin, sorbind cu poftă dintr-o bere rece ca gheaţa şi încântându-şi ospeţii cu anecdote din timpul lahuloasei lui cariere. Când eram doar un puşti.

I.rw era idolul meu şi nimic din ce am văzut după ce am călătorit prin lume alături de el, jucând cu el şi Im potriva lui nu îl dărâmase de pe acest piedestal.

Suprafeţele pe care jucam continuau să ne mu rprindă. În timpul unui turneu de la Clubul de t r nis din Los Angeles am fost primii care am jucat pe gazon artificial, aşezat peste ciment (făcea mingea să nară excentric, ca fasolea mexicană săltăreaţă*), apoi, la t

urneul Madison Square Garden Invitation Pro din New York, am încercat să jucăm pe o suprafaţă acoperită cu o carpetă pulverizată cu o soluţie acrilică.

I jemtru a deveni mai lentă. Fred Stolle şi Dennis Ualston depăşiseră deja perioada mai slabă şi reuşeau mă obţină victorii impresionante.

— În boabele de fasole săltăreaţă trăiesc larvele unei specii de molie U y<hnde8 haisiana) din Mexic. Fasolea „sare” când este încălzită, deoarece larva li îi curcă să rostogolească bobul de fasole pentru a scăpa de căldură (n.t.).

Erau alte timpuri. Jimmy Van Alen, organizatorul turneului VASSS de la Newport Casino din 1967, aranjase televizarea meciurilor. Spre deosebire de situaţia din prezent, când meciurile sunt transmise live, direct în sufrageria dumneavoastră, pe atunci filmul, în calupuri de câte 30 de minute de peliculă, trebuia descărcat din camera de filmat, aşezat într-un container rezistent la lumină şi transportat cu elicopterul la canalul de televiziune, pentru a fi transmis.

Când am jucat la turneul de la Wembley în 1967, un telespectator foarte interesat a fost Herman David, preşedintele All England Tennis Club. După meciuri ne-a spus că a fost extrem de impresionat de înalta calitate a tuturor meciurilor noastre şi de cei 10.000 de spectatori care se adunaseră să le urmărească.

Mi-a spus: „E o nebunie. De ce trebuie să vin tocmai la Wembley Empire Pool ca să vă urmăresc jucând?” Totuşi, ştiind cât de mult îi supăra existenţa noastră pe oficialii tenisului de amatori, am fost la fel de surprinşi atunci când All England Club i-a invitat pe cei mai buni opt profesionişti să joace într-un turneu pe sacrosanctul teren principal de la Wimbledon, în perioada 25 – 28 august, la doar două săptămâni după campionatul de la Wimbledon.

Pătrunsesem în cel mai formidabil bastion al tenisului de amatori.

Noi nu ştiam pe atunci, însă Herman David şi câţiva alţi oameni implicaţi în jocul de amatori voiau de mult să unească tenisul profesionist şi pe cel de amatori, deoarece realizaseră că viitorul tenisului depindea de existenţa confruntărilor directe între cei mai buni jucători din fiecare grup, în loc ca aceştia să fie izolaţi unii de alţii. De asemenea, tot mai multă lume îşi dădea seama că jucătorii pur şi simplu nu mai voiau să fie plătiţi cu sume ridicole şi trataţi ca nişte maimuţe dresate. Gloria nu plătea facturile, lucru evident atunci când luai în considerare numărul tot mai mare de amatori care-şi predau cravatele de la cluburi şi deveneau profesionişti. Meciurile noastre de la Wimbledon au fost transmise la televiziunea naţională, în culori, iar premiul a fost record:

35.000 de dolari. Jucătorii profesionişti care au fost selectaţi pentru a juca în acest turneu au fost Ken Rosewall, Andre Gimeno, Butch Buchholz, Dennis Ralston, Fred Stolle, Pancho Gonzales, eu şi... Lew Hoad, care revenise din Spania pentru a juca împotriva noastră pe terenul lui favorit, care îi adusese atâtea momente glorioase.

Am jucat meciurile din prima rundă în faţa unor tribune pe jumătate goale. Evident, profesionismul era încă stigmatizat în Anglia. Mulţi britanici nu reuşiseră să treacă încă peste antipatia faţă de mercenari. Ştiu sigur că mulţi dintre oficialii tenisului de amatori sperau din toată inima ca turneul nostru să fie un eşec. Gimeno l-a bătut pe Ralston, Rosewall pe Buchholz şi eu l-am bătut pe Stolle, calificându-ne în semifinale. În ultimul meci din prima rundă s-au înfruntat bătrânii lei, Gonzales şi Hoad. Ambii erau ieşiţi din formă, nu mai jucaseră de câteva luni, însă nu a trecut mult până când jucau ca şi cum nu ar fi luat

nicio pauză. Pancho a câştigat primul set cu 6 – 3. În al doilea, Lew a făcut mari eforturi şi a folosit tot arsenalul său de lovituri. Pancho începuse să gâfâie şi să pufăie, în timp ce Lew îl alerga pe tot terenul. Lew a câştigat al doilea set cu 11 – 9. În setul decisiv, Lew a recuperat un game după ce era condus cu 40 la o şi a făcut break de două ori pe serviciul lui Pancho care, în mod previzibil, a încercat să folosească vechile sale trucuri. Ai fi crezut că, la cât de mult jucase contra lui Lew Hoad, ar fi trebuit să ştie deja că australianul avea nervi de oţel şi că mânca pe pâine jucători care nu-şi controlau furia. La mingea de meci, Lew l-a prins pe Pancho complet nepregătit şi a câştigat cu 8 – 6, învingându-şi cel mai aprig rival. Pancho şi-a pierdut cumpătul şi a trimis mingea direct în sus cu atâta viteză încât probabil că a aterizat în curtea Palatului Buckingham. Încă nervos, a dat cu racheta de pământ. Apoi, când a ridicat privirea şi l-a văzut pe Lew la fileu, zâmbind şi întinzându-i mâna, Pancho a acceptat înfrângerea şi l-a felicitat pe Lew pentru evoluţia sa extraordinară.

După ce acest meci fabulos a fost povestit în ziarele de a doua zi, tribunele s-au umplut până la refuz pentru semifinale. Londonezii au înţeles că le puteam oferi cel mai bun tenis din lume şi au răspuns bătătorind cărarea până la terenul de la Wimbledon. Epuizat, Lew a fost înfrânt cu 6 – 2, 6 – 2 de marele său prieten şi adversar, cel care l-a împiedicat să câştige Marele Şlem în 1956, Ken Rosewall. După ce l-am bătut pe Andres cu 6 – 4, 6 – 4, mi-am rezervat locul în finală, alături de Ken. Finala a fost urmărită de atât de mulţi oameni încât nu mai erau locuri nici măcar în picioare. Jucasem de atât de multe ori cu Muşchi în ultimii ani, încât niciunul dintre noi nu mai simţea tensiunea specifică finalelor de la Wimbledon, eram doar hotărâţi să câştigăm. Cu toate acestea, terenul

principal al acestei arene magnifice era la fel de intimidant pe cât mi-l aminteam. Această ocazie ne-a făcut să jucăm la nivelul maxim şi mulţimea a apreciat eforturile noastre. Retururile, reverul şi serviciile mele au fost foarte precise, aşa că am câştigat primele două seturi cu 6 – 2, 6 – 2. Ken şi-a revenit în al treilea set şi a început să trimită multe passing-shoturi câştigătoare.

În ceea ce mi s-a părut a fi doar o clipită, conducea cu

52 şi servea pentru set. Am reuşit cumva să rezist şi am făcut break pe serviciul lui, am supravieţuit trei mingi de set şi am câştigat setul cu 12 – 10 şi meciul în seturi consecutive. A fost o mare onoare să câştig primul turneu profesionist organizat vreodată la Wimbledon. Speram că nu vor mai trece alţi cinci ani până voi juca din nou acolo. Am continuat victoria de la Wimbledon câştigând campionatul London Professional Indoor Tournament de la Wembley pentru al patrulea an consecutiv, înfrângându-l din nou pe Ken în finală. Acesta era unul dintre cele mai bogate turnee, aşa că am câştigat 2.500 de dolari.

Am jucat aproape non-stop în restul anului 1967 şi la începutul lui 1968. Era o alergătură continuă, mereu ne urcam şi coboram din trenuri şi avioane, mereu pe autostrăzi cu maşinile noastre break second-hand Mau cu Fordurile Thunderbird uzate, mereu ne cazam sau plecam de la hoteluri a căror calitate varia de la magherniţă la obişnuit. Suportam ploaia, Kheaţa, zăpada şi canicula. În 1967 am câştigat 19 t itluri profesioniste, inclusiv patru dintre cele mai Importante: cel al SUA, Wembley Pro, Wimbledon Pro r, n campionatul profesionist al Franţei. Un an bun.

Revoluţia tenisului
*
deschis

Mate o mare ironie faptul că omul care a negociat înţelegerea dintre facţiunile în conflict ale tenisului îmi ştia practic nimic despre acest sport. Dave Dixon îi fost catalizatorul tenisului deschis (toţi jucătorii de t enis, indiferent dacă erau amatori sau profesionişti, tienu unii împotriva celorlalţi în marile turnee), care în ţie venit o realitate în timpul turneului British Hard

< < mrt Championships de la Clubul West Hants din Hournemouth, Anglia, pe 22 aprilie 1968.

I. a începutul lui 1967, Dixon, jucător profesionist de gol f, era preşedintele unui proiect care prevedea mnutruireaunei arene Superdome în New Orleans.

I se aceea căuta sporturi care puteau fi jucate în această arenă, care era mândria şi bucuria vieţii lui.

111 weekenduri, normal, urmau să aibă loc meciuri

le fotbal american şi de baseball, însă avea nevoie i le evenimente care să poată fi programate în timpul săptămânii, pentru ca arena lui să devină viabilă şi să facă profit. Cineva i-a sugerat tenisul, lucru care l-a făcut pe Dixon să se întrebe dacă exista un circuit de tenis profesionist. Scărpinându-se în creştet, şi-a dat seama că citise nişte articolaşe în paginile de sport despre nişte tipi pe nume Gonzales, Rosewall şi Laver, care jucau tenis unii împotriva altora în Statele Unite şi în lume. Şi-a pus

secretara să facă pe detectivul. Chiar şi în acele zile de dinainte de Google, nu i-a luat mult să dea de trupa noastră de aventurieri şi de IPTPA, organizaţia noastră înfloritoare. A descoperit şi că, exact în acea săptămână, jucam o serie de meciuri la Racquetand Riding Club din Binghampton, New York. Dixon şi-a rezervat imediat biletul de avion.

Dixon a fost cucerit încă de la primul game din primul meci de tenis profesionist pe care l-a văzut.

Le-a scris colegilor lui: „Unde au fost tipii ăştia până acum? Sunt nişte sportivi fantastici şi nu ştie nimeni nimic despre ei. Am ajuns la Binghampton şi aproape nimeni din oraş nu a ştiut să-mi spună unde avea loc turneul. Fără publicitate, fără afişe. În cele din urmă, i-am găsit ascunşi într-un club privat şi m-am aşezat pe un scaun incomod de lemn, ca să-i urmăresc”. Şi-a dat seama că, dacă ar fi putut să perfecţioneze un pic organizaţia noastră improvizată şi să eficientizeze marketingul jucătorilor şi al tipului de tenis pe care eram în stare să-l jucăm, am fi fost capabili să umplem stadioane întregi. Apoi planul lui s-a extins. Nu era mulţumit să ne administreze meciurile, voia să se ocupe de întregul circuit. Aşa că l-a contactat pe vechiul său prieten, magnatul texan al petrolului Lamar Hunt, un mare iubitor al sportului, şi l-a convins că, în mâinile potrivite, adică ale lor, tenisul ar putea fi la fel de profitabil precum fotbalul, baschetul, baseballul şi hocheiul. Cu Hunt ca partener, Dixon a zburat la Londra, unde jucam într-un turneu, şi ne-a oferit contracte ca să ne alăturăm organizaţiei pe care o înfiinţa, World Championship Tennis (WCT). Practic, urma să primim premii în bani garantate pentru a juca în turneele promovate de WCT.

Se spune că minţile geniale gândesc la fel. În timp ce Dave Dixon ne înmâna oferta, un alt american, George MacCall, căpitanul echipei de Cupa Davis a Statelor Unite

între 1965 şi 1967, şi-a înfiinţat propria organizaţie de tenis profesionist, National Tennis League (NTL), şi a bătut la uşa noastră cu o ofertă similară. Unor veterani ca noi ne-a luat doar două minute să ne dăm seama că Dixon, deşi amabil şi inteligent, nu ar fi fost în stare să deosebească o rachetă de tenis de o bâtă de baseball, prin urmare Ken Rosewall, Pancho Gonzales, Fred Stolle, Andres Gimeno şi cu mine ne-am aliat cu MacCall. Am acceptat garanţia că voi primi 10.000 de dolari pe lună, timp de nouă luni pe an, plus cheltuielile de călătorie. Curând, ni s-a alăturat şi Roy Emerson, care părăsise în cele din urmă tenisul de amatori. MacCall a contractat şi o trupă de fete, care era compusă din Billie Jean King, Ann Jones, Francisc Durr şi Roşie Casals. IPTPA a fost desfiinţat şi am fost uşurat că puteam să mă concentrez asupra tenisului în loc să gestionez şi să promovez turul nostru. Pentru a profita la maximum de averea noastră proaspăt dobândită, Muşchi şi cu mine am investit într-o clădire de birouri de pe Strada Elizabeth din Brisbane.

Trupa NTL a lui MacCall şi Podesta a jucat primul turneu în São Paulo, în martie 1967, şi urma să joace în Los Angeles pe 7 aprilie. Însă, după asasinarea lui Martin Luther King Jr. din 4 aprilie, în Statele

Unite era o atmosferă de profund şoc şi doliu, aşa că meciurile au fost amânate. Am revenit în IA în iunie, apoi am jucat în faţa unor mulţimi destul de mari în Buenos Aires, Bogotá şi Florida. Roy Emerson s-a adaptat rapid la tenisul profesionist, dovedindu-se a fi excepţia de la regula care spunea că jucătorii amatori au nevoie de luni întregi, poate chiar de ani, ca să ajungă la nivelul profesioniştilor. Spre deosebire de mine şi de Pancho, Lew şi Ken înaintea mea, Roy a câştigat o parte din meciuri încă de la început. El şi cu soţia lui, Joy, şi-au cumpărat o casă nu departe de casa mea şi a lui Mary, în Newport Beach.

Colegii noştri profesionişti, Butch Buchholz.

Dennis Ralston şi francezul Pierre Barthes, au găsit oferta lui Dixon şi a lui Hunt mai atrăgătoare decât o consideraserăm Rosewall, Gonzales, Segura şi cu mine, aşa că şi-au luat rămas bun de la noi pentru a se alătura organizaţiei World Championship Tennis. Unul dintre motivele pentru care unii membri ai echipă noastre au preferat oferta WCT a fost faptul că, în NTL, jucătorii mai bine clasaţi câştigau o parte mai mare din profituri decât jucătorii clasaţi mai prost, aşa-numiţii „măgari”. Deloc surprinzător, Pancho Gonzales, Ken Rosewall, Fred Stolle, Andres Gimeno, Pancho Segura şi cu mine am fost de părere că ne-am câştigat dreptul de a fi mai bine plătiţi şi ne-am opus unei structuri care să propună plăţi egale.

Pentru a-şi întări echipa, WCT a atras cei mai buni jucători amatori, oferindu-le garanţii-record. Când devenisem eu profesionist în 1963, făcusem un salt în necunoscut; aveam speranţe mari şi intenţii bune, însă nicio garanţie financiară. Plata noii generaţii de profesionişti era garantată de milioanele lui Hunt. Trupa WCT a lui Hunt, John Newcombe, Tony Roche.

Cliff Drysdale, Roger Taylor şi Niki Pilic, împreună cu Buchholz, Ralston şi Barthes, a devenit mai bine cunoscută sub denumirea Frumoşii Opt, datorită înfăţişării de vedete de cinema a jucătorilor. (Rochey mi s-a confesat că era uluit de faptul că cineva l-ar putea considera „frumos”. Semănând mai degrabă cu un boxer sau cu un jucător de rugby decât cu un star de cinema, Tony părea puternic şi neşlefuit, însă nu exista niciun pericol să fie vreodată confundat cu un erou de filme romantice. Când a fost întrebat pe ce loc crede că se clasează într-un top al frumuseţii dintre Frumoşii Opt, e a răspuns: „Pe paisprezece”) în WCT, Butch Buchholz a preluat rolul de lider cu experienţă, cel care-i ajuta pe băieţii tineri să se

adapteze la rigorile profesionismului A rezumat mentalitatea tuturor veteranilor din circuitul profesionist atunci când a spus: „Atât timp cât clădirea nu explodează în jurul meu, nimic nu mă poate intimida. Sunt un veteran al marşului morţii din Texas. În primul meu an ca profesionist, 1961, cineva, probabil abia scăpat din mâinile poliţiştilor texani, ne-a planificat un tur prin tot statul, pentru care trebuia să mergem câte 500 de mile cu maşina în fiecare zi. Jucam în oraşe de care nu mai auzise nimeni, în clădiri şi pe terenuri improvizate, pentru bani puţini în fiecare noapte îmi doream să renunţ, să plec acasă şi să găsesc o cale de a redeveni amator. Aveam doar 20 de ani. Însă eram un profesionist, aşa că nu am renunţat. Copiii Ăştia nu au habar ce înseamnă un tur dificil”.

După ce au dezertat şi aceşti jucători de elită (Newcombe, Taylor şi Pilic se clasaseră între primii patru jucători la Wimbledon în 1967, iar Newk câştigase campionatul), tenisul de amatori a rămas «arac şi, dintr-odată, cele mai importante evenimente ale amatorilor, Wimbledon, cupele Australiei.

Franţei şi Statelor Unite, precum şi Cupa Davis, erau condamnate să fie turnee fără strălucire, susţinute cu jucători necunoscuţi.

Tenisul deschis i-a luat pe profesionişti prin surprindere. Nu m-am gândit niciodată că voi apuca această eră a tenisului în timpul carierei mele. Mă împăcasem cu excluderea din turneele de Mare Şlem şi din Cupa Davis. Jocul nostru profesionist continua, trecând peste piedici şi obstacole, banii nu erau prea răi şi, deşi jucătorii vorbeau despre tenisul deschis, credeam că este doar un vis nebunesc, care s-ar putea realiza în viitorul îndepărtat. Admit că, atunci când Lew Hoad şi cu mine ne-am întors la Wimbledon, în 1965, ca oaspeţi ai promotorului nostru, Pat Hughes, atunci când eram în

Londra pentru un alt turneu, am fost încântat să revin în acel loc binecuvântat. Mi-am dat seama că-mi era dor de bătrâna arenă şi-mi doream să joc acolo din nou. Dar nu avea rost să mă plâng. Mi-o făcusem cu mâna mea. Ne bucuraserăm cu toţii de prestigiul de a juca în turnee de Mare Şlem la începutul carierelor noastre, acum ne câştigam existenţa jucând sportul pe care îl iubeam. Există vieţi mai grele de atât.

În ciuda bombănelilor unor tradiţionalişti de neînduplecat, care spuneau că este un sacrilegiu, Asociaţia britanică de tenis pe iarbă, printre ai cărei membri influenţi se număra şi Herman David şi care era nerăbdătoare să permită profesioniştilor să participe la Wimbledon după ultima noastră reprezentaţie acolo, din luna septembrie a anului anterior, a aprobat prin vot propunerea ca, în 1968, turneele British Hard Court Championships din Bournemouth, din aprilie, şi cel de la Wimbledon să fie evenimente deschise, inclusiv pentru cei mai buni opt profesionişti Zidurile fortăreţei oficialilor fuseseră dărâmate şi, imediat după aceea au cedat şi organizatorii turneelor majore din Australia, Franţa şi Statele Unite, precum şi cei ai multor turnee mai mici Majoritatea oficialilor din Australia, precum căpitanul echipei de Cupa Davis şi încă foarte influentul antrenor Harry Hopman sau Big Bill Edwards, preşedintele extrem de conservator al Asociaţiei australiene de t enis pe iarbă, doi bărbaţi care mi-au influenţat enorm unii de formare ca sportiv, au rămas adversari de neînduplecat ai schimbării Hop nu a putut să treacă niciodată peste trădarea pe care a simţit-o atunci când, după ce a dezvoltat întregi generaţii de mari Jucători australieni, aceştia au abandonat sistemul de amatori, ale căror fundamente le pusese Harry, şi nu devenit profesionişti Puteam înţelege acest lucru! nsă schimbarea urma să se întâmple şi să încerci să i te opui

era ca şi cum ai fi încercat să opreşti valurile care se spărgeau de plaja Bondi. Peste ceva timp, până şi Bill Edwards a realizat că era inutil să se mai opună i toţi ere după ce britanicii i-au acceptat cu bucurie pe profesionişti, apoi şi-a îndulcit tonul faţă de concept, ea în cele din urmă să dea undă verde proiectului!-ncercând să explice această schimbare de atitudine, a ridicat din umeri şi a spus: „Australia doreşte ca tenisul fu fie deschis pentru toată lumea. Urma să se întâmple oricum. Acum trebuie să facem tot ce putem ca să ajutăm. Următorul campionat al Australiei, organizat în Milton, Brisbane, va fi deschis cu siguranţă”.

Au apărut inevitabilele probleme de adaptare şi a durat ceva până când au fost rezolvate. De exemplu, ITLF a decretat că profesioniştii putea concura

— Bondi Beach este una dintre cele mai populare plaje din suburbiile oraşului flyilney (n.r.).

Împotriva amatorilor în doar 12 turnee, alese special, inclusiv titlurile din Franţa şi de la Wimbledon. Această decizie era nedreaptă, deoarece le dădea dreptul jucătorilor amatori să facă bani din *toate* turneele, sub denumirea de „jucători înregistraţi”, ceea ce era discriminatoriu pentru noi, care nu puteam încă participa la multe evenimente. Toate aceste probleme au fost rezolvate în scurt timp. În cea mai mare parte, tenisul era unit, timpul segregării trecuse. Din acel moment, toţi jucătorii puteau să concureze în turnee promovate de entităţi private, precum şi în evenimentele de Mare Şlem, însă nu şi în Cupa Davis. După cinci ani ca proscris, revenisem în locul unde trebuia să fiu.

Vechiul meu prieten din Australia, înţeleptul şi influentul Adrian Quist, a aplaudat cu entuziasm tenisul deschis în rubrica lui din ziar. A scris că, deşi britanicii nu aveau cei mai buni jucători din lume, erau în avangardă

atunci când era vorba de bunul-simţ în tenis. Acest lucru se întâmpla deoarece oficialii Asociaţiei britanice de tenis pe iarbă votaseră pentru un Wimbledon deschis, ceea ce însemna că Ken Rosewall, Fred Stolle, eu şi alţi colegi din circuitul profesionist urmau să păşească pe sacrele terenuri de la Wimbledon în 1968. Adrian a spus că acesta era cel mai mare pas înainte de la înlocuirea pantalonilor lungi cu pantaloni scurţi de tenis. Nu putea înţelege de ce decizia britanicilor era dispreţuită în unele cercuri. Probabil referindu-se la Australia, a insistat că nu conta că unele ţări se opuneau deciziei, deoarece Wimbledon era cel mai important campionat şi orice jucător care voia să reuşească pe scena mondială trebuia să joace acolo. Naţiunile care ţineau cu dinţii de amatorism erau condamnate să rămână în eşalonul secund al tenisului. Şi faptul care făcea atitudinea apărătorilor şi mai ridicolă era cel cunoscut de toată lumea, că aranjaseră plăţi la negru către jucătorii lor ani de-a rândul. „E ca o gură de aer proaspăt să ştii că există o ţară care s-a săturat de atâta ipocrizie. În cele din urmă, au avut curajul de a deschide uşile tenisului”.

Dave Dixon nu a rămas mult timp în sportul nostru. În primul rând din cauza lipsei de cunoştinţe despre tenis, WCT a pierdut aproape 100.000 de dolari în primele trei luni. Hunt i-a cumpărat partea lui din afacere şi l-a scos din activitate. Nu a trecut mult şi Dixon a pornit noi iniţiative în alte sporturi. Sub îngrijirea lui Hunt, WCT a crescut şi a fost profitabil. Cu toate acestea, cutezanţa lui Dixon a jucat un rol important în deschiderea căii pentru tenisul deschis şi, în ciuda unor greşeli – cum a fost iniţiativa de a juca meciuri împărţite în patru sferturi de câte 10 minute, sfârşitul fiecărei reprize fiind indicat ca în fotbalul american, cu un claxon foarte puternic –, îmbrăcămintea colorată sau sponsorizările şi marketingul

mai profesioniste au propulsat tenisul într-o eră nouă, mai modernă. Tenisul profesionist, *tot* tenisul îi datorează mult lui Dave Dixon.

Mulţumită lui, în primul rând, interesul pentru tenis a crescut mult în toată lumea şi sumele atrase de joc au crescut, de asemenea. Modul în care tenisul era transmis la televiziune a atins noi cote ale sofisticării în viitorul nu foarte îndepărtat, jucătorii care câştigau cei mai mulţi bani din tenis agoniseau la fel de mult sau chiar mai mult decât campionii din golf, fotbal american sau baschet.

Evenimentul British Hard Court Championships de la Bournemouth era un turneu consacrat. Articolul de deschidere din programul turneului începea astfel: „Da, tenisul a fost în cele din urmă deschis pentru toată lumea şi turneului de la Bournemouth i-a fost încredinţată sarcina de a lansa această schimbare care a zguduit lumea!”. Profesioniştii au descins în forţă la Bournemouth, însă, din nefericire, doar amatorii din Anglia au participat, întrucât organizatorii au trimis cu întârziere invitaţiile pentru amatorii din alte ţări. Dintre primii opt jucători favoriţi, şapte erau profesionişti şi amatorul Bobby Wilson se afla pe locul opt. Eu eram favoritul numărul unu şi Rosewall era favoritul numărul doi.

Tenisul deschis a început în mod oficial odată cu primul meci, când amatorul britanic John Clifton a servit contra profesionistului australian Owen Davidson. În ciuda prozei înflorite din programul turneului, doar 100 de oameni şi un câine au fost acolo pentru a se lăsa zguduiţi. Acei fani conservatori ai tenisului care s-au înfofolit pentru a veni la meci într-o zi ploioasă şi răcoroasă au aclamat din toată inima momentul când Clifton a câştigat primul punct cu un smash răsunător… însă tot profesioniştii au râs la urmă. Davo a câştigat cu 6 – 2, 6 – 3, 4 – 6, 8 – 6.

Presiunea asupra jucătorilor profesionişti era enormă

şi mare parte din ea era creată de ei înşişi.

Din nefericire, câţiva dintre jucătorii profesionişti s-au lăudat că-i vom distruge pe săracii amatori, aşa că, dintr-odată, toată presiunea a fost pusă pe noi, să dovedim că suntem chiar atât de buni pe cât se spunea şi că nu era vorba doar de nişte baliverne. De asemenea, un alt avantaj al amatorilor era că noi nu eram obişnuiţi să jucăm meciuri de cinci seturi şi nu mai ştiam să jucăm pe iarbă şi în aer liber, cu lumină şi umbră, vânt, căldură şi frig, după ani întregi de jucat în săli iluminate artificial, pe terenuri sintetice şi la temperaturi blânde. Oficialii şi-au frecat mâinile de bucurie, anticipând faptul că nu vom reuşi să le facem faţă băieţilor lor.

Când a ieşit pe teren, în ziua următoare, un Fred Stolle deloc în apele lui, nervos, abia a reuşit să-l învingă pe Peter Curtis, un tânăr britanic practic necunoscut. Apoi, în ziua următoare, Fred a fost din nou împins până la limită de alt englez necunoscut, Keith Wooldridge. Frustrările lui Fred au ieşit la fiuprafaţă atunci când a vorbit cu presa: „Noi suntem coi care avem o reputaţie de pierdut. Amatorii îşi permit să piardă. Ei joacă pentru cheltuieli şi sunt Mlguri că primesc acei bani. Dacă pierd, nu înseamnă nimic pentru ei. Dacă pierd eu, îmi fac profesia de râs”.

Un alt jucător care a apărat cu demnitate renumele amatorilor la Bournemouth a fost stângaciul de 24 de ani Mark Cox, care avea o faţă de înger, încadrată de rărlionţi blonzi. Nimeni nu l-a invidiat atunci când adversarul care i-a ieşit la tragerea la sorţi în runda a doua a fost teribilul Gonzales. După ce Pancho a câştigat primul set cu 6-O, Cox arăta ca o pasăre rănită. În «a nu s-a lăsat intimidat şi a continuat să lupte. A început să mişte mingea (şi adversarul) dintr-un colţ într-altul al terenului, iar Pancho, care avea acum aproape 40 de ani şi nu mai jucase un

meci în cinci art un de ani întregi, a început să se ofilească. Aşa că, desigur, a făcut un acces de furie ca să-l enerveze I ar britanic, însă Cox a rămas calm şi nu i-a permis în mericanului să-i strice jocul. A câştigat cu O-6, 6 – 2.

4 6, 6 – 3, 6 – 3. Cox a avut onoarea de a fi primul amator i u re a bătut un profesionist, iar acest triumf a fost pe prima pagină a tuturor ziarelor în ziua următoare.

I) într-odată, biletele erau imposibil de găsit şi jucam în faţa unor tribune pline. Gonzales nu a reacţionat urât după înfrângere şi sunt fericit să raportez că dulapurile din vestiare au rămas nelovite cu pumnul. De fapt, a avut chiar o atitudine filosofică faţă de înfrângere: „Cineva trebuia să fie primul care să piardă, aşa că nu există niciun motiv să nu fi fost eu. Tenisul deschis este o lume cu totul nouă”.

Avea dreptate… Noi, profesioniştii, eram cu toţii jucători buni şi întăriţi în sute de meciuri, însă ne obişnuiserăm să jucăm doar unii împotriva celorlalţi în izolata noastră trupă călătoare şi, deşi ne cunoşteam perfect stilurile unul altuia, ştiam prea puţin despre stilul amatorilor. Iar meciurile noastre se jucau în trei seturi, nu în cinci, ceea ce era mult mai solicitant. Mai important, amatorii puneau un preţ mult mai mare pe scalpurile noastre. După ce l-a bătut pe Pancho, Mark Cox a devenit un erou al amatorilor. În ziua următoare i-a administrat o bătaie teribilă lui Roy Emerson, cu 6-O.

61, 7 – 5. Asta după ce Emmo îl învinsese uşor pe Cox cu doar câteva luni mai devreme, când erau amândoi amatori Cred că rezultatele de la Bournemouth au arătat presiunea pe care o simţeau profesioniştii.

Spre dezamăgirea multora, norocul ucigaşului de giganţi Cox nu l-a mai ajutat în semifinale, când l-am bătut în trei seturi şi m-am calificat în finală, unde mă aştepta Ken Rosewall. Ce bine, mi-am spus, gata cu nebunia, în

sfârşit lucrurile au revenit la normal. Am jucat bine, trimiţând mingile în colţurile terenului, însă Ken a jucat şi mai bine. Era făcut pentru suprafeţele mai lente de zgură şi era întotdeauna în exact locul potrivit pentru a returna mingea fix pe linie. A câştigat cu 3 – 6, 6 – 2, 6-O, 6 – 3 şi a pus mâna pe premiul de 2 142 de dolari

Abia aşteptam să jucăm pe marea scenă de la Wimbledon. Nici măcar Gonzales, întotdeauna greu de impresionat, nu-şi putea ascunde fericirea la gândul ca vă juca acolo şi a vrut să fie foarte clar că el nu era intimidat de faptul că trebuia să joace în condiţii care nu-i erau familiare: „Este bine că ne întoarcem în casa tenisului… şi e bine că vom juca pe iarbă, în lumina Noarelui. Mă săturasem de toate acele meciuri în săli iluminate artificial, pe suprafeţe de joc improvizate şi învăluite de fum”.

Însă înainte de Wimbledon trebuia să trecem de primul open francez. Spre sfârşitul lunii mai, grupul MacCall, câţiva profesionişti neafiliaţi la nicio asociaţie (fără Frumoşii Opt, care se chinuiau Mă supravieţuiască în SUA în acea perioadă) şi mai mulţi amatori au descins pe zgura roşie a Stadionului Roland Garros din Paris. A fost o experienţă de neuitat, ţii nu doar din cauza tenisului. Parisul era paralizat de protestele studenţilor şi ale extremei stângi împotriva lui de Gaulle şi de greva generală care implica 11 milioane de muncitori. În locul mirosului de mâncare delicioasă, al trilurilor nostalgice de acordeon şi al aromei tari, însă nu neplăcute, de ţigări Gauloise şi Ci it a ne aerul era plin de gaze lacrimogene, iar sirenele u rlau zi şi noapte. Spitalele se chinuiau să trateze răniţii care veneau în număr mare. Noi, jucătorii şi I mrtenerii noştri, am fost avertizaţi să nu ieşim în oraş, pentru a nu fi prinşi în luptele violente dintre poliţişti, protestatari şi grevişti, care transformaseră minunatul şi

romanticul Cartier Latin într-un câmp de luptă.

A în stat într-un hotel mic lângă Champs-Élysées, popular printre jucătorii de tenis. O dată sau de două ori, când ne-am aventurat să ieşim la un restaurant, pentru cină, a apărut, parcă de nicăieri, o mulţime de oameni fugind pe stradă, apoi poliţiştii şi, dintr-odată.

I a iscat o încăierare-fulger şi am fost nevoiţi să ne refugiem într-un magazin sau unde am mai găsit loc în apropiere. A fost înspăimântător.

Din punctul de vedere al tenisului, a existat totuşi un efect secundar pozitiv. Cum nimeni nu mergea la muncă, tribunele de la Roland Garros au fost pline de spectatori. Pentru că nu exista nicio metodă să cumperi benzină, iar maşinile şi autobuzele nu circulau, oamenii veneau pe jos din toate colţurile Parisului pentru a ne vedea jucând. Probabil că meciurile erau o bine-venită distragere a atenţiei de la conflictele civice. Pancho Gonzales a ajuns în semifinale ca o furtună, unde s-a întâlnit cu Roy Emerson. Deşi mulţimea îl aclamase pe favoritul local Pierre Darmon, după ce Pancho l-a învins în a patra rundă, acum, când juca împotriva lui Roy, trecuseră cu toţii de partea lui Pancho. Când a intrat pe teren, l-au aclamat în picioare, ca pe un monarh victorios. Pancho a absorbit aplauzele mulţimii şi a canalizat această energie pentru a-l bate pe Roy în cinci seturi. Unii spectatori au plâns de fericire. Eu am jucat împotriva amatorului Ion Ţiriac, care era atât de dornic să mă bată încât s-a aruncat, la propriu, de colo-colo pe teren şi şi-a julit rău genunchii. Adrenalina şi jocul bun pe teren l-au făcut să câştige primele două seturi. Mi-am revenit şi am câştigat următoarele trei seturi, reuşind inclusiv un 6-O în al cincilea set, pentru o victorie greu obţinută. Ion şi cu mine am ieşit de pe teren acoperiţi din cap până în picioare cu zgură roşie.

Ken Rosewall l-a bătut pe Andres Gimeno şi eu pe

Pancho în semifinale, apoi, pentru ceea ce părea a fi a mia oară, m-am înfruntat cu Muşchi în finala campionatului francez, la aproape 15 ani după ce-l câştigase ultima oară. Dintre toate rivalităţile pe care le-am avut în cariera mea, cu Neale Fraser, cu

Emmo sau cu Pancho, cea care mi-a definit cariera a fost cea cu Ken. În funcţie de statisticile pe care alegi să le crezi, pe parcursul vieţilor noastre de jucători profesionişti de tenis şi, apoi, în era openurilor, l-am bătut pe Ken fie în 80 din 147 de meciuri, fie în 79 din 150. Vă pot spune că, indiferent de scor, toate aceste meciuri au fost bătălii pe viaţă şi pe moarte care ne-au împins la limitele forţei fizice şi mintale. Vă pot spune că, indiferent de scor, le forţei fizice şi mintale. Era extrem de competitiv. Ne ştiam perfect jocul unul altuia şi ştiam că singurul mod în care puteam să-l bat pe Ken era dacă aveam o zi foarte bună. îmi anticipa loviturile cu o intuiţie de necrezut, aşa că singura mea opţiune era să lovesc mingea cu atâta precizie încât intuiţia lui uluitoare şi picioarele care nu oboseau niciodată să nu-i fie de ajutor.

De mult timp spun că Ken este cel mai subapreciat jucător din istoria tenisului. Nu a primit niciodată aprecierea pe care o merita deoarece avea doar 21 de ani atunci când a semnat cu Jack Kramer, în 1956 (imediat după ce l-a împiedicat pe Lew Hoad să câştige Marele Şlem, la campionatul din Statele Unite), apoi şi-a petrecut cei mai buni ani în relativa anonimitate a circuitului profesionist. La început era bătut cu regularitate de regele trupei, Pancho Gonzales. Ca şi mine, Ken a rezistat presiunii şi a devenit un jucător mult mai bun decât fusese vreodată înainte. Cu timpul, l-a depăşit pe Pancho şi şi-a asumat poziţia de lider al grupului, însă foarte puţini oameni ştiau cât de mult progresase. Publicul nu ştia, deoarece rezultatele meciurilor de profesionişti erau foarte

rar difuzate în presă. În plus, în ciuda talentului său, Ken era condamnat să fie mereu în umbra unor jucători precum Lew Hoad, mai întâi, apoi a lui Pancho.

Lew şi Pancho erau nişte Adonişi, cu personalităţi gigantice, pe măsura talentului lor. Ken, ca şi mine, de altfel, este scund şi nu este înzestrat cu frumuseţea unui star de cinema. A fost şi încă este un tip tăcut şi modest, care probabil că încă are prima bancnotă de o liră pe care a câştigat-o din tenis. Însă a trăit vreodată un jucător de tenis mai rapid, mai constant, mai competitiv? Nu-mi vin în minte prea mulţi care să-i poată contesta titlul. Ce pot să spun cu siguranţă este faptul că era jucătorul care le dădea cel mai mult de furcă tuturor tipilor din circuit.

Fred Stolle îmi dădea dreptate. A declarat cândva: „Nu, Laver nu mă îngrijora. Dacă Rachetei îi intrau toate loviturile, atunci nu aveam nicio şansă, asta-i adevărat. Însă exista întotdeauna o posibilitate să aibă o zi mai proastă şi atunci puteam să profit. Rosewall nu avea *niciodată* zile proaste. Presiunea era pe tine tot timpul, pentru că ştiai că, dacă trimiteai o lovitură slabă, urma să te facă să plăteşti pentru greşeala ta. Te făcea să serveşti nebuneşte, pentru că returul lui era foarte bun. Ştiai că, dacă ratai primul serviciu, puteai să renunţi la acea minge, deoarece Muşchi avea să ucidă acea minge. Erai atât de presat să loveşti bine primul serviciu încât, de obicei, îl ratai, aşa că erai la mila lui, ştiind ce o să-i facă celui de-al doilea serviciu. Aş prefera oricând să joc cu Laver în locul lui Rosewall”.

În anul dinainte, în finala turneului profesionist din Berkeley, California, într-un meci de trei seturi pe zgură, conduceam în al treilea set cu 5 – 4, 40-O: trei mingi de meci. Serveam pentru meci. Ken, ca întotdeauna, nu era deloc tulburat. Pur şi simplu a lovit trei retururi puternice cu reverul pentru a aduce scorul la egalitate, apoi încă

două pentru a câştiga game-ul.

În final, a luat şi următoarele două game-uri, pentru a câştiga meciul. Eram şocat. Cum de mi se întâmplase aşa ceva? Simplu: adversarul meu era Muşchi Rosewall. Din păcate, Ken nu a primit un cec pentru eforturile sale şi nici eu nu am fost plătit pentru locul al doilea. Spectatorii erau prea puţini, aşa că pur şi simplu nu se strânseseră destui bani pentru plata jucătorilor. Promotorul, ruşinat, ne-a spus că va trebui că ne mulţumim cu aplauzele mulţimii, în seara aceea, după ce i-am făcut cinste lui Ken cu cina – măcar atât puteam să fac! –, m-am întins pe pat şi am încercat să analizez unde greşisem. Am conchis că eroarea mea a fost că, atunci când m-am simţit în siguranţă cu trei mingi de meci, am trimis cinci nervicii foarte puternice în acelaşi loc şi Ken a intrat în ritm şi a tratat fiecare minge la fel. Ar fi trebuit să-mi variez serviciul. Pur şi simplu nu-mi venea să-mi cred ochilor că putea să lovească lovitură câştigătoare după lovitură câştigătoare şi să-mi trateze servele cu asemenea dispreţ. Fusesem un prost. Dacă-i dai adversarului destule ocazii să lovească aceeaşi minge.

O să te mănânce cu fulgi cu tot. Iar dacă adversarul este Ken Rosewall, o să-i fii şi cină, şi mic dejun.

Aşadar, performanţele mele împotriva lui Ken pe / Kură, la Berkeley şi la Bournemouth, nu erau prea hune. Din acest motiv, simţeam că aveam ceva de dovedit la openul francez din 1968. Cele mai bune zile ale lui Ken trecuseră atunci când a început era

1 cnisului deschis, însă chiar şi în anul următor, 1969, la vârsta de 35 de ani, când a făcut greşeli care nu-i erau caracteristice şi a avut unele serii de meciuri pierdute, sublimele lui abilităţi nu l-au părăsit niciodată şi reflexele i-au rămas la fel de agere.

Atât timp cât a jucat tenis, Ken a fost un adversar formidabil pentru oricine. După cum am aflat pe propria

piele în acea finală de open.

Ken, profitând de suprafaţa lentă a terenului cu zgură, îşi plasa perfect loviturile. A câştigat primele două seturi cu 6 – 3, 6 – 1, însă mi-am revenit şi am câştigat al treilea set după ce l-am făcut pe Ken să alerge un pic. Părea să fie obosit. Însă nu am putut continuă: şi-a găsit o rezervă de energie, şi-a recăpătat loviturile sale magice şi a câştigat al patrulea set cu 6 – 2. Ken era primul câştigător al unui turneu de Mare Şlem în era openurilor. Deşi nu-mi plăcea să fiu învins, nu există nimeni pe lume de la care să fi preferat să iau bătaie.

La doar câteva zile după openul francez, ne-am întâlnit din nou la Boston, pentru turneul US Professional. De această dată, pentru prima oară, jucătorii din trupa MacCall şi Frumoşii Opt s-au confruntat direct. Abia aşteptam să petrec un pic de timp alături de John Newcombe, Tony Roche şi Mal Anderson la o bere sau mai multe înainte ca lucrurile să devină prea serioase pe teren. Tony l-a bătut pe Muşchi în prima rundă, ceea ce i-a convins pe Frumoşii Opt că au un viitor ca trupă de profesionişti. Newcombe l-a bătut pe talentatul său partener de dublu Rochey în semifinale, ceea ce l-a propulsat în finală, unde urma să joace împotriva mea. După mai multe amânări din cauza ploii, am reuşit să începem meciul. L-am învins pe Newk cu 6 – 4, 6 – 4, 9 – 7. Mă simţeam minunat să pot juca din nou împotriva unor adversari de calibrul lui John şi al lui Tony.

Newk era tânăr, avea doar 24 de ani şi era cu şase ani mai mic decât mine, însă se transformase într-un jucător remarcabil. Avea un serviciu devastator, voleuri şi forehanduri pe măsură, era puternic, în formă şi rezistent din punct de vedere mintal. Câştigase turneele majore de la Wimbledon şi din Statele Unite în anul dinainte şi era un jucător de bază în echipa de Cupa Davis a Australiei încă

din 1963. Era chipeş şi elegant şi, precum Pancho Gonzales, era un magnet pentru admiratoare. Urma să disputăm mai multe partide tensionate şi palpitante.

Cam tot pe atunci am fost încolţit de un reporter care mi-a pus o întrebare profundă: „Cine este Rod I, aver?”. Nu mi-a luat mult timp să răspund: „Nu am «uperstiţii, nu sunt foarte religios, îmi iubesc soţia şi îmi fac griji în privinţa banilor”.

O emoţie palpabilă plutea în aer în acel an la AII Kngland Club, Wimbledon, în ciuda burniţei agasante şi a grevei muncitorilor de la căile ferate, care a ţinut mulţi (ani la distanţă. Elementele mai progresive ale tenisului britanic jucaseră un rol important în crearea tenisului deschis, iar acum amatorii şi profesioniştii împărţeau aceleaşi terenuri istorice la Wimbledon. Era o ceremonie a iertării, nu doar un turneu de tenis. Înainte ca Mary şi cu mine să ieşim pentru prima zi de meciuri, am simţit

O enormă satisfacţie atunci când mi-am pus vechea mea cravată de câştigător al Wimbledonului, violet cu verde, cravată care-mi fusese smulsă de la gât fără prea multă pompă atunci când devenisem profesionist în 1963. Şi nu eram singurul fost campion de la Wimbledon care şi a scos cravata de la naftalină.

Acel Wimbledon a fost o reuniune splendidă a

1 uturor profesioniştilor ostracizaţi. Venise Frank Sedgman, acum în vârstă de 40 de ani, într-o aventură «entimentală, încercând să realizeze din nou ceea ce reuşise în 1952 şi să devină campion la Wimbledon.

Venise Lew Hoad, care avea 34 de ani, care câştigase Wimbledonul în 1956 – 1957 şi care se rupsese din nou de viaţa liniştită la *campo-vi* său de tenis din Spania. Avea să fie cântecul de lebădă al lui Lew, ultimul său turneu de Mare Şlem. În mod remarcabil, venise şi Donald Budge, primul câştigător al unui Mare Şlem, acum un „tânăr” de

doar 52 de ani, ca să joace în proba de dublu masculin pentru seniori. Cravatele de câştigători ai Wimbledonului răsăriseră peste tot, ca narcisele primăvara, şi, oricât de mult am fi fost denigraţi de oficialii tenisului, nimeni nu a putut să spună că nu am purtat cu mândrie acele cravate.

Reporterul specializat în tenis Phil Wilkins a salutat revenirea mea la Wimbledon spunând că, după şase ani în sălbăticia profesioniştilor, jucând pe o mare varietate de suprafeţe excentrice, de la săli de concert la patinoare, mă întorsesem la „regalul" Wimbledon. „Racheta este un tip scund – spune că nu are decât 1, 55 metri – însă are o putere mai explozivă decât bărbaţi [mult mai înalţi]. Braţul său stâng arată precum cel al unui vânător de balene din zilele lui Ben Boyd[9], cu tendoane noduroase, în mod vizibil mai gros decât cel drept. Are ochii albaştri, remarcabil de calmi, şi pare să-şi canalizeze temperamentul de şarpe veninos în brutalitatea jocului său… Faţa lui este pătată de soare, cu semne maronii şi roşii". Cu amabilitate, Phil a conchis că reuşeam să lovesc mingi dificile firesc şi cu minimum de pregătire datorită anilor întregi de antrenamente intense şi competiţiei dure. În plus, a spus el, aveam „un geniu natural care sfida orice definiţie". Nu ştiu ce să spun despre acest lucru, însă experienţa era cu siguranţă importantă.

Veteranii profesionişti au fost plasaţi în tabloul de joc în funcţie de numărul de victorii în ultimii ani, aşa că au fost clasaţi mult prea sus şi au căzut repede în faţa jucătorilor amatori mai tineri şi mai în formă. Pancho, Lew, Niki Pilic, Andres Gimeno, Dennis Ralston şi Butch Buchholz au ieşit toţi în primele faze ale turneului. Dennis şi Butch au ajuns în sferturile de finală, un rezultat

9 Benjamin Boyd (1801-1851), antreprenor şi politician australian de origine scoţiană, care a investit, printre altele, în nave care vânau balenele (n.t.).

respectabil, având în vedere că erau consideraţi favoriţii numerele 9 şi 10. Eu l-am eliminat pe Dennis şi Tony Roche pe Butch. Aleks Metreveli din URSS a fost puţin cam jenat de faptul că l-a eliminat pe Pancho. „Am citit despre el când eram copil. Gonzales este singurul jucător de tenis al cărui nume este cunoscut peste tot în ţara mea”. Eliminarea lui Pilic a fost cauzată, printre altele, de faptul că nu mai jucase în aer liber de ani întregi, iar vântul a fost dezlănţuit în timpul meciului său contra americanului Herbie Fitzgibbon. La un moment dat, Pilic s-a văitat: „De ce trebuie să jucăm tenis pe aşa o vreme? *De ce*?”

În total, 11 profesionişti au fost eliminaţi de adversari amatori. Harry Hopman s-a prefăcut că tiu observă faptul că Analiştii de la simplu masculin şi una dintre finalistele de la simplu feminin erau profesionişti şi că toţi profesioniştii eliminaţi erau veterani mai în vârstă sau nu jucau constant, precum Andres Gimeno, şi a jubilat când a auzit despre reprezentaţia dezamăgitoare a profesioniştilor: „Principalul lucru este că acest Wimbledon a pus capăt definitiv tuturor prostiilor despre tenisul profesionist pe care le-am tot auzit în ultimii 15 ani”.

În drumul meu spre finala împotriva lui Tony Hoche i-am bătut pe americanii Gene Scott, Stan Smith şi Marty Riessen, pe britanicul Mark Cox

(tânărul care s-a umplut de glorie la Boumesmouth), apoi pe alţi doi americani, Dennis Ralston şi tânărul afroamerican Arthur Ashe, împotriva căruia am jucat în semifinală. Arthur era un tip de ispravă şi un bun jucător, care purta pe umeri o greutate mai mare decât restul tenismenilor. Pentru că era cel mai bun amator american, el era jucătorul de bază al echipei de Cupa Davis şi o speranţă a naţiunii sale în turneele de Mare Şlem. Însă aceasta nu era singura lui povară. Ca bărbat de culoare cu

realizări remarcabile, el era campionul comunităţii afroamericane şi de aceea organizaţiile celor de culoare puneau presiune asupra lui să se implice în lupta politică pentru cauza egalităţii. Alţii se puteau concentra asupra jocului, însă pentru Arthur, care îşi lua responsabilităţile în serios, tenisul nu a fost niciodată lucrul cel mai important, în 1988, Arthur avea să fie infectat cu HIV printr-o transfuzie administrată în timpul unei operaţii de bypass cardiac. Arthur a murit în 1993 din cauza pneumoniei cauzate de SIDA. în semn de recunoştinţă pentru cariera lui în tenis, pentru activitatea curajoasă în lupta pentru drepturile civile şi pentru ridicarea gradului de conştientizare a pericolelor HIV-SIDA în rândul publicului, preşedintele Bill Clinton i-a acordat postum medalia prezidenţială pentru libertate.

Rochey voia să câştige primul său Wimbledon, iar eu voiam să îl câştig pe al treilea şi amândoi voiam să punem mâna nu doar pe faimosul trofeu, ci şi pe premiul de 2000 de lire. Am fost umăr la umăr în primele game-uri, însă apoi am început să fac break pe serviciul lui Tony şi am câştigat cu 6 – 3, 6 – 4, 6 – 2. Când mi-a fost înmânat trofeul de argint, am avut o senzaţie de déjà vu. Deşi îmi petrecusem cinci ani în sălbăticia profesioniştilor, din mai multe puncte de vedere simţeam că nu plecasem niciodată.

Ar fi fost posibil nici să nu joc la turneul de la Wimbledon din 1968. În timpul unuia dintre meciurile din turneul US Pro din Boston, cu puţin timp mai înainte, alunecasem pe terenul afectat de ploaie şi-mi luxasem grav încheietura mâinii stângi îmi dorisem atât de mult să fiu acolo, la acel Wimbledon istoric, t încât a trebuit să fac nişte reparaţii improvizate, din mers. Pentru a-mi susţine încheietura, rupeam nişte placaj de la o cutie de chibrituri Redheads şi, după ce K &seam un loc mai ascuns pe lângă terenuri, de multe ori o cabină telefonică, departe de ochii

curioşi, Mary mi-o prindea de încheietură, apoi folosea o bandă de protecţie a încheieturii strânsă, care s-o acopere şi să îi mascheze prezenţa. Trebuia să-mi ascund încheietura rănită, altfel adversarii ar fi trimis doar loburi împotriva mea, fără milă. Cutia de chibrituri şi vechea adrenalină ftpecifică Wimbledonului şi-au făcut treaba şi, după primele două runde, încheietura nu m-a mai durut.

Cu ajutorul unor injecţii cu cortizon administrate

le renumitul chirurg ortoped şi specialist în medicină uportivă din Los Angeles doctorul Robert Kerlan, am depăşit o criză de cot al jucătorului de tenis la timp pentru a putea concura în turneul inaugural US National Open. Istoria a fost din nou rescrisă în acel an. Am fost eliminat de sud-africanul Cliff Drysdale.

M a bătut cu 4 – 6, 6 – 4, 3 – 6, 6 – 1, 6 – 1. Arthur Ashe şi olandezul Tom Okker au dat lovitura pentru amatori «t unei când au reuşit să înfrângă toată concurenţa să se califice în finală, pe care Arthur a câştigat-o după un meci-maraton, de cinci seturi. Am fost loribil de dezamăgit după meciul meu nu pentru că pierdusem, ci pentru că jucasem slab. Acele două seturi pierdute cu 1 la 6 m-au supărat, deoarece mi-au arătat că mă dădusem bătut prea devreme în loc să joc la maximumul capacităţilor mele în toate cele cinci seturi. Serviciul meu îşi pierduse ritmul şi coordonarea nu era exactă. Nu m-am gândit mult timp la asta, doar mi-am jurat să nu mai am niciodată o zi atât de proastă.

O serie de turnee în Los Angeles, Texas şi Buenos Aires, în Argentina, mi-au ocupat restul anului. În finala turneului pe suprafaţă dură Pacific Southwest din LA, jucată pe Los Angeles Sports Arena, am atins o formă aproape perfectă. A fost unul dintre acele meciuri în care totul merge ca la carte şi l-am bătut pe Muşchi Rosewall cu 4 – 6, 6-O, 6-O. E posibil să fi fost cel mai bun meci din

viaţa mea. Charlie Pasarell, care este un arbitru excelent, a declarat: „Nu mai văzusem niciodată tenis perfect până atunci, însă am văzut în acest meci. Nicio eroare. Totul a fost perfect în aceste ultime două seturi”. După meci, le-am spus reporterilor: „Acesta este tipul de partidă la care visez. Tipul de meci pe care îl joci în somn”. Cu siguranţă, a fost cel mai bun meci pe care l-am jucat cu un cot accidentat!

Cotul jucătorului de tenis nu era singurul lucru care îmi cauza dureri. îmi era foarte dor de Mary. Mă simţeam îngrozitor că ne petreceam atât de puţin timp împreună. Era atât de răbdătoare. Uneori nu reuşea să-şi înfrâneze frustrarea cauzată de faptul că era soţia unui jucător de tenis, însă mă încuraja să continui să joc, ştiind că aveam o fereastră limitată de timp în care voi putea să câştig bani jucând tenis. În vremea asta, îmi administra finanţele foarte inteligent. Cum tenisul deschis era acum o realitate şi reuşisem să câştig din nou la Wimbledon, l-a abordat din nou pe Mark McCormack de la International Management Group, ca să-l convingă să mă preia drept client şi să-mi găsească sponsorizări. Spre deosebire de data trecută, când eram profesionist, acum Mark putea să vadă care erau avantajele de a mă avea drept client. Şi-a trimis directorul executiv, pe Jay Lafave, să vorbească cu mine şi cu Mary. Am încheiat un acord care avea să-mi aducă mai multe contracte de sponsorizare profitabile pentru promovarea unor produse de prestigiu.

Un lucru mai puţin satisfăcător din punctul de vedere al profesionismului a fost faptul că, în ciuda cuvintelor de încurajare de la începutul anului, a deciziei de a urma exemplul celorlalte turnee majore şi a permite profesioniştilor să joace în campionatul Australiei din 1969, oficialii tenisului de amatori din Australia au refuzat să lase profesioniştii să joace în echipa de Cupa Davis în

1968. Cei din SUA, în schimb, i au cooptat pe profesioniştii americani în echipa lor. Această situaţie nefericită a durat până în 1973. Când Australia s-a confruntat cu State Unite în Challenge Houndul de la Adelaide, pe 26 – 28 decembrie, echipa noastră, compusă din Bill Bowrey, Ray Ruffels şi John Alexander, a pierdut cu 1 – 4.

Pauza competiţională anuală din perioada în Arbătorilor nu putea să vină într-un moment mai bun. Voiam să fiu alături de Mary şi de copiii ei, dar şi fu caut tratamentul adecvat de care avea nevoie cotul meu pentru a fi perfect sănătos pentru Australian () pen în ianuarie. Când se jucau ultimele meciuri ale anului, ILTF a publicat clasamentul. Pentru prima dată, acesta era semnificativ, deoarece includea toţi Jucătorii, şi amatorii, şi profesioniştii. Eram pe locul întâi, urmat de Arthur Ashe, Ken Rosewall, Tom

Okker, Tony Roche, John Newcombe, Clark Graebner, Dennis Ralston, Cliff Drysdale şi, pe poziţia a zecea, Pancho Gonzales, o performanţă incredibilă pentru un bărbat în vârstă de 40 de ani. Eram pe primul loc şi din punctul de vedere al banilor din premii, cu 70 359 de dolari.

Al doilea Mare Slem

9

Nu aş fi putut alege un an mai bun pentru a încerca mă rescriu istoria sportului nici dacă aş fi vrut. Neil Armstrong şi echipajul misiunii Apollo 11 au ajuns!»

«I.ună, războiul din Vietnam continua, primul llocing 747 a brăzdat cerul, Richard Nixon a devenit ui 37-lea preşedinte al Statelor Unite şi Charles de (iaulle a demisionat din funcţia de preşedinte al l'iantei, The Beatles au ţinut ultimul concert şi au I îi nsat albumul *Abbey Road*, James Earl Ray şi Sirhan Ntrhan au fost judecaţi pentru asasinarea lui Martin I, ut. her King Jr., respectiv a lui Robert Kennedy… Era de înţeles că, având în vedere tot ce se întâmpla, tenisul llebuia să lupte pentru fiecare ştire de prima pagină.

Cu toate acestea, am reuşit să-i facem pe jurnalişti să mcric despre noi.

Când am jucat cu Tony Roche în semifinala Australian Open, primul campionat al Australiei din era openurilor, pe 25 ianuarie 1969, la terenurile M ilton din Brisbane, aveam ceva de dovedit. În tribune se aflau mulţi oficiali locali care nu erau deloc încântaţi de faptul că doi profesionişti se luptau pentru şansa de a câştiga trofeul Australiei, în finala turneului Zor, împotriva unui alt profesionist, deja calificat, Andres Gimeno. Ştiam asta, aşa că, fără măcar să discutăm între noi, amândoi am ieşit pe teren hotărâţi să jucăm cel mai bun tenis de care eram în stare, nu doar pentru a adăuga trofeul în galeria noastră, ci şi pentru a ne reprezenta cu mândrie pe noi înşine şi pe colegii noştri profesionişti.

Vechea gardă a tenisului australian acceptase era tenisului deschis după multe proteste, aşa că animozitatea lor faţă de noi era evidentă la Australian Open. Turneul a fost unul dintre cele mai demoralizatoare evenimente în care am jucat. Abia dacă a fost promovat în rândul publicului, lucru reflectat de numărul mic de spectatori. Amenajările pentru spectatori şi jucători erau venite direct din Evul Mediu, chiar mai proaste decât cele de care aveam parte când făceam turul orăşelelor ca profesionişti,

jucând pe terenuri improvizate în ţări din lumea a treia. Niciun efort nu fusese depus pentru ca terenurile de la Milton să fie refăcute pentru acest turneu. Suprafeţele de joc erau inegale şi peticite, iar vestiarele erau la fel de prost întreţinute ca pe vremea când eram eu copil. Noi, profesioniştii, eram, în cel mai bun caz, ignoraţi şi, în cel mai rău caz, trataţi cu dispreţ de unii oficiali Aveam impresia că eram socotiţi un rău necesar.

Consideram acest teren drept acasă, aşa că unele lucruri care s-au întâmplat la acel Australian Open m-au durut. Big Bill Edwards, fostul preşedinte al Asociaţiei de tenis pe iarbă din Queensland, acum preşedinte al LTAA, sub ale cărui auspicii era organizat evenimentul, precum şi unii dintre trepăduşii lui, şi-au luat o zi de concediu în timpul turneului pentru a participa la cursele de cai. Ştiam că Bill nu are vreme de noi, jucătorii, şi că urăşte conceptul tenisului deschis, însă prin neglijenţa sa şi felul incompetent în care a fost organizat turneul ne-a insultat şi pe noi, *yi* comunitatea tenisului mondial. Felul în care au fost distribuiţi jucătorii în tabloul competiţiei a fost Incredibil, Emmo, Stolle şi cu mine am fost nevoiţi să Jucăm unii împotriva altora în fazele iniţiale. Nu erau destui arbitri, aşa că Bill Bowrey şi Ray Ruffels au Jucat meciul din sfertul de finală fără arbitri de linie.

I neredibil! în timpul meciului dintre John Newcombe şi Tony Roche, pe teren se auzea o muzică foarte / Komotoasă de la o ceremonie oficială. Newk şi Rochey au cerut ca volumul muzicii să fie redus, deoarece le diNtrugea concentrarea.

Organizatorii şi-au tăiat craca de sub picioare.

Dentru că, în loc să obţină un profit bun din acest l urneu foarte special, abia dacă şi-au scos banii

I nvestiţi. Cu toate acestea, nu i-am lăsat pe ei sau condiţiile să ne descurajeze şi am jucat nişte partide foarte

frumoase. Semifinala dintre mine şi Rochey a fost un meci clasic şi am avut şi o partidă foarte

< 11Hputată în a treia rundă, contra lui Roy Emerson. Din

auza programului prost gândit, meciul meu împotriva lui Emmo a început la ora nouă seara şi s-a terminat după miezul nopţii. Am câştigat primele două seturi, apoi, cum făcea întotdeauna, Emmo şi-a revenit şi l-a câştigat pe al treilea. Avea serviciul şi conducea cu 7 – 6 În al patrulea set. Era pe punctul să câştige şi să ducă partida în al cincilea set, care s-ar fi terminat cândva pl» la ora două noaptea. Acest lucru nu prea mi-a rm râs, aşa că am decis să-l elimin pe Emmo repede.

A în început să lovesc mai tare şi cu mai mult topspin pe retur. Emmo a ratat câteva voleuri. Am făcut break pe serviciul lui, am câştigat trei game-uri la rând şi partida, 6 – 2, 6 – 3, 3 – 6, 9 – 7. Nu am rămas după meci să mai beau tradiţionala bere alături de Roy, pentru că partida împotriva lui Fred Stolle era programată la doar 10 ore după aceea.

Organizarea sferturilor de finală a fost, ca să fiu blând, un fiasco. Temperatura ajunsese la 38 de grade Celsius atunci când Fred şi cu mine am ieşit pe teren. Cu toate acestea, când am pus mâna pe sticlele de apă care ne erau oferite de organizatori, acestea erau fierbinţi, deoarece fuseseră lăsate în soare şi nu exista niciun pic de gheaţă ca să fie răcite. Furioşi, Fred şi cu mine am ameninţat că ieşim de pe teren dacă nu ne sunt aduse nişte sticle de apă rece. Am câştigat în trei seturi, însă Fred a luptat din răsputeri şi a dus scorul până la 18 – 16 în setul decisiv. Această victorie m-a propulsat în semifinale, unde m-am întâlnit cu băiatul din Ţarcutta, Tony Roche. Faptul că primii doi jucători din topul mondial proveneau din orăşele de provincie spune multe despre

tenisul australian din acea perioadă.

Tony a fost principalul meu rival în 1969 şi cel care îmi putea lua poziţia de numărul unu în clasamentul mondial. Avea să mă bată de cinci ori în cele nouă meciuri pe care le-am jucat, însă, din nefericire pentru el, nu şi în meciurile care contau cu adevărat. Ca şi mine, era stângaci şi foarte priceput în a aplica efectul de spin asupra mingii. De aceea se poate spune că a luptat împotriva mea chiar cu armele mele. Tony mai avea şi un serviciu plat foarte bun şi un forehand foarte puternic. Deşi mai făcea şi greşeli, atunci când era în formă, Tony putea să trimită mingea cu multă precizie. Tony credea cu tărie că timpul meu ca numărul unu mondial trecuse şi că venise rândul lui. Un alt motiv pentru care îmi dădea mereu de furcă era faptul că nu eram obişnuit să lovesc mingi cu spin trimise de un alt stângaci. În circuitul profesionist, aproape toţi jucătorii erau dreptaci, cu excepţia mea.

Să înfrunt un alt stângaci era ceva nou pentru mine, în timp ce Tony înfruntase mulţi alţi stângaci ca amator şi ca membru al Frumoşilor Opt, dintre care Taylor şi Pilic erau stângaci.

De obicei nu citesc ziarele înaintea marilor meciuri. Şi, când am aflat cum am fost descris de *New York Times* în articolul de întâmpinare al finalei, am înţeles că era o decizie bună: „[Laver este] un omuleţ blând, care seamănă cu un cacadu* somnoros în afara terenului, însă este înspăimântător pe teren”. Cacadu somnoros!

Cu puţin timp înainte să ies pe teren, fratele meu Trevor m-a sunat din Gladstone şi mi-a spus că tocmai pleacă de la muncă şi că vine cu maşina la Brisbane. M-a rugat în glumă să nu termin meciul înainte să ajungă el, în vreo două ore. Până la urmă, Trev a văzut destul de mult din semifinală.

Când am început să jucăm, la prânz, temperatura era de 38 de grade Celsius şi umiditatea ajunsese la 95%. Nu ştiu ce temperatură era la umbră, pentru cât *nu exista* umbră nicăieri. M-am bucurat că mi-am adus trei pălării de soare. Ţineam nişte prosoape în cutiile de gheaţă de lângă teren şi ni le înfăşuram în jurul capetelor de fiecare dată când schimbam terenurile. Am mâncat tablete de glucoză şi, înaintea partidei, am luat şi câteva pilule cu săruri, ca să ţinem

4 Cacadu – specie de papagali care trăieşte în Australia şi în alte zone ale AiiNtralasiei (n.t.).

deshidratarea la distanţă în timpul meciului-maraton, însă implacabilul soare arzător ne urmărea peste tot.

Deloc impresionaţi de faptul că în tribune erau doar 2000 de spectatori, Rochey şi cu mine am jucat o semifinală intensă şi, pe alocuri, dificilă, despre care mulţi au spus că a fost demnă de o semifinală la Wimbledon, un joc de 90 de game-uri care a durat patru ore şi jumătate şi care a început la prânz şi s-a terminat la apusul soarelui. Am pornit războiul încă de la primul serviciu. În primul set am făcut break pe serviciul lui Tony de trei ori, însă el a decis să-şi ia revanşa, aşa că a făcut şi el trei breakuri pe serviciul meu. În cele din urmă, am câştigat setul cu 7 – 5. Al doilea set a durat, incredibil, două ore şi cinci minute. Din nou, am avut de două ori avantaj împotriva lui Tony şi am servit pentru set la 8 – 7 (ţineţi minte: pe atunci nu exista ţie break) şi la 19 – 18, însă nu am reuşit să profit de niciuna dintre aceste două ocazii. De fiecare dată am cedat serviciul şi l-am lăsat să reintre în joc. Am reuşit cu greu să câştig setul cu 22 – 20. În al treilea set a profitat de serviciul meu slab şi a câştigat cu 11 – 9. În timpul pauzei de 10 minute, ni s-a permis, din fericire, să facem un duş. Stând acolo, în duşul soios, sub apa călâie care se scurgea peste trupurile noastre supraîncălzite, ambii am simţit că

am vrea să rămânem acolo pe vecie. Dar nu am avut acest noroc. A trebuit să ne întoarcem mult prea repede în cuptorul de afară. Pauza i-a priit mai mult lui Tony. Eu rămăsesem încă cu gândul la duş. Înainte să apuc să-mi dau seama ce se întâmplă, mă executa cu serve extrem de puternice şi voleuri perfecte. A câştigat cinci game-uri la rând şi setul cu 6 – 1. Când am văzut că Tony avea avantajul în al patrulea set, am încercat să-mi conserv energia şi să încerc să câştig setul decisiv.

Cu câte două seturi fiecare, meciul părea echilibrat. Serviciul meu nu era atât de bun pe cât trebuia să fie 9I Tony, care returna minunat, câştiga pe serva lui Era

I se val, însă şi eu luptam cu toate forţele. Făceam tot ce puteam ca să-mi intre primul serviciu, apoi alergam la fileu ca să mă pun într-o poziţie bună pentru voleu, deoarece Tony returna al doilea serviciu foarte bine.

M i am spus că, din cauza intensităţii cu care luptam *y* I a condiţiei noastre fizice, un singur break ar putea (l (decisiv şi ar putea câştiga meciul. Tony era cu şapte «ni mai tânăr şi era mai puternic şi mai în formă decât mine la începutul acelui an, însă nu disputase niciodată un meci de cinci seturi cu mine şiniciunul dintre noi nu şi amintea ca eu să fi pierdut asemenea meciuri.

(Din câte îmi amintesc, am pierdut doar cinci meciuri de răte cinci seturi în toată cariera mea.) Deoarece serveam al doilea, presiunea era pe Rochey. De fiecare dată când

Aştigam pe serviciul lui, menghina se strângea un pic mai tare. Dintr-odată nu mă mai scotea din teren cu aer viciul şi voleurile lui nu mai erau atât de puternice.

Îl u rederea lui părea să scadă uşor, în timp ce a mea creştea. După ce am servit pentru 4 – 3, am schimbat

I erenurile şi, după ce am băut apă, am luat o gură

Îl într-o tabletă de glucoză şi am stat puţin cu

prosopul i eee pe cap, am revenit pe câmpul de bătălie.

Tony servea. Planul meu era să fac tot ce-mi stătea

III puteri ca să returnez orice minge pe care o trimitea wpre mine. După cum învăţasem să fac la profesionişti, nu voiam să cedez nimic pe degeaba, ci să lupt pentru fiecare minge ca şi cum viaţa mea ar fi depins de ea.

11 itasem de lovituri elegante şi graţioase, trebuia i loar să ajung cu racheta la minge indiferent de ce se l ut Ampla şi să o lovesc cumva peste fileu, către Tony, în orice mod. Dacă poţi să te transpui în această stare mintală în care lupţi pentru supravieţuire, uneori eşti în stare de realizări remarcabile. Acum trimiteam retururi tăiate, care îi explodau la picioare şi zbârnâiau de colo-colo pe suprafaţa inegală. Când aveam serviciul la 15 – 30, am trimis un voleu, iar el a răspuns cu un retur către forehandul meu, pe care arbitrul l-a considerat în afara terenului. Nu am văzut unde aterizase mingea, însă eram fericit să-l cred pe arbitru pe cuvânt. Era 30 – 30. Tony şi o parte a spectatorilor erau siguri că mingea fusese în teren.

Apoi Tony servea la scorul de 3 – 4. Dacă făceam break pe serviciul lui, aş fi avut 5 – 3 şi aş fi servit pentru meci la 5 – 3. Războiul era cu adevărat dezlănţuit. O ştiam eu, o ştia şi el şi o ştiau şi toţi spectatorii pe care canicula încă nu îi alungase din tribuna oficială. Poate că, dacă nu ar fi fost la curse şi ar fi venit la meci, ar fi ştiut-o şi Big Bill Edwards. Rochey a câştigat prima minge şi eu pe următoarea, pentru 15 – 15. A ratat un voleu şi conduceam cu 30 – 15. Mingea următoare avea să fie crucială. A servit foarte frumos şi am văzut mingea venind pe centrul terenului, cu efect, direct spre corpul meu. Am întâmpinat-o cu un slice pe rever, cu underspin, şi am trimis-o pe diagonală. Tony a alergat cât de repede a putut, însă s-a relaxat atunci când a văzut că mingea ieşise. El, precum şi

o parte din spectatorii care erau aproape de acel loc, jură că mingea mea ieşise afară cu cel puţin 10 centimetri. Cu toate acestea, arbitrul de linie nu a spus nimic. Lui Tony nu i-a venit să creadă. S-a întors şi s-a uitat urât la oficial. Arbitrul de linie a răspuns ridicând mâna paralel cu solul, arătând că mingea mea fusese bună. Arbitrul de scaun a confirmat decizia, anunţând: „15 – 40”! Expresia lui Tony anunţa o explozie de furie. Era extrem de supărat, convins că fusese victima unei decizii teribil de proaste. Nu am văzut unde a aterizat mingea, din cauza poziţiei în care mă aflam atunci când am lovit-o, însă aveam senzaţia că e posibil să o fi lovit cu prea mult efect şi să fi ieşit afară. În prezent, arbitrii de linie şi de scaun au sistemul Hawkeye la dispoziţie, care îi ajută să ia decizii în cazurile dificile; această tehnologie nu exista pe atunci. Dacă arbitrul de linie chiar a greşit, atunci îmi pare rău pentru Tony. Totuşi şi arbitrul de I mie trebuie compătimit: stătea în soare de mai mult de patru ore, făcând tot ce se putea face ca să rămână vigilent. Aşadar, dacă a greşit, cred că poate fi scuzat, în fiecare meci, fiecare jucător este avantajat sau dezavantajat de unele decizii ale arbitrilor şi, până la final, deciziile proaste şi cele bune se echilibrează.

Totuşi, în acest caz, adversarul meu nu era într-o dispoziţie prea iertătoare. Erau prea multe în joc. A Mcrvit puternic, am returnat şi el a fugit spre fileu pentru a trimite un voleu pe rever, pe diagonală, către reverul meu. Tony, ştiind că mă descurcam bine cu acest tip de lovitură, a fugit repede spre stânga pentru a mi contracara returul. Aveam două mingi de break în acest moment. Mi-am rotit încheietura, pentru a pune mult topspin pe retur. Mingea a vâjâit. Chiar dacă Rochey anticipase ce aveam de gând să fac, mingea avea prea mult efect pentru voleul lui. A atins-o cu racheta, însă nu a putut-o controla, aşa că mingea a fost oprită de fileu. Tony a fost zguduit de decizia arbitrului

şi de faptul că nu a putut returna lovitura, iar jocul lui nu a mai fost acelaşi după aceea. Mi-am câştigat serviciul, setul şi partida, 7 – 5, 22 – 20, 9 – 11, 1 – 6, *I)* 3. Când ne-am strâns mâinile, la fileu, eram în pragul colapsului. Acesta a fost al optulea cel mai lung meci de tenis jucat vreodată. La sfârşit, ne clătinam precum beţivii din cauza epuizării şi caniculei intense.

Când ne-am îmbrăţişat, cred că mai mult ne sprijineam unul de celălalt decât ne felicitam pentru partida jucată. Sunt sigur că Tony, care era de obicei imperturbabil, şi-a reproşat faptul că s-a lăsat doborât de împrejurările potrivnice. Ştia şi el, cum ştiam toţi, că tocmai atunci când lucrurile nu merg aşa cum ai vrea trebuie să pui piciorul în prag şi să joci şi mai bine.

Decizia controversată a fost, cu siguranţă, punctul de cotitură. Înainte ca arbitrul să se pronunţe în favoarea mea, meciul fusese echilibrat. După partidă, Tony era încă furios din cauza felului în care pierduse. E posibil ca mingea să fi fost în afara terenului, e posibil să fi fost în teren. Nu aveam cum să văd. Dacă acea decizie ar fi fost alta, lucru de altfel foarte posibil, 1969 ar fi putut să fie complet diferit pentru mine. Încercarea mea de a câştiga cele patru turnee majore ar fi putut deraia chiar atunci.

Până la urmă, Adrian Quist, ca şi spectatorii, a lăsat controversa în urmă şi s-a declarat fermecat de meci, scriind în rubrica lui din ziar că „au fost multe partide fantastice în ultimul deceniu, însă niciuna nu a întrecut semifinala noastră de la Australian Open”. „A fost o epopee a curajului şi a anduranţei fizice, jucătorii fiind pe rând în avantaj până când Laver a reuşit să câştige setul al cincilea cu 6 – 3”. Quist a scris despre „înverşunarea fanatică” pe care am avut-o amândoi, apoi a descris cum setul al doilea „s-a transformat într-unul dintre cele mai frumoase seturi ale tenisului modern… Căldura şi

suprafaţa lentă au avut un efect sălbatic asupra forţei jucătorilor, însă atât Laver, cât şi Rochey au continuat să atace cu fiecare lovitură şi situaţia a fost atât de echilibrată, încât oricare dintre ei ar fi putut câştiga setul". Quist şi-a exprimat „profunda admiraţie pentru Roche care, când era condus cu două seturi, nu s-a dat deloc bătut. Ba chiar şi-a elevat nivelul jocului, servind cu mai multă viteză şi lovind passing-shoturi care l-au surprins pe Laver... Laver părea epuizat, însă spiritul şi curajul care par să-i fi caracterizat pe toţi jucătorii care s-au bucurat vreodată de succes nu l-au părăsit niciodată".

Faţă de semifinala împotriva lui Tony, finala în care l-am bătut în trei seturi pe Andres Gimeno a fost dezamăgitoare. Un reporter a spus că eu jucam de parcă ştiam că nu am cum să pierd, în timp ce Andres juca de parcă ştia că nu are cum să câştige. Ca şi la celelalte meciuri de la acest turneu Australian Open, şi la finală au venit puţini spectatori. O mare parte dintre cei care erau în mulţime în ziua finalei erau membri ai clanului Laver. După cum a observat, amuzat, jurnalistul Rod Humphries: „La Milton, aproape oriunde te întorceai, puteai vedea inconfundabilii pistrui şi părul roşu al unui Laver". Ca bonus, Roy Emerson şi cu mine i-am bătut pe Rosewall şi Stolle în finala de dublu.

Unul dintre cele mai bune lucruri care s-au întâmplat datorită faptului că am jucat în Australian Open la Brisbane a fost că am putut să petrec mai mult timp cu mama şi cu tata. Nu doar una-două zile, cum petreceam de obicei în sau pe lângă Gladstone şi Rockhampton, când eram în circuitul profesionist, ci o perioadă mai lungă şi relaxantă petrecută acasă, în timp ce sporovăiam şi ne aminteam de timpurile trecute şi de toate lucrurile minunate pe care le-am realizat datorită abilităţii mele de a mânui o rachetă de tenis, mi-am dat seama că părinţii

mei erau destul de în vârstă acum. Tata avea 70 de ani şi o sănătate şubredă, iar mama era doar cu câţiva ani mai tânără. Rememorarea trecutului era plăcută, însă mi-am dat seama că trăiam vieţi cu totul separate acum.

Casa mea era în America, alături de Mary, şi în restul timpului eram pe drum, jucând tenis. Planificarea unui viitor alături de părinţii mei nu mai făcea parte din relaţia noastră, iar acest lucru m-a întristat. Pierdusem atât de mulţi ani. Mai mulţi jucători australieni talentaţi fuseseră înfrânţi de dorul de casă şi renunţaseră la o viaţă pe drum în favoarea familiei şi a unei cariere în ţara lor, însă eu alesesem să fiu un nomad al tenisului aproape jumătate din viaţa mea de până atunci, călătorind în jurul lumii, făcându-mi prieteni şi câştigând bani. Însă trebuia să plătesc un preţ pentru alegerea mea. Totuşi mi-am promis că, în viitor, voi încerca să-i văd mai des pe părinţii mei. Întoarcerea în sânul familiei a fost o perioadă minunată şi o pauză relaxantă de la nebunia şi solicitările devoratoare ale tenisului.

A mai fost un lucru care m-a lovit ca un baros în moalele capului în timp ce eram acasă. Iar vestea-bombă a venit la momentul perfect, când eram cufundat în viaţa de familie: Mary m-a sunat din California şi mi-a transmis vestea minunată că era însărcinată. Urma să fiu tată.

În fiecare an, câştigătorul şi câştigătoarea probelor de simplu de la Australian Open se întreabă dacă vor fi în stare să câştige probele similare de la Roland Garros, Wimbledon şi US Open şi să revendice Marele Şlem. Aşa am făcut şi eu în 1969. Dacă reuşeam să câştig un al doilea Mare Şlem, urma să fiu singurul jucător din istoria tenisului care să fi reuşit acest lucru. Încă şi mai satisfăcător pentru mine, acest lucru s-ar fi întâmplat în primul an de tenis deschis după cei şase ani petrecuţi în sălbăticia profesioniştilor, însă nu am pornit într-o cruciadă

pentru a câştiga un al doilea Mare Şlem, ci m-am decis să abordez fiecare turneu major separat şi să văd ce avea să se întâmple.

Viaţa e dulce-amară. Sunt părţi bune şi părţi rele. Într-o singură zi de la începutul lui 1969 am avut parte de amândouă. După un prânz somptuos cu friptură de vită, în timpul căruia mi-a fost decernat un trofeu strălucitor după ce fusesem selectat drept Jucătorul de tenis al anului 1968 de către jurnaliştii nportivi din SUA, m-am confruntat cu tânărul texan pe nume Cliff Richey în primul tur al turneului de la New York şi totul s-a prăbuşit în jurul meu. Mâncasem bine la prânz, dar tot nu s-a comparat cu bătaia pe care am mâncat-o de la Cliff. Am câştigat primul net… apoi jocul meu a dispărut. Am făcut o mulţime de duble greşeli. Nu aruncam mingile destul de sus, fierveam prea repede. Când reuşeam să servesc bine, Cliff câştiga cu passing-shoturi. M-a bătut în patru neţuri. A fost o revenire la realitate pentru mine.

I întotdeauna am crezut că mândria este principalul motiv al prăbuşirii şi, din nou, această părere mi-a fost confirmată. Cocoş într-o zi, pământuf de praf în următoarea. Atât de adevărat!

Din când în când cotul îmi făcea din nou probleme, uşa că recurgeam la un hidroculator, un pansament din pânză pentru cot care reţinea căldura aburilor după ce era fiert într-o oală cu apă. Trebuia să-mi înfăşor cotul în această pânză opărită 20 de minute înaintea meciurilor, apoi să-l împachetez în gheaţă, după meci

I icoarece oalele erau prea voluminoase pentru a le căra în geamantan, cumpăram oale noi în fiecare oraş în cure jucam. Aşa am ajuns să fiu cunoscut drept tipul cu oale şi ulcele.

Rex Bellamy, un respectat jurnalist sportiv de la ziarul *The Times* din Londra, a spus-o cel mai elocvent

atunci când a denumit campionatul Franţei „cea mai bună publicitate pentru tenis”. Suprafaţa de zgură era chinuitoare pentru jucători, însă reprezenta cel mai solicitant test al abilităţilor şi cel mai satisfăcător spectacol. A lăudat parcursul de la Roland Garros drept fără rival, cu excepţia celui de la Wimbledon: „Totul este grandoare şi patos. Grandoarea este publică: exerciţiile prelungite, captivante, de tactică, tehnică şi rezistenţă fizică şi mintală. Patosul este privat: trupurile frânte, epuizate, prăbuşite pe mesele maseurilor sau pe băncile din vestiar”. Pentru expresivul Bellamy, turneul major din Franţa era măreţ şi crud, iar potenţialul estetic al tenisului era explorat în întregime, în timp ce preţul suportat de fizicul concurenţilor era „din nefericire, vizibil”.

Iunie este luna French Open şi, în 1969, primul an integral al tenisului deschis, Paris a fost locul în care voia să fie toată lumea. Nu că ar fi avut cineva nevoie de scuze ca să viziteze acest magnific oraş. În anul dinainte, openul francez inaugural a avut loc fără mulţi dintre amatori, care, nedorind să se confrunte cu dispreţuiţii profesionişti, au ales în schimb să participe la un turneu din Germania, lăsându-ne în mare parte nouă onoarea de a juca la Roland Garros. Anul acesta era diferit; tenisul deschis era inevitabil şi premiile erau consistente, aşa că s-a renunţat la vechile preconcepţii şi toţi jucătorii care erau în formă şi aveau şanse erau prezenţi în Oraşul Luminilor.

Spre deosebire de revoltele din anul anterior, în 1969 Parisul îşi recâştigase serenitatea şi frumuseţea nepieritoare. Problemele politice care cauzaseră tulburările sociale fuseseră rezolvate şi oamenii puteau din nou să se plimbe pe străzi fără a risca să fie bătuţi cu bastoane de cauciuc sau pulverizaţi cu gaze lacrimogene. Din nefericire, vremea de iarnă era încă prezentă şi primăvara era rece şi umedă. La începerea turneului, cotul

meu era într-o condiţie relativ bună, datorită hidroculatorului, iar eu mă simţeam puternic, în formă şi concentrat. Cu două săptămâni mai înainte, îl bătusem pe Emmo în finala evenimentului US Pro de la Madison Square Garden şi câştigasem 15.000 de dolari, aşa că eram în formă bună.

În meciul din primul tur l-am bătut repede pe Koji Watanabe din Japonia, însă în al doilea tur am întâlnit o rezistenţă mai puternică în persoana australianului de 24 de ani şi 1, 93 metri Dick Creaty. Dick nu era un jucător foarte talentat, dar, Doamne!, cât de puternic putea să lovească mingea. O victorie-Burpriză din partea lui devenise o posibilitate reală atunci când mă conducea cu două seturi la zero. Una dintre probleme era topspinul meu, de obicei foarte eficient pe zgură, care face mingea să sară mai sus şi-i obligă pe adversari să lovească de la nivelul umărului «au al capului. Nu şi pe giganticul Dick. Topspinul meu ajungea un pic deasupra mijlocului său, adică exact cum îi plăcea lui, şi îl returna cu precizie. Mă făcea să alerg pe tot terenul şi, pentru că mare parte din stratul de zgură proaspătă fusese spălat de ploaie n-au spulberat de vânt, suprafaţa era prăfoasă şi foarte alunecoasă, aşa că mai şi derapam.

Meciul nostru începuse foarte târziu, prelunginduhe după căderea serii. Apoi, pe la ora 21: 00, a început să plouă. Oficialii au oprit meciul şi au anunţat că jocul va fi reluat în ziua următoare, la ora 10: 30. Până să ieşim de pe teren, reuşisem să recuperez un set şi noum era 2 – 1 la seturi pentru Dick. M-am dus direct la culcare şi, ca de fiecare dată, am dormit adânc. M-am trezit la ora 7: 00 şi mi-am spus că mi-ar prinde bine un antrenament înainte de meci. Emmo mi s-a alăturat la ora 9: 00, pentru a ne antrena împreună, pe terenul secundar de la Roland Garros. Era un lucru obişnuit din partea lui Roy să mă

ajute, deşi încă era în turneu şi el. Voiam să mă antrenez 45 de minute ca să mă încălzesc, să mă dezmorţesc, să fiu pregătit să intru în acţiune când avea să înceapă al patrulea set. Nu voiam să încep lent, deoarece ştiam că, dacă lucrurile vor merge aşa cum îmi doream eu, va trebui să joc două seturi, al patrulea şi al cincilea, şi să le câştig pe amândouă. Dacă Dick îl câştiga pe al patrulea, eram eliminat.

Când întrerupsesem meciul în seara dinainte, tribunele erau aproape pline, însă se pare că 10: 30 este o oră prea matinală pentru tenis pentru majoritatea parizienilor. Când am reluat partida cu Dick, tribunele din beton erau practic goale, creând o atmosferă suprarealistă, intimidantă, sinistră prin lipsa culorilor şi a zgomotelor care abundă de obicei la Roland Garros. Dick mi-a spus mai târziu că a fost tulburat de faptul că nu erau spectatori, că lovea o minge extraordinară şi era răsplătit doar cu linişte. Ca profesionist, eram obişnuit cu tribunele goale. Pe când el era un amator pe cale să obţină o victorie-surpriză împotriva numărului unu mondial şi, chiar dacă ar fi reuşit, nu ar fi fost nimeni acolo să-l vadă triumfând. Am câştigat al patrulea set cu 6 – 2. Mă simţeam pregătit de acţiune, pe când Dick, bănuiesc, încă se chinuia să se trezească din somn. Auzisem că Dick dormise până târziu şi venise de la hotel direct pe teren, fiindu-i teamă că un antrenament înainte de meci i-ar fi putut strica forma bună din ziua anterioară.

În al cincilea set, cel decisiv, am ajuns rapid să conduc cu 3 – 1, însă Dick şi-a revenit pe măsură ce apectatorii au început să apară şi să-l susţină. La 4 4, era rândul lui să servească şi eu ştiam că trebuie să fac break, deoarece nu voiam să fiu obligat să câştig un game de serviciu la 5 – 4 pentru el în vântul puternic care spulbera zgura de pe teren. A ajuns să aibă 40 – 30 şi a trimis o

frumuseţe de serviciu către forehandul meu, care m-a scos din teren şi m-a expus pentru un retur cu slam. Am reuşit cumva să trimit () minge slabă peste fileu, însă, precum mă temeam, el o aştepta la fileu, având tot timpul din lume să lovească o minge nereturnabilă şi să ajungă la 5 – 4.

Am privit neputincios cum Dick se pregăteşte să mă «limine. Însă vechea poveste, nervii sau o ezitare ori poate ambele l-au făcut să rateze: mingea lovită de el pe diagonală a ieşit în afara terenului cu două picioare (HI de centimetri). A încercat să trimită mingea cât mai departe de mine, deşi nu era necesar. A greşit o lovitură care nu putea fi greşită. Era ca o reluare a meciului dintre Les Flanders şi Ashley Cooper.

Văzând cum umerii lui Dick coboară, am început să t rimit spre el toate loviturile din arsenalul meu: am lovit mingi cu efect, pe care le-am făcut să sară chiar

I >Ană la umerii *lui*, am folosit vântul care bătea din apa tele meu ca să ajung la fileu mai repede, ştiind «A returul lui va fi mai lent şi, precum făcusem şi! împotriva gigantului Sirola cu mulţi ani mai înainte, am ţintit spre picioarele uriaşului. Am câştigat actul cu 6 – 4 şi meciul. M-am întâlnit recent cu Dick în Brisbane. A venit la mine şi mi-a spus, rânjind: „Rachetă, ţii minte că aproape te-am bătut la French () pen în ’69?”. Dick, aproape că ai făcut-o!

După acest meci Dick a avut o carieră frumoasă. A ajuns în finala Australian Open în 1970, unde a pierdut în faţa lui Arthur Ashe, şi a jucat în turneele majore până când a trecut binişor de 30 de ani, după care a devenit un jucător nelipsit din circuitul veteranilor. Nu cred că tenisul a fost vreodată o chestiune de viaţă şi de moarte pentru el, juca din dragoste pentru sport.

În ziua următoare, l-am bătut pe promiţătorul jucător american Stan Smith în seturi consecutive. Acesta îi luase temporar locul lui Arthur Ashe pe poziţia de cel mai bun

jucător din America, însă pe atunci cele mai bune zile din cariera lui Stan (şi vor fi zile foarte bune) erau încă în viitor.

Încă exista o mare rivalitate între amatori şi profesionişti, iar acest lucru a transformat meciul dintre numărul unu din Spania, colegul meu profesionist Andres Gimeno, şi cel de pe locul al doilea, amatorul Manuel Santana, într-unul foarte disputat. Aceasta a fost prima lor confruntare din era tenisului deschis, aşadar prima partidă de când Andres devenise profesionist în 1960. Mai erau câteva motive care făceau ca rivalitatea lor să fie intensă: fiecare dintre ei era convins că este un jucător mai bun decât celălalt; Andres era din Barcelona şi Manuel din Madrid, două oraşe aflate într-o perpetuă competiţie; cei doi bărbaţi erau prieteni şi foşti colegi în echipa de Cupa Davis, iar Gimeno era indignat de faptul că era mai puţin cunoscut în Spania decât Santana. Santana a avut o carieră fantastică, a condus Spania în victoria din Cupa Davis împotriva Statelor Unite în 1965, a câştigat Wimbledonul în 1966 şi campionatul Franţei în 1961 şi 1964 şi a primit cea mai înaltă decoraţie civilă a Spaniei, Medalia Isabella, care i-a fost conferită de însuşi generalisimul Franco. Deloc surprinzător, supranumele lui Manuel era „Illustrissimo”. Aşadar meciul avea o miză ridicată, care a capturat imaginaţia publicului şi a jucătorilor la acel French Open. Nu a fost nicio surpriză că profesioniştii au fost cei mai mari susţinători ai lui Andres în acea zi. Partida mult anticipată s-a încheiat dezamăgitor când, după ce Santana a dominat primele două seturi şi Gimeno pe următoarele două, Manuel a suferit o întindere inghinală la începutul celui de-al cincilea set şi nu a mai putut continua.

Am jucat împotriva lui Andres în sferturile de finală, unde l-am bătut în patru seturi, în principal datorită

reverului meu cu slice, pe care l-a contracarat cu dificultate. Apoi, în semifinale, l-am eliminat pe Tom () kker, care era aproape o clonă a lui Ken Rosewall – Mcund, rapid, hotărât, un maestru al topspinului, al cărui foarte bun forehand, cu mult spin, era doar una dintr-un număr mare de lovituri executate cu precizie.

I, am bătut pe Tom în patru seturi. Atât Andres, cât şi Tom şi-au câştigat primul set împotriva mea, însă nu «ram îngrijorat. Aveam prea multă experienţă ca să

I ntru în panică. Mi-am dat seama că, uneori, intru mai t neet în joc şi că un meci de tenis durează suficient de mult încât să îmi revin.

Dacă Okker era o copie identică a lui Ken Rosewall, moarta mea era să mă întâlnesc cu modelul real în finală, într-o urmare a finalei de la openul francez din anul anterior. Din fericire, puteam să inversez i e» /, uitatul. Eram într-o formă bună, iar o formă hună este o formă câştigătoare. În fazele decisive ale meciurilor mele cu Andres şi Tom jucasem la nivelul maxim de care eram în stare. îl demolasem pe Okker în al doilea set, pe care l-am câştigat cu 6-O, şi am simţit că am reuşit fiecare lovitură. Aşadar, eram încrezător înainte de finală. Mă rog, pe cât de încrezător poate fi un jucător de tenis care se pregăteşte să îl înfrunte pe Rosewall.

Nu poţi să intri pe Stade Roland Garros (denumit după un soldat francez, erou în Primul Război Mondial) fără să simţi un fior. Păşeşti printr-un tunel întunecat şi dintr-odată, când intri în arenă, eşti asaltat de un caleidoscop de culori aprinse şi de strigătele şi fluierăturile celor 12.000 de spectatori frenetici din tribunele de beton care înconjoară zgura roşie a terenului. Nu au existat remarci glumeţe între mine şi Ken înainte de meci, doar o strângere de mână şi un „noroc” rezervat. Eram prieteni pe viaţă, normal, însă de fiecare dată când ne regăseam în

părţi opuse ale fileului eram duşmani de moarte. Din fericire pentru mine, mi-am menţinut forma bună din ultima perioadă. Am preluat controlul asupra meciului încă de la început şi l-am păstrat până la final. Mingea mă asculta, mă coordonam şi loveam bine. Se auzea sunetul satisfăcător pe care-l face mingea de tenis atunci când este lovită exact cu mijlocul rachetei. Loviturile joase nimereau adânc în teren, exact unde-mi doream să ajungă, iar Ken nu putea să facă altceva decât să alerge după minge ca un bărbat posedat.

L-am ţinut lipit de linia de fund, de unde îi era foarte greu să trimită lovituri care să-i permită să vină la fileu. Aşa că m-am mutat aproape de fileu, anticipând uşor încercările lui de a trimite passing-shoturi şi returnând lovituri câştigătoare. În unele zile, dintr-un motiv sau altul, eşti în formă maximă. Iar în acea zi am simţit că nu pot greşi. Am câştigat meciul, cu 6 – 4, 6 – 3.

64, şi premiul de 7.000 de dolari.

Este posibil ca acea finală de French Open să fie cea mai bună performanţă a mea pe zgură. Am servit bine, fără prea mulţi aşi. Optam întotdeauna pentru acurateţe în defavoarea vitezei şi, în plus, dacă-i ofereai lui Kenny o minge rapidă, ţi-o trimitea înapoi cu şi mai multă viteză. Poate că nu a jucat cel mai bun tenis de care era în stare sau poate că nu l-am lăsat eu să o facă. Mi-am păstrat forma bună pe parcursul a trei seturi şi, având în vedere că Wimbledon se apropia, eram fericit de consecvenţa jocului meu.

După meci, la conferinţa de presă, am fost înconjurat de microfoane şi bliţuri. L-am lăudat pe Muşchi, am spus că este cel mai dur adversar cu care m-am întâlnit vreodată şi, am adăugat, nimeni nu ştie asta mai bine decât mine, având în vedere că jucasem împotriva lui de mai mult de 200 de ori în ultimii şapte ani. Astăzi fusese

doar rândul meu să câştig.

„De când a început meciul am simţit că nu pot să ratez. De obicei, eu sunt cel pus în dificultate atunci când Kenny se joacă cu mine ca şi cum aş fi un yo-yo. Nu şi de această dată. Am controlat perfect meciul şi toate mingile pe care le-am trimis au fost atât de adânci, încât Kenny nu a avut altă şansă decât să alerge după ele. Am ajuns tot timpul la fileu şi m-am mişcat îndeajuns de repede ca să-i opresc passingahoturile. Nu ţin minte un meci care să-mi fi plăcut mai mult…" Ken a adăugat şi el: „Am ratat unele lovituri uşoare în timp ce Racheta nu a rata niciuna. Aceasta a fost diferenţa".

Una dintre cele mai frecvente întrebări pe care mi Ic» au adresat reporterii a fost dacă credeam că pot câştiga Marele Şlem în acel an. „Marele Şlem este încă departe", am răspuns, „şi se pot întâmpla atât de multe lucruri, adversarul meu ar putea să fie într-o formă mai bună. Iar forma fizică… chiar şi o răceală puternică ar putea să fie o problemă". Dacă cineva descoperă o metodă care să asigure menţinerea unei forme fizice perfecte, ar face miliarde de dolari.

Forma, după cum mi s-a reconfirmat imediat, cu un pic de ajutor din partea lui John Newcombe şi a lui Tony Roche, este trecătoare. Roy Emerson şi cu mine ne-am întâlnit cu Newk şi cu Tony în finala de dublu a openului francez, iar cea mai bună echipă de dublu din lume ne-a distrus. După cum nici astăzi Newk nu se satură să-mi reamintească, în al cincilea set, el şi Rochey au câştigat 13 puncte consecutive împotriva noastră. Începusem setul în avantaj, însă totul s-a prăbuşit în jurul nostru. Să pierd 13 puncte consecutiv nu mi se mai întâmplase niciodată şi nici nu mi s-a mai întâmplat vreodată de atunci. Când mie şi lui Emmo ne-au fost decernate trofeele, am avut un moment în care m-am întrebat: „Cum naiba de ni s-a întâmplat aşa

ceva?”. Şi încă mă întreb. Cea mai bună explicaţie pe care am găsit-o este că, după finala la simplu şi după ce am preluat conducerea în ultimul set din finala de dublu, m-am relaxat. Dintr-odată, primul serviciu nu mai funcţiona, deşi eu eram tipul a cărui mantră era să trimită o primă servă sigură, lovită cu trei sferturi din puterea normală şi cu mult spin. În acel meci am încercat să fac pe eroul şi să-i scot pe Newk şi pe Rochey din teren cu servicii-bombă. Am început să greşesc mingi pe care în mod normal le-aş fi nimerit şi legat la ochi. Pe măsură ce concentrarea mea se risipea şi dispărea, John şi Tony mi-au simţit slăbiciunea şi au sărit la jugulară. Acesta este tipul de meci pe care trebuie să-l uiţi şi asta am şi făcut. Fusese doar o anomalie.

Înainte să mă pregătesc pentru Wimbledon, mi-am încărcat bateriile cu o vizită acasă, în California, unde am petrecut un pic de timp cu Mary, care era acum în a şasea lună de sarcină. Faptul că urma să devin tată în curând – copilul nostru avea să se nască duminică, 7 septembrie, în ziua când trebuia să aibă loc şi finala US Open – a pus lucrurile în perspectivă.

Să simt copilul mişcându-se m-a copleşit. Paternitatea era emoţionantă şi, totodată, terifiantă. Mary, normal, mai avusese trei copii şi ştia exact ce pregătire trebuie mă facă pentru marele eveniment. Eu eram un novice.

nsă făceam tot ce puteam. Faptul că urma să fiu

I aţă mă preocupa zi de zi şi noapte de noapte, aşa că, exceptând unele gânduri trecătoare că aş putea câştiga un al doilea Mare Şlem şi cât de frumos ar fi dacă aş fi eu primul jucător care să facă acest lucru, chiar nu mă

< >bsedau turneul de la Wimbledon şi cel de la US Open.

I I Anuiam să joc cât puteam de bine, speram să am şi noroc şi, în rest, mă lăsam în voia sorţii.

În timpul turneului de la Wimbledon, Mary, care «rum era în a şaptea lună de sarcină, şi cu mine am l iirhiriat un apartament în complexul Dolphin Square i le I Angă râul Tamisa, în zona Pimlico[10] din Londra.

< «merul era îmbibat în istorie. De-a lungul anilor.

polphin Square găzduise celebrităţi precum Prinţesa Anne[11]\ actorul australian Peter Finch, fostul pl Im ministru al Marii Britanii Harold Wilson.

«el uolul ministru de externe William Hague[12], precum şi pe cunoscuta vedetă a ziarelor de scandal Christine Keeler. Apartamentul nostru avea o cameră de zi cu un televizor, o bucătărie, un dormitor şi o baie cu o cadă imensă, în care lui Mary îi plăcea să lenevească atunci când nu se simţea bine. Complexul avea o piscină, iar prietenul nostru, jurnalistul Bud Collins, se bălăcea adeseori în aceasta. Cu excepţia situaţiei apărute atunci când Mary a lăsat un sac cu hainele mele la o spălătorie locală şi niciunul dintre noi nu a fost în stare să găsească spălătoria sau hainele mele, Dolphin Square ne-a oferit exact călătoria relaxantă de care aveam nevoie, departe de ochii presei, iar Mary, în condiţia ei delicată, s-a bucurat de linişte şi pace. Uneori, însoţiţi de prieteni, făceam o plimbare până la restaurantul nostru preferat din Londra, un local italian denumit Ponte Vecchio, de pe Brompton Road. De cele mai multe ori însă, mâneam acasă o friptură, beam o bere, o sticlă de vin şi ne uitam la televizor. Dacă

---

10 O mică zonă rezidenţială din centrul Londrei, cunoscută în special pentru uimirioasele grădini şi arhitectura în stil imperial (n.t.).

11* ♦ Anne Elizabeth Alice Louise, născută în 1950, al doilea copil şi singura fiică a h»utii*t Klisabeta a Il-a şi a Prinţului Filip ai Marii Britanii (n.t.).

12W illiam Jefferson Hague, baronul Hague de Richmond, este un politician limite conservator, care a ocupat funcţia de secretar de stat pentru afaceri externe fl «I* (ommonwealth-ului între anii 2010 şi 2014 (n.t.).

aveam noroc, găseam un western care să-mi ia gândul de la meciurile care urmau. Nu mă uitam niciodată la reluări din tenis.

Hugh Mcilvanney, renumitul jurnalist sportiv de la ziarul *The Observer*, a venit în Dolphin Square ca să-mi ia un interviu în timpul turneului şi le-a povestit cititorilor săi cum era viaţa *chez* Laver:

Când Laver s-a întors în apartamentul său, avea în mână ziarele şi o sticlă de lapte. Soţia lui americancă, Mary… urmărea meciul dintre Graham Stilwell şi Arthur Ashe la televizorul color. Laver, îmbrăcat în pantaloni largi şi o cămaşă sport verde cu mâneci scurte, s-a aşezat în fotoliu şi s-a descălţat, însă nu urmărea incitantul meci de tenis cu prea multă atenţie.

Când catadicsea să se întoarcă spre televizor, îl interesau lucruri pe care noi abia dacă le băgăm în seamă. În loc să fie uimit de o lovitură dramatică sau de o minge crucială, el reacţiona cu un mic zâmbet calm. A devenit puţin mai interesat doar atunci când a început transmisia unui meci amical [de cricket] de la Lord's.

„Nu-mi fac o obsesie din Wimbledon. Ar fi distructiv. Jucătorii pot să-şi facă mult rău stând în tribune, privindu-i pe ceilalţi. Se poate vedea după cărţile şi hârtiile împrăştiate pe aici că viaţa noastră este obişnuită. Locul unde trebuie să te concentrezi este terenul. Acolo, restul lumii nu mai există. Trăieşti doar ca să-l elimini pe adversar. îi arăţi respect atunci când îl elimini cât mai rapid posibil. În afara terenului, nici măcar nu mai fac multe exerciţii, cel mult câteva flotări şi sărituri cu genunchii la piept. Forţa trebuie să ţi-o asiguri în anii de formare, între 13 şi 18 ani. După aceea jocul în sine îţi dezvoltă punctele forte de care ai nevoie şi, având în vedere cât de mult joc, ştiu sigur că nu am nicio şansă să ajung prea slab".

Sunt foarte trist că Mary nu a mai putut să scrie (A leva paragrafe pentru această carte, în care să vă povestească despre acele vremuri ameţitoare când aştepta primul nostru copil şi eu încercam să obţin în doilea Mare Şlem. Va trebui să ne mulţumim cu un fragment pe care l-a scris pentru *Educaţia unui jucător dr tenis*, cartea pe care am scris-o împreună cu Bud Collins, în 1971:

Este interesant că Rod şi cu mine nu am vorbit niciodată despre Marele Şlem din 1969. Ştiam că acesta era ţelul lui şi ştiam că jocul lui are nevoie de un ţel. Nu era o superstiţie, pur şi simplu nu am vorbit despre asta. Nu cred că sportivii se gândesc prea mult la asemenea lucruri. Aceasta este treaba jurnaliştilor sportivi. Fiecare turneu este o problemă separată, asta era abordarea lui Rod. Nu avea niciun sens să le pună laolaltă în mintea lui. Voia să facă fiecare lucru la timpul său, ca să folosesc un clişeu. Am fost întotdeauna uimită de cât de destins şi lipsit de griji era, în special atunci când presiunile creşteau…

În timpul unui turneu important, cum e cel de la Wimbledon, chiar dacă împărţeam dormitorul şi cea mai mare parte a zilei cu Rod, el nu era de fapt prezent. Vreau să spun că mintea lui era în altă parte. Devenea tăcut. Vorbeam despre lucruri mărunte, însă nu ţinea niciodată minte ce spusese. Majoritatea îl considerau oricum o persoană tăcută, însă această cădere în cvasimuţenie a fost nouă pentru mine atunci când a început să mă ia cu el la turnee, după ce ne-am căsătorit. Rod şi cu mine ne-am înţeles imediat ce ne-am întâlnit şi am avut întotdeauna un milion de lucruri pe care să ni le spunem unul altuia. De aceea a trebuit să mă obişnuiesc cu tăcerea din timpul turneelor. Nu vreau să las impresia că era morocănos. Nu, nimic nu-l supără. Are cea mai veselă atitudine pe care am văzut-o vreodată, temperamentul ideal pentru orice ar

face… Nu-şi făcea niciodată griji pentru un meci şi nu se gândea prea mult la el decât cu câteva minute înainte să iasă pe teren. Atunci voia să fie lăsat singur, ca să-şi revadă planul şi să se pregătească. Până atunci cred că nici nu îi trecea prin minte să se gândească la adversar. Totuşi, undeva acolo, în subconştientul lui, ceva îl trezea şi-l ajuta să se concentreze asupra meciului fără a-l face să se emoţioneze. Şi cred că asta se întâmpla atunci când era atât de detaşat: acumula în mod automat această energie.

Să se menţină ocupat era felul lui de a evita să se gândească prea mult la meciul din acea zi. Făcea cumpărături, ducea hainele la spălătorie şi-şi găsea alte preocupări. Avea pieţe preferate în Londra şi, de multe ori, el gătea când locuiam la Dolphin Square. În 1969 a fost obligat să facă asta, pentru că eu făcusem întindere la un muşchi abdominal încercând să deschid o fereastră încăpăţânată, aşa că am fost accidentată câteva zile. Dar să nu credeţi că era următorul Escoffâer[13]. E australian – friptură şi ouă de trei ori pe zi i s-ar părea un meniu normal. Cel puţin asta găteşte bine.

Turneul de la Wimbledon din 1969 a oferit un portret ascuns al campionului, unul pe care doar eu am putut să îl văd Racheta fâţâindu-se între oalele şi ulcelele lui, scufundându-şi cotul în hidroculator o vreme, apoi învârtind în cina noastră, strângând echipamentul murdar de tenis pentru o fugă la spălătorie, înveselind soţia însărcinată şi întrebând dacă s-a mai mişcat copilul… Eroul de pe terenul central era şi o explozie de energie acasă. Uneori, mergeam la teren cu limuzina cu şofer… Alteori, Rod conducea el însuşi. Eu preferam limuzina. Rod conduce la fel cum joacă tenis: ţine lucrurile în continuă

13 Georges Auguste Escoffier (1846-1935), a fost un celebru chef, proprietar de irxtaurant şi critic culinar francez, care a popularizat şi a adus la zi metodele bucătăriei franceze tradiţionale (n.t.).

mişcare. [Ford îmi oferea întotdeauna o maşină de curtoazie pe care să o conduc la Wimbledon.] Erau drumuri dificile, însă Rod cunoaşte bine străzile Londrei şi se mândrea cu faptul că alegea de fiecare dată un traseu diferit către turneu şi reuşeam întotdeauna să ajungem în doar 45 de minute. Aceasta era o altă metodă pe care o folosea pentru a-şi ţine mintea ocupată cu alte lucruri.

Oamenii îmi puneau întrebări despre sărmanele lui unghii, pe care le rodea până aproape la sânge. îşi imaginau că probabil este un tip foarte neliniştit, însă aceasta era singura manifestare externă… Dar îşi făcea griji pentru alte lucruri. Cel mai tare îşi rodea unghiile atunci când urmărea un meci, o emisiune la televizor sau un film. B*utch Cassidy îl* lasă arătând aproape ca statuia lui Venus din Milo. îi plac filmele cu cowboy şi cred că a văzut B*utch de* vreo 20 de ori. Dacă se uită la un western la televizor, sunetul unghiilor roase se aude mai tare decât focurile revolverelor.

A fost un Wimbledon memorabil. Cu o mulţime de jucători fantastici printre cei 128 de concurenţi, au fost jocuri demne de ovaţii în picioare încă din prima zi şi chiar şi pe terenurile secundare. Biletele pentru o zi, care costau 2 lire şi 50 de pence (da, aţi citit bine!) erau aproape imposibil de găsit şi fanii, optimişti, au dormit toată noaptea în faţa porţilor pentru a fi primii la coadă dimineaţa, când se puneau în vânzare cele câteva bilete rămase. Speculanţii au profitat şi au cerut până la 30 de lire pentru un meci pe terenul central.

Un ticălos bătrân, care făcea speculă la Wimbledon încă de pe vremea când Don Budge era doar un puşti şi care avea un sediu dubios în colţul unei parcări, era renumit pentru faptul că putea să facă rost de bilete pentru orice meci dacă îi erau oferiţi destui bani. Legenda spune că putea să facă rost de locuri până şi în loja familiei

regale, dar cred că este doar o exagerare.

Atmosfera era extraordinară. Foşti jucători de tenis, membri ai familiei regale, celebrităţi, politicieni şi fani ai tenisului, cu toţii s-au înghesuit să intre la Wimbledon zi de zi. Şi noi, jucătorii, eram fericiţi datorită interesului şi entuziasmului intense, dar şi de faptul că, recent, mai mult de o sută de jucători înfiinţaseră Asociaţia Internaţională a Jucătorilor de Tenis, al cărei scop era să le permită jucătorilor să se

Dacă auziţi de organizatorii de turnee şi de asociaţiile naţionale. În trecut, jucătorii simţiseră că nu sunti Corezentaţi şi sperau să nu mai existe evenimente prost organizate, precum Australian Open în acel a n, în cadrul cărora drepturile lor să nu fie luate în considerare. John Newcombe a fost primul preşedinte al IPA, iar din comitetul executiv făceau parte Arthur Ashe, Niki Pilic şi cu mine. Anul 1969 era un an bun pentru jucătorii de tenis.

Am menţionat mai devreme faptul că Stan Smith

Îl rrna să joace mult mai bine în viitor decât o făcuse

11 npotriva mea la French Open şi nu a trebuit să aştept prea mult până când yankeul blond de 1, 90 metri mi-a administrat o sperietură zdravănă la Wimbledon, înainte să-l întâlnesc, am trecut fără mari probleme de italianul Nicola Pietrangeli în primul tur, respectiv de danezul Jan Leschly in a treia, deşi indianul Premjit I.all m-a făcut un pic să transpir în al doilea tur, când a ajuns să mă conducă cu 2-O la seturi. La scorul de 3 – 3 în al treilea set mi-am revenit şi am câştigat acel set şi pe următoarele două cu 6-O, 6-O. Tenisul a avut mereu parte de jurnalişti foarte buni şi, în vremea mea, britanicii erau unii dintre cei mai buni. Geoffrey Smith de la *The Times* combina proza lirică şi foarte originală cu o profundă cunoaştere a jocului. În ziua de după victoria mea împotriva lui Leschly, pe 28 iunie, a scris despre performanţa mea: „… Laver şi-a

dovedit pedigriul de campion. [El şi cu Leschly] au părut să fie în categorii diferite. Trei servicii, două dintre ele aşi de neatins, şi nu voi eu ucigaş pe rever în lung de linie…

O mulţime de voleuri şi passing-shoturi. Întreaga paradă a talentelor australianului ne-a trecut prin faţă". Smith a scris că mi-am desfăşurat jocul în faţa adversarului ca şi cum ar fi fost dovezi irefutabile într-un proces şi „după-amiaza a fost căptuşită cu mătase, ca roba unui avocat. Passing-shoturi, revere şi forehanduri cu topspin, pe diagonală sau în lungul liniei, smash-uri dezlănţuite şi voleuri ca nişte lovituri de coasă trimise în colţurile terenului au căzut asupra spectatorilor uimiţi ca nişte efecte secundare ale încântării… puteam vedea luxul creaţiei… fructificarea geniului". Notând că acum eram printre ultimii 16 jucători rămaşi în joc şi căutam al doilea Mare Şlem, el a avertizat că „antebraţul imens, antrenat de mânuirea rachetei" trebuie să se pregătească pentru artileria grea şi jocul puternic al favoritului numărul 16, Stan Smith. „Dar, spre deosebire de Popeye, campionul nostru probabil că nu va avea nevoie de spanac".

Alonja lui Stan îl făcea greu de păcălit cu passingshoturi, serviciul lui era bun şi a doua servă era la fel de puternică. A fost mereu un adversar greu de depăşit pentru mine şi a dovedit acest lucru şi la Wimbledon.

Am început bine şi am câştigat primele două seturi fără mari probleme, cu 6 – 4, 6 – 2. Apoi Stan a ieşit la atac, dovedind că este un jucător de marcă. A început să returneze serviciile mele şi serva lui, deja explozivă, a devenit şi mai puternică. Şi-a folosit agilitatea şi alonja enormă pentru a câştiga al treilea set cu 9 – 7, apoi a lovit mai bine decât mine şi l-a câştigat pe al patrulea cu 6 – 3. Simţea că are victoria în mână. Şi eu, că am probleme mari.

În al cincilea set, Stan mă conducea cu un game şi

avea 30-O pe serviciul meu când am început să recuperez terenul pierdut, folosind reverele cu topspin. Am făcut break pe serviciul lui, ceea ce l-a făcut doar să riposteze mai feroce. De obicei ştiam cum să răspund în faţa puterii pure, însă Stan se năpustea asupra mea şi nu-mi lăsa timp să-mi revin. Comportamentul arogant şi expresia oţelită mi-au dat de înţeles că, pentru el, înfrângerea nu era o opţiune. Să vezi atâta încredere de sine în tipul de cealaltă parte a fileului poate fi descurajant. Serveam pentru meci la scorul de 5 – 3 pentru mine şi el tot nu se dădea bătut. M-a făcut să bat pasul în retragere şi a câştigat trei mingi de break, O-40. Bine, mi-am spus, el a accelerat pasul, acum e rândul tău să faci acelaşi lucru. Am încercat să ajung la fileu mai rapid, să servesc mai bine, să trimit voleurile un pic mai adânc. Acest lucru mi-a permis să câştig următoarele cinci mingi. Când i-am strâns mâna după meci, ştiam că Stan, deşi dezamăgit că a fost înfrânt din nou, începuse să creadă că putea să mă bată. Şi, în meciurile viitoare, avea să o şi facă.

Următorul pe listă, în sferturile de finală, era Cliff Drysdale, şarmantul sud-african care jucase bine împotriva mea în trecut. Mă bătuse convingător în al patrulea tur al US Open în 1968, inclusiv cu 6 – 1.

6 – 1 în ultimele două seturi. El susţine că a câştigat datorită preciziei absolute a loviturilor sale, pe care le trimitea pe porţiunile mai verzi şi mai alunecoase ale gazonului, însă eu pun înfrângerea mea pe seama serviciului îngrozitor pe care l-am avut în acea zi. Cliff mă bătuse şi în turneul West of England Open din Bristol, cu doar două săptămâni mai înainte. Recunosc, foloseam acel turneu doar ca să mă reobişnuiesc cu jocul pe iarbă după zgura de la Paris; cu toate acestea, reverul lui cu două mâini, trimis cu forţa unei lovituri de baseball, mă neliniştea. La Wimbledon, Cliff juca bine şi avea deja

scalpul lui Roy Emerson atârnat de centură. Deoarece cred că doar un prost nu-şi modifică jocul în faţa unui tip care l-a mai bătut anterior, tactica pe care mi-am propus-o era să variez jocul la fileu, uneori să alerg în faţă, alteori să rămân pe linia de fund. Această tactică l-a dezechilibrat pe Cliff, care nu mai putea anticipa ce urma să fac şi nu putea să-şi planifice loviturile corect. La US Open, returile lui joase aterizau în jurul picioarelor mele şi era dificil să lovesc voleuri sau semivoleuri. Acum, la Wimbledon, rămânând pe linia de fund, puteam să le atac mai bine şi să le lovesc puternic. De asemenea, i-am atacat şi serviciul, care nu era punctul lui forte, lucru care l-a făcut să bată în retragere încă de la început. Nu şi-a ajustat jocul la modificările mele tactice, aşa că am câştigat în trei seturi.

Arthur Ashe nu avea un an prea bun. Traversa o cădere de formă prelungită după triumful său de la US Open din 1968. E posibil ca acest sportiv chipeş, înalt şi elocvent, primul american care câştigase turneul major al Statelor Unite în ultimii 13 ani şi primul afro-american care l-a câştigat vreodată, să fi fost pur şi simplu copleşit de aşteptările care au apărut după acea victorie impresionantă. În loc să i se permită să se concentreze asupra tenisului, ca orice alt jucător de elită, el a devenit portdrapel şi purtător de cuvânt pentru mişcarea pentru drepturile civile. Arthur era peste tot, la toate turneele, pe coperta revistei *Life*, la televizor. În acele vremuri ale dezbinării, era iubit de toţi cei care credeau că poate să preia misiunea neterminată a lui Martin Luther King Jr., asasinat cu puţin timp în urmă, însă era şi urât de mulţi alţi americani. Personalitatea lui Arthur depăşea limitele «portului, era o celebritate universală. Nu e de mirare, aşadar, că, în 1969, părea să poarte întreaga lume pe umeri şi rezultatele lui în tenis aveau de suferit. M-am întrebat mereu cât de bun ar fi putut să fie dacă ar mai fi

existat şi alţi jucători afro-americani cu care să împartă responsabilităţile care-i fuseseră impuse şi pe care, spre meritul său, şi le-a asumat. Am criticat faptul că lui Arthur nu i-a fost permis să-şi atingă potenţialul maxim, însă de fapt nu aveam niciun drept să judec.

În ciuda formei inconstante, s-a calificat în semifinale la Wimbledon şi urma să joace împotriva mea. Reuşise cu greu să treacă de nişte adversari inferiori în meciurile anterioare, însă ştiam că Arthur este periculos şi că are destulă putere să mă bată pe iarba de la Wimbledon, dacă îi ieşea jocul. Mai era şi faptul că, deoarece eram numărul 1 în clasamentul mondial, eram tipul pe care toată lumea voia să îl bată şi eram conştient că Arthur se va ridica la înălţimea ocaziei şi va fi o pacoste. „Pacoste", după cum s-a dovedit, a fost puţin spus. A început primul set cu un milion de kilometri pe oră şi am simţit că sunt făcut ferfeniţă de un ferăstrău electric. Returile de serviciu ale lui Arthur, şi pe rever, şi pe forehand, îmi cădeau mereu la picioare sau în spate. A făcut de două ori break pe serviciul meu în primul set. Zbura pe teren, lovea mingea cu o putere incredibilă, m-a distrus cu 6 – 2. Juca la nivelul maxim posibil, iar eu, deşi jucam binişor, nu reuşeam să-l ajung din urmă. Ştiind că forma lui Arthur era fluctuantă, m-am decis că trebuie să rezist, să câştig cumva un set şi să sper că Ciclonul Arthur se va disipa de-a lungul celor cinci seturi. N-o să poată să menţină acest nivel, mi-am spus. Mai fusesem de multe ori în această situaţie, când adversarul mă domina convingător. Tactica mea era aceeaşi: să nu intru în panică, să rezist şi să joc constant, evitând greşelile. Voiam să-l fac pe Arthur să obosească, servind înspre corpul lui, în loc să trimit mingea cum îi plăcea lui, şi să profit dacă nu reuşea să joace la fel de bine în continuare. Eram foarte încrezător în faptul că aveam suficientă rezistenţă încât să joc cinci seturi şi nu

eram sigur că era şi el la fel.

În al doilea set, când încă mă presa cu reverul, am trimis mingea spre forehandul lui, care nu era atât de formidabil, aşa că am început să adun puncte preţioase. Nu este vizibil în fotografiile din timpul meciului, însă chiar mă bucuram de această confruntare, îmi făcea plăcere să rezist presiunii aplicate de Arthur. Provocarea, precum şi faptul că ne confruntam în cea mai importantă arenă a tenisului, mă stimula. Am început să lovesc şi eu nişte mingi-bombă. Meciul a fost comparat de unii comentatori cu faimosul „Rumble in the Jungle", meciul istoric dintre campionii de categoria grea Muhammad Ali şi George Foreman, care avusese loc în Kinshasa, Zair, cu cinci ani mai înainte; George a tăbărât pe Ali în primele şase runde şi Ali a rezistat, absorbind loviturile nemiloase ale lui

Foreman până când George a fost epuizat şi dezamăgit de faptul că nu-l poate dovedi pe Ali, iar Ali a răspuns făcându-l knock-out.

După aceea am schimbat tactica din nou şi am început să lovesc mingea departe de Arthur, făcându-l Hă alerge pentru a ajunge la ea. Loviturile lui au început să piardă din forţă. Am câştigat al doilea set cu aceeaşi diferenţă cu care îl câştigase Arthur pe primul, 6 – 2. În al treilea set am făcut break pe serviciul lui şi um condus cu 2-O, apoi, cu trei revere-bombă la care nu aveam nicio şansă să ajung, a revenit în set. Am început să trimit lovituri mai joase, pentru a-l face pe înaltul Arthur să se întindă, iar acest lucru părea să-l încurce, deoarece, dintr-odată, voleurile lui au început să se oprească în fileu. Am câştigat al treilea set cu 9 – 7. Spiritul de luptă al lui Arthur părea să se clatine sub duritatea confruntării. Acum preluasem conducerea ostilităţilor. După meci am spus că mingea mi se părea la fel de mare precum cea de baschet.

Momentul decisiv din al patrulea set a fost atunci când Arthur, care mă ţinuse pe linia de fund, a trimis, elegant şi îndemânatic, o minge care a căzut fix lângă fileu, pe partea mea de teren. Când a atins pământul, eram în npatele liniei de fund. Nimeni de pe terenul central, mai ales Arthur, nu credea că pot ajunge la minge.

Am fugit mai rapid decât am făcut-o vreodată până atunci, am ajuns înainte ca mingea să atingă din nou pământul şi am trimis-o peste capul adversarului meu uluit. A reuşit cu greu să ajungă la minge şi a trimis-o în fileu. Arthur nu se aştepta să o returnez. Tenisul este un joc psihologic şi aceasta a fost o lovitură de pe urma căreia nu şi-a mai revenit. Era 2-O, îmi doream să fac 3-O, apoi 4-O, 5-O şi instinctul meu de ucigaş a avut grijă să câştig aceste game-uri. Am câştigat setul cu 6-O şi meciul cu 3 seturi la 1. Mă calificasem în a şasea finală consecutivă la Wimbledon.

După meci, Arthur a spus că am câştigat datorită vitezei şi formei mele fizice, însă Fred Stolle a fost de părere că e mai mult de atât, că e o chestiune psihologică: „Motivul pentru care Racheta ajunge la mingi precum acel drop shot este faptul că se antrenează la fel de intens pentru fiecare lovitură.

Este o a doua natură pentru el să fugă după fiecare minge şi când se antrenează, chiar şi după cele fără şansă, şi să nu o lase să sară a doua oară. Şi-a impus să lovească orice minge, indiferent de circumstanţe. Această atitudine transformă meciurile. Când era puşti, nu era atât de rapid. Cred că munca din timpul antrenamentelor i-a dat acest avantaj suplimentar”. Fred avea dreptate, dar nu mă îndoiesc că şi experienţa ca profesionist, unde luptam pentru fiecare minge pentru că salariul meu depindea de acest lucru, precum şi şiretlicurile învăţate în circuitul profesionist au jucat un rol important.

Adversarul meu din finala de la Wimbledon era prietenul şi compatriotul meu John Newcombe.

Newk era cu şapte ani mai tânăr decât mine şi era în formă maximă. În acel an câştigase campionatele pe suprafaţă dură ale Italiei şi Marii Britanii şi, cu doar două săptămâni mai devreme, mă bătuse în turneul London Open. Era la fel de încrezător că mă poate bate din nou pe cât eram şi eu că îl voi învinge. Mă simţeam fantastic la începutul meciului. Fără să mă laud, pur şi simplu nu puteam să cred că pot fi bătut în acea zi, indiferent cu ce urma să mă confrunt.

În vestiar, cu câteva momente înainte de începutul meciului, adrenalina îmi curgea prin vene. Acesta era un semn bun. Ca de obicei, făceam ture în jurul vestiarului şi mă jucam cu mânerele rachetelor.

Mi-am dat seama că mai mulţi oameni aveau să urmărească acest meci decât o făcuseră vreodată în istoria tenisului, deoarece partida avea să fie transmisă în direct în toată lumea datorită satelitului de telecomunicaţii Telstar. I-am zâmbit lui Newk şi el mie, apoi i-am urmat pe arbitrul meciului şi pe Bulley, îngrijitorul vestiarelor, care ne ducea rachetele. Am trecut pe sub poemul lui Rudyard Kipling inscripţionat pe poarta de intrare pe terenul central şi am păşit pe terenul ros şi uzat, cu marcajele sale de un alb strălucitor. îmi tremurau picioarele? Probabil, însă doar un pic. Aş spune că eram mai mult incitat decât speriat, şi asta era bine. Ştiam că trebuie să fiu un pic înflăcărat ca să joc bine.

Eram un veteran al Wimbledonului, ca şi adversarul meu, iar experienţa jocului pe terenul central mai degrabă ne înălţa şi ne inspira decât ne intimida. Când Newk şi cu mine am intrat pe teren, cei 15.000 de spectatori au izbucnit în aplauze. Ne-am înclinat în faţa lojei regale, apoi am privit spre locul din tribuna oficială unde ştiam că era

Mary, în ultimele luni de sarcină, îmi făcea cu mâna, arătând extraordinar de frumoasă în rochia ei galben-aprins, cu o fundă galbenă în păr.

(Nu fusese pe terenul central în timpul semifinalei contra lui Arthur Ashe din cauza accidentării la muşchii abdominali. A urmărit meciul la televizor în timp ce se recupera în cadă.) După o încălzire uşoară, Newk şi cu mine am început să jucăm serios.

Am un respect enorm pentru John, ca om şi ca jucător. A fost un campion inteligent. Avea întotdeauna un plan pentru a câştiga partida. Ca adversar al său, ştiai întotdeauna că se gândise mult şi bine la modul în care avea să-ţi exploateze slăbiciunile.

Controla jocul cu serviciile şi forehandurile sale precise şi puternice – jurnalistul Bud Collins le-a denumit „forehanduri-bici" – şi avea un voleu extraordinar. Punea întotdeauna o presiune extremă pe adversar să returneze mingile. Avea o forţă fantastică şi un smash ucigător. Şi reverul său era formidabil, deşi nu era atât de eficient precum restul loviturilor sale.

Strategia lui John a devenit imediat evidentă. Nu avea să joace jocul său rapid obişnuit, deoarece mă descurcam bine cu viteza. În schimb, îşi tăia retururile şi trimitea loburi înalte şi adânci, peste capul meu, loburi defensive, pentru a mă împiedica să intru în ritm şi a mă face să mă întorc şi să alerg bezmetic pe teren. Smash-urile precise de deasupra capului mi-au permis să câştig primul set cu 6 – 4, însă acest scor nu reflecta prea bine intensitatea confruntării. Newk l-a câştigat pe al doilea cu 7 – 5, după ce aceleaşi smash-uri care-mi permiseseră să câştig primul set au dat greş. Cu câte un set pentru fiecare, partida putea fi a oricui şi spectatorii erau fascinaţi de jocul nostru de-a şoarecele şi pisica. John a făcut break pe serviciul meu şi a ajuns să conducă cu 4 – 1

în al treilea set, iar faptul că nu era considerat favorit să câştige şi jocul său entuziast l-au transformat în preferatul tribunelor. Nu am fost intimidat. Aceasta era scena mea şi nu aveam nicio intenţie să-mi uit replicile. Mi-am recuperat serviciul şi smash-urile şi am preluat din nou iniţiativa. Profitam de loburile lui Newk şi trimiteam aşi foarte puternici. Serviciul meu era perfect. Am câştigat următoarele cinci game-uri şi am preluat conducerea cu două seturi la unul.

Privind în urmă, pot identifica exact momentul decisiv care mi-a permis să câştig cel de-al treilea set, cel crucial, precum şi meciul şi trofeul de la

Wimbledon. John conducea cu patru game-uri la două şi avea serviciul. Ar fi fost extrem de greu pentru mine cu recuperez de la scorul de 2 – 5. Newk a lovit un forehand în diagonală, înspre dreapta mea. M-am întins după minge şi el a fugit spre fileu pentru a intercepta orice retur aş fi putut să trimit. S-a îndreptat spre stânga, anticipând că, dacă voi reuşi să ajung la minge, probabil voi trimite un rever în lungul I mici. Reacţionând rapid, am realizat că se va aştepta să fac acest lucru, aşa că am făcut exact opusul. Am t rimis un slice jos, cu underspin, pe diagonală, lucru care l-a prins pe picior greşit. Părea că mingea nu are cum să treacă peste fileu şi să aterizeze în terenul lui şi totuşi a făcut-o, plutind uşor prin aer, aproape paralel cu linia fileului. John a întins racheta, însă nu a ajuns. Mingea a aterizat la câţiva centimetri distanţă de linia laterală din dreapta. Am fost uluit. Fără măcar să intenţionez, reuşisem o lovitură incredibilă. John a fost la fel de uluit şi încrederea lui a avut de suferit. După câteva momente a făcut o dublă greşeală. Am terminat netul cu 6 – 4, cu un voleu puternic pe rever.

În al patrulea set, instinctul meu de ucigaş a intrat în acţiune. Am făcut break devreme pe serviciul lui John şi

am ajuns să conduc cu 2-O. Un moment memorabil a fost când am lovit un rever în lungul I mici, care a trecut la limită pe lângă John, deşi acesta n-a aruncat, la propriu, cu tot corpul, după minge.

S-a ridicat de pe jos cu o expresie exasperată, care s-a transformat într-un rânjet uriaş. Cred că realizase că ziua aceea îmi aparţinea. Totuşi, fiind un jucător atât de bun, John s-a redresat şi a luptat până când a reuşit să mă egaleze. Eram furios că nu sunt în Htare să-i returnez serviciile. Poate că ar fi reuşit să câştige, dacă unul dintre loburile sale nu ar fi ieşit cu foarte puţin în afara terenului, însă nu a fost ziua lui norocoasă. La sfârşitul setului a trimis un voleu, apoi s-a aşezat hotărât la fileu, cu picioarele bine înfipte în suprafaţa de joc, pregătit pentru orice retur aş fi reuşit să lovesc. M-am relaxat, m-am concentrat asupra mingii, care, din nou, părea imensă şi venea spre mine cu încetinitorul, şi am câştigat punctul cu un rever în lungul liniei. Mingea finală a venit atunci când am transformat lobul obosit al lui John într-un smash victorios. Câştigasem meciul cu 6 – 4, 5 – 7, 6 – 4, 6 – 4, în două ore şi 15 minute. Dintre toate victoriile mele la Wimbledon, aceasta a fost cea mai disputată.

John a acceptat cu graţie înfrângerea. Mai târziu a rememorat incidentul din al patrulea set în autobiografia lui, *Newk*: *Life On and Of the Court*:

Rod a returnat foarte bine cu un rever în lungul liniei, la mică înălţime, pe care l-am prins cu un voleu excelent, puternic, trimis pe diagonală. Nu ştiam dacă va reuşi să ajungă la minge, dar am presupus că o va face, pentru că era foarte rapid.

A ajuns la minge, însă aceasta nu sărise prea sus şi avea foarte puţin timp la dispoziţie pentru a crea o lovitură câştigătoare. Acoperisem 99% din zona în care ar fi putut să trimisă trimită mingea şi eram sigur că voi reuşi să

prind orice retur, însă, desigur, Rod a găsit fix procentul pe care îl ignorasem. A trimis returul pe diagonală, în faţa mea. Am plonjat după minge, însă unghiul era prea dificil. Mingea a muşcat un pic din linie şi asta a fost tot.

După ce Ducele de Kent mi-a decernat trofeul şi am primit cecul în valoare de 7 200 de dolari (ce diferenţă faţă de premiile din era amatorilor!), am savurat o cupă de şampanie alături de George MacCall, John McDonald şi soţiile lor la apartamentul nostru din Dolphin Square. Mary, normal, nu avea voie să bea alcool, aşa că am fost fericit să beau eu şi porţia ei. Apoi, am îmbrăcat fracul şi m-am îmbarcat în limuzina pentru Balul Wimbledon. Am dansat valsul ceremonial cu campioana probei de simplu feminin, britanica Ann Haydon-Jones, apoi am dansat foxtrot pe *Fly Me to the Moon*[14]. Am fost terifiat în tot timpul valsului, deoarece ştiam că trebuie să ţin un discurs, aşa că mi-am spus că mi-aş putea calma nervii cu un pic de şampanie. Apoi un pic mai mult. Mi-e teamă că nu-mi mai amintesc aproape nimic din restul serii.

Mi s-a spus că am reuşit să ţin discursul fără nicio bâlbâială. îmi amintesc vag că eram într-o discotecă numită Raffles, cu piesa *Respect* a Arethei Franklin bubuind în difuzoare, îmi amintesc că Mary a purtat o lungă discuţia cu Pat, soţia lui Fred Stolle, despre ce nume îi vom da copilului nostru. Una dintre ele a sugerat numele „Slammer” şi cealaltă „Forest”, deoarece copilul ar fi trebuit să se nască în ultima zi a US Open, jucat la Forest Hills. Eu am declarat că nu exclud niciun nume, cu excepţia „Drop Shot”, pentru că aveam deja un câine botezat aşa.

Dacă mi-a spus cineva că, după ce câştigasem

14 Fly Me to the Moon, intitulată iniţial In Other Words, este o melodie compusă, în 1954, de Bart Howard şi interpretată de Kaye Ballard. în 1964, Frank Sinatra a înregistrat o altă versiune a melodiei (n.t.).

Australian Open, French Open şi Wimbledon, o victorie la US Open peste două luni ar fi însemnat un al doilea Mare Şlem, iertaţi-mă, dar nu-mi amintesc.

Ce îmi *amintesc* este că m-am trezit în dimineaţa următoare în cadă, ameţit şi cu gura uscată, încă purtând fracul. O auzeam pe dârza mea protectoare, Mary, preluând apeluri telefonice de la reporteri din toată lumea, amânându-i până când reuşeam eu să-mi recapăt minţile zăpăcite şi mahmure. Le spunea: „Nu este aici. Să văd dacă s-a întors… nu, e încă plecat. Se va întoarce în curând”. Şi când spunea că nu eram acolo, spunea adevărul.

Unul dintre reporteri, Rex Bellamy de la *The Times*, a scris un rezumat grăitor al acelui Wimbledon memorabil. Printre altele, a remarcat că: „Wimbledon a fost dominat de mulţimi imense, profituri-record şi, în proba de simplu masculin, de cel mai înalt nivel de joc pe care l-a cunoscut vreodată acest campionat…” Bellamy a notat că finala disputată de mine şi de Newk a fost prima din ultimii cinci ani care a ajuns la patru seturi şi a spus că a fost cea mai bună finală jucată de mult mai multă vreme. A scris că jocul lui John a fost un triumf al strategiei şi tacticii. Compatriotul meu, a spus Bellamy, îşi variase cu pricepere jocul şi mă ţinuse într-o stare de nesiguranţă continuă cu loburile şi loviturile în unghi. Newk nu prea a trimis lovituri rapide pentru voleul meu, care, spunea Bellamy, era una dintre loviturile mele preferate. A notat că, în această partidă, rareori am putut să-l alerg pe Newk după cum doream.

„Însă reflexele lui rapide şi jocul de picioare au fost extraordinare şi reverul său, plesnind ca o lovitură de bici, a fost dificil de citit”. Însă, mai important, îmi elevasem jocul în finală, transformând dezavantajele în avantaje. „Laver a jucat nişte lovituri minunate, printre care două

passing-shoturi memorabile cu forehandul, prima controlată delicat, deşi nu avea niciun drept logic de a fi nicăieri în apropierea mingii, a doua un drive cu toată forţa, ca răspuns la un smash trimis cu tot atâta putere. E posibil să treacă mult timp până când vom vedea un campion de această talie din nou".

Abia am avut timp să o îmbrăţişez pe Mary, că telefonul nostru a şi început să sune. Mark McCormack, agentul meu şi preşedinte al International Management Group, şi preşedinţii lui executivi, Jay Lafave şi Dick Alford, sunau ca să mă anunţe că primeau oferte de la companii care doreau să mă plătească pentru a le promova produsele. Acest lucru arăta cât de departe ajunsese tenisul în doar câţiva ani. În 1966, când eram profesionist, aceste organizaţii nici nu voiau să audă de mine. În Statele Unite, în epoca openurilor, tenisul era la fel de popular şi se bucura de aceeaşi credibilitate precum fotbalul american şi baseballul, aşa că se transformase într-o mare afacere. După ce mă luaseră pe mine drept client, IMG semnaseră contracte şi cu Newk, Margaret Court, Evonne Goolagong şi Roger Taylor.

Mă bucuram să am compania IMG de partea mea. În trecut, fusesem păcălit de companii ale căror produse le promovasem, însă, când a venit vremea să mă plătească pentru că-mi folosiseră numele, imaginea şi timpul, aceşti escroci dispăruseră. Acest lucru nu avea cum să se întâmple cu Mark, Jay şi Dick alături de mine. De asemenea, aveam nevoie de ei pentru că, sincer, nu-mi făcea plăcere să mă vând potenţialilor sponsori. Mary îmi fusese un ajutor de încredere după ce ne căsătoriserăm, urmărea promovările şi apariţiile mele publice şi se asigura că sunt plătit corect. Însă, în 1969, un an de cotitură, aveam nevoie de profesionişti.

Înainte să semnez cu IMG, veniturile mele anuale pe

lângă câştigurile din tenis erau de 25.000 de dolari, în 1969 ajunsesem la 50.000 de dolari. Mark m-a asigurat că, dacă voi reuşi să câştig Marele Şlem, voi deveni o propunere chiar şi mai atrăgătoare pentru noile companii care doreau să se asocieze cu mine şi, de aceea, voi putea să cer şi să primesc sume mai mari de la sponsorii mei existenţi. Ca de obicei, IMG avea dreptate. Iată un exemplu: în 1966 am încheiat un contract cu un mic producător de încălţăminte din New England care producea şi vindea pantofi de tenis care îmi purtau numele. Am fost răsplătit cu suma de 1.000 de dolari, plus o bonificaţie de 2, 5% din preţul de vânzare al fiecărei perechi de pantofi vândute. Din cauză că producătorul nu făcea o publicitate eficientă pantofilor, cecul meu lunar ajungea să aibă valori de să spunem, 7, 50 dolari. IMG m-a salvat din acel contract prost şi m-a pus în legătură cu o micuţă companie pe nume Adidas.

De asemenea, IMG a jucat un rol important în organizarea acordurilor de promovare a rachetelor în diverse părţi ale lumii. În Australia, foloseam şi promovam o rachetă din lemn Dunlop, în Europa o rachetă de lemn Donney. În Statele Unite, în anii care au urmat, am jucat cu o rachetă din aluminiu Chemold. Acest lucru s-a întâmplat atunci când au apărut rachetele din metal. Înainte de asta, rachetele din lemn erau singura soluţie. Deşi jucători precum Clark Graebner, Roşie Casals şi Billie Jean King erau susţinători ai rachetelor de metal şi-şi atribuiau victoriile faptului că le foloseau, iar Pancho Gonzales îmi spusese că poate lovi mingea mai tare şi cu mai puţin efort cu racheta din aluminiu Spalding, eu nu eram convins. După ce realizasem atât de multe cu rachetele de lemn, de ce să schimb formula câştigătoare? Eram şi încă sunt ataşat de rachetele din lemn şi sunt fericit că am crescut folosindu-le, deoarece te învaţă cât de importantă este

coordonarea. Cu o rachetă din lemn, dacă nu-ţi pregăteşti perfect lovitura – să anticipezi unde va fi adversarul, pentru a ajunge în poziţia perfectă, să roteşti braţul corect pentru a lovi *prin* minge, cu o întoarcere completă a umărului –, aceasta nu va avea viteză, aşa că nu aveai de ales şi trebuia să te antrenezi mult pentru sincronizare perfectă. Când mingea era lovită cu centrul rachetei, viteza creştea cu până la 25 – 30 de kilometri pe oră. Coordonarea era ingredientul de bază al jocului meu. Eram sceptic atunci când susţinătorii metalului spuneau că rachetele de lemn vor dispărea în mai puţin de un deceniu. După câţiva ani, după ce au fost rezolvate probleme iniţiale de design, am jucat şi eu cu o rachetă de metal, însă în 1969, cu US Open bătând la uşă şi un Mare Şlem de câştigat, am rămas la rachetele de lemn.

În 1969 totul era în favoarea mea. Câştigasem deja trei turnee majore şi alte câteva turnee pe lângă ele.

Cu toate acestea, forma mea bună era o armă cu două tăişuri, pentru că mi-ar fi plăcut să ies din primele tururi ale acestor evenimente minore, pentru a mai putea petrece câteva zile acasă, alături de Mary. Ea avea nevoie de un soţ care să o sprijine, să o ajute cu greutăţile sarcinii. Ştiam că locul meu era alături de ea, însă eram angajat prin contract să particip la toate acele turnee şi trebuia să le duc pe toate la bun sfârşit. Între timp, jurnaliştii s-au scărpinat în cap, întrebându-se ce anume mă făcea să câştig aşa de des. Eliot Asinof, de la *The New York Times Magazine*, a avut o idee bună, însă un pic cam trasă de păr. Un câştigător, a scris Asinof, are nevoie de o combinaţie specială de abilităţi şi o atitudine „care provine din însuşi sufletul unui om”. Aveam la dispoziţie şi foloseam un sortiment întreg de lovituri excelente şi câştigătoare, însă şi ceilalţi profesionişti făceau la fel. În orice moment, oricare dintre noi avea la dispoziţie

abilităţile necesare pentru a câştiga, deşi unii dintre noi se pricepeau mai bine la serviciu sau la lovituri de deasupra capului, în timp ce alţii, mai bine la rever sau la voleu. Cheia, a meditat Asinof, era în „celălalt factor, factorul ascuns, ingredientul inexplicabil şi mistic care consolidează talentul, permiţându-i unui jucător să-şi pună laolaltă toate abilităţile, meci după meci. Este factorul care controlează reacţia infinit de delicată dintre creier şi echilibrul simţurilor, cel care le permite să trimită o lovitură fix pe linia de fund, şi nu cu câţiva centimetri în afara terenului”. Tenisul, a arătat el, destul de corect, era un joc al centimetrilor şi cine controla acei centimetri cruciali controla terenul.

Când am ieşit pe teren la Forest Hills, New York, în prima rundă a US Open din ultima săptămână a lunii august, câştigasem 23 de meciuri la rând, începând cu victoria din primul tur de la Wimbledon împotriva lui Nicola Pietrangeli. Ultima persoană care mă bătuse fusese John Newcombe, la turneul Queen’s Club, cu trei luni mai înainte. Mi-era teamă că şirul de victorii, fără precedent în cariera mea, urma să se termine în curând, aşa cum se întâmplă mereu, şi că norocul meu se va încheia tocmai la US Open, la West Side Tennis Club din Forest Hills. Totuşi, dacă alegerea era între a fi sau nu în formă, nu ştiu pe nimeni care să aleagă a doua variantă şi, dacă forma este importantă cu adevărat, atunci urma să am o şansă bună în ultimul turneu major al anului.

Cu toate acestea, principala mea grijă era Mary. Eram în cealaltă parte a continentului, la New York, însă inima îmi rămăsese acasă, cu ea, în California.

Mi-am dat seama că grija mea pentru sarcina lui Mary m-a împiedicat să mă gândesc prea mult la US Open şi mi-am permis să obţin Marele Şlem. Am vorbit la telefon în fiecare zi. Un alt lucru care m-a ajutat să mă concentrez

a fost decizia de a nu mai fi atât de disponibil pentru reporteri, care mă căutau tot timpul să-mi pună întrebări despre Marele Şlem, şi să mă feresc de verdictele şi predicile analiştilor, care îţi pot afecta încrederea dacă le dai voie. Aşa că am fost foarte bucuros când Charlton Heston m-a invitat să stau în luxosul său apartament care ocupa ultimele trei etaje ale turnului zgârie-nori Tudor City din East River, de la ale cărui ferestre puteam admira complexul de clădiri ale Naţiunilor Unite şi care avea tavanul înalt, mobilier şi piese de artă superbe şi un frigider bine aprovizionat cu fripturi, ouă, suc proaspăt de portocale şi bere. Am putut să mă relaxez acolo şi să-l folosesc ca sediu în Manhattan atât timp cât am rămas în turneu. Devenisem bun prieten cu Chuck, care era pasionat de tenis, în Los Angeles. El mai era prieten şi cu John McDonald, un neozeelandez care jucase în Cupa Davis şi care avea să-mi fie gardă personală şi asistent pe tot parcursul US Open. Era destul loc în apartament şi pentru John. Seara invitam prieteni la cină sau doar ne relaxam uitându-ne la televizor sau ascultând discuri cu Aretha Franklin, Dave Brubeck şi José Feliciano în timp ce eu desfăşuram şi înfăşuram la loc bandajele de pe mânerele rachetelor mele, cel mai apropiat lucru de un tic nervos pe care îl aveam, în prezent, John McDonald se luptă cu o boală grea, aşa că aş vrea să ştie ce rol important a jucat în victoria mea de la US Open. Charlton Heston nu mai este printre noi, însă amabilitatea cu care mi-a permis să mă refugiez în apartamentul său a fost un dar de la

Dumnezeu. Chuck este renumit pentru rolurile sale eroice, cum ar fi Ben Hur, Moise sau generalul Charles Gordon, iar generozitatea de care a dat dovadă în 1969 l-a transformat în eroul meu.

Când am intrat pe teren pentru a juca împotriva

mexicanului Luis García în primul meci al openului, eram împăcat cu mine însumi. L-am bătut pe tânărul García, apoi pe chilienii Jaime Pinto-Bravo şi Jaime Fillol, fără a pierde niciun set. Dennis Ralston, pe care l-am întâlnit în al patrulea meci, a fost o cu totul altă poveste, un semnal clar de avertizare care mi-a arătat că nu aveam cum să câştig turneul aşa de uşor. Dennis, care îmi mai dăduse de furcă în trecut, dar care nu mă bătuse niciodată, a pierdut primul set şi apoi, jucând cel mai bun tenis pe care îl văzusem vreodată din partea lui, le-a câştigat pe următoarele două. Cei

10.000 de spectatori de la Forest Hills în acea minunat de însorită după-amiază şi-au iertat compatriotul pentru performanţele dezamăgitoare din Cupa Davis şi l-au aclamat cu entuziasm. Ovaţiile lor erau şi mai extatice atunci când am reintrat în joc, după ce am făcut schimb de terenuri. Când mă aşezam eu pe poziţie, tăcerea era asurzitoare şi privirile spectatorilor erau otrăvite, aşa că nu aveam nicio îndoială că nu eram în graţiile publicului. Pentru a neutraliza susţinerea mulţimii, am folosit vechiul truc al lui Harry Hopman şi încercam să mă aşez în poziţie pe linia de fund odată cu Dennis. Aşa puteam să absorb aclamaţiile care îi erau adresate. Nimeni nu huiduia, de teamă ca Ralston să nu creadă că el era ţinta.

L-am bătut pe Ralston în cinci seturi, 6 – 4, 4 – 6, 4 – 6.

62, 6 – 3. A cedat în faţa presiunii mele constante în al patrulea set, iar limbajul corporal abătut din al cincilea set mi-a arătat că rezistenţa lui galantă se terminase şi că îl copleşisem. Australienii sunt mereu uniţi, iar Emmo şi Fred Stolle au jucat un rol în victoria mea împotriva lui Dennis din acea zi. Au venit să mă viziteze în vestiar, în pauza de 10 minute de după al treilea set, şi mi-au spus să arunc mingea mai sus când servesc, deoarece multe dintre

serviciile mele din acea zi ajungeau în fileu. Sfatul lor a fost foarte bun.

După meciul cu Dennis, cerurile s-au deschis deasupra oraşului New York şi, timp de 48 de ore, a plouat cu găleata. Terenurile de la West Side Tennis Club s-au transformat într-o mlaştină. Organizatorii acestui prestigios turneu nu erau pregătiţi pentru aşa ceva. Cele câteva prelate subţiri pe care le aveau nu puteau proteja suprafeţele de joc, care, din cauza faptului că gazonul nu creştea decât în petice rare pe sol, s-au transformat într-un noroi cleios şi nu erau deloc potrivite pentru joc. Pentru următoarele două zile şi jumătate, în timp ce aşteptam ca potopul să se termine, m-am antrenat pe terenurile interioare, am făcut exerciţii fizice şi am făcut băi calde cu săruri Epsom în sala de gimnastică a New York Athletic Club.

Ne apropiam de sfârşitul turneului, iar calitatea adversarilor mei demonstra acest lucru. În sfertul de finală împotriva vechiului meu prieten şi adversar de moarte Roy Emerson nu am reuşit să-mi intru în ritm şi am început prea lent. Înainte să-mi dau seama ce se întâmplă, Emmo câştigase deja primul set cu 6 – 4 pe un teren care era încă îmbibat cu apă, ceea ce făcea mingile grele şi ude. Apoi, Emmo a făcut break pe serviciul meu la începutul celui de-al doilea set. Am încercat să mă concentrez şi să îmi revin, să o iau mai încet, să fac bine lucrurile mici, de exemplu să nu scap mingea din ochi şi să o lovesc corect, să respir egal, să trimit servele cu precizie, să returnez, pur şi simplu, peste fileu tot ce trimitea el spre mine, fără a încerca lovituri câştigătoare, să lovesc decisiv pe al doilea serviciu… toate lucrurile care funcţionează sigur.

Oricât de alunecos era terenul, mă mişcam rapid, mai repede decât Emmo, aşa că am reuşit să-mi croiesc drum înapoi în meci Am câştigat al doilea set cu 8 – 6 şi al treilea

cu 13 – 11, profitând şi de un pic de noroc. Roy a lovit un passing-shot cu forehandul şi arbitrul de linie l-a declarat afară, deşi el credea că a fost în teren. Egalitate de puncte. După aceea am lovit la rândul meu două passing-shoturi pe forehand pe care nu le-a putut returna. În meciul împotriva lui Ralston am văzut momentul în care Denny a lăsat umerii să-i cadă. Emmo nu avea cum să se dea vreodată bătut, chiar dacă ştia că trebuie să joace până la capăt împotriva unui specialist în meciurile de cinci seturi. Atunci când servea, Emmo avea un mod de a-şi trage piciorul din spate care eroda linia de fund atât de mult, încât nu a trecut mult timp până când nu a mai rămas niciun loc solid din care să servească. Din această cauză, a început să alunece cu piciorul din spate pe noroi când alerga la fileu, după ce servea. Când a fost rândul meu să servesc din capătul de teren distrus de Roy, nu am avut aceleaşi probleme din simplul motiv că eu nu îmi trăgeam piciorul. Conduceam cu 5 la 4 în al patrulea set şi serveam pentru meci când l-am surprins pe Emmo cu primul lob cu topspin din acea partidă. Încă fugea spre fileu când mingea descria un arc peste capul său. Din cauza terenului alunecos, Roy nu a putut să se oprească şi să se întoarcă pentru a fugi după minge. Şi nici măcar nu a încercat, doar a continuat să fugă spre fileu, cu mâna întinsă spre mine şi arborând zâmbetul său celebru, care-i dezvelea dinţii de aur.

Pe drum spre înfruntarea noastră din semifinală, serviciul parcă lovit cu barosul al lui Arthur Ashe îl ajutase să-i bată convingător pe Manuel Santana şi pe Muşchi Rosewall, aşadar era în formă. Şi, normal, în meciul nostru, mulţimea avea să-l susţină. Cum finala depindea de rezultatul acestui meci, nu aveam nevoie de alte stimulente pentru a-l bate pe Arthur, însă aveam ceva de dovedit împotriva lui, deoarece declarase că a sosit timpul

ca jucătorii din vechea generaţie, ca mine şi ca Muşchi, să se retragă şi să facă loc pentru el şi contemporanii lui, Newk, Rochey şi Tom Okker. Eu, unul, nu aveam de gând să ies încă din scenă pentru nimeni şi eram hotărât să-i arăt lui Arthur că un tip ca mine încă mai avea multe de arătat. Nu avea să fie o sarcină uşoară.

După ce am ieşit pe teren deodată cu Arthur, pentru a putea să mă scald în aclamaţiile suporterilor lui americani, care compuneau majoritatea publicului, el a intrat imediat în acţiune, la fel cum a făcut întotdeauna. Serviciul lui dinamic mă ţinea în defensivă şi, la 5 – 4 pentru el, servea pentru primul set. Atunci, lipsa de experienţă a lui Arthur i-a jucat o festă. În loc să rămână calm şi să trimită o servă precisă şi câştigătoare, a încercat să lovească un as şi mingea a ieşit din teren. Al doilea serviciu, mai lent, a fost pradă uşoară. Am făcut ce făceam de obicei, am returnat mingea ferm, însă sigur, trimiţând înapoi tot ce arunca peste fileu, punând presiune pe el să încerce lovituri câştigătoare. Tăiam mingile direct pe mijlocul terenului, lăsându-l fără unghiurile largi de care avea nevoie pentru puternicele lui lovituri decisive.

Primul set era al meu, 8 – 6, apoi l-am câştigat pe al doilea cu un scor mai bun, 6 – 3. Totuşi, în al treilea set.

Arthur a dat dovadă de abilităţile şi tenacitatea care l-au făcut un jucător mult mai bun în anii următori decât a fost în 1969. După ce a ajuns la 3-O, l-am egalat, apoi am rămas la egalitate până când s-a lăsat seara şi jocul a fost întrerupt până a doua zi, la 1212. Am ieşit de pe teren pierduţi în gânduri. Expresia îngrijorată a lui Arthur mi-a arătat că nu avea să doarmă prea bine în acea noapte. Arthur ştia ce avea de făcut: să câştige al treilea set de dimineaţă, apoi să ducă meciul până la cinci seturi. Dar şi eu ştiam ce are el de făcut, aşa că mi-am propus să-l atac încă de la început, să câştig următoarele două game-uri, al

patrulea set şi meciul.

Nu pot nega că eram şi eu nervos şi că nu aveam nicio intenţie de a mă culca devreme, pentru a avea timp să mă gândesc la ceea ce avea să aducă ziua următoare şi să risc să am insomnii. Pentru a mă ajuta cu somnul, John McDonald m-a dus la un bar denumit Press Box, cu câţiva prieteni. Am mâncat nişte delicatese şi am băut două beri. Când am pus capul în pernă, cândva după ora 23, am dormit ca un prunc şi m-am trezit proaspăt, relaxat, pregătit de acţiune. Când am reluat meciul dimineaţă, Arthur părea nedormit. Un alt lucru în favoarea mea era faptul că el servea primul. Să ai serviciul după ce un meci a fost întrerupt nu este niciodată uşor, deoarece nu ai timp să te încălzeşti şi să recapeţi coordonarea mână-ochi. De aceea, după ce am câştigat când s-a dat cu banul, am ales să primesc, ceea ce mi-a dat o şansă bună de a face break pe serviciul adversarului. Şi exact asta am făcut. Apoi am câştigat pe serviciul meu şi l-am învins pe Arthur în trei seturi. Eram în finală.

Acestea erau veştile bune. Vestea proastă era că urma să joc împotriva lui Tony Roche, care era într-o formă extraordinară şi era nerăbdător să se răzbune pentru înfrângerea suferită în semifinala Australian Open din ianuarie din cauza unei decizii pe care o va considera nedreaptă până în ultima lui zi. Nu mă puteam abţine să nu mă gândesc la lucrurile pe care le aveam în comun cu Tony, care a fost şi încă este un bun prieten: şi el provenea dintr-un orăşel din partea rurală a Australiei, şi tatăl lui fusese măcelar. Mi-am adus din nou aminte cum Ken Rosewall i-a „furat” Marele Şlem prietenului şi partenerului său de dublu Lew Hoad la campionatul SUA din 1956. Temerea mea că prietenul meu Roy Emerson avea să-mi facă acelaşi lucru în finala turneului major din SUA din 1962 s-a dovedit neîntemeiată, însă acum mă

întrebam dacă nu cumva un alt prieten mă va opri în drumul spre al doilea Mare Şlem. Însă am alungat aceste temeri din minte. Acest meci avea să fie câştigat de jucătorul mai bun din acea zi şi nimic din ce se întâmplase cu şapte sau cu treisprezece ani în urmă nu avea nicio influenţă asupra partidei.

Finala a fost amânată o zi, până luni, pe 8 septembrie, când ploile s-au mai potolit. Acum ploua mărunt, în loc să toarne cu găleata. Aşteptând să vedem o rază de soare printre norii purpurii de deasupra New York-ului, Tony şi cu mine stăteam tensionaţi unul lângă altul în vestiar, îmbrăcaţi şi pregătiţi de joc. Afară, în tribune, 4.000 de newyorkezi temerari se îngrămădeau sub umbrele. Eu eram mai nervos decât de obicei, deoarece Mary trebuia să nască pe 7 septembrie, cu o zi înainte de finală, însă, deocamdată, bebeluşul nostru nu dădea niciun semn că vrea să-şi facă apariţia. Credeţi-mă că, pe măsură ce trecea timpul, benzile din piele cu care-mi înfăşuram mânerul rachetei au avut multă treabă.

Stând împreună, doar doi buni prieteni, înconjuraţi de fotografiile înrămate ale tuturor bărbaţilor care câştigaseră finala de simplu masculin a campionatului SUA, inclusiv o poză cu mine din 1962, am pierdut timpul discutând cu reporterii, cărora li s-a permis să ni se alăture. L-am auzit pe Tony spunând următoarele:

Rod a jucat cu mine într-unul dintre ultimele sale meciuri de amatori, în 1962, când eu eram doar un puşti necopt. I-am dat un pic de furcă.

[însă] el avea alte lucruri de făcut. Urma Cupa Davis şi el se pregătea să devină profesionist.

Era unul dintre eroii mei, stângaci şi băiat de la ţară, ca şi mine. Speram că va câştiga Marele Şlem [în 1962]. Am aflat despre victoria lui la televizor, în Wagga Wagga. Apoi am citit în ziare, câteva zile mai târziu. Dura ceva

până când ziarele din Sydney ajungeau în Ţarcutta. E un pic diferit pentru noi, acum. Am avut o şansă să îl opresc [la Australian Open, în Brisbane, la începutul anului] şi aş fi putut să o fac dacă nu ar fi fost o decizie incorectă a arbitrului. Nu voi uita niciodată acea decizie.

Deşi era rupt de oboseală după ce îl bătuse pe Newk într-un meci de 169 de minute, cu două zile mai înainte, şi eu eram proaspăt ca roua dimineţii prin comparaţie cu el, deoarece îmi luase foarte puţin să termin meciul cu Arthur Ashe, Tony radia calm şi încredere şi avea tot dreptul să o facă. În acel an mă bătuse de cinci ori în opt partide.

Am folosit ultimele monede din buzunar pentru a o suna pe Mary de la un telefon public. Se simţea bine, însă, la fel ca mine, se întreba de ce întârzie naşterea.

„Cu norocul meu”, a râs ea, „o să intru în durerile facerii când începe meciul tău la televizor”.

Ora prânzului trecuse de mult când Rochey şi cu mine am ieşit pe teren, care era ud, alunecos şi lent.

De dimineaţă, un elicopter a zburat la joasă înălţime deasupra terenului pentru a încerca să-l usuce, însă elicea elicopterului a reuşit doar să ridice mai multă apă la suprafaţă şi să-l facă şi mai umed. Un meci atât de important nu ar fi avut loc în asemenea condiţii în ziua de astăzi. Totuşi eram încrezător în faptul că mă voi descurca pe suprafaţa noroioasă mai bine decât Tony, deoarece ca profesionist jucasem de multe ori pe suprafeţe mult mai rele, câmpuri noroioase şi arene de lupte cu tauri acoperite de apă, unde luai cu tine şi un bulgăre de nămol când ridicai piciorul de pe pământ, în timp ce Rochey era nou-sosit în rândul profesioniştilor şi îşi petrecuse cea mai mare parte a carierei jucând pe terenuri imaculate, perfect întreţinute. Ca o măsură de precauţie, totuşi, înainte să începem, l-am abordat pe arbitrul întâlnirii, Billy Talbert, şi l-am întrebat: „Dacă încep să alunec, pot să port pantofii

cu crampoane?”

El mi-a răspuns: „N-ai decât. Este ultimul meci al turneului, aşa că nu contează dacă distrugi suprafaţa de joc”. Crampoanele aveau o lungime de 9, 5 milimetri, însă, spre deosebire de crampoanele ascuţite pentru pantofii de alergat, capetele acestora fuseseră tăiate pentru a fi boante, aşa că, dacă era necesar să le port, cu siguranţă aveam să sap şanţuri în teren.

Am început meciul purtând pantofii mei normali, încercând să văd dacă pot juca aşa pe noroi.

Ar fi trebuit să câştig primul set, însă am meritat să îl pierd. Şi, de pierdut, l-am pierdut. După ce am alunecat pe tot terenul, serveam pentru set la 5 – 3. Tony a făcut break cu un rever magnific, pe care nu am reuşit să-l ajung pe suprafaţa alunecoasă. L-am întrebat pe arbitru: „Pot să-mi pun crampoanele?”. Văzând că aceste condiţii îmi afectau jocul, Talbert şi-a dat aprobarea. Tony a ales să nu-şi pună crampoanele, deoarece făcuse întindere la muşchiul unei coapse în semifinala împotriva lui Newk şi era îngrijorat că opririle bruşte şi zguduitoare cu pantofii cu crampoane i-ar putea agrava accidentarea şi i-ar putea provoca crampe. Deşi mă mişcam bine pe teren datorită crampoanelor, suprafaţa era atât de îmbibată cu apă şi răscolită, încât picioarele mele încă alunecau în toate direcţiile atunci când nu ar fi trebuit să o facă. Rochey a câştigat primul set cu 9 – 7. Făcusem cinci duble greşeli, deşi nu mai făcusem astfel de erori de foarte, foarte mult timp. În acel moment, Tony părea invincibil.

Ştiam că, atunci când porţi crampoane, trebuie să ridici picioarele mai sus decât de obicei când te mişti pe teren, deoarece, dacă încerci să aluneci ca să ajungi la o minge, ele îşi fac treaba, se înfig în sol şi te pot opri brusc. Până la urmă, nu mi-a fost prea greu să mă obişnuiesc, lucru pentru care trebuie să-i mulţumesc lui Harry

Hopman, la fel cum trebuie să o fac pentru multe alte lucruri. În zilele când jucam în Cupa Davis, ne obligase pe toţi din echipă să ne antrenăm cu pantofii cu crampoane în picioare pentru cazul în care va trebui să le purtăm într-un meci important, îmi amintesc cu claritate cum, înaintea unei serii de meciuri din Cupa Davis care s-au desfăşurat la Kooyong, pe ploaie, Harry, unul dintre crezurile căruia a fost întotdeauna „fii pregătit", ne-a spus: „Puneţi-vă crampoanele, luaţi cea mai veche rachetă pe care o aveţi şi veniţi cu mine pe terenurile de antrenament, ieşim să ne udăm".

Tony a început al doilea set la fel cum îl terminase I) o primul. În mare formă. A câştigat primul game pe serviciul propriu, apoi a condus cu 40 – 30 în al doilea game, pe serviciul meu, şi se afla într-o poziţie excelentă pentru a-şi asigura câştigarea setului, ceea ce l-ar fi transformat şi în favorit. În timp ce mă I >regăteam să servesc din nou, Tony m-a oprit, ca să săi în gătească pentru retur. Am profitat de acel moment ca să mă liniştesc şi eu. *Trebuia* să-mi câştig serviciul. Tot meciul, precum şi Marele Şlem, care, mărturisesc, era acum principala mea preocupare, depindea de acest serviciu. De obicei, după cum am mai explicat, încercam să servesc cu viteză medie şi cu efect, pentru a fi sigur că mingea e în teren şi adversarul meu e forţat să returneze. De această dată, am făcut cu totul altceva, un lucru neaşteptat: am trimis o lovitură-bombă, cu efect în afară, către forehandul lui Tony. Abia dacă a reuşit să apropie racheta de minge. Pierduse şansa de a face break. Astfel de şanse vin rar şi m-am asigurat că nu avea să mai primească încă una. Partida chiar a depins de acea minge. Am câştigat game-ul şi, pe măsură ce am devenit tot mai sigur pe picioare, am \ i început să lovesc mingea cu toată forţa de care eram în stare. Tony nu se descurca cu presiunea pe care o

exercitam. Am câştigat al doilea set cu 6 – 1.

Setul al treilea a început cu o întârziere de jumătate de oră, din cauza ploii. Când a fost reluat jocul, l-am câştigat cu 6 – 2. Simţeam că deţin controlul total. În şinala turneului major al Statelor Unite din 1962, i împotriva lui Roy Emerson, am avut emoţii o vreme, apoi îmi revenisem. Cariera ca profesionist m-a oţelit şi m-a făcut să nu ridic nicio clipă piciorul de pe grumazul lui Tony în al patrulea şi, după cum s-a dovedit, ultimul set. Hop şi Charlie ar fi fost mândri.

Crampoanele mi-au permis să mă poziţionez mai bine pentru loburi mai eficiente şi am lovit nişte loburi de toată frumuseţea în acea zi, în timp ce Tony a fost stânjenit de pantofii sport care i-au oferit prea puţină stabilitate pe iarba alunecoasă şi pe noroi pentru a-mi contracara loviturile. A existat un mic moment de slăbiciune când serveam pentru set şi meci la 5 – 2: am făcut vechea greşeală de a încerca să lovesc un smash câştigător când Tony a trimis un voleu lent cu forehanded, deşi un răspuns simplu, fără niciun risc, ar fi fost la fel de bun, şi am ratat. Serviciul următor a fost mai lent şi plasat perfect, iar returul cu forehandul al lui Rochey a ieşit în afara terenului. Câştigasem finala US Open cu 7 – 9, 6 – 1, 6 – 2, 6 – 2, în 113 minute.

Am fugit la fileu ca să-i strâng mâna lui Tony, în timp ce publicul s-a ridicat în picioare şi a aplaudat.

Şi atunci am încălcat o altă regulă a mea. Cuprins de euforie, am renunţat la demnitate şi am sărit peste fileu. M-am simţit prosteşte chiar înainte să aterizez.

Nu fusesem niciodată un lăudăros care îi râde în faţă adversarului dezamăgit sărbătorind ca un lunatic, însă exact asta am făcut atunci Mi-am amintit cum mi-am învăţat lecţia când eram un tânăr necopt şi nechibzuit de doar 19 ani, după ce l-am bătut pe Herbie Flam în

Adelaide, în 1957, fericit pentru că reuşisem să bat un jucător de talie mondială. Încercasem să sar peste fileu, însă mi-am prins piciorul în acesta, am căzut în faţă şi m-am întins, umilit, pe teren. Din fericire, de această dată am reuşit să trec peste fileu, însă îmi era ruşine că mă dădusem în spectacol şi că aş fi putut să par lipsit de respect faţă de Tony. Nu, lucrul cel mai bun pe care îl poate cineva face atunci când câştigă un meci, în special vinul disputat, este să-i strângă mâna adversarului şi să spună „Ai avut ghinion!" sau „Fac cinste".

Câştigasem al doilea Mare Şlem. Eram singurul jucător care reuşise aşa ceva. îl câştigasem la şapte ani după primul, după ce fusesem exilat în sălbăticia circuitului profesionist. La conferinţa de presă de după meci mi-am anunţat decizia de a-i pune pe Mary şi pe bebeluş (dacă era atât de amabil încât să-şi facă, în sfârşit, apariţia!) pe primul loc din acel moment înainte şi să nu mai joc în turnee minore. „Iubesc tenisul, este viaţa mea. Însă şi familia este la fel de importantă „Când reporterii mi-au spus că victoria la US Open din acel an a fost o provocare mai mare decât de obicei din cauza presiunii impuse de posibilitatea realizării Marelui Şlem, de sarcina lui Mary, de întârzierile şi întreruperile cauzate de ploaie, de terenurile ude, de faptul că arbitrului de scaun i s-a stricat microfonul şi, nu în cele din urmă, de calibrul adversarilor, am recunoscut că aveau dreptate. „Aceasta a fost, probabil, cea mai dură competiţie în care am jucat". Lucru care a făcut victoria mult mai specială. Tony Roche, întotdeauna plin de fairplay, a declarat: „Racheta a fost în formă maximă şi atunci când Rod este în formă nu prea îţi rămân multe de făcut. A trimis lovituri câştigătoare în toate direcţiile. Joacă mai bine decât a făcut-o vreodată. Poate că cei 16.000 de dolari pe care i-a câştigat astăzi îl vor încetini un pic".

Ce aventură a fost acel an! Iar jucătorii minunaţi pe care i-am bătut pentru a câştiga Marele Şlem în 1969 au făcut aventura şi mai frumoasă: Rochey şi Newk, Muşchi Rosewall, Andres Gimeno, Emmo, Arthur Ashe, Fred Stolle, Tom Okker, Cliff Drysdale, Stan Smith, Dennis Ralston… campioni cu toţii Am câştigat 18 din cele 32 de campionate în care mă înscrisesem la simplu masculin, obţinând 106 victorii şi 14 înfrângeri. Pe lângă cele patru turnee de Mare Şlem, câştigasem importantele turnee South African Open, din Ellis Park, Johannesburg, US Pro Championships din Boston, US Pro Indoor şi Wembley British Indoor. Wimbledon fusese a patra finală consecutivă pe care o câştigasem. Am trecut prin multe, multe meciuri dure, disputate şi am reuşit cumva să o fac fie jucând bine, fie cu un dram de noroc. Gândiţi-vă un pic: dacă aş fi pierdut un s*ingur meci în* toate acele turnee majore, nu ar mai fi existat un al doilea Mare Şlem. În total, în toate cele patru finale ale turneelor majore am pierdut doar două seturi. În acel an am câştigat 124.000 de dolari din premii, fiind primul jucător care a trecut de bariera de 100.000 de dolari pe an. Adrian Quist a spus, amabil, chiar dacă un pic exagerat, că dublul meu Mare Şlem este „în opinia mea, cea mai mare realizare sportivă a unui individ în istoria oricărui sport… Se pune întrebarea dacă Laver este cel mai mare jucător de tenis al tuturor timpurilor. Este aproape imposibil să compari jucătorii legendari din ere diferite, [însă] Laver are abilităţi naturale extraordinare, precum şi capacitatea de a câştiga meciurile cele mai importante datorită faptului că nu cedează sub presiune. Toţi campionii posedă talent şi curaj, însă, ocazional, apare şi câte un mare campion, care poate să joace cel mai bun tenis atunci când nervii se întind până la punctul de rupere. Laver este un astfel de jucător”.

Toate bune şi frumoase, inclusiv trofeul, premiul de 16.000 de dolari, conferinţa de presă, petrecerea pentru sărbătorirea victoriei pe care John McDonald o plănuia pentru acea seară în penthouse-ul lui Chuck Heston, cu şampanie Dom Perignon trimisă de IMG… însă nu uitasem de lucrul care conta cel mai mult în viaţa mea: Mary era bine? Eram tată? Am reuşit să mă smulg din braţele mulţimii… Un telefon. Aveam nevoie de un telefon. Reţineţi, povestea aceasta se întâmpla cu mult înainte de apariţia telefoanelor mobile. Am găsit un telefon public cu plată în spatele birourilor presei şi am început să mă scotocesc în buzunare după o monedă. Atunci mi-am dat seama că folosisem ultima fisă înainte de meci. Aveam tot ce îmi puteam dori pe lume, însă tot ce îmi doream atunci era să vorbesc cu Mary, care era acasă, în cealaltă parte a Statelor Unite, şi ca să fac acest lucru aveam nevoie de o monedă de zece cenţi. Aveam 16.000 de dolari, însă nu şi o fisă de telefon. Văzând că sunt cuprins de panică, unui reporter i s-a făcut milă de mine şi mi-a împrumut o monedă. „Am de unde să ţi-i dau înapoi”, l-am asigurat, arătându-i cecul supradimensionat pe care tocmai îl câştigasem. Am format numărul, iar Mary mi-a spus că încă nu intrase în travaliu şi că se simte foarte puternică şi sănătoasă, dar şi foarte, l’oarte mare şi, a, da, foarte mândră de mine.

I-am spus că voi fi în primul zbor spre California, dis-de-dimineaţă.

Mesajele de felicitare au venit din toată lumea. Printre ele, un mesaj de la Charlie Hollis, care mi-a dat fiori. M-a felicitat, apoi a adăugat: „Acum, fă-o din nou”. Ăsta era Charlie. Nu m-aş fi aşteptat la nimic altceva de la vechiul meu instructor militar.

Pe 30 septembrie, Clubul de tenis din Newport Beach a organizat o cină în onoarea mea, la care au participat

câţiva oaspeţi de vază: Emerson, Rosewall, Gimeno, Roche şi Jack Kramer. Fiecare dintre ei s-a ridicat şi a spus câteva cuvinte. Jack ne-a făcut să râdem atunci când a spus: „Când Rod are probleme în timpul unui meci, pur şi simplu joacă mai bine. Câteodată mai şi pierde. Din nefericire pentru mulţi dintre noi, nu pierde niciodată când trebuie!”

Apoi mi-a fost decernat un frumos trofeu din argint. Nu m-am putut abţine, ochii mi s-au umplut de lacrimi

Din alt punct de vedere, ştiind foarte bine cât de capricioasă este faima, am fost uşor amuzat de nivelul de atenţie care mi-a fost acordat după Marele Şlem. Veneau mesaje de felicitare din toată lumea şi se părea că păduri întregi au fost doborâte pentru a fabrica hârtia pe care erau tipărite articolele despre mine. Pe 30 noiembrie, Eliot Asinof a publicat un reportaj lung în *The New York Times Magazine*. Teoria lui era că aparenţele înşală: „Dacă nu ai auzit niciodată despre Rodney George Laver, prima impresia pe care ţi-ar lăsa-o te-ar bulversa. Când iese pe teren cu cele trei rachete la subraţ şi vezi cât este de subţire, ca o zână, ai putea să crezi că este un băiat de mingi rătăcit, cu un mers rapid, mărunţel, cu vârfurile pantofilor întoarse unul spre celălalt. Este zvelt şi uşor, cu umerii înguşti şi aplecaţi. Faţa îi este copilăroasă şi pistruiată şi, când se întoarce, poţi vedea, din profil, nasul ascuţit, proeminent, care îl face să semene cu o pasăre de pradă. Dacă arde soarele, poartă o pălărie australiană de tenis cu borurile largi, o chestie ponosită, albă, moale, pe care o ridică nepăsător de pe ochi, ca un adolescent, sau o trage ferm peste urechi, ca o bătrână doamnă într-o dimineaţă rece şi ploioasă. îţi dai imediat seama că-şi iubeşte pălăria… într-adevăr, aspectul lui este întru totul straniu”.

Asinof declară apoi că marii jucători de tenis ar fi trebuit să fie mari, suavi, dominanţi, precum Bill Tilden,

Budge sau Gonzales, apoi se întreba: „Ce face drăcuşorul ăsta stângaci, cu părul roşu, pe aceleaşi terenuri cu cei mai buni profesionişti din lume?”. Apoi a continuat el, „începe [să joace] şi toată imaginea se schimbă. Corpul subţire devine dintr-odată un arc pregătit să sară, picioarele par extraordinar de rezistente, musculoase, rapide. Şi, mai presus de orice, este acel antebraţ stâng: enorm, supradezvoltat, ca braţele lui Popeye. îl observi imediat ce loveşte mingea cu o plesnitură ca de bici, care creează un şuierat Hâraniu. Nu te poţi abţine să nu reacţionezi, este atât de rapid, atât de sălbatic, atât de exploziv; neîncrederea Iniţială se transformă în entuziasm când îl priveşti Jucând”. Asinof mi-a lăudat concentrarea şi „uşurinţa” (care, aş putea adăuga, era rezultatul final al unor antrenamente nesfârşite, cu antrenori minunaţi, pe parcursul multor ani) şi a observat că am tendinţa «fi vorbesc cu mine însumi în timpul meciului. „«Fii mai atent!», ţipă atunci când mingea depăşeşte linia terenului sau «Loveşte mai sus!», când un smash m³ opreşte în fileu. Vrea perfecţiune de la fiecare lovitură, până când, în cele din urmă, atinge ritmul corect, biciuind mingi în toate colţurile terenului cu o precizie magnifică. Atunci se complimentează pentru acurateţe: «O, da, aşa mai vii de acasă!»”.

În octombrie, influenta revistă *World Tennis* m-a denumit cel mai bun jucător de simplu masculin din lume, cu Rochey şi Newk pe locurile doi, respectiv

I rei. Ken Rosewall, Fred Stolle şi Roy Emerson erau şi ei între primii zece. Acelea erau zilele de glorie ale tenisului australian. Şi, dacă mă lăsam păcălit de adularea continuă, avea grijă tata să mă readucă cu picioarele pe pământ. Când a acceptat trofeul anual ABC-TV pentru „Sportivul australian al anului” în numele meu, a spus naţiunii, în direct la televizor:

„Rodney a fost mereu un jucător bun. Obişnuiam să ucăm pe terenul nostru de tenis, însă pe atunci nu Hodney era cel mai bun. Fraţii lui erau mai buni!”

Înapoi pe pământ

O cădere era oricând posibilă, poate chiar inevitabilă după incredibilul 1969. Fizic mă simţeam bine pentru vin tip care se apropia de 30 de ani, însă ştiam că nu am cum să fiu la fel de abil acum pe cât eram la 20 de ani. În plus, începusem să sufăr de o durere supărătoare de «paté, pe lângă enervantul cot al jucătorului de tenis, a n alt semn al corpului în curs de îmbătrânire care se răzvrătea împotriva presiunii pe care o puneam asupra lui. Înainte şi după fiecare meci, petreceam mult timp fiub duşul fierbinte, pentru a-mi pune sângele în mişcare. Şi nici nu sunt sigur că mintea mea mai era atât de concentrată asupra tenisului pe cât era înainte de al doilea Mare Şlem şi pe cât ar fi trebuit să fie ca aft pot concura la cel mai înalt nivel. Acum, mintea şi Inima îmi erau alături de Mary şi de băieţelul nostru, Hick. Eram nehotărât. Eu eram cel care întreţineam familia şi tenisul încă îmi aducea bucurii, însă nu-mi plăcea să petrec atât de mult timp departe de ei. Aşa că am făcut un compromis. Mi-am îndeplinit obligaţiile profesionale cu vârf şi îndesat, însă am încercat să nu mai fiu plecat la fel de mult pe cât fusesem în anii dinainte şi să joc în mai puţine turnee minore.

La începutul noului deceniu, organizaţiile profesioniste au suferit o restructurare. După ce au decis

că puterea şi veniturile sunt cu atât mai mari cu cât suntem mai mulţi, cele două grupuri de profesionişti, asociaţia NTL a lui George MacCall, din care făceam parte eu, şi cea a lui Lamar Hunt, WCT, pentru care jucau Frumoşii Opt, au fuzionat în ianuarie 1970 sub denumirea WCT. împreună, eram destul de puternici pentru a ne opune organizaţiilor naţionale şi operatorilor de turnee care nu voiau să ne plătească banii pe care îi meritam. WCT a boicotat Australian Open şi French Open în 1970, deoarece banii din premii erau prea puţini pentru ca participarea noastră să fie profitabilă. Oricât de mult iubeam Australia şi oricât de mult îmi doream să-mi văd părinţii, fraţii şi prietenii din Queensland, mi-a părut bine că am putut să rămân în Statele Unite în ianuarie, alături de Mary şi de Rick.

Împreună cu băieţii din WCT, am concurat într-un turneu întins pe tot anul, de tip „câştigătorul ia tot", numit 10-City Classic. Urma să jucăm fiecare cu fiecare în 10 turnee diferite, jucate în 10 oraşe din Statele Unite, din ianuarie şi până în septembrie, programate între turneele majore şi altele mai mici, fiecare dintre ele cu un premiu de 10.000 de dolari. Primul eveniment 10-City Classic a avut loc în New York, la Madison Square Garden, iar adversarul meu era Pancho Gonzales. În mod incredibil, la 41 de ani era încă unul dintre cei mai buni jucători din lume şi a dovedit-o din nou împotriva mea. Aproape 15.000 de fani s-au înghesuit în tribune pentru a ne urmări.

După ce m-a bătut, mulţimea a înnebunit. Pancho a

I Acut pe placul publicului tot meciul, folosind dorinţa lor de a-l vedea câştigând drept combustibil. La un moment dat era atât de entuziasmat încât îşi urla propriul nume: „Ricardo!". Eram cumplit de dezamăgit de înfrângere, însă nu aveam decât admiraţie pentru Pancho, care continua să-l sfideze pe Zeul Timp. Când

II Hârângeam mâna, Marele meu Şlem părea să fi fost într-o altă viaţă.

În februarie am jucat într-un turneu al Asociaţiei Internaţionale a Jucătorilor de Tenis, la arena, Spectrum din Philadelphia. Spre deosebire de openurile din Australia şi Franţa, premiul era destul de mare, totalizând 57.000 de dolari, din care 10.000 de dolari pentru câştigător. Au participat în jur de tl4 de jucători. După ce organizatorii au anunţat că meciurile vor fi jucate conform regulilor VASSS, cu noul său sistem tie-break, Federaţia Internaţională în Tenisului pe Iarbă (ILT) s-a opus şi le-a comunicat (A nu pot juca folosind aceste reguli. Nu ne-am lăsat I ni imidaţi şi am folosit ţie-brealcul oricum. Spre deosebire de majoritatea adversarilor mei, eu mai Jurasem în sistemul VASSS, în perioada de dinaintea i ipe* nurilor, aşa că i-am bătut pe Graham Stilwell din Marea Britanie, pe Emmo, pe dificilul român Ilie NAntase (zis şi „Nasty" sau „Bufonul din Bucureşti"), pe I) ennis Ralston şi pe Tony Roche pentru a băga în buzunar cei 10.000 de dolari. După aceea, până la Wimbledon, am jucat în turnee în Hollywood, Florida, Maryland, Los Angeles, la Royal Albert Hall în Londra 911 n White City, Sydney, unde l-am bătut pe Muşchi le «>aewall într-o finală dură, în cinci seturi, la turneul

I >unlop Open, precum şi în Brisbane şi Johannesburg. Vei cranul jurnalist sportiv Pat Farrell de la ziarul

Australian era în public şi i-a plăcut ce a văzut. A scris că, din punctul său de vedere, tenisul jucat în stilul Rosewall-Laver este cel mai frumos sport de pe planetă. „Unde altundeva mai puteţi vedea lovituri precum cele ale lui Laver... acel smash furtunos din al patrulea set, lovit în timp ce cădea pe spate, totuşi de neatins în timp ce fulgera pe lângă Rosewall? Sau acel uluitor retur cu voleul al lui

Rosewall din al cincilea set, în timp ce se târa pe genunchi şi se sprijinea într-un cot, cum de a putut să trimită o lovitură câştigătoare din această poziţie?”

Pat a crezut că victoria mea a fost şi mai specială din cauza faptului că aveam o zi proastă şi jocul meu era „o harababură peticită şi neorânduită de erori”. Întotdeauna pedant în ceea ce priveşte comportamentul pe teren, Farrell mi-a lăudat calmul şi a notat: „Laver nu are nimic de-a face cu acel tenis nătâng, strident, trăncănitor, transpirat.

Când lucrurile nu merg bine pentru el, se pare că minunatul nostru Rachetă îşi spune doar:

«Se presupune că eşti un campion. Ar fi bine să-ţi revii şi să te comporţi ca atare»”. Ei bine, Pat, acesta era doar felul australian de a juca tenis, pe care Harry Hopman şi Charlie Hollis mi-l insuflaseră mie şi tuturor colegilor din generaţia mea.

După ce am pierdut al treilea set, Pat a crezut că Ken mă va bate şi că, pentru prima dată de când venea el la meciurile mele, voi termina meciul înfrânt, însă, a spus el, am găsit o „sursă nesecată de energie” şi am salvat victoria din ghearele înfrângerii în ultima clipă.

Normal, Farrell l-a lăudat şi pe Rosewall şi, făcând aluzie la felul în care şi-a împiedicat prietenul şi partenerul de dublu Lew Hoad să câştige Marele Şlem, l-a numit „acel metodic mic obstacol din calea celor mari”, apoi a notat că şi el a recurs la cele mai profunde resurse de profesionalism, talent şi curaj pentru a încerca să mă dărâme. „Era o maşinărie atât de eficientă, încât părea de neînvins la pauza dintre seturi, cu poziţionările, returile şi modul incredibil în care gestiona partida. Urma să câştige, la fel de sigur pe cât răsăritul din ziua următoare. Şi nimeni nu ştia lucrul acesta mai bine decât Laver. Însă primul lucru pe care l-a făcut Laver atunci când meciul a

fost reluat a fost acel lucru pe care îl fac marii maeştri când situaţia este fără speranţă: a refuzat să intre în defensivă, a renunţat la loviturile sigure. L-a atacat pe Rosewall ca şi cum el ar fi cel al cărui joc era bun, care deţinea toate avantajele, care nu avea nicio grijă pe lume şi nu se gândea decât la faptul că trebuia să câştige acest turneu şi că el era singurul bărbat din lume care putea câştiga".

Pat a încheiat spunând că nu crezuse niciodată până atunci că un jucător care are o zi proastă va putea vreodată să-l bată pe Ken Rosewall, însă a realizat că cineva care refuza să se admită înfrânt avea întotdeauna o şansă. „[Laver] a rezistat, încercând lovituri incredibile după alte lovituri incredibile, până când l-a copleşit pe Rosewall şi l-a lăsat la fel de epuizat şi de descurajat pe cât ar fi trebuit să fie ol însuşi".

Un alt excelent jurnalist sportiv din Australia.

M ike Gibson de la ziarul *Daily Telegraph* din Sydney, a Heris că finala turneului Dunlop International i-a adus aminte de acele zile minunate când John Bromwich şi „gentlemanul erou" al lui Charlie Hollis, Jack Crawford, erau în vârf de formă: „Zilele când tenisul însemna şiretenie, schimburi de mingi lungi, talent. A fost un meci care a arătat multora dintre noi un joc pe care-l uitasem. Le-a arătat multor tineri un sport despre care nici nu ştiau că există. Ne-a readus în faţa ochilor zilele când linia de fund devenea subţire şi uzată din cauza jucătorilor care fugeau dintr-o parte într-alta de-a lungul ei în loc să fie doar un punct de plecare spre fileu, după serviciu, ca alergătorii din blocstart. Ce păcat că unul dintre ei a trebuit să piardă…"

Dunlop Open a găzduit „Ziua lui Rod Laver", în cursul căreia fanii au avut intrarea liberă în White City pentru a mă vedea jucând un meci amical împotriva lui

Newk şi un altul, între Pancho şi Frank Sedgman, urmate de o ceremonie care a sărbătorit dublul meu Mare Şlem. Am fost intervievat de Alan Clarkson de la *The Sydney Morning Herald*, căruia i-am spus că, după ce, în 1969, călătorisem mai mult de 100.000 de mile şi jucasem tenis 38 de săptămâni din an, acum încercam să mai scurtez programul de joc. „Nu sunt acasă pe cât de des mi-aş dori să fiu. Am un fiu, Ricky, acum are cinci luni, şi nu îmi place deloc să fiu plecat atât de mult". Clarkson le-a oferit cititorilor lui următoarea descriere: „Laver, ca om, este relativ acelaşi. Este încă la fel de australian precum pălăria lui ponosită, fără nicio urmă din acel accent american uşor de deprins pe care par să-l adopte mulţi dintre sportivii noştri". Cuvintele lui Alan m-au făcut să mă simt bine, deoarece eram mândru să fiu australian şi obosisem să mă apăr pentru faptul că trăiam în America. Realitatea era şi încă este că America este locul unde se află interesele mele de familie şi de afaceri.

Mary l-a lăsat pe Rick cu fiica ei, Ann Marie, şi cu soţul acesteia, Kipp Bennett, şi mi s-a alăturat în Africa de Sud, apoi, după turneu, am zburat în Australia pentru a ne vedea cu clanul şi a pescui la Heron Island. Apoi m-am întors în SUA, pentru turneele din Dallas ijil din Dayton, Ohio, apoi în Las Vegas la mijlocul lui mai, pentru turneul invitaţional Howard Hughes Pro.

I >în nefericire, Howard Hughes[15] nu a părăsit refugiul «Au de la etajul opt al hotelului Desert Sands. Sunt witfur că drumurile noastre nu s-au încrucişat... cu excepţia cazului în care a apărut deghizat la turneul t are îi purta numele. În mod evident, premiul era considerabil. De fapt, la o sumă de 17.500 de dolari doar pentru câştigător,

15 Howard Robard Hughes Jr. (1905-1976) a fost un celebru aviator, inginer, liuluatriaş, producător, regizor de film şi filantrop american şi unul dintre cei mai Im.kiUI oameni din lume (n.t.).

era cel mai mare premiu oferit până ut unei pentru un eveniment de patru zile. Am reuşit mă i înving pe nonconformistul sud-african Ray Moore, pe Fred Stolle şi pe Emmo pentru a-mi rezerva un Inc în finală împotriva lui Pancho. M-a bătut în patru Md un şi m-a forţat să accept premiul pentru locul al ilnilea, de 7.500 de dolari. De fapt, dacă mă gândeam mai bine, Gonzales devenea tot mai bun pe măsură ce

I mbătrânea... sau poate eu nu mai eram la fel de bun pe cât fusesem cândva? Din cauza unor astfel de gânduri.

ÎI \ am bucurat când, imediat după turneul Howard

I lughes, l-am bătut pe Tony Roche într-un meci din 10Clty Classic şi am încasat cecul câştigătorului, de 10.000 de dolari.

După ce s-au jucat toate meciurile din 10-City Classie, cei mai de succes patru jucători s-au înfruntat în semifinale la Madison Square Garden, în iunie, iar cri doi câştigători urmau să se întâlnească în finală.

În septembrie. Tragerea la sorţi a hotărât că trebuie mă joc cu Pancho Gonzales într-o semifinală, iar în cralaltă Ken Rosewall se întâlnea cu Roy Emerson.

Mi-am răzbunat recentele înfrângeri suferite în faţa lui Pancho bătându-l pe charismaticul jucător în trei seturi, 6 – 3, 6 – 3, 6 – 1. Muşchi l-a învins pe Emmo în cinci seturi şi finala dintre noi a fost programată după Wimbledon, dar înainte de US Open.

Acea semifinală de 10-City Classic nu a fost singurul lucru pe care l-am câştigat în iunie 1970. Regina mi-a acordat titlul de Membru al Ordinului Imperiului Britanic pentru servicii aduse tenisului. Fantastic, mi-am spus, ce lucru minunat că pot câştiga o medalie atât de importantă pur şi simplu jucând tenis, făcând ceea ce iubesc, singurul lucru pe *care puteam* să-l fac. Alţi australieni care au primit aceeaşi onoare au fost portarul de test cricket Bert

Oldfield, cântăreţul de muzică country Slim Dusty, directorul Baletului australian, Peggy van Praagh, şi compozitorul Peter Sculthorpe, nişte companioni deloc de lepădat, dacă-mi permiteţi să remarc. Angajamentele mele din tenis nu mi-au permis să mă prezint la ceremonia din Londra.

Deşi profesioniştii nu avuseseră parte de Australian Open şi de French Open în acel an, am descins cu toţii la Londra în iulie, pentru căpşuni cu smântână şi minunatul Wimbledon. Am fost în formă la turneul de la Queen's Club, unde l-am bătut pe Newk în finală, înainte de primul meci de la Wimbledon, i-am spus reporterului Jim Webster: „Dacă pierd, pierd, însă nu am de gând să mă las bătut fără să fac tot posibilul să câştig. Este un turneu de tenis minunat şi atmosfera este extraordinară. Unii jucători par să se teamă de acest loc. Au auzit atât de multe despre Wimbledon – toţi spun «Trebuie să ajungi acolo!» – şi, când ajung aici, sunt atât de nervoşi încât nu sunt în stare să joace bine. Mie îmi place presiunea. Nu m-am simţit niciodată mai puternic, în toată viaţa mea, decât mă simt în acest moment".

Am ajuns până în al patrulea tur fără prea multe bătăi de cap şi acolo m-am oprit. Britanicul Roger Taylor era un luptător, după cum a descoperit Bob Hewitt când a ieşit înfrânt din încăierarea lor din vestiare. Din fericire pentru mine, Roger s-a rezumat la a mă bate pe terenul de tenis într-un meci pe care l-a câştigat fără drept de apel, eliminându-mă din turneu. Avea minge de meci pe serviciul meu… şi am trimis două mingi direct în fileu. Ce mod dezamăgitor de ieşi din competiţie! Aceasta a fost cea mai timpurie eliminare a mea de la Wimbledon de la cea din 1958. De fapt, ajunsesem în finala de la Wimbledon şase ani la rând Taylor a fost eliminat în semifinală, la rândul lui, de Ken Rosewall, iar Kenny a fost bătut în finală de

John Newcombe.

După ce ajunsesem pe vârful Everest al tenisului în anul dinainte, începeam să mă întreb dacă nu cumva îmi pierdusem pasiunea de a fi cel mai bun. Rezultatele mele relativ mediocre din 1970 vorbeau de la sine. Am avut nişte victorii excelente în acel an şi în multe meciuri am fost foarte în formă, însă ştiam că jocul meu nu mai era la fel şi eram bătut de tipi pe care i-aş fi înfrânt fără probleme mai înainte. După ce am ieşit devreme de la Wimbledon, Mary a aruncat un pic de lumină asupra înfrângerii mele atunci când le-a spus reporterilor: „Ei bine, cel puţin acum putem merge să ne distrăm!” Şi exact asta am făcut.

Premiul de consolare pentru că am ieşit devreme la Wimbledon a fost finala turneului 10-City Classic de la Madison Square Garden, când am jucat împotriva lui Muşchi Rosewall şi l-am înfrânt în seturi consecutive, pentru a lua premiul de 35.000 de dolari. Iar cei 10.000 de spectatori au părut să se bucure de partidă, dacă era să mă iau după frecventele ovaţii în picioare de care am avut parte pe parcurs.

M-am pregătit pentru US Open cu victorii în National Tennis Classic din Louisville, Kentucky (unde l-am bătut pe Newk în finală), Rothmans Canadian Open în Toronto (în finală m-am răzbunat pe Roger Taylor pentru înfrângerea de la Wimbledon) şi evenimentul Fort Worth Pros. În plus, Emmo şi cu mine am avut performanţe bune ca echipă de dublu. Toate acestea au fost semne de bun augur pentru US Open.

Ştiţi ce se spune despre socoteala de acasă? La Forest Hills, am ieşit în al patrulea tur, la fel cum făcusem la Wimbledon. A fost o mare dezamăgire, în 1969 câştigasem toate cele patru turnee majore, în 1970 nu am câştigat niciunul. Singurul lucru pozitiv pe care îl pot

spune despre US Open, pe lângă victoriile uşoare împotriva australienilor Allan Stone şi Ashley Cooper în primele tururi, este faptul că am fost bătut de cineva care se afla în cea mai bună formă a carierei lui. Dennis Ralston fusese mereu un jucător de clasă mondială, rapid, puternic şi cu o gamă largă de lovituri. În cazul său, călcâiul lui Ahile era faptul că avea tendinţa să se descurajeze atunci când se confrunta cu o opoziţie puternică. În meciurile noastre dinainte, realizasem că, dacă menţin presiunea asupra lui Dennis, voi câştiga. Nu şi de această dată însă.

Am început rapid şi am ajuns să conduc cu 5 – 1 în primul set. În mod normal, Dennis ar fi cedat iniţiativa în această situaţie. Totuşi în acea zi a reuşit să egaleze la 6 – 6, a câştigat tie-breakul, apoi primul set. Compatrioţii săi din tribune au chiuit de bucurie. Al doilea set a fost la fel de disputat, însă, din nou, Dennis a fost mai puternic şi a câştigat cu 7 – 5. Am încercat să îl supun pe Dennis unei presiuni puternice şi constante. Mi-am spus că, dacă reuşesc să-i distrug încrederea, se va prăbuşi. Am câştigat următoarele două seturi şi l-am egalat. Nu aveam niciun motiv să cred că Dennis îşi va reveni în al cincilea set.

Ralston însă avea alte idei. A mărit viteza şi, de data aceasta, eu am fost cel care a rămas în urmă.

Când aveam o minge de break împotriva lui Denny în al cincilea set, am lovit un retur cu forehandul, care a aterizat perfect, exact lângă tălpile lui. Calm, el a returnat-o cu iscusinţă şi a trimis un semivoleu pe rever, cu care a câştigat mingea. A câştigat setul cu 7 – 5 şi m-a trimis acasă. Dacă nu i-aş fi căzut victimă, mi-ar fi făcut plăcere să văd cum acest bărbat care se îndoise mereu de el însuşi îşi redescoperă încrederea în sine. După meci, Dennis a observat: „Nu cred că înfrângerile de la Wimbledon şi de aici înseamnă că Racheta nu mai joacă bine… însă nu cred că el sau oricine altcineva poate să domine topul mondial

cum a făcut-o în 1969. Era improbabil să câştige Marele Şlem din nou. Toată lumea joacă pentru bani şi numărul de jucători buni este în creştere, este o lume cu totul nouă".

Dennis avea dreptate, după cum au dovedit-o rezultatele din 1970. Cele 15 turnee de top au fost câştigate de nouă jucători diferiţi. Eu am câştigat Philadelphia Indoor Open, Dunlop Open din Sydney, South African Open, Pacific Southwest Open şi Embassy Indoor Open din Londra, Arthur Ashe a câştigat Australian Open şi Paris Indoor Open, US Indoor Open şi openul italian au fost câştigate de sălbaticul Ilie Năstase, Jan Kodes a câştigat French Open, Newk a câştigat Wimbledon, Rochey a triumfat la US Pro, West German Open a fost câştigat de consecventul Tom Okker, Kenny Rosewall a fost popularul învingător (la 35 de ani) de la US Open şi Stan Smith a câştigat Stockholm Indoor Open.

Faptul că erau mai mulţi câştigători făcea tenisul mai atrăgător. Fanii ştiau că oricare dintre noi putea să bată pe oricare altul dacă norocul era de partea lui.

E posibil ca Dennis Ralston să fi avut dreptate atunci când a spus că nimeni nu va mai câştiga vreodată un Mare Şlem. Însă oamenii au spus şi că nimeni nu va ajunge vreodată pe Lună sau nu va putea să cucerească Muntele Everest. Aparent, imposibilul are o anumită atracţie.

În proba de dublu de la Forest Hills, Emmo şi cu mine am reuşit să câştigăm tot până la finală, unde am fost înfrânţi de echipa formată din croatul Niki Pilic şi francezul Pierre Barthes. La ceremonia de decernare a premiilor, Charlie Tucker, preşedintele West Side Tennis Club din Forest Hills, le-a oferit un cec în valoare de 1.500 de dolari şi un trofeu cu o minge din aur, apoi s-a întors spre mine şi Emmo şi ne-a dat câte o minge din argint şi premiul de consolare de 1.000 de dolari. Poate că înfrângerea m-a durut mai mult decât am crezut, deoarece

Emmo, văzând că eram încruntat, mi-a spus, arborând unul dintre zâmbetele lui imense care-i dezveleau dinţii de aur: „... măcar nu ne-au dat un şut în fund". Asta era adevărat.

Deşi anul 1970 nu a fost la fel de bun pe cât precedenţii şi am coborât pe locul al patrulea în clasamentul mondial, după Newk, Muşchi şi Rochey, am avut succes din punct de vedere financiar. Câştigând cinci dintre cele 15 evenimente majore ale profesioniştilor, am primit 201453 de dolari din premii, mai mult decât oricine altcineva din circuit, iar sponsorii nu au părut deranjaţi de faptul că nu mai câştigasem niciun turneu de Mare Şlem şi au continuat să mă plătească pentru a le promova produsele. Cu Mary analizându-ne finanţele cu un i ichi de vultur, Roy Emerson şi cu mine am înfiinţat o «arie de tabere de tenis pentru adulţi în Statele Unite, «tib marca Laver-Emerson Tennis (LET).

I – i I ma noastră tabără a fost la hotelul Mount Washington din Bretton Woods, New Hampshire, o locaţie prestigioasă care, în 1944, a găzduit Conferinţa Monetară şi Financiară a Naţiunilor Unite, în cadrul i A reia delegaţi din 44 de ţări au înfiinţat Banca Mondială şi Fondul Monetar Internaţional.

Contul meu bancar plin ne-a permis, mie şi lui M a ry, să cumpărăm o casă de vacanţă pe o plajă în rurtierul nostru din sudul Californiei. După ce am făcut-o, am avut imediat îndoieli serioase, deoarece ºC t emeam că micul Rick ar putea să ne scape din ochi 9I fi A ajungă până la apă, aşa că am vândut casa şi am cumpărat alta, mai departe de plajă, însă cu o cărare «iKură până pe ţărm. Cu talentul ei pentru arhitectură? l docoraţiuni, Mary a supravegheat renovarea. Ştiind «t al isticile tragice privind copiii care se îneacă în

I a opriile piscine, Mary şi cu mine am insistat să golim piwcina din curtea casei. Pentru mai multă

siguranţă, noi «part fundul bazinului şi am plantat un copac lo crăpătură. Oricum, cine are nevoie de piscină mlu noi când te afli la câteva minute distanţă de ţărm?

I ’1 Iveliştea „piscinei” noastre îl făcea mereu pe Fred fit ol le să râdă atunci când venea să ne viziteze.

După câţiva ani am cumpărat o casă în zona ni At urată, Newport Beach Back Bay, şi am construit o

1 mi i-a de 14 metri în spatele casei, pentru a andoca barca mea de pescuit Skipjack de 6, 1 metri şi, mai târziu, un Iaht Egg Harbor din fibră de sticlă, lung de 10, 5 metri.

I» e care l-am numit *Aussie 1*. Mary, Rick, copiii lui Mary,» ui, cu toţii iubeam pescuitul şi uneori ni se alăturau şi pl letenii pentru a arunca firul unei undiţe peste bord.

Uneori, nu-mi era greu să mă prefac că sunt deasupra Marii Bariere de Corali de lângă Heron Island sau pe râul Fitzroy, cu tatăl şi fraţii mei, în zilele de aur de demult, din anii 1940 – 1950. Prindeam seriole, ton alb şi dorade şi ne bucuram câteodată de weekenduri idilice pe Insula Catalina, la 35 de kilometri distanţă de coastă.

Aceasta a fost una dintre cele mai fericite perioade ale vieţii mele. A fost un lucru magic să-l văd pe Rick transformându-se din bebeluş în copilaş, apoi într-un băieţel voinic. L-am învăţat să alerge, să arunce şi să prindă mingea şi să înoate, la fel cum mă învăţase tatăl meu pe mine. Mary şi cu mine ne iubeam foarte mult şi ne bucuram de fiecare clipă petrecută împreună. Încă jucam tenis peste tot în lume, chiar dacă nu eram absent la fel de mult ca înainte. Mary s-a dedicat investiţiilor şi artei. îi plăcea să schieze pe marile pârtii de la Aspen şi Deer Valley. Viaţa ne era binecuvântată. După toţi acei ani ca nomad al tenisului, mă bucuram mult să simt că am prins rădăcini undeva, că iubesc şi că sunt iubit.

Mary era o gazdă minunată şi, când eram amândoi acasă, prietenii noştri veneau tot timpul la cină.

Printre oaspeţii obişnuiţi se numărau Roy şi Joy Emerson, Charlton Heston şi Lydia, soţia lui, actorul Chad Everett şi soţia lui, Shelby, precum şi vedeta TV James Franciscus. Chad şi fiicele lui, Shannon şi Katherine, se jucau foarte des cu Rick, iar albumele noastre de fotografii pot depune mărturie cât de tare s-au distrat copiii călărind pe tricicletele lor verzi Un alt bun prieten era cântăreţul şi pianistul Buddy Greco, cu care jucam golf. Odată am jucat la un turneu de golf pentru celebrităţi, alături de Sean Connery, campionul de golf sud-african Bobby Locke şi starul din Dracula, Cristopher Lee, la clubul de golf Royal Troon din Scoţia, unde am avut probleme cu oficialii clubului, «Icoarece am depăşit timpul care ne era alocat. Lui

I tuddy îi plăcea să explice de ce nu juca niciodată tenis împotriva mea: „O să joc tenis împotriva Rachetei atunci când o să urce el pe scenă şi o să cânte la pian împreună cu mine”. I-am spus că va avea mult, foarte mult de aşteptat.

Chuck Heston, Jim Franciscus şi Lloyd Bridges urau cu toţii jucători de tenis pasionaţi şi am participat de multe ori la zilele de tenis ale celebrităţilor din

I lollywood, de multe ori în scopuri caritabile, când Jucători profesionişti jucau în echipă cu vedete. Am Jucat cu şi împotriva amuzantului comic Bill Cosby, a cântăreţei Dinah Shore, a lui Johnny Carson, gazda unui popular talk-show televizat, a cântăreţului Ed Ames şi a lui Wayne Rogers din serialul M[16]A*S*H. Au mai participat idolul meu din copilărie, John „Ducele” Wayne, soţia lui Frank Sinatra, Barbara, Ron Ely, care Juca rolul lui Tarzan în filme şi căruia îi plăcea să-l care pe Rick pe umerii săi masivi, cântăreţul Steve

16 Gilbert Roland (1905-1994), actor american de film şi televiziune (n.t.).

I.awrence, Gilbert Roland", Efrem Zimbalist Jr". Şi vicepreşedintele Statelor Unite, Spiro Agnew, a cărui \intă era la fel de proastă în tenis pe cât de faimos de filabă era şi în golf. Într-un meci, a trimis mingea în Mpatele partenerei lui de dublu, Dinah Shore. Mary a jucat de multe ori în echipă cu Spiro, însă a reuşit, din fericire, să scape nevătămată. Se înţelegea bine cu Spiro. Vicepreşedintele m-a invitat pe mine, pe Fred şi pe Pat Stolle să vizităm Casa Albă şi am avut şansa să Jucăm pe terenul de tenis al Casei Albe.

John Wayne locuia în Newport Beach împreună cu soţia lui, Pilar, şi cu copiii lor. îi plăcea mai mult să joace bridge şi gin rummy decât tenis. Venea însă la evenimentele de tenis pentru celebrităţi şi făcea parte din gaşcă. John ne-a invitat pe Mary şi pe mine, precum şi familiile Rosewall şi Hoads, să-i fim musafiri. Ca membru respectat al Academiei de Film, Arte şi Ştiinţe, primea copii ale filmelor înainte ca acestea să fie distribuite în cinematografe, aşa că găzduia vizionări de film. Aşa am văzut o mulţime de filme western şi de război. Nu am avut niciodată curaj să-i spun cât de mult îl admiram şi cum aventurile lui în Vestul Sălbatic ne făceau pe noi, copiii, să sărim de bucurie la cinematograful din aer liber din Rockhampton cu mult timp în urmă. Hollywoodul şi tenisul au o legătură strânsă de mult timp, încă din zilele când Clark Gable era prieten cu Bill Tilden. Când eram în Los Angeles, vedetele ne invitau de multe ori la studiourile MGM sau Fox pentru a vedea cum se fac filmele.

Partidele de tenis cu celebrităţi au ajutat la strângerea a mii de dolari în scopuri caritabile şi mereu exista un proiect comunitar care să merite a fi sprijinit. Prietenul meu Kevin Sullivan, care mi-a fost şi cavaler de onoare la nuntă, avea legături – pur profesionale, ţin să adaug – cu închisoarea Chino din Los Angeles, aşa că m-

am aventurat, împreună cu Kevin, Mal Anderson şi Chuck Heston, în spatele gratiilor pentru a juca nişte meciuri demonstrative în faţa deţinuţilor. Chuck a glumit că nu mai avusese niciodată o astfel de audienţă captivă.

15

Caruselul banilor f leria de eliminări timpurii de la Wimbledon a runtinuat în 1971, când americanul Tom Gorman, ni re mă mai bătuse cu două săptămâni mai devreme.

111 «fierturile de finală ale turneului de la Queen's Club, i u a distrus în numai trei seturi în sferturile de finală 11[17]> la Wimbledon. Reporterii de pe Fleet Street* s-au

HI Abit să-mi scrie necrologul. „[înfrângerealui Laver] a ficmănat cu ultimul drum al unui condamnat la moarte At re eşafod", a scris *The Guardian*. „A fost o perioadă «curtă, de doar două ore, din turneul de la Wimbledon ea re a marcat, cred, sfârşitul unei ere a tenisului: Rod I, a vor şi-a cedat titlul de cel mai bun jucător din lume", II Heris Lance Tingay în *Telegraph*. Pentru *Daily Minor*, lllfrângerea mea a părut să anunţe sfârşitul lumii: „Tot ce s-a întâmplat la Wimbledon a părut insignifiant I» e lângă faptul că Rod Laver, de patru ori câştigător al trofeului de simplu masculin, a fost bătut de Tom Gorman în semifinale total, fără speranţă, zdrobitor". Au! Ca să-l citez pe Mark Twain, din punctul meu de

17 Fleet Street, una dintre principalele străzi din centrul Londrei a găzduit în mod h adiţional sediile majorităţii ziarelor naţionale din Marea Britanie (n.t).

vedere, zvonurile privind moartea mea au fost mult exagerate.

În iulie 197 la avut loc un alt conflict între Federaţia Internaţională de Tenis pe Iarbă şi WCT, din care făceau parte cei mai buni 32 de profesionişti din lume. Scandalul a început deoarece şeful nostru, Lamar Hunt, a insistat să primim, pe lângă banii din premii, şi un onorariu pentru apariţie atunci când jucam în evenimente ale federaţiei, însă ILTF nici nu a vrut să audă de aşa ceva şi i-a transmis lui Lamar că, în 1972, jucătorii lui nu au dreptul să joace în Australian Open, French Open sau la Wimbledon (organizatorii US Open au ignorat interdicţia impusă de ILTF). Răspunsul lui Lamar a fost: „Foarte bine. Atunci vom juca în turneele proprii". Unii dintre noi nu eram deloc mulţumiţi de faptul că aveam interdicţie la turneele de Mare Şlem, însă toţi ştiam că trebuie să fim loiali asociaţiei. Aşadar, fără acces la trei dintre turneele majore, nu aveam de ales şi trebuia să-mi dedic energia pentru a juca cât mai bine în evenimentele profesioniste.

Meciul de care sunt cel mai mândru în anul 197 la fost finala evenimentului WCT denumit Campionatul Mondial de Tenis, compus din 20 de turnee, al cărui scop declarat era să decidă care era cel mai bun jucător profesionist din lume. Adversarul meu a fost Ken Rosewall şi marea noastră dispută a avut loc la Dallas Memorial Auditorium, pe 27 noiembrie. Câştigătorul avea să ia acasă 50.000 de dolari, o maşină sport Triumph Spitfire, un trofeu strălucitor din aur şi, pentru fericirea jumătăţii sale mai bune, un set de bijuterii pentru doamne, compus dintr-un inel şi un roller de aur. Locul al doilea era premiat cu 20.000 de dolari. îl dominasem pe Muşchi în ultima vreme, însă nu fusese niciodată un adversar uşor de bătut, înainte de meci ne-am amintit împreună de drumul illficil pe care l-am parcurs împreună ca profesionişti ill Hpreţuiţi, apoi

ca jucători în epoca tenisului deschis. Ne-am transformat din regi în nelegiuiţi şi acumaram din nou regi. Apoi meciul ne-a permis să creăm noi amintiri pentru a le adăuga în albumul ţie instantanee din trecut.

Mary era acolo, în tribune. îl lăsase pe Rick acasă.

În grija minunatei guvernante franceze pe care o angajaserăm. În acea perioadă, când televiziunea color începuse să o înlocuiască pe cea alb-negru, jucătorii profesionişti începuseră să poarte îmbrăcăminte în culori diferite, pentru a fi distinşi mai uşor de telespectatori. De obicei purtam pantaloni scurţi şi un tricou polo albastru-pal, însă pentru acest meci Kenny purta îmbrăcăminte albastră, aşa că a trebuit mă mă îmbrac în galben. Am intrat pe teren arătând ca Trandafirul galben din Texas[18], a glumit Mary.

Meciul a fost exploziv de la primul serviciu. Ken, Jucând superb, mult mai bine decât o făcuse de ani întregi, a câştigat primul set cu 6 – 4. Am revenit cu furie şi am şters cu el pe jos în al doilea set, pe care I am câştigat cu 6 – 1. În al treilea set, Kenny a lovit Ki ieşit o minge, care a sărit din cadrul rachetei şi i-a Intrat cu toată forţa în ochi, orbindu-l temporar. Uitând lecţia despre instinctul de ucigaş pe care o învăţasem cu mulţi ani mai devreme, când Manuel Santana îşi luxase glezna şi mi-a răsplătit compasiunea şi sugestia de a face o pauză de refacere revenind în meci şi învingându-mă, m-am grăbit să-l consolez pe bunul meu prieten Ken. Normal, nu mă deranja să-i permit lui Ken să-şi revină, i-am răspuns arbitrului când m-a întrebat. Ar fi trebuit să-i trag una lui Ken peste celălalt ochi! în al şaptelea game din al treilea

---

18 Supranumele lui Emily D. West (1815-1891), o eroină populară ale cărei acte ►mire din timpul revoluţiei din Texas împotriva Republicii Mexic au fost descrise în
An tecul Trandafirul galben din Texas (n.t.).

set m-am aflat în poziţia confortabilă de a avea cinci mingi de break pe serviciul lui Ken, însă acest vulpoi bătrân şi-a păstrat calmul şi a câştigat setul cu 7 – 6 la tie-break. În setul următor, al patrulea, Kenny a făcut de două ori break pe serviciul meu şi a ajuns rapid să conducă cu 3-O, însă am găsit o cale de a reveni în joc şi am dus setul la 6 – 6 şi la un alt tie-break, pe care l-am pierdut cu 7 – 4 şi setul cu 6 – 7. Cei 50.000 de dolari, maşina, trofeul, inelul, colierul şi titlul de campion mondial i-au revenit toate lui Ken şi, pentru ca evenimentul să fie şi mai special, prada i-a fost prezentată lui Kenny, care sărbătorea al douăzecilea an ca fiind unul dintre cei mai buni jucători din lume, de însuşi Neil Armstrong, primul om care a păşit pe Lună.

Ken a fost intervievat de revista *Sports Illustrated* şi i s-a cerut să-mi descrie stilul de joc. El a răspuns astfel: „Este excepţional, este neortodox, este un tip care nu poate fi imitat. Performanţele şi temperamentului lui pe teren îl fac un campion-model pentru jucătorii mai tineri. Însă stilul său de joc nu poate fi luat drept model de nimeni, deoarece are lovituri pe care foarte puţini sunt în stare să le reproducă. Nici eu nu prea ştiu cum face, însă ştiu că loviturile acelea din încheietură sunt câştigătoare”. Muşchi a adăugat că sentimentul de forţă şi încredere care îmi permitea să lovesc acele mingi neortodoxe apărea datorită faptului că aveam atât de multă forţă în antebraţul stâng. Stângacii, a continuat el, au de obicei un rever mai slab, însă eu nu aveam această problemă. „Şi mai este şi puterea loviturilor lui. Foarte puţini jucători pot lovi atât de puternic şi de rapid ca Rod când sunt în defensivă sau când aleargă să recupereze o minge”.

Laudele de la un maestru sunt cele mai frumoase.

M-am retras de la US Open în 1971 deoarece, sincer, eram îngrijorat din cauza formei proaste din ultimele luni şi m-am gândit că un pic de timp departe de tenis mi-ar

prinde bine, mi-ar permite să mă regăsesc, fift mi reintru în ritm şi să corectez slăbiciunile din Jocul meu. În plus, spatele îmi cauza probleme şi voiam să-i dau timp să-şi revină. Ca să nu mai vorbesc de presiunea pe care o simţeam din partea presei. Presupun că realizările mele din 1969 i-au făcut pe Ju malişti să mă descrie drept invincibil. Am devenit un fel de ţintă şi de aceea, în timp ce alţii îşi permiteau fu piardă meciuri fără să fie băgaţi în seamă, fiecare înfrângere a mea devenea o ştire de prima pagină. Un uit lucru care nu mă ajuta să joc mai bine, cel puţin în Statele Unite, era faptul că eram obligat să joc cu rachete din aluminiu Chemold. Acordul meu cu (! hemold, prin care mă angajam să folosesc rachetele lor în SUA, tocmai fusese renegociat. De câteva ori, în meciurile importante, am folosit o rachetă Dunlop pe care o deghizasem să arate ca una Chemold, lucru pe care l-am ţinut secret, desigur.

Lucrul care m-a convins să mă retrag de la US () pen şi să nu mai joc tenis o vreme pentru a-mi regăsi Spiritul şi a-mi vindeca spatele accidentat, care mănt înjenea serios, a fost o altă înfrângere suferită împotriva lui Roger Taylor, 7 – 6, 6 – 1, în timpul căreia, în mod total impropriu mie, mi-am trântit racheta de pământ, ca Pancho, şi am lovit două mingi cu toată forţa în sus, în afara terenului. Emmo şi Newk, întotdeauna sinceri şi îngrijoraţi de starea mea, mi-au spus că perioada de joc mai prost este cauzată de oboseală, de lipsa de încredere şi de faptul că am suportat atât de mult timp presiunea de a fi numărul unu. Am vorbit mult cu Emmo, care mi-a spus: „Trebuie să-ţi iei o vacanţă, să uiţi o vreme de tenis. Ar fi o prostie să joci la Forest Hills dacă nu eşti pregătit mintal. Jocul tău nu va face doi bani dacă vei continua astfel”. Conform celor spuse de Newk: „E o problemă de psihic. Cred că Rod este într-o perioadă de tranziţie, în timpul căreia trebuie să accepte

realitatea, cum a făcut şi Kenny Rosewall. La 33 de ani, încă mai poate juca bine. Doar că nu va mai câştiga în fiecare săptămână, cum făcea cu doi ani în urmă. Însă el încă se aşteaptă să o facă. Există alţi zece tipi în lume, printre care şi eu, care sunt mult mai buni acum decât erau în 1969, însă Rod nu are cum să fie mai bun".

Nu am vorbit presei despre spatele meu accidentat, nedorind să le dau adversarilor informaţii pe care să le folosească împotriva mea. Jucam destul de prost şi fără să fac asta. Dar Tony Roche ştia despre ce e vorba şi le-a spus reporterilor despre căderea mea de formă: „Accidentarea la spate îl afectează. Mi se pare că nu păşeşte cum trebuie şi că trebuie să se încălzească mai mult înainte de a începe să joace. Din acest motiv, intră mai lent în joc şi pierde la începutul primelor seturi, în special dacă nu a putut să se încălzească cum trebuie". Rochey nu credea totuşi că Zeul Timp mă ajunsese din urmă. „Nu i-a mers prea bine în ultima vreme, însă nu a pierdut nimic. Dar ceilalţi jucători s-au perfecţionat şi joacă la un nivel mult mai apropiat de al lui. Nu mai sunt atât de copleşiţi când joacă împotriva lui. Pe vremuri, când jucau împotriva

lui Rod, jucătorii erau deja învinşi înainte să iasă pe It-ren, din cauza emoţiilor".

În ianuarie şi februarie 1972, cei mai buni 12 (urători din WCT au jucat fiecare cu fiecare în ceea ce I. «mar Hunt a denumit Tennis Championship Classic, im turneu inovator în stil „în jurul ceasului" organizat dn Cred Podesta, care a oferit nişte premii dintre cele mu! mari din istoria tenisului. Iată cum funcţiona: lineare jucător primea un număr între 1 şi 12. Ken Mimewall şi cu mine eram numerele 1 şi 2. Noi aveam «A Jucăm unul împotriva celuilalt în primul eveniment, ««re urma să aibă loc la Madison Square Garden.

I Aştigătorul primea 10.000 de dolari, pierzătorul

nimic. Câştigătorul trecea apoi în alt oraş şi juca contra ucătorului cu numărul 3. Cel care ieşea victorios din «re-astă partidă câştiga premiul de 10.000 de dolari 9! I recea la următorul oraş, pentru a juca împotriva numărului 4 şi tot aşa, până când jucau toţi cei 12 Jucători. Jucătorii aflaţi cel mai sus în clasament aveau ştiUHA de a câştiga mai mulţi bani decât cei clasaţi mai prost, deoarece aveau posibilitatea de a juca mai multe meciuri. Dacă eu sau Muşchi am fi reuşit «A câştigăm toate cele 11 meciuri, plus semifinala şi llnala, am fi adunat 160.000 de dolari. Cu toate «muţea, jucătorul cel mai bine clasat care pierdea în primul meci nu mai câştiga nimic. Aşadar, deşi Tennis 1 hampionship Classic nu putea concura cu French

1) pe» n sau Wimbledon ca prestigiu sau renume, oferea ni Mig-uranţă mult mai mulţi bănuţi.

Oricât de bun ar fi fost Kenny, nu mă mai bătuse lui r un eveniment important din 1968, aşa că încrederea mea era la un nivel ridicat. Şi se pare că tun avut dreptate să fiu încrezător, deoarece am reuşit «A îl bat în trei seturi, în faţa publicului numeros de la Madison Square Garden. Zece mii câştigate, încă 100.000 de dolari rămaşi. După aceea l-am învins pe Newk, numărul 3, în Rochester, New York, apoi pe Rochey în Boston, pe Emmo în Philadelphia, pe Arthur Ashe la Madison Square Garden, în aplauzele a 10.000 de newyorkezi care ţineau cu Ashe, pe Tom Okker în Detroit, pe Roger Taylor în Englewood, California… îmi plăcea acest concept inovator şi am continuat să câştig meci după meci până când, la sfârşitul fazei în care jucam fiecare cu fiecare, în februarie, câştigasem fiecare cent din banii de premiu, 110.000 de dolari din

11 meciuri, în timp ce portofelele tuturor celorlalţi jucători erau goale. Am adăugat 50.000 de dolari la această sumă după ce l-am bătut pe Dennis Ralston în semifinale şi pe Tom Okker în finală. Colegii mei

profesionişti ar fi avut tot dreptul să mă jefuiască. Spre lauda lor, nu au făcut-o... dar m-au obligat să le fac cinste cu multe beri. Aş fi putut să le reamintesc că-i salvasem de la plata multor impozite pe venit, însă am decis că este mai înţelept să-mi ţin gura.

Deşi nici eu şi nici Ken Rosewall nu mai eram tinerel în 1972 – eu făceam 34 de ani şi el împlinea 38 –, rivalitatea dintre noi s-a intensificat. În februarie 1972 am disputat un alt meci intens în finala turneului US Pro Indoors de la arena Spectrum din Philadelphia. Ken tocmai se întorsese în SUA după ce-l bătuse pe Mal Anderson în seturi consecutive în finala Australian Open, care era al 18-lea titlu de Mare Şlem din cariera lui şi a patra victorie în turneul major al Australiei. Nu mai are rost să spun că era într-o formă fantastică şi mă simţeam şi eu proaspăt după lunga mea pauză de Crăciun. Optasem să nu joc în Australian Open, pentru a putea fi acasă alături de Mary şi de Rick, şi învinsesem deja trei jucători foarte lumi, pe Tony Roche, pe americanul Bob Lutz şi pe Tom okker în US Pro Indoors. În finală, Ken m-a copleşit de lui începutul meciului, însă m-am regrupat, am jucat un tenis al procentajelor pentru a reveni în meci, apoi

I iun lovit cu tot ce aveam în arsenal şi am câştigat purtida cu 4 – 6, 6 – 2, 6 – 2, 6 – 2. În acel an am mai reuşit a A I înving pe marele Muşchi în finala evenimentelor Mut hmans International din Toronto şi River Oaks 111 n Houston, Texas. Nu m-am descurcat la fel de bine împotriva altor campioni şi, în diverse alte turnee, tun fost învins de Marty Riessen şi Cliff Richey din f II ut ele Unite, de Tony Roche şi de tinerele speranţe mmt raliene Ray Ruffels şi John Alexander.

Am reuşit să mă întorc la Antipozi în februarie, printru a participa la Dunlop Open în White City, unde Murk Cox, acel ghimpe britanic în coasta mea, m-a ni I

minat în a treia rundă. Mark crezuse că nu va avea nicio şansă împotriva mea, aşa că-şi rezervase loc pe un zbor care pleca din Sydney a doua zi de dimineaţă.

111 plus, jucase întregul meci într-un pulover cu inănecă lungă, deoarece crezuse că nu va sta destul pn teren încât să apuce să se încălzească. A jucat xt mordinar împotriva mea în acea seară şi s-a dovedit un gentleman adevărat în interviul de după meci:

Am fost foarte norocos să câştig. Dacă eu aş fi jucat i At pot de bine şi Laver ar fi jucat cât poate el de bine, i r[19]/, uitatul ar fi fost 6 – 2, 6 – 1, 6 – 2 pentru el". Mark Cox a fi >Nt un jucător mult mai bun decât credea el că este.

Apoi, în martie, am avut parte de o vacanţă minunată în Statele Unite, atunci când părinţii mei, în A ndoi mult mai fragili decât erau când îi văzusem 11111 ma oară, cu un an mai înainte, au stat cu noi fupte săptămâni şi, la fel cum ei îi arătaseră lui Mary minunăţiile din nordul tropical al statului Queensland când a fost în Australia, şi ea le-a fost ghid benevol şi bine informat acum, când vizitau locurile ei natale. Când l-au văzut prima dată pe Rick, au avut nişte zâmbete kilometrice. Această vacanţă a fost singura călătorie a părinţilor mei în afara Australiei, iar marele lor tur a continuat în Italia. Le-am plătit biletele de avion până la Roma, unde au venit să mă vadă jucând şi câştigând openul italian.

Vechea mea rivalitate cu Roy Emerson a avut parte de un final aproape şocant când făceam echipă în proba de dublu de la turneul Colonial Pros din Fort Worth, Texas. După ce şi-a spălat tricoul şi pantalonii scurţi în baia camerei lui de hotel, a atins un suport metalic pentru

---

19 Advance Australia Fair, melodie compusă de scoţianul Peter Dodds McCormick la sfârşitul secolului al XIX-lea, este, în prezent, imnul naţional al Australiei, înlocuind God Save the Queen în 1984. înainte de a deveni imnul Australiei era un cântec patriotic foarte popular (n.t.).

prosoape care făcea contact cu nişte cabluri electrice sub tensiune. Şocul electric l-a făcut pe Roy să zboare pe spate şi să aterizeze în cada plină de apă. Slavă Domnului că suportul de prosoape electric nu a căzut peste el.

Cel mai memorabil meci pe care l-am jucat în 1972 a avut loc pe 15 mai, împotriva lui (aţi ghicit!) Ken Rosewall. Sezonul de joc WCT nu se suprapunea cu anul calendaristic, aşa că sezonul 1971 – 1972 s-a încheiat la mijlocul lui 1972, când cei mai buni opt jucători din WCT s-au luptat pentru un premiu de 50.000 de dolari. Muşchi şi cu mine ne-am calificat în finala disputată în arena Moody Coliseum din Dallas, Texas. Locul era plin-ochi, toată lumea venise să vadă ceea de organizatorii denumiseră „The Rod and Kenny Show". Evenimentul a fost pus în scenă minunat: un puşcaş marin a ridicat drapelul Australiei în onoarea noastră şi un trompetist a cântat *Advance Australia Fair*\ Să spun că eu şi cu Ken eram emoţionaţi, ar fi prea puţin.

Mram pregătiţi să luptăm cu toate forţele în acel meci. Am câştigat primul set şi Ken pe următoarele două (În al doilea set m-a demolat, 6-O, lucru care nu se mai întâmplase *niciodată*). Am restabilit egalitatea câştigând al patrulea set la tie-break. Setul final a fost cel mai disputat dintre toate. Ken a fost la mila mea, conduceam cu 5 – 4 în tie-break, însă minunatul M uşchi, deşi epuizat, a reuşit să trimită două retururi fantastice, aproape supranaturale, şi a revenit în meci. A câştigat cu 4 – 6, 6-O, 6 – 3, 6 – 7, 7 – 6. Înainte să ieşim de pe teren, extenuaţi şi distruşi, am salutat publicul extraordinar de generos. Nu a contat că niciun a american nu jucase în finală, fuseseră martori la un meci „de colecţie" şi erau conştienţi de acest lucru. Puseseră martori la acte de măiestrie, putere, viteză şi Ui schimbări de situaţie tactice. În ciuda mizei ridicate 9I a hotărârii absolute de a câştiga, dădusem dovadă de

I a i rplay impecabil. Kenny, deşi nu era un tip emotiv, a pl A ns în vestiar şi a fost atât de copleşit încât şi-a uitat cucul de câştigător acolo. Vă spun acest lucru ca să înţelegeţi cât de emoţionat fusese Kenny.

Privind înapoi, realizez că acel meci a avut de toate: un titlu major în joc, amândoi ne reveniserăm din Pe r/iţii aparent fără speranţă, o mulţime de lovituri «pretaculoase, suspans şi intensitate ridicată, ca în fil mele lui Alfred Hitchcock, premiul în bani consistent 911 i naiul partidei, care i-a ţinut pe spectatori în te 1 isiune. A trebuit să salvez o minge de meci ca să mă pun într-o poziţie din care să pot câştiga, şi exact mm! a am făcut, însă Kenny a furat meciul, cele 50.000 de dolari şi tot restul nimicurilor chiar de sub nasul meu, cu brutalitatea unui tâlhar din Central Park. Nu

Îl nd că am mai fost vreodată atât de dezamăgit după pierderea unui meci. îmi dorisem foarte mult să câştig.

Când am scris cartea *Educafta unui jucător de tenis*, împreună cu Bud Collins, meciul îmi era încă proaspăt în memorie. Aş vrea să reproduc aici ce am scris atunci, nu cred că aş putea îmbunătăţi textul, mai ales după ce au trecut atâţia ani, pentru a vă descrie dramatismul partidei şi a vă face să înţelegeţi ce impact a avut asupra mea şi a lui Muşchi:

Tot ce pot să spun despre acea incredibilă finală este că situaţia jocului s-a schimbat de atâtea ori încât nu pot încă să înţeleg cum am pierdut. Două puncte. Niciodată nu am pierdut când am fost atât de aproape. Însă am avut şansele mele, şi asta este tot ce poţi să ceri. Aveam serviciul la scorni de 5 la 4 în tie-breakul decisiv. Soarta trecuse în mod evident de partea mea. Trebuia să câştig. M-am uitat la el: abia se ţinea pe picioare. Nimeni nu avea cum să mă bată acum, după ce fusesem condus cu O-3 în al cincilea set, după ce salvasem patru mingi de break şi

evitasem să ajung la O-4, după ce lovisem un as când avea minge de meci împotriva mea la 4 – 5. Nu aveam cum să pierd acum. Imposibil.

Şi totuşi am pierdut. Sau, mai exact, el m-a bătut pe mine, tâlharul acela de Rosewall.

Fusese un festival al loviturilor impresionante, pe parcursul a trei ore şi jumătate, însă, după toate alergările, loviturile şi alunecările, îl aveam la degetul mic. Pot să vă spun exact care sunt cele trei lovituri pe care le regret cel mai mult. Acestea au avut loc în tie-break, când conduceam cu 3 – 1. L-am făcut să-şi părăsească poziţia şi am trimis un forehand în lungul liniei pe care nimeni nu l-ar

(I putut ajunge. S-a opus fileul şi mingea a căzut

1 îi apoi în terenul meu. Cu doar câţiva milimetri urni sus şi ar fi fost 4 – 1. Apoi am făcut o dublă greşeală. În loc de 5 – 1, a fost 3 – 3.

Nu contează, mi-am spus, şi am câştigat două dintre următoarele trei mingi, preluând i < inducerea cu 5 – 4. Două mingi pentru campionat, şi aveam serviciul. Minunat.

Concentrează-te! Plănuiam să atac colţul dinspre i *v* verul lui Ken. Da, nu trebuie să-mi spuneţi, şi la totul despre acel rever. Însă, de această dată, «v (îam să trimit un slice larg spre exteriorul t ci renului şi să-l scot din joc. Pur şi simplu nu mai avea energie să se mişte atât de rapid încât «A revină în poziţia corectă.

Surpriză! Nu a trebuit să se mute. O servă fantastică… doar că returul lui a fost şi mai fantastic, o diagonală într-un unghi pe care nu-l mai văzusem la Kenny. Am încercat să lovesc un «rmivoleu, am ajuns la minge, însă nu am putut «A o controlez. Orice fel de minge trimisă peste fileu ar fi fost de ajuns când el se mişca atât de încet, însă semivoleul meu a ieşit afară. Este 5 – 5.

Încă un serviciu şi puteam câştiga meciul doar

rezistând mai mult decât el, chiar dacă reuşea să ajungă la 6 – 6. El era mort de oboseală ftii eu mă simţeam minunat. Un alt serviciu spre colţul dinspre rever, iar aceasta a fost lovitura de Kraţie din partea lui Kenny. Mingea a zburat pe lângă mine, în lungul liniei, şi nu am avut nicio /yansă să o ajung. Avantajul meu dispăruse ca prin minune.

Serviciul era al lui la 6 – 5, minge de meci.

Putea măcar să arunce mingea în sus ca să o servească? Nu prea mai conta. Acele două revere mă terminaseră şi abia dacă am observat că trimisese un serviciu peste fileu. Am fluturat racheta spre minge şi am lovit-o cu reverul, însă s-a oprit în fileu. „Nu am cum să pierd”, mi-am adus aminte. „Cum…”

Kenny era atât de obosit încât nu a putut lega nici două cuvinte în interviul televizat... Se spune despre el că era rece şi impasibil, însă, în vestiar, a izbucnit în plâns. Am vrut să fac şi eu la fel, însă încă nu-mi venea să cred că am pierdut.

A fost victoria lui, dar meciul a fost şi va rămâne mereu al nostru. Şi cred că oamenii vor continua să vorbească despre acea partidă. Nu o să fiu eu cel care să-i oprească.

Analistul sportiv Gene Ward, în rubrica lui din ziarul newyorkez *Daily News*, a spus despre partida noastră epică de trei ore şi patruzeci şi trei de minute că este „cel mai frumos meci de tenis jucat vreodată”. I-am fost recunoscător lui Gene pentru cuvintele sale minunate, însă sunt convins că Muşchi şi cu mine, în timpul îndelungatei noastre rivalităţi, am mai jucat meciuri la fel de bune sau măcar pe aproape. Întotdeauna jucam cel mai bine unul împotriva celuilalt. În ziua următoare au fost raportate ratingurile: 21, 3 milioane de telespectatori se uitaseră la meciul transmis de cele 170 de staţii ale NBC. A fost şi un pic de suspans atunci când crainicii NBC, prietenii mei

Bud Collins şi Jim Simpson, au primit un ordin de la sediul central al NBC-TV din New York care spunea că transmisiunea meciului nostru, care devenise deja evident că urma să dureze mai mult decât se aşteptau cei de la televiziune, trebuia să fie oprită la ora 18: 00, aşa încât ştirile de duminică seara să poată începe la ora obişnuită. Din fericire, şefii de la NBC au primit vestea că ratingurile erau foarte mari şi că milioane de telespectatori stăteau ca pe ace şi ar fi fost furioşi clacă difuzarea partidei ar fi fost întreruptă în timp ce Jocul spectaculos era încă în desfăşurare, aşa că s-au răzgândit. Bud şi Jim au primit mesajul „Continuaţi, băieţi, transmitem tot!”. A fost o decizie bună, pentru că am reuşit să depăşim ratingul meciurilor de baschet şi hochei profesionist din play-offs. Tenisul.

* & depăşească baschetul şi hocheiul?! Acest lucru nu în ar fi putut întâmpla cu câţiva ani mai devreme. O mă fiu întotdeauna încrezător în părerea că, dacă se poate spune că un singur meci a pus tenisul pe harta MUA ca sport de elită pentru transmisiunile televizate, aceasta a fost partida care a reuşit acest lucru. Tenisul nu putea să aibă o promovare mai bună de atât. Ştiu Nitfur că acel meci m-a făcut mai faimos decât fusesem vreodată. Când mă gândesc că am fost o parte din acel meci, ochii mi se umplu de lacrimi şi acum. Şi sunt Nitfur că şi Muşchi are aceeaşi reacţie.

Presiunea acestei partide a fost eliberată în cel mai minunat mod cu putinţă în iulie, când, într-un meci al celebrităţilor care a făcut parte din turneul Holton (Classic în St. Louis, Missouri, primul eveniment al noului sezon WCT, am făcut echipă cu Charlton

11 eston pentru a juca împotriva lui Newk şi James K ranciscus într-un meci de dublu. Cred că am câştigat. (! e ştiu cu siguranţă este că m-am distrat. James, care Jucase

în rolul unui investigator de asigurări orb în serialul lui televizat *Longstreet*, nu prea vedea mingea 1 n acea zi. Şi sunt sigur că Chuck, printre ale cărui mari roluri se număra şi cel al lui Moise din *Cele zece porunci*, a invocat o intervenţie divină pentru a ne ajuta să câştigăm.

Mai târziu în acea lună, la campionatul US Pro de la Longwood Cricket Club din Boston, nu m-am numărat printre primii 12 favoriţi, lucru nou pentru mine. Muşchi era în aceeaşi situaţie. Se pare că noi coboram în clasament, în timp ce lupii tineri, Newk, Bob Lutz, Cliff Richey, Arthur Ashe (pe care îl bătusem de 18 ori la rând), Marty Riessen, Cliff Drysdale şi Tom Okker se luptau pentru primele locuri. Bob Lutz m-a bătut cu 6 – 4, 6 – 4 în sferturile de finală. Singurul lucru bun legat de acel turneu a fost faptul că s-a terminat cu doar câteva zile înainte ca Longwood Cricket Club, care jucase un rol important în bogata istorie a tenisului american, să fie distrus de o tornadă. Mare parte din zona înconjurătoare a fost demolată, case au fost făcute una cu pământul şi arbori imenşi au fost dezrădăcinaţi. Teribilele rafale de vânt au smuls chiar şi o piscină din fundaţia sa şi au ridicat-o în aer. A aterizat la şase metri distanţă, ucigând o adolescentă.

Singurul turneu de Mare Şlem pe care l-am jucat în 1972 a fost US Open. ILTF şi WCT îngropaseră securea războiului după Wimbledon. Purtătorul de cuvânt al WCT, George Pharr, a declarat: „Am ajuns la o înţelegere pentru binele jocului, pentru binele jucătorilor şi pentru binele publicului”. Pentru mine, şi acest turneu s-a dovedit unul mai degrabă meritând să fie uitat. A început bine, cu victorii uşoare împotriva unor jucători mai prost clasaţi, John Parish şi Butch Seewagen, apoi m-am chinuit să îl elimin pe Jaime Fillol în cinci seturi. În al patrulea tur, cel care începea să devină un fel de blestem pentru mine, am

simţit o durere ascuţită în spate şi mi-am dat seama că accidentarea care mă supăra de luni bune se agravase.

Am câştigat primul set împotriva lui Dennis Raison, tii Hft din cauză că durerea de la spate îmi restricţiona mişcările, le-am pierdut pe următoarele trei Mi-am luat o vacanţă de o lună pentru tratament, însă am menit înainte ca accidentarea să se vindece, aşa că am fost spulberat de un jucător aproape necunoscut, lamael El Shafei, în turneul Rothmans International din Canada, în decembrie. După aceea nu am mai Jucat în 1972. La sfârşitul anului, cu cinci turnee profesioniste câştigate şi premii în valoare de 100 sau *200* de dolari, eram considerat al patrulea cel mai bun Jucător din WCT.

Sunt un realist, aşa că, spre finalul lui 1972, pe măsură ce adunam înfrângeri împotriva unor tipi pe care îi bătusem în trecut, am realizat că, la 34 de ani, puterile începeau să mă lase. Vârsta îşi pune amprenta asupra vitezei, puterii şi rezistenţei. În plus, din cauza anilor şi tensiunii exercitate de cele trei decenii de tenis, încă aveam dureri la spate. Nu aveam intenţia să mă retrag, aşa că am realizat că trebuie să încep a A-mi folosesc toate trucurile adunate de-a lungul anilor pentru a neutraliza lipsurile fizice.

Mă confruntam şi cu nişte bine-venite distracţii. Mă

I mplicasem în viaţa familiei mele. Experienţa ca tată şi Moţ a fost plină de satisfacţii. Taberele de tenis pe care le înfiinţasem împreună cu Emmo aveau un succes r norm. Tocmai descinseserăm o tabără minunată la hotelul Mount Washington, în idilicul sat de munte Breton Woods din New Hampshire. Mary, Rick şi cu mine am locuit la hotelul-staţiune toată vara. În fiecare wăptămână, Roy şi cu mine antrenam 48 de jucători de toate nivelurile. Era distractiv şi era profitabil.

Am organizat turneul Breton Woods International în

staţiune şi, un alt semn al timpurilor, nu am fost în stare să câştig nici măcar propriul turneu! Am fost eliminat în semifinale de Cliff Richey.

În 1972 am devenit primul milionar al tenisului atunci când agentul de presă al WCT, Ron Bookman, a anunţat, imediat după ce l-am bătut pe Arthur Ashe la Hofheinz Pavilion din Houston, Texas, că premiile totale câştigate de când devenisem profesionist atinseseră suma de 1 006 947 de dolari. Mary, care venise acolo pentru a vedea meciul, a spus: „Ron, poţi, te rog, să mai citeşti o dată aceste cifre? Mi se pare că sună foarte frumos”. Bookman a ascultat-o: „Unu-zerozero-şase-nouă-patru-şapte”. Cifrele sunau ca nişte clopoţei. Câştigurile mele, fără a include banii din contractele de publicitate sau investiţiile, au trecut de acest număr magic în noiembrie, cu trei luni înaintea aniversării a 10 ani de când devenisem profesionist, la începutul lui 1963. Nu pare mult atunci când compari cu sumele primite de cei mai buni jucători din prezent şi ştii că Federer, Nadal, Djokovic, ba chiar şi unii jucători mult mai prost clasaţi, sunt multimilionari, însă, pe vremurile mele, banii nu erau atât de mulţi şi sponsorizările şi premiile valorau doar o mică parte din sumele de astăzi (Novak Djokovic a primit

2 551.500 dolari pentru câştigarea Australian Open în 2013!), aşa că era o realizare majoră. Să nu credeţi că noul meu statut de milionar însemna că Mary, Ricic şi cu mine trăiam ca regii şi reginele. Dacă scădeţi toate impozitele şi cheltuielile vieţii de zi cu zi timp de un deceniu, veţi înţelege că încă trebuia să fim atenţi pe ce dădeam banii. Atunci mi-am dat seama, mai clar decât o făcusem vreodată până atunci, cât de mult le datoram lui Lew şi lui Muşchi, care mă încurajaseră, să trec la profesionişti, chiar dacă prezenţa mea în trupă le periclita propriile venituri.

Am revenit în tenis la sfârşitul lui ianuarie 1973, după ce mi-am tratat şi odihnit spatele accidentat.

Nu aveam niciun dubiu că maratonul de turnee cu cei «4 de jucători din WCT, care urmau să fie organizate în Statele Unite şi Canada, Germania, Belgia şi Africa de Sud în perioada ianuarie-mai, îmi vor oferi testul de care aveam nevoie. Încă o dată, am sărit peste Australian Open şi French Open, pentru a mă concentra asupra jocului în turneele profesioniste şi pentru a-mi recâştiga locul în vârful clasamentului.

Am avut parte şi de victorii, şi de înfrângeri. Am reuşit că ajung între cei opt jucători calificaţi în finala WCT de la Moody Coliseum din Dallas. L-am bătut pe Emmo în sferturile de finală, în patru seturi, însă am pierdut Nemifinala împotriva lui Stan Smith, care l-a învins apoi şi pe Arthur Ashe, în finală.

Pe atunci, Roy Emerson era partenerul meu de dublu obişnuit şi, de obicei, ne calificam în finalele turneelor WCT. Am câştigat în total 14 titluri WCT de dublu de când a fost înfiinţat circuitul WCT, în 1971. De aceea aveam speranţe mari atunci când ne-am întâlnit, la începutul lunii mai, cu puternica pereche compusă din americanii Bob Lutz şi Stan Smith în finala Campionatului Mondial WCT de dublu de la Montreal, cu premii în valoare de 80.000 de dolari. Speranţele noastre au fost distruse atunci când Bob şi Stan ne-au bătut în patru seturi. Emmo avea 37 de ani, cu mai mult de un an mai mare decât mine, în timp ce Lutz şi Smith erau cu nouă, respectiv cu şapte ani mai tineri. Mi se părea că, în acele zile, de fiecare dată când jucam cu oricine altcineva în afară de Emmo şi Muşchi, diferenţa de vârstă era mare şi niciodată în favoarea mea!

Pentru a scăpa puţin de lumea tenisului, am decis să mă distrez un pic, înscriindu-mă în „Competiţia superstarurilor sportive”, în cadrul căreia sportivi faimoşi

concurau unul împotriva altuia în probe de golf, alergare, înot şi alte sporturi. Deoarece nu aveam voie să concurăm în sportul pe care îl practicam ca profesionişti, nu mi s-a permis să concurez în competiţia de tenis. Însă, am fost uşurat să aflu, nici Smokm[20] Joe Frazier* nu avea voie săboxeze! M-am descurcat bine, am câştigat la tenis de masă şi am ieşit pe locul trei la golf, al patrulea la înot şi al treilea în proba de sprint pe 100 de metri. După cumularea tuturor evenimentelor, am ieşit pe locul al treilea în competiţia generală, după americanul Bob Seagren, câştigătorul medaliei olimpice de aur la săritura cu prăjina, şi legendarul schior Jean Claude Killy. A fost o distracţie bine-venită şi am câştigat şi un premiu de 13 100 de dolari.

La turneul Alan King Tennis Classic de la Caesar's Palace din Las Vegas am fost eliminat din primul tur de vechiul meu prieten australian Dick Creaty, care m-a bătut cu 6 – 4, 6 – 7, 6-O. Nu încerc să-mi caut scuze şi recunosc că Dick a fost prea puternic pentru mine cu acea ocazie, însă trebuie să spun că prăbuşirea mea umilitoare din ultimul set a fost cauzată de o revenire dureroasă a problemei mele cronice la spate.

De aceea poate că a fost mai bine pentru mine că asociaţiile care administrau tenisul profesionist şi cel de amatori au sărit din nou una la gâtul celeilalte. Cauza scandalului din 1973 a apărut atunci când Asociaţia de Tenis pe Iarbă din Iugoslavia l-a suspendat pe jucătorul croat Niki Pilic timp de nouă luni după ce acesta a refuzat să-şi reprezinte ţara în Cupa Davis, deoarece a preferat să joace în turnee profesioniste. Autoritatea de administrare a tenisului de amatori, Federaţia Internaţională de Tenis pe Iarbă, a aprobat interdicţia, însă a redus termenul la o

20 Joseph William „Joe" Frazier (1944-2011) a fost un celebru campion mondial american de box, la categoria grea (n.t.).

lună, care includea şi turneul de la Wimbledon. Însă această reducere a pedepsei nu a împăcat nou-înfiinţata Asociaţie a jucătorilor profesionişti de tenis, care era de părere că LTA şi ILTF îl lăsau pe Pilic fără dreptul de a câştiga bani jucând tenis. ATP a organizat un referendum, în care 59 dintre noi, inclusiv campionul din 1970 – 1971, John Newcombe, şi campionul din acel an, Stan Smith, au votat pentru a-l susţine pe Niki şi au boicotat participarea la Wimbledon. Eu nu am putut să votez, deoarece eram în Statele Unite cu Mary, însă aş fi votat cu greviştii. Presa, publicul şi All England Lawn Tennis Club au vrut să ne crucifice, însă nu ne-am dat bătuţi Acţiunea noastră nu era o dovadă a afecţiunii pentru Pilic, care putea fi iritant uneori, ci era atitudinea principială a unor bărbaţi care credeau că îşi câştigaseră dreptul de a-şi controla propriul destin. Dintre profesioniştii WCT, doar Roger Taylor şi Ilie Năstase au jucat la Wimbledon în acel an. Finala din acel an a fost disputată de cehul Jan Kodes şi de rusul Aleks Metreveli, ale căror federaţii naţionale le-au interzis să fie membri ATP sau să intre în grevă. Câtă vreme a avut loc acel Wimbledon întru nimic remarcabil, Emmo şi cu mine am folosit timpul liber pentru a deschide o nouă tabără de tenis, de această dată în April Sound, pe malul Lacului Conroe din Texas.

Am profitat la maximum de boicot: i-am încărcat pe Mary şi pe Rick într-o maşină cu rulotă şi am călătorit timp de o lună în nordul Californiei, oprindu-ne în fiecare seară pentru a face un foc de tabără, a ne plimba pe biciclete şi a pescui. Era atât de bine să pot petrece o perioadă mai lungă alături de Rick!

Am recuperat toate acele luni pe care le petrecusem departe, jucând tenis. Odată, a întrebat-o pe Mary unde eram, iar ea i-a răspuns că sunt într-un avion, plec să joc tenis, iar el a rămas convins că joc meciurile de tenis la

bordul unor avioane. Mi-a părut bine că am petrecut mai mult timp cu el în vacanţa noastră de familie.

Băieţii din WCT s-au prezentat la US Open în 1973 şi Newk a câştigat. Eu am căzut din nou pradă unui jucător tânăr: copilul-minune indian Vijay Amntraj m-a eliminat din turneu în turul al treilea. A câştigat în cinci seturi, inclusiv un tie-break, 7 – 6, 2 – 6, 6 – 4.

26, 6 – 4. Cel puţin el a avut parte de un meci adevărat. (Ulterior, am aflat că Pancho Gonzales îl sfătuise pe Vijay să lovească jos spre forehandul meu când veneam la fileu să lovesc cu voleul, iar trucul a reuşit.) Am luptat din răsputeri în acel meci şi am continuat să supravieţuiesc, în ciuda poziţiilor fără speranţă, însă, în cele din urmă, serviciul m-a trădat şi Amntraj, un puşti drăguţ care a devenit actor şi a avut roluri în filmul *Octopussy* din seria James Bond şi în *Star Trek IV*, a profitat imediat. Ken Rosewall a înscris un punct pentru echipa moşnegilor atunci când l-a eliminat pe Vijay în sferturile de finală ale US Open din acel an.

Am revenit în Australia la începutul lui noiembrie, pentru a juca în turneul Custom Credit Australian Indoor din Sydney. După ce am câştigat semifinala împotriva lui Muşchi, într-un meci în care am avut amândoi fluctuaţii de formă şi care i-a făcut pe reporteri să spună într-un glas că, din păcate, vremea noastră trecuse, am jucat un meci în forţă împotriva lui John Newcombe, în finală. Hotărât să dovedesc că nu eram încă gata de retragere, l-am bătut pe Newk cu 3 – 6, 7 – 5, 6 – 3, 3 – 6, 6 – 4. Apoi am făcut pereche cu omul cu mustaţă şi i-am bătut pe Muşchi şi pe Mal Anderson în seturi consecutive în finala de dublu. Ce bine era acasă!

Şi a fost şi mai bine când, pentru prima dată din 1962, am fost selecţionat în echipa de Cupa Davis a Australiei.

16

Pentru Australia

Ultimul lucru la care mă aşteptam să se întâmple în 1973 era să fiu rechemat la echipa de Cupa Davis a Australiei. Oficialităţile îşi menţineau decizia privind interzicerea selectării profesioniştilor în echipa de Cupa Davis, în ciuda faptului că echipele noastre slabe erau învinse de cele ale Statelor Unite, ai căror oficiali nu aveau niciun fel de probleme privind folosirea profesioniştilor. (După ce yankeii ne-au luat Cupa Davis în 1968, Harry Hopman, care a fost căpitanul a 16 echipe australiene câştigătoare ale Cupei, dintre care patru m-au inclus şi pe mine, şi-a dat demisia şi s-a mutat în Statele Unite, unde a devenit antrenor la Academia de tenis Port Washington din Long Island, New York, apoi şi-a deschis propria academie de tenis în Florida. La Port Washington a ajutat tineri promiţători precum John McEnroe şi Vitas Gerulaitis să-şi atingă potenţialul maxim.) Apoi, dintr-odată, tocmai când selecţionerii Cupei Davis păreau mai hotărâţi ca niciodată să nu primească profesionişti în echipă, a fost luată decizia că toţi profesioniştii sunt eligibili pentru a-şi reprezenta ţara în Cupă.

Mi-am anunţat disponibilitatea imediat. Şi la fel au făcut Newk şi Muşchi. Simţeam nevoia să joc din nou pentru Australia. Da, casa mea era în America, soţia mea era americancă şi fiul meu pe jumătate american, însă eu sunt australian până în măduva oaselor. Până în prezent, după un sfert de secol trăit în Statele Unite, paşaportul

meu încă are un emu şi un cangur pe copertă şi numărul de înmatriculare al maşinii mele este AUZZEI.

Aveam treburi neterminate în Cupa Davis, în special împotriva Statelor Unite. Din cele patru campanii pentru Cupă în care am participat, trei fuseseră extrem de uşoare. Cea din 1959, împotriva americanilor, fusese diferită. Am câştigat, însă nu datorită mie. Eu mi-am pierdut ambele meciuri de simplu, în faţa lui Barry MacKay şi a lui Alex Olmedo, apoi Neale Fraser şi Emmo au recuperat punctele şi am putut ridica trofeul. îmi doream să mă revanşez în faţa selecţionatei SUA, care, cu o echipă puternică, incluzându-i pe Tom Gorman, Stan Smith şi Erik Van Dillen, părea să fie favorita clară şi să-şi apere trofeul.

Făcând parte din categoria veteranilor, ştiam că nu aveam cum să mă alătur, pur şi simplu, echipei Australiei. Eram clasat pe locul al optulea în lume şi nu jucam la cel mai înalt nivel. Aşa că, pentru prima dată în viaţa mea, am jucat în tot circuitul asiatic, precum şi meciuri în Spania şi în Teheran pentru a încerca să-mi reintru în forma maximă. Am discutat cinstit cu căpitanul Neale Fraser. M-a întrebat dacă „voiam să reprezint Australia în Cupă. I-am spus că îmi doresc din tot sufletul să joc, însă eram îngrijorat că e posibil să nu mai fac faţă presiunii intense, pe viaţă şi pe moarte, din tenisul de Cupa Davis, şi nu voiam să-mi dezamăgesc ţara. Şi cum rămânea cu tipii care purtaseră stindardul Australiei în tururile preliminare tot anul şi în anii dinainte, când profesioniştii nu puteau juca în Cupa Davis? Cum rămânea cu jucătorii din lot, Geoff Masters, Colin Dibley şi Ross Case, Bob Giltnan, John Cooper? Mă vor întâmpina cu bucurie sau mă vor considera un neavenit?

Neale mi-a spus că, atât timp cât selecţia mea va fi justificată de forma bună, voi fi primit cu braţele deschise. Până la urmă, cel mai important lucru era să câştige

Australia. Totuşi a recunoscut că nu este întru totul convins că ar trebui să fiu în echipă. Mi-a spus foarte clar că trebuie să am o evoluţie bună în turneul Australian Indoor Championships din Sydney pentru a fi luat în considerare pentru echipa care urma să joace în iminenta semifinală împotriva Cehoslovaciei. Nu m-am ferit de provocare. Am alergat pe distanţe lungi, am exersat în sala de gimnastică şi am ajuns să am o formă fizică mai bună decât avusesem de ani buni. La Australian Indoors l-am bătut pe rapidul mexican Răul Ramirez, cu voleurile lui precise, cu 6 – 3.

64, pe Muşchi, într-un meci strâns, 6 – 4, 3 – 6, 8 – 6, şi pe Newk, în finală, după o luptă intensă, ca de obicei, 3 – 6.

75, 6 – 3, 3 – 6, 6 – 4. Pentru acest meci am primit câteva sfaturi bune de la mentorul meu din copilărie, Charlie Hollis, vizibil îmbătrânit, dar care rămânea acelaşi personaj vesel şi care călătorise de la Rockhampton doar pentru a mă vedea jucând. Era foarte bine să-l am din nou pe Charlie alături de mine. Observase că servisem prost împotriva lui Muşchi şi mi-a repetat ceva ce îmi mai spusese în trecut: „Lasă serviciile puternice pentru tipii mai mari. Serveşte ca un om mai mic. Joacă inteligent”. Aşa că, împotriva lui Newk, m-am concentrat să lovesc serviciul cu doar 75% din putere şi am avut doar trei duble greşeli. După meci, Neale Fraser a venit la mine cu mâna întinsă şi mi-a spus: „Rachetă, bun venit în echipă!”. Cei şase aleşi de selecţionerii echipei de Cupa Davis, Neale Fraser, Esca Stephens şi Cliff Sproule, erau Newk, Muşchi, Mal Anderson, Colin Dibley, Geoff Masters şi cu mine.

Pentru seria de meciuri împotriva cehilor, din noiembrie, părinţii mei au venit la Kooyong ca să mă vadă jucând. S-a dovedit a fi ultima oară când m-au văzut jucând. Sper că nu i-am dezamăgit. Când am ieşit pe teren

pentru primul meci la simplu, împotriva lui Jan Kodes, i-am văzut pe mama şi pe tata, fragili, în tribuna oficială şi, pentru un moment, mintea m-a transportat fulgerător în copilăria mea din Rockhampton… Iată-mă, doar un băieţel, jucând partide aprige împotriva fraţilor mei pe terenul nostru din pământ de muşuroi, cu părinţii noştri pe margine, urmărindu-ne şi strigându-ne sfaturi. Kodes era un adversar dur. Dintre toţi cehii, Jan era cel mai bun pe iarbă. Câştigase Wimbledon şi, cu doar câteva săptămâni mai devreme, fusese înfrânt la limită în finala US Open de Newk. Am reuşit să câştig cu 6 – 3, 7 – 5, 7 – 5. În al doilea meci la simplu, Newk a fost învins, în mod surprinzător, de un specialist al terenurilor cu zgură, excentricul Jiří Hrebec, care a ales tocmai această ocazie pentru a juca cel mai bun tenis din viaţa lui. Lovea mingea cu o putere aproape supranaturală care, sincer, ne-a şocat.

A fost reconfortant să-l am alături pe Kenny Rosewall în meciul de dublu, pe care l-am jucat împotriva echipei formate din Kodes şi „Uriaşul blând” Vladimir Zednik, înalt de 1, 92 metri Cehii s-au dovedit adversari redutabili Muşchi şi cu mine am scăpat ca prin urechile acului şi am învins cu 6 – 4, 14 – 12, 7 – 9, 8 – 6. Australia conducea cu două meciuri la unul. În returul de simplu urma să joc contra lui Hrebec. Eram prudent, pentru că îl văzusem distrugându-l pe Newk. Şi aveam dreptate să fiu îngrijorat, pentru că a luat primul set cu 7 – 5. Nu m-am panicat, l-am alergat pe tot terenul şi am câştigat următoarele două seturi. Apoi şi-a revenit şi a câştigat al patrulea set. Egalitate, 2 – 2. Presiunea era enormă. Oare Hrebec avea abilităţile necesare pentru a deveni ucigaşul de monştri sacri care ne va distruge speranţele în Cupa Davis? Nu, nu le avea, însă după ce am câştigat setul decisiv cu 6 – 4 ştiam că fusese foarte aproape. Acea serie din Cupa Davis a fost cel mai important moment din cariera lui Jiří

Hrebec. Nu a mai auzit nimeni nimic despre el după aceea.

Un reporter a rezumat performanţa mea din semifinala Cupei Davis: „Este oarecum ironic că tocmai Laver, o adiţie târzie în echipa de Cupă, a fost jucătorul de bază al Australiei după un an cu performanţe variabile. Şi-a organizat perfect revenirea, recuperându-şi mai întâi forma în circuitul din Asia şi în campionatul indoor din Sydney. A jucat un rol major în victorie”. Această victorie ne-a asigurat întâlnirea cu Statele Unite în Cleveland, în Challenge Rotind.

Bud Collins ne-a denumit „Trupa de antichităţi a căpitanului Fraser”. Şi pe bună dreptate: eu aveam 35 de ani, Muşchi 39, Mal Anderson avea 38 şi Newk era juniorul echipei, la doar 29 de ani. Pentru campionii americani, tineri şi nesăbuiţi, probabil că păream o pradă uşoară, bătrână şi lentă.

Uneori, lucrurile importante se întâmplă în locuri neverosimile. Cleveland Public Hall era o sală de baschet într-o stare precară, ca o peşteră, prost iluminată, prin care bătea vântul, cu o carpetă pe post de suprafaţă de joc, prima locaţie indoor care a găzduit o finală de Cupa Davis. Nu era tocmai un Wimbledon. În plus, fiind mijlocul lui decembrie, ne îngheţau oasele înăuntru. Însă cel mai rău lucru a fost că, din cauza totalei lipse a publicităţii pentru Challenge Round, alocaţiei mizerabile, a vremii proaste şi a faptului că mult iubita echipă de fotbal Cleveland Browns avea meci televizat, doar vreo 7.000 de spectatori au fost prezenţi pentru meciuri în această locaţie neospitalieră. Păcat, pentru că sala Cleveland Public Hall, care a fost demolată, pe bună dreptate, cu puţin timp în urmă, a găzduit un eveniment sportiv memorabil: am bătut echipa Statelor Unite cu 5 la O.

Nu a contat pentru noi faptul că, din cauza aplauzelor răsfirate şi a lipsei unui sistem de sonorizare a

sălii, atmosfera era mai moartă decât Alexandru cel Mare. Ne-am creat propria atmosferă. Eram hotărâţi să avem Cupa Davis în bagaje atunci când ne îmbarcam în zborul Quanta spre Australia. Venisem acolo cu o misiune, însă nici yankeii nu aveau de gând să se dea la o parte şi să lase trupa de tătici din Australia să câştige.

În prima zi, o vineri, Newk a dat dovadă de o combinaţie sublimă între loviturile delicate, cu efect, şi cele extrem de puternice pentru a-l învinge pe mereu formidabilul Stan Smith în cinci seturi, 6 – 1, 3 – 6, 6 – 3.

36, 6 – 4. A urmat un alt meci dur, cu cinci seturi, în care l-am bătut pe duşmanul meu de moarte de la Wimbledon 1971, Tom Gorman, cu 8 – 10, 8 – 6, 6 – 8.

63, 6 – 1. A fost o partidă frenetică, am sărit unul la gâtul celuilalt cu ferocitate, am luat fileul cu asalt, folosindu-ne întregul arsenal de lovituri.

Meciul de dublu s-a desfăşurat în ziua următoare.

A fost o partidă crucială. Dacă reuşeam să câştigăm, Australia ar fi ajuns la 3-O şi Cupa Davis ar fi fost a noastră. Când decideam cine să joace în echipa de dublu, Neale ne-a întrebat, pe mine şi pe Newk, care credeam că ar fi cea mai bună combinaţie de jucători. Newk era clar cel mai bun jucător de dublu, aşa că Fraser trebuia să aleagă între mine şi Rosewall pentru a-i fi parteneri. Nu era momentul să dau dovadă de falsă modestie sau să-mi fac griji că aş putea răni orgoliul altcuiva. Credeam că sunt mai bine pregătit şi i-am spus asta şi lui Neale. Atât John, cât şi eu i-am spus că, deşi Kenny avea retururi şi voleuri minunate, serviciul său nu era atât de puternic ca al meu. Era extrem de important să trimitem în teren jucătorii cu cel mai bun serviciu, deoarece Smith şi Van Dillen răspundeau la serve cu retururi-bombă şi credeam că americanii puteau să facă break pe serviciul lui Ken. De asemenea, o concluzie la care ajunsese separat şi Newk,

John era obişnuit să joace cu un stângaci, deoarece fusese ani de-a rândul partenerul lui Tony Roche, iar yankeii ar fi putut să fie incomodaţi de lovituri trimise, alternativ, ba de un jucător dreptaci, ba de unul stângaci Neale ne-a ascultat sfatul, apoi m-a rugat să joc un set împotriva lui Ken. Muşchi a dominat începutul, însă am revenit şi am câştigat. Neale a anunţat că echipa de dublu urma să fie compusă din Newcombe şi Laver. Kenny a fost extrem de dezamăgit de decizie, deoarece era deja stabilit că eu şi cu Newk vom juca în returul de simplu, aşa că el nu mai putea să joace deloc. Ken este un bărbat mândru şi a fost jignit de faptul că venise cu echipa tocmai până în Cleveland şi nu a jucat deloc. Newk şi cu mine i-am răsplătit încrederea lui Fraser, distrugându-i pe Smith şi Van Dillen cu 6 – 1, 6 – 2, 6 – 4.

Americanii au fost şocaţi când au auzit, cu o oră înaintea partidei, că John şi cu mine vom fi echipa de dublu a Australiei Ei se aşteptau să joace împotriva lui Newk şi a lui Muşchi sau, eventual, a lui Newk şi a lui Mal, deoarece erau siguri că voi fi epuizat după chinuitorul meci de cinci seturi din ziua anterioară. Poate că apariţia mea pe teren le-a transmis un fals sentiment de siguranţă. Stan Smith a comentat ulterior: „Când l-am văzut pe Laver pe teren, m-am gândit că acest lucru ne avantajează. Am crezut că ar putea fi un pic cam obosit”. Însă, datorită regimului de exerciţii fizice, mă simţeam plin de energie.

Când ne-am luat poziţiile, Newk mi-a spus: „Rachetă, când joc împotriva ta, urăsc loviturile tale foarte puternice cu revenii, mă simt mult mai bine când loveşti cu efect. Ce-ar fi să loveşti astăzi cât poţi de tare cu reverul? Şi când servesc împotriva ta, faptul că returul tău pe rever este atât de bun mă face să fiu foarte nervos. Deci, când yankeii servesc astăzi, loveşte mingea aia cât poţi tu de tare!”

După cum a scris în autobiografia lui, *Newk*: *Life On*

and Of the Court:

Rod a făcut tot ce a putut ca să-mi facă pe plac.

La primul punct al meciului, Stan a servit spre mine şi am returnat o lovitură câştigătoare.

Aveam 15-O. Înainte ca Rod să înfrunte serviciul lui Stan, i-am spus: *Acum* e momentul.

Returnează mingea cât de puternic poţi". Rod, care avea cea mai imperturbabilă expresie dintre toţi jucătorii lumii, nu a spus nimic. Stan a servit spre reverul lui Rod. În momentul în care mingea a atins racheta americanului, Rod a făcut patru paşi în faţă şi a lovit cel mai bun retur cu reverul pe care l-am văzut în viaţa mea. Dintr-odată, mingea zbura spre americani cu viteza luminii, nici nu o puteam vedea, era doar o pată călătoare. I-a trecut lui Erik Van Dillen pe sub nas înainte să-şi poată măcar mişca racheta. Scorul era 30-O pentru noi, pe serviciul lor. Expresia de pe faţa lui Van Dillen a devenit sumbră şi ochii lui păreau să spună: „Oare în ce m-am băgat?". Arăta ca un boxer care ia o bătaie atât de zdravănă în primele runde ale unui meci, încât singurul său gând este să evite orice lovitură viitoare. „Bravo, Rachetă!", i-am spus lui Rod. „Sunt terminaţi".

După meci, Van Dillen, mâhnit, s-a plâns:

„Opt mâini să fi avut şi tot nu am fi câştigat. Au pus o presiune enormă pe noi. Este greu să vezi cum cele mai bune lovituri se întorc la tine sub forma unor lovituri şi mai bune".

În returul la simplu, Newk l-a expediat rapid pe demoralizatul Gorman, cu 6 – 2, 6 – 1, 6 – 3, şi eu am terminat treaba bătându-l pe Smith cu 6 – 3, 6 – 4, 3 – 6, 6 – 2. Asta a fost tot, 5 la O. Era a 23-a Cupă Davis câştigată de Australia de la înfiinţarea competiţiei, în 1900, şi conduceam în înfruntările directe cu rivala noastră.

SUA, cu 15 – 13. La decernarea Cupei, Dennis

Ralston, căpitanul nejucător al Statelor Unite, i-a strâns mâna omologului său australian, Fraser, care încă ţinea strâns în mână un koala de jucărie pe care-l purtase tot turneul, pentru noroc, şi i-a spus: „Aţi jucat mult prea bine pentru noi. Aţi dominat fiecare minge. Nu i-am văzut niciodată pe Laver şi pe Newcombe să joace atât de bine… şi am jucat de câteva ori împotriva lor”.

Un reporter m-a întrebat dacă faptul că simt însurat cu o americancă şi că trăiesc în America mă face să simt un fel de dublă loialitate, însă l-am pus la punct: „Sunt australian şi joc pentru Australia”.

În ziua următoare am dus Cupa Davis acasă, însă mai întâi trebuia să sărbătorim. John Newcombe a scris despre petrecerea noastră cu ocazia victoriei (deşi sunt uimit de faptul că şi-a mai putut aminti ceva despre acel eveniment!):

Doamne, ce am mai petrecut! Am luat o cină bogată, cu valuri de bere şi vin, apoi am cântat şi am petrecut toată noaptea. Rod Laver nu a fost niciodată pasionat de petreceri. Era un bărbat liniştit, temperat. Am o amintire despre el din acea noapte pe care o voi preţui toată viaţa. La un moment dat, m-am dus la toaletă. Înăuntru, Rod stătea în faţa unui pisoar. M-am dus la pisoarul alăturat şi tocmai mă pregăteam să-i spun ceva când am observat că avea cel mai mare zâmbet din lume pe faţa lui pistruiată. Pur şi simplu stătea acolo, pe gânduri, zâmbind. Nu aveam nicio intenţie să-i întrerup reveria, aşa că am tăcut din gură şi am ieşit din toaletă lăsându-l acolo, zâmbind fericit.

A fost ultima oară când am jucat tenis în Cupa Davis. În 1974, contractele şi angajamentele mele ca profesionist, precum Campionatul Mondial al Profesioniştilor, turneele World Teams Tennis din SUA, Italia şi Spania şi turneul de la Caesar’s Palace din Las Vegas, promovat de Alan King, intrau în conflict cu programul Cupei, aşa că m-am retras

din echipă. Restul timpului l-am dedicat familiei şi afacerilor. M-am retras la momentul potrivit.

Relaxarea

Jimmy Connors nu avea respect pentru cei mai în vârstă. Când cel mai în formă şi mai obraznic tânăr jucător de tenis din lume a câştigat US Open în 1974, se spune că ar fi avut această cerinţă: „Aduceţi-mi-l pe Laver!” Cel puţin aşa a pretins bombasticul său manager, Bill Riordan, în 1975, atunci când promova o confruntare între mine şi Connors, pe atunci în vârstă de 22 de ani, cu super-încrederea în sine şi frizura lui tip castron, în cadrul aşa-numitului Campionat Mondial de Tenis. Nu aveam nimic de dovedit împotriva unui tip cu 14 ani mai tânăr decât mine. Eram fericit că pot încă să joc în circuitul profesionist, nu chiar culcându-mă pe lauri, însă profitând de faptul că jucam tenis fără a fi sub presiune şi că puteam să petrec mai mult timp alături de Mary şi de Rick. Totuşi nu m-am ferit niciodată de o provocare, aşa că i-am zis lui Bill: „Spune-mi mai multe”.

Marele meci urma să fie jucat la Caesar’s Palace din Las Vegas, pe 2 februarie 1975, şi să fie difuzat de reţeaua CBS în SUA şi de ABC-TV în Australia. Pancho Gonzales a fost numit arbitru, lucru care l-a înfuriat pe Connors, deoarece ştia că Pancho şi cu mine avem o istorie comună. În mod strategic, tânărul leu a cerut ca Pancho să fie înlocuit. După ce am rezolvat această problemă – Pancho rămânea arbitru şi Connors s-a convins că avea să fie

imparţial – f le-am transmis lui Bill şi lui Jimmy că eram de acord. Apoi au început exagerările şi publicitatea senzaţională. Bill Riordan fusese promotor în box şi a făcut publicitate meciului ca şi cum ar fi fost o luptă pentru centură, o încăierare între campionii din generaţii diferite, o încleştare între tinereţe şi experienţă. Sunt convins că unii fani au venit la Caesar’s Palace aşteptându-se să ne vadă schimbând câţiva pumni. Imaginaţia publicului a fost absorbită de războiul-fulger promoţional. Mi-a fost luat un interviu chiar înainte de meci şi le-am spus reporterilor: „Fac asta pentru că am nevoie de o nouă provocare, ca să simt din nou adrenalina curgând în vene. Când ai făcut totul şi ai fost peste tot, este greu să te mai entuziasmezi de un simplu turneu, indiferent cât de mare ar fi premiul. Însă acum este altceva, o competiţie cu o singură şansă. Joc mai bine când sunt sub presiune”. Mary mi-a spus că, după ce am fost de acord să joc cu Connors, eram la fel de bucuros ca un copil care primeşte o jucărie nouă.

Reporterul Ivor Davis din Los Angeles a venit să mă viziteze acasă înaintea confruntării cu Connors. A fost unul dintre cele mai complexe interviuri pe care le-am acordat vreodată şi a fost cumpărat de ziare din toată lumea. Rareori primeam oameni din presă în casa mea, cu excepţia lui Bud Collins. Davis m-a făcut să mă simt confortabil şi mi-am mărturisit gândurile despre tenis, afaceri şi viaţa de familie. Am profitat de ocazie pentru a-l înţepa puţin pe Connors, încercând să sporesc aşteptările publicului asupra meciului nostru:

Rod Laver, primul milionar al tenisului, devenit apoi un magnat al afacerilor, nu era acasă.

Soţia lui, Mary, şi-a cerut scuze: „Trebuie să se întoarcă… este rândul lui să-i ducă pe copii la şcoală”. Mi-a plăcut să aud că, în ciuda succesului de care a avut parte din plin, Rod Racheta încă seamănă cu noi, muritorii de

rând, care trebuie să ne achităm de sarcinile şi treburile zilnice. Bărbatul care a câştigat cel mai mult din tenisul profesionist tot trebuie să-l ducă pe Ricky, fiul său, la şcoală. Vă puteţi imagina cum ar fi ca Nelson Rockefeller să-şi ducă cei doi copii la şcoală?

Puştiul necopt din Queensland a transformat magia creată de încheietura şi de antebraţul său stâng într-o mică avere, însă, deşi se bucură de bani şi de faimă, ideea că Rod Laver este considerat un mare afacerist încă i se pare ridicolă. În aceste zile, Rod, în vârstă de 36 de ani, îşi dedică o parte tot mai mare din energia lui activităţilor din sala de consiliu.

Totuşi, pe 2 februarie, în capitala jocurilor de noroc din Nevada, Las Vegas, va participa la cel mai mare pariu al vieţii sale: va risca totul împotriva tânărului Jimmy Connors la cazinoul Caesar's Palace. Connors, cu 14 ani mai tânăr, i-a aruncat mănuşa şi Rod, care era mulţumit să se concentreze asupra dezvoltării taberelor de tenis de vacanţă Laver-Emerson, a acceptat provocarea. Va fi un meci clasic din categoria „Veteranul în vârstă împotriva Tânărului impertinent", deşi Rod nu îl subestimează pe genialul stângaci tânăr, care a câştigat cei mai mulţi bani din tenis în 1974...

După ce l-a dus pe fiul său de cinci ani.

Ricky, la grădiniţă, Rod s-a relaxat în sufrageria imensei sale case cu şase dormitoare, cu vedere asupra Oceanului Pacific, din comunitatea Corona Del Mar, la aproape 100 de kilometri în sudul Los Angelesului. O ceaţă de iarnă s-a rostogolit peste ţărm şi, în timp ce sirenele de ceaţă sunau, Rod, îmbrăcat cu blugi evazaţi, o cămaşă albastră în carouri şi ghete lucioase, a vorbit liniştit despre ceea ce a primit de la tenis, despre ambiţiile lui comerciale şi despre crucialul meci împotriva lui Connors. Taberele de tenis Laver-Emerson au fost un succes imens încă din

primul an. Acum au tabere peste tot, din Carolina de Nord şi până în California şi, la preţul de 500 de dolari de persoană (preţ care include antrenorul, mesele şi cazarea), banii au venit cu toptanul…

„Am văzut mulţi jucători profesionişti de tenis căzând în obscuritate şi ajungând la limita sărăciei după ce se retrag din tenis”, explică Rod. „Şi am văzut mulţi tipi care nu şi-au făcut niciun plan. Unii nu sunt născuţi ca să fie antrenori sau nu vor să antreneze din alte motive, aşa că nu au nicio profesie. Chiar dacă mai pot încă juca tenis o vreme, aş vrea să-mi extind un pic afacerile acum, când concurez mai rar. Aşa că punem lucrurile pe picioare încă de acum în loc să aşteptăm până când vom părăsi circuitul definitiv, ca să nu dureze alţi trei-patru ani până când ne organizăm… Perioada în care putem juca este foarte scurtă, profesia noastră nu seamănă cu cea a unui medic sau a unui avocat. Realist vorbind, trebuie să-ţi planifici viitorul…

Titlul de „primul milionar din tenis” nu i se pare impresionant. Ne explică: „Nu cred că banii sunt motivul pentru care jucăm tenis… acest titlu este doar o reflectare a registrului de încasări. Am avut parte de patru ani minunaţi şi de cel mai bun sezon pe care l-a avut vreun jucător vreodată, însă nu o să fie greu de depăşit, în aceste zile nu e greu să găseşti turnee cu premii de 100.000 de dolari”.

Având în vedere toate aceste lucruri, Laver trăieşte modest, însă confortabil („casa asta este prea mare”). Conduce un Mercedes 450 SLC de culoarea ciocolatei şi îi place să călătorească alături de soţia lui americancă, Mary, de profesie contabilă. S-a căsătorit cu ea în 1966. („Este greu să ai o relaţie şi să joci tenis în acelaşi timp”, spune el.) Mary are grijă şi de impozitele, câştigurile şi afacerile lui.

Faptul că în 1974 a jucat mai puţin tenis la nivel înalt decât în orice alt an din cariera lui s-ar putea dovedi un handicap în faţa lui Connors, admite Rod. „Până la meci, totuşi ar trebui să fiu într-o formă bună”. Joacă cu Emerson aproximativ trei ore în fiecare dimineaţă, apoi aleargă cinci kilometri pe plaja din apropierea casei lui.

Meciul cu Connors este foarte important pentru el. „Miza este foarte ridicată. El este un puşti care vine din urmă. Cred că mai are mult de învăţat. Cred că este campion mondial… şi el este primul care spune acest lucru tuturor”. Rod nu este un fan al tânărului stângaci bombastic şi cu gura mare… „Cred că tenisul înseamnă mai mult decât ceea ce joacă şi povesteşte un puşti. Eu o să las racheta să vorbească. Dacă sunt destul de bun, reputaţia mea va rămâne nepătată. Nu mă laud, nu spun că îl bat pe puşti. E al dracului de bun. Însă cred că am o şansă destul de bună să câştig. Cred că pot s-o fac. Poate că, dacă îl bat, o să fie o lecţie bună pentru el. Ar putea deveni un jucător mai bun… Repertoriul lui de lovituri este destul de extins, însă comportamentul lui pe teren lasă uneori de dorit. Se enervează foarte tare şi înjură prea mult pe teren, iar eu nu cred că ăsta-i un lucru frumos. Urăsc să pierd, însă nu-mi afişez emoţiile. Stilul meu a fost să mă gândesc mereu doar la punctul următor, chiar şi atunci când joc îngrozitor… dar mă gândesc întotdeauna la viitor. Am jucat împotriva lui Gonzales şi a altor jucători care erau maeştri ai trucurilor psihologice. Doar mă enervează şi mă fac să îmi zic «Nu o să mă bată niciodată!»”.

Nu eram favoritul şi pe bună dreptate, însă nu aveam de gând să fiu o pradă uşoară pentru Jimmy Connors, aşa că am alergat şi m-am antrenat până când am atins forma fizică maximă. I-am luat pe Emmo şi pe Mark Cox, care era stângaci, ca şi Connors, drept parteneri de antrenament.

Am lucrat din greu, câte două ore în fiecare după-amiază. La scurt timp după aceea, Mark a câştigat două turnee şi a spus că forma bună se datorează antrenamentului alături de noi.

Arena cu 4.000 de locuri era plină până la refuz. O mulţime de celebrităţi erau în public: Charlton Heston era acolo, desigur, dar şi Clint Eastwood, Neil Diamond, Rod Steiger, Dan Rowan şi Dick Martin din show-ul

TV *Laugh* în Johnny Carson şi Andy Williams, toţi au plătit până la 100 de dolari pe bilet, o sumă destul de mare pentru acele vremuri. L-am împins pe Jimmy până la patru seturi şi a câştigat cu 6 – 4, 6 – 2, 3 – 6, 7 – 5. La începutul meciului, serviciul meu a lăsat de dorit, ceea ce m-a împiedicat să atac fileul, aşa cum îmi dorisem, şi să trimit voleuri. Când am fugit la fileu totuşi, Jimmy lovea clasicele lui passing-shoturi plate. Connors mă domina clar la începutul celui de-al treilea set şi era nerăbdător să termine partida, însă eu aveam alte planuri. Am câştigat trei game-uri la zero consecutive şi am ridicat tot publicul în picioare atunci când am luat setul. Roy Emerson mi-a spus că, în timpul celui de-al treilea set, Harry Hopman, care era în public, era în lacrimi atunci când mă privea servind aşi sau lovind passing-shoturi la mingile importante. Mulţimea a uitat să susţină favoritul şi l-a aclamat pe tipul mai în vârstă, în special în al treilea set. Deşi Jimmy a încercat să adopte cel mai bun comportament de care era în stare, acest lucru l-a enervat la culme şi, frustrat, le-a arătat degetul mijlociu unor spectatori mai zgomotoşi.

Al patrulea set a fost o luptă deschisă. Fiecare dintre noi a făcut break pe serviciul celuilalt şi mai multe dintre game-uri s-au terminat la egalitate. Jimmy a supravieţuit şi a câştigat setul şi meciul. Am jucat cât de bine am fost în stare în acea fază a carierei mele, însă partida nu a fost

victoria uşoară pe care o aştepta majoritatea. Am fost mândru că eram mai în formă decât Jimmy. El a terminat meciul cu crampe musculare foarte dureroase la mâna stângă şi s-a prăbuşit în chinuri. Într-un fel, obţinusem o victorie morală. În mod ironic, cel care îi masa picioarele lui Connors la marginea terenului era Hop.

După ascensiunea tinerilor revoluţionari Connors, John McEnroe şi Ilie Năstase în vârful clasamentelor, lumea tenisului a încetat să mai fie o lume a gentlemanilor. Ei reprezentau noua eră şi, pe lângă faptul că erau jucători foarte buni, aveau foarte puţine lucruri în comun cu campionii din trecut (cu excepţia lui Pancho, evident), pentru care fairplay-ul, graţia sub presiune şi buna cuviinţă pe teren erau foarte importante. McEnroe, Connors şi Năstase îşi lăsau emoţiile să se dezlănţuie. Dacă erau furioşi sau frustraţi, o ştia toată lumea. De asemenea, erau nişte maeştri în folosirea oricăror tactici ar fi fost necesare pentru a-şi enerva adversarii. Aceste tactici variau de la certuri, tragere de timp şi insulte şi până la atacuri fizice, cum s-a întâmplat, de exemplu, atunci când Fred Stolle a fost lovit în gât de o minge trimisă intenţionat de McEnroe. Orice era scuzabil pentru o victorie.

Nu am avut niciodată probleme împotriva lui John şi Jimmy. Nu sunt sigur dacă mă respectau pentru realizările mele sau ştiau că nu aveau cum să mă intimideze cu trucurile lor. Însă nu pot spune acelaşi lucru despre Ilie Năstase. Nasty a fost un jucător talentat, care avea să fie inclus în Tennis Hall of Fame la sfârşitul carierei şi, în acea fază, era un jucător mai bun decât mine. Cu toate acestea, unele dintre cele mai… nesuferite meciuri din carieră au fost cele jucate împotriva lui. îi plăcea să-mi spună „bătrâne” în timpul jocului, iar insultele pe care le adresa nu doar adversarilor şi arbitrilor, ci şi spectatorilor, erau

scandaloase. I-am spus de mai multe ori că fanii meritau mai mult. În timpul unui eveniment profesionist din Cincinatti, pe când jucam un meci de dublu, eu şi Tom Gullickson împotriva lui Năstase şi a americanului Peter Fleming, Nasty a dat dovadă de un comportament intolerabil. A fost penalizat pentru că a călcat linia la serviciu, aşa că a urlat la arbitru, care era femeie. A lovit mingi înspre tribune. Când mă pregăteam să servesc, se întorcea în ultimul moment pentru a mă deranja şi a mă face să-mi pierd concentrarea. Oricum, el şi Fleming ne-au bătut, însă a fost cireaşa de pe tortul unei serii de întâlniri neplăcute. Trebuia să fac ceva. După meci am discutat cu el, faţă în faţă: „Eşti o ruşine! A fost cea mai dizgraţioasă demonstraţie de tenis pe care am văzut-o vreodată. Distrugi imaginea jocului nostru. Toţi vrem să câştigăm, însă nu în modul în care o faci tu. Nu voi mai juca niciodată împotriva ta şi nici măcar nu vreau să mai fi parte din turul nostru”.

I-am transmis poziţia mea lui Jim McManus, care administra turneul, iar acesta a vorbit cu Năstase, care i-a spus că nu crede că nu voi mai juca niciodată împotriva lui, că eram doar supărat după meci şi că mă voi răzgândi. Când McManus mi-a povestit, l-am sunat pe Năstase şi i-am explicat că nu am fost niciodată mai serios în viaţa mea. „Dacă tu joci, eu nu joc. Simplu. Şi mai vreau să ştii că mulţi dintre jucătorii din circuit sunt de aceeaşi părere ca şi mine”. Şi m-am ţinut de cuvânt, nu am mai jucat niciodată cu Năstase. Din fericire, după mai mulţi ani am îngropat securea războiului şi acum ne salutăm cu politeţe de fiecare dată când drumurile ni se încrucişează.

Chiar dacă nu mai câştigam mereu, m-am bucurat să pot juca împotriva unor bărbaţi mai tineri. Mi-a plăcut mult să joc împotriva senzaţionalului adolescent suedez Björn Borg, care era în mod clar destinat să fie unul dintre marii

jucători ai tuturor timpurilor. Spre deosebire de Năstase, să joc împotriva lui era o plăcere. Am jucat împreună de patru ori, l-am bătut o singură dată, la Houston, pe zgură. În sferturile de finală WCT de la Dallas am împins meciul până la cinci seturi şi în al patrulea tur de la US Open, până la patru. Până să jucăm unul împotriva celuilalt, Björn câştigase deja French Open şi Wimbledon. Eram mândru de victoria mea din meciul de la Houston, unde învinsesem făcând ceea ce am făcut mereu, şi anume să joc la fileu. Meciul din mai 1975, din sfertul de finală al WCT, a fost incendiar. *The Sydney Morning Herald* a raportat că eu, „favoritul sentimental pentru câştigarea titlului WCT", am fost înfrânt cu 6 – 7, 6 – 3.

75, 6 – 7, 2 – 6 într-un „încântător maraton de patru ore la Dallas". Arătând că, la 36 de ani, aveam exact de două ori anii lui Björn Borg, reporterul de la *Herald* a spus că „am schimbat lovituri uimitoare după lovituri uimitoare". După meci, a cincea mea eliminare din WCT – singurul turneu major pe care nu l-am câştigat niciodată le-am spus reporterilor de la conferinţa de presă că acesta fusese cântecul meu de lebădă. „A fost ultima mea încercare. WCT este un turneu minunat... dar nu cred că mai vreau să joc meciuri atât de lungi vreodată". Şeful WCT, Lamar Hunt, a pus meciurile lungi pe seama suprafeţei de joc Supreme Court, acoperită cu spumă de PVC, care tindea să ţină mingea în joc. Lamar a spus: „Aceste suprafeţe de joc mai lente permit punctelor să dureze mai mult, lucru care este pe placul spectatorilor. Însă punctele mai lungi presupun mai mult alergat şi Rod Laver are dureri după ce termină de jucat o minge. În acest caz nu a fost vorba doar despre vârsta lui, ci şi despre stilul de joc smucit, care solicită foarte tare corpul".

Cu eleganţă, Björn a spus că l-am ajutat să înveţe să-

şi stăpânească emoţiile pe teren, după ce fusese un junior foarte volatil. A scris în biografia lui din 1980, *My Life and Game*: „Rod Laver a fost idolul meu din copilărie, însă l-am văzut prima dată pe viu la Wimbledon, în 1971, când a pierdut în faţa lui Tom Gorman. Înainte îl urmărisem la televizor. Influenţa pe care a avut-o asupra mea a fost exercitată de felul în care se comporta pe teren, nu de loviturile lui. îi admiram concentrarea şi expresia imperturbabilă. Nu se supăra niciodată".

În acea perioadă nu mai eram decât o umbră a jucătorului care fusesem cândva, însă, indiferent dacă pierdeam sau câştigam, nu cred că am ieşit vreodată de pe un teren fără să fi dat tot ce aveam mai bun. Sunt fericit să spun că, în anii care au urmat, mai multe persoane m-au abordat şi mi-au spus că, după ce m-au văzut jucând şi luptând contra lui Connors sau a lui Borg în cine ştie ce eveniment profesionist de la mijlocul anilor 1970, când aveam 36 sau 38 de ani, au fost inspirate să se apuce de acest minunat sport chiar dacă nu mai erau nici ele tinere.

Aceasta a fost era jocurilor demonstrative, cum au fost cele în care Jimmy Connors s-a înfruntat în evenimente de tip „campionii de categoria grea" cu mine sau cu Newk. Apoi a fost infama „Bătălie a sexelor", meciul răzbunării de pe 20 septembrie 1973, între Bobby Riggs, campionul de la Wimbledon din 1939, în vârstă de 55 de ani, şi campioana de la Wimbledon din 1973, Billie Jean King, în vârstă de 29 de ani. Riggs înfuriase femeile cu remarcile lui misogine despre inferioritatea femeilor în faţa bărbaţilor şi cu faptul că se lăudase că nicio femeie nu ar putea să bată un bărbat la tenis, nici măcar unul de 55 de ani. Marea jucătoarea australiană Margaret Court l-a provocat să-şi dovedească afirmaţiile şi, în luna mai a acelui an au jucat un meci care a rămas în istorie sub numele de „Masacrul de Ziua Mamei". Riggs a profitat de emoţiile lui Margaret, care au

făcut-o să facă mai multe duble greşeli succesive, şi a învins-o uşor cu loburi şi drop shot-uri. Scorul final a fost 6 – 2, 6 – 1 şi a reuşit să apară pe copertele revistelor *Time* şi *Sports Illustrated*.

Billie Jean avea o fire mult mai neînduplecată. I-a spus lui Riggs să joace sau să tacă din gură, aşa că s-au înfruntat la Houston Astrodome. Aproape 90 de milioane de oameni au urmărit meciul la TV şi 30 472 de spectatori, un număr-record, au urmărit meciul din tribune şi au privit cum Billie l-a distrus pe înalt Preaporcenia Sa în trei seturi ruşinoase.

6 – 4, 6 – 3, 6 – 3, care i-au făcut pe susţinătorii lui Riggs să plece privirea. Ţanţoşul Riggs, care se lăudase că luase atâtea vitamine încât se puteau auzi cum îi huruie în stomac atunci când se mişcă şi care intrase în arenă într-o rişcă trasă de manechine sumar îmbrăcate, s-a dovedit a fi o ruină deplorabilă în faţa lui King, mai tânără, mai în formă, mai rapidă şi mai talentată. Eram şi eu acolo, în acel public incredibil din Astrodome, deoarece Houston nu e departe de April Sound, unde găzduiam o academie de tenis, şi, pentru mine, Bobby a arătat exact ceea ce era, adică un bărbat ale cărui zile de glorie fuseseră cu câteva decenii mai înainte. Era un pungaş care se promova doar pe sine, încercând să mai stoarcă un pic de faimă, când i-ar fi fost mult mai bine dacă s-ar fi rezumat la celebritatea obţinută de pe urma realizărilor lui din tinereţe. A jucat prost, sperând că loviturile lui slabe îl pot ajuta, şi am impresia că a coborât-o şi pe Billie Jean la nivelul lui, deoarece jocul ei a fost mult sub nivelul ei obişnuit. Chiar şi aşa, a câştigat uşor. Ruşinea lui a fost completă atunci când Billie Jean l-a premiat cu un purceluş numit Larimore Hustle[21]. Toată povestea mi s-a părut un fel de farsă.

21 în traducere liberă, „Escrocheria lui Larimore". Numele complet al lui Riggs este Robert Larimore Riggs (n.t.).

Acesta nu mai era tenisul pe care îl ştiam eu.

Turneele lui Alan King de la Caesar's Palace din Las Vegas erau atracţii majore ale circuitului profesionist. Alan era un comedian şi o cunoscută personalitate a Las Vegasului, care organiza un minunat turneu în numele cazinoului. Într-un an am câştigat un Mercedes 450SL şi 30.000 de dolari şi, în timp ce fotografii îşi făceau treaba şi pariorii cei mai bogaţi aclamau şi râdeau în timpul ceremoniei de după meci, Alan a intrat pe teren împingând o roabă plină de monede de un dolar. A trebuit să pozez cocoţat pe mormanul de monede, dar a fost un preţ mic de plătit pentru un astfel de premiu. Unul dintre cele mai frumoase lucruri care mi s-au întâmplat în Las Vegas a fost să-l întâlnesc pe marele boxer Joe Louis, pe atunci un bătrân domn simpatic şi şarmant, care era angajat de hotel pentru a-i întâmpina pe oaspeţi.

În timpul tuturor acestor aventuri, Mark McCormack şi echipa lui au lucrat ore suplimentare în beneficiul meu. Numele meu apărea peste tot, pe rachete de tenis, mingi, tunuri de aruncat mingi, pantofi, lame de ras, şosete, genţi de tenis, ceasuri de mână, ochelari de soare, geamantane şi pe diverse articole de îmbrăcăminte pentru femei şi bărbaţi.

Am verificat fiecare dintre aceste produse înainte de a le acorda permisiunea să-mi utilizeze numele. Nu aveam nicio intenţie să promovez produse dubioase. Ştiam că va veni un moment, în viitorul nu foarte îndepărtat, când va trebui să mă retrag şi aceste oferte nu vor mai fi la fel de abundente, aşa că am profitat de fiecare ocazie şi am economisit banii pentru familie. Jucam în mai puţin turnee, deci câştigam mai puţini bani din premii, iar vechea mea teamă de a nu ajunge sărac după ce nu voi mai juca tenis, teama care m-a făcut să devin profesionist, continua să mă bântuie, în special acum, când simţeam presiunea de a

câştiga bani pentru Mary şi Rick. Taberele de tenis înfiinţate împreună cu Emmo, investiţiile în proprietăţi, manualul de tenis pe care îl scrisesem împreună cu Roy, *Tennis for the Bloody Fun of It*, *o* altă carte.

Rod Laver's Tennis Digest, şi colaborarea mea cu Bud Collins, *The e dducation of a Tennis Player*, care spunea povestea celui de-al doilea Mare Şlem pe care l-am câştigat, acestea reprezentau investiţiile mele de viitor.

Până la sfârşitul lui 1975, Roy Emerson şi cu mine deţineam mai multe centre de tenis. Pe lângă taberele de la Pinehearst Hotel and Country Club din Carolina de Nord, Mt Washington Resort din Bretton Woods, New Hampshire şi April Sound din Lake Conroe.

Texas, am mai deţinut pentru o vreme centre de tenis în Murrieta Hot Springs, lângă autostrada care uneşte LA de San Diego, Palmetto Dunes, în Hilton Head Island, Carolina de Sud şi în Boyne Falls, Michigan, aproape de Marile Lacuri. Tabăra noastră din Los Angeles, de lângă aeroport, a avut unele probleme, deoarece suprafeţele de joc au fost distruse de gazele evacuate de avioane. Din când în când aveam antrenori invitaţi. Am fost foarte fericiţi atunci când Lew Hoad a părăsit o vreme propria tabără de tenis din Spania şi ne-a dat o mână de ajutor. Taberele noastre prosperau şi oaspeţii ne spuneau că erau jucători mai buni atunci când plecau şi se mai şi distrau câtă vreme erau invitaţii noştri. Pe măsură ce au trecut anii, Emmo şi cu mine am închis unele tabere şi am deschis altele, precum cea din San Vincente, la nord de San Diego, nu departe de casa noastră. La începutul lui 1977, Roy şi cu mine ne-am dizolvat parteneriatul, rămânând totuşi buni prieteni.

Între timp jucam în circuitul WCT, în aşa-numitul Grup Albastru, compus din Rochey, Emmo, Aleks Metreveli, Roscoe Tanner, Charlie Pasarell şi cu mine.

Jucam unii împotriva celorlalţi în evenimente din Statele Unite, America de Sud şi Canada. În acel an am luat o pauză mai lungă pentru a fi alături de Mary şi de Rick şi a-mi îngriji interesele comerciale.

Cântecul meu de lebădă la Wimbledon a fost în 1977, când am făcut o călătorie romanţată pentru a lua parte la Sărbătoarea Centenară. Am fost invitat să mă alătur unor alţi campioni din trecut pe Terenul Central, unde ne-am luat de mână şi am cântat *Auld Langăvne*\ Eram uniţi de faptul că fiecare dintre noi jucase cât de bine fusese în stare şi reuşise să câştige cel mai important campionat din lume. Nu mi-e ruşine să spun că ochii mi s-au umplut de lacrimi. Aveam o istorie comună, Wimbledon şi cu mine. Vedeta spectacolului a fost americanca Elizabeth „Bunny" Ryan, în vârstă de 85 de ani, care câştigase 19 titluri de dublu şi dublu mixt între 1914 şi 1934. După ce am primit fiecare câte o medalie comemorativă, a venit momentul să jucăm. L-am înfrânt pe irlandezul

— *Auld Lang Syne* este un poem în limba scots (scoţiană joasă), scris de poetul Robert Burns în 1788, transformat într-un cântec care, în lumea anglofonă, este cântat în mod tradiţional la miezul nopţii în noaptea de Revelion, ca rămas-bun de la anul trecut. În mod similar, este cântat la ceremonii funerare sau de absolvire sau la orice ocazie care marchează o despărţire de o perioadă din trecut (n.t.).

Sean Sorenson în seturi consecutive în primul tur, însă nu am reuşit să continui cu victorii. Americanul Dick Stockton, cu 12 ani mai tânăr decât mine, m-a eliminat cu 6 – 3, 7 – 9, 6 – 4, 7 – 5. La dublu, Newk şi cu mine am reuşit să le dăm un pic de bătaie de cap lui Marty Riessen şi lui Roscoe Tanner. Au avut nevoie de cinci seturi pentru a scăpa de noi. Însă rezultatele nu contau, mă simţeam atât de bine să joc din nou pe iarba incredibil de verde de

la Wimbledon, în faţa acelor spectatori politicoşi şi pricepuţi la tenis! Când ieşeam de pe teren, după înfrângerea suferită în faţa lui Stockton, gândul că era ultima dată când fac acest lucru m-a izbit cu o forţă considerabilă.

Cariera mea în tenis se apropia de sfârşit. Între 1976 şi 1978 am jucat în campionatul de tenis pe echipe World Te-am Tennis, pentru echipa San Diego Friars, care era aproape de casă. Coechipierii mei erau o gaşcă de treabă, care-i includea pe Cliff Drysdale, Ross Case, Terry Holladay şi Kerry Reid şi soţul ei, Raz. Am jucat împotriva unor echipe precum New York Apples, unde jucau compatrioţii mei, Fred Stolle şi Ray Ruffels, sau a echipei Boston Lobsters, care-i număra pe Emmo şi pe Martina Navratilova în rândurile sale. Am câştigat unele meciuri, am pierdut altele, însă m-am distrat grozav în aceşti ultimi ani. Aveam 38 de ani în 1976, când World Te-am Tennis m-au numit „începătorul anului”. Cine a spus că umorul nu-şi are loc în tenis?

Am jucat tenis pentru seniori şi meciuri demonstrative mulţi ani după aceea, însă ultimul meu meci ca profesionist a avut loc pe 24 aprilie 1979, împotriva lui John Alexander, care m-a bătut cu 6 – 7, 6 – 3, 6 – 1 în primul tur al turneului Alan King Classic de la Caesar’s Palace. Dacă tot trebuia să pierd, mă bucur că acela care mi-a administrat lovitura de graţie a fost tot un australian.

Statisticile arată că, la simplu masculin, am câştigat Wimbledonul în 1961, 1962, 1968 şi 1969, Australian Open (o să-i spun open, deşi campionatul Australiei a devenit cunoscut sub acest nume abia din 1969) în 1960, 1962 şi 1969, Roland Garros în 1962 şi 1969, US Open în 1962 şi 1969. Am fost membru al echipelor de dublu care au câştigat Australian Open în 1959, 1960, 1961 şi 1969, Roland Garros în 1961 şi Wimbledon în 1971. Am cucerit

titlurile de dublu mixt la Roland Garros în 1961 şi la Wimbledon în 1959 şi 1960. Am câştigat turneul US Pro la simplu în 1964, 1966 şi 1967, turneul Wembley Pro în 1964, 1965, 1966 şi 1967, turneul French Pro în 1967. Am câştigat 52 de turnee în era tenisului de amatori, între 1957 şi 1962, 68 de turnee în perioada profesionistă, între 1963 şi 1967 şi 76 de turnee în era tenisului deschis, între 1968 şi până când m-am retras din tenisul la nivel înalt, în 1979. Am reprezentat Australia în Cupa Davis în perioada 1959 – 1962 şi în anul 1973 şi am câştigat Cupa de fiecare dată.

Nu m-am obosit niciodată să ţin scorul, însă istoricul sportiv Robert Geist a făcut-o. Conform spuselor lui, am câştigat 75 din 141 de meciuri jucate împotriva lui Ken Rosewall, din 1963 şi până când am agăţat racheta de tenis în cui. împotriva lui Pancho Gonzales am jucat când acesta nu mai era în floarea vârstei, însă era totuşi un adversar redutabil. Scorul dintre noi este fie 35 – 19, fie 38 – 21 în favoarea mea, în funcţie de statistica pe care vrei să o iei în considerare. Cu Roy Emerson am avut o lungă rivalitate la amatori şi apoi, din nou, în epoca tenisului deschis. La final conduceam cu 49 la 18. Ca şi în cazul lui Gonzales, nici cu Lew Hoad nu am jucat când acesta era în vârf de formă, însă scorul dintre noi este de 38 – 21 în favoarea mea. Pe John Newcombe l-am bătut de 16 ori din 21 de partide în era openurilor. Totuşi, dincolo de aceste cifre banale, pentru mine contează mai mult că am avut privilegiul de a le fi atât rival feroce, cât şi bun prieten acestor bărbaţi speciali.

18

Noi orizonturi

După ce am părăsit circuitul profesionist, am recuperat anii pierduţi pe drumuri devenind un fel de casnică. În cele din urmă, puteam să fiu un tată şi un soţ cu normă întreagă, aşa că m-am dedicat cu totul acestor roluri. După toate sacrificiile făcute de Mary şi de Rick, măcar atât puteam să fac şi eu. Am continuat să fac muncă de promovare pentru sponsorii mei, printre care se numărau Adidas şi pro Kennex, iar Mary şi cu mine ne ocupam de investiţiile mele.

Am redus din complexitatea activităţilor noastre desfiinţând mai multe tabere de tenis şi păstrând doar câteva, iar eu am antrenat doar din când în când. Jucam tenis aproximativ 15 weekenduri pe an, meciuri demonstrative şi evenimente distractive. De asemenea, am jucat în scop caritabil şi am ajutat la organizarea unor asemenea evenimente.

La sfârşitul lui 1979 l-am dus pe Ricky, care avea 10 ani, acasă la mine, în Gladstone, pentru a reface legăturile cu bunicii lui. Tata nu stătea deloc bine cu sănătatea, însă a fost încurajator să văd că se înveseleşte când am ajuns la ei. Era prima mea vizită în Australia după şase ani. Rick, împreună cu mine şi cu fraţii mei, a fost încântat să meargă într-o expediţie de pescuit la Marea Barieră de Corali. Cu ocazia acestei vizite l-am văzut ultima oară pe fratele meu Bob, care a murit brusc în ianuarie 1980, la doar 44 de ani, din cauza unui anevrism. Apoi, în luna

decembrie a acelui trist an, a murit şi tatăl meu. M-am simţit neputincios să fiu în Statele Unite, atât de departe de casă, atunci când a încetat din viaţă.

Tot în 1980, după ce am trecut printr-o experienţă neplăcută – cineva a pătruns prin efracţie în casa noastră din Newport când noi eram plecaţi (făptaşul s-a dovedit a fi prietenul unei persoane pe care o rugasem să aibă grijă de păsările noastre) –, Mary şi cu mine am decis să construim o casă pe terenul de 50 de acri pe care îl cumpăraserăm în partea rurală a localităţii Solvang, în apropiere de Santa Barbara, în nordul Los Angelesului. Întotdeauna visasem să trăiesc pe pământul propriu. Mary, cu genialul ei simţ pentru stil şi eleganţă, a supravegheat construirea unei clădiri de fermă în stil european, prevăzută cu o piscină, spa şi teren de tenis. Am îngrijit şi o turmă de vite albe din rasa Charolais. Am locuit acolo până în 1984 când, după ce s-a bucurat de o ultimă aventură în libertate, o excursie de trei săptămâni la schi şi călătorind cu bicicleta în Franţa, alături de nişte prieteni, Rick a devenit un oaspete al căminului liceului Hunn de lângă Universitatea Princeton din New Jersey, iar Mary şi cu mine ne-am mutat înapoi, la Newport Beach.

Cu câţiva ani mai devreme, în colaborare cu IMG, am avut ideea de a înfiinţa Circuitul legendelor din tenis, cu un premiu în valoare de 200.000 de dolari, o serie de turnee foarte serioase în şase oraşe din SUA, în cadrul cărora jucătorii în vârstă să-şi poată retrăi zilele de glorie şi să le arate fanilor ce mai sunt încă în stare să facă pe teren. Pentru a fi eligibil pentru titlul de Legendă trebuia să ai între 35 şi 45 de ani şi să fi câştigat cel puţin un turneu internaţional în carieră, indiferent dacă era în competiţii de simplu, dublu sau dublu mixt. Am strâns o trupă fantastică. Pe lângă mine, au mai participat Muşchi, Newk, Emmo, Fred Stolle, Roger Taylor, Dennis Ralston,

Butch Buchholz, Marty Riessen, Charlie Pasarell, Cliff Drysdale şi Frew McMillan. Ideea a prins, sponsorii şi canalele de televiziune ne-au susţinut, aşa că, până în 1982, Circuitul legendelor călătorea în jurul lumii, inclusiv în Australia, şi atrăgea un public numeros şi articole elogioase în presă. Bătrâneii erau încă relevanţi, se părea.

Nu m-am săturat niciodată de tenis şi, de fiecare dată când ieşeam pe teren în acele meciuri de seniori, eram pregătit să joc serios. Când începea meciul, mândria şi dorinţa înnăscută de a câştiga preluau frâiele, iar eu intram în joc şi mă dedicam cu totul, ca în zilele bune. Dorind să fiu alături de mama după moartea tatii, am acceptat imediat oferta de a juca în evenimentul Indoor Toyota Open Tournament of Champions de la Bordern Pavilion din Sydney, în februarie 1981. Era un eveniment Legends, însă tenisul care s-a jucat acolo nu era deloc ruginit. Nu era un lucru surprinzător, de fapt, dacă luăm în calcul faptul că jucătorii participanţi câştigaseră împreună 27 de titiuri de Mare Şlem la simplu şi 41 la dublu. Newk m-a bătut într-un meci strâns şi plin de fairplay, precum toate întâlnirile noastre, pentru a-şi răzbuna înfrângerea suferită în faţa mea la turneul Australian Indoors din 1973, când eram testat pentru selecţia în echipa de Cupa Davis. Reporterul Alan Clarkson a fost în public, iar comportamentul nostru politicos într-o vreme când unii dintre cei mai agresivi jucători pătaseră renumele sportului l-a făcut să se gândească cu nostalgie la zilele când nu exista atâta duşmănie în tenis. Apelând la vasta lui experienţă ca analist de tenis, Clarkson a decis că loviturile mele şi ale lui John erau la fel de bune ca în trecut, deşi unele ratări ne-au făcut să scuturăm din cap, exasperaţi Nu conta. Publicului îi plăcuse confruntarea noastră, deoarece şi jucătorilor le făcuseră plăcere să fie acolo, în mod evident. În plus, spectatorii, ca şi reporterul,

se bucurau că nu asistaseră la accese de furie sau la insulte aduse oficialilor. Clarkson a scris că Newk şi cu mine eram jucători de pe vremuri, crescuţi pe timpul când „fairplay-ul era o parte esenţială din echipamentul tuturor jucătorilor”. Şi-ar fi dorit doar să mai fim încă în floarea vârstei.

Jurnalistul Skip Myslenski de la *Chicago Tribune* m-a intervievat şi a scris un articol care a descris destul de precis starea mea de spirit din această etapă a vieţii mele. Era vorba despre cum încă reuşeam să găsesc plăcerea în tenis şi să concurez în circuitul legendelor: „[Tenisul] este încă o bucurie [pentru Laver], deoarece nu este bântuit de trecut, deoarece nu este înlănţuit de trecut, deoarece a evitat cu graţie vrăjile trecutului şi s-a aşezat confortabil la casa lui, într-o viaţă departe de lumina reflectoarelor. îi rămân amintirile, desigur, şi, în momente de reverie, cele mai importante clipe din cariera lui îi revin în memorie, însă astfel de momente sunt scurte şi nu sunt deloc atinse de amărăciune, pentru că este mulţumit de prezent, când jocul său încă poate să-i aducă bucurii”.

L-am asigurat pe Myslenski că meciurile noastre de seniori sunt foarte disputate. Niciunuia dintre noi nu-i plăcea să piardă, i-am spus, chiar dacă nu ne mai puneam în joc carierele. De aceea presiunea nu mai era la fel de mare şi nici emoţiile atât de intense. I-am zis reporterului că-mi merge bine în circuitul de seniori şi că sunt momente când simt că aş putea întoarce timpul cu 10, 15 ani în urmă. „În unele zile simt că aş putea să joc la fel de bine ca în trecut, însă marja de eroare variază mai puternic decât pe vremuri”.

Încă jucam tenis cu plăcere, însă nu tot timpul. îmi doream să fac parte din joc, însă viaţa de familie era acum foarte importantă pe mine, aşa că, am continuat, încercam să ating un echilibru delicat.

Atât timp cât încă jucam bine, îmi doream să concurez la un nivel înalt, însă atunci când voi începe să joc prost, să trimit mingea în tribune, să fac lucruri pe care nu intenţionam să le fac, mă voi opri.

Şi dacă o accidentare mă afecta şi nu mă lăsa să joc la nivelul maxim, nu mă voi expune publicului. Asta, i-am explicat jurnalistului, deoarece eram mândru de reputaţia şi de abilităţile mele. îi văzusem pe alţii jucând când ar fi trebuit să renunţe la jocul la acel nivel şi m-au întristat. „Publicul îşi aminteşte”.

I-am spus că, atunci când vedeam jucători din noua generaţie, cum ar fi Björn Borg, câştigând la Wimbledon, nu eram deloc gelos că aplauzele publicului nu sunt pentru mine. „Nu, când îl văd pe Björn şi pe alţii că se descurcă atât de bine, îmi aduc aminte de vremurile bune”.

În timp ce jucam tenis de seniori, am încheiat o colaborare cu Nabisco Brands, care sponsorizau evenimentul profesionist Men’s Grand Prix, care era organizat peste tot în lume. Munca pe care o făceam pentru ei presupunea administrarea unor academii de tenis şi mai trebuia şi să ţin discursuri (mă simţeam mult mai confortabil în faţa auditoriului decât în zilele din trecut, când eram nervos şi mă bâlbâiam). Se pare că oamenilor le plăcea să audă despre victoriile şi dezamăgirile mele de la marile turnee din anii 1950 şi 1960 şi din arenele încinse ale Cupei Davis. Am strâns un milion de mâini la turneele Nabisco şi onoarea a fost întotdeauna de partea mea.

Până la mijlocul anilor 1980, dominaţia Australiei în tenisul mondial era deja la timpul trecut. Cu Pat Cash şi John Fitzgerald drept singurii noştri jucători în partea superioară a clasamentelor, fusesem depăşiţi de Statele Unite, Suedia, Germania şi Cehoslovacia. În septembrie 1985, înainte de a mă întoarce în Australia pentru un

turneu Nabisco Grand Masters în Brisbane, am stat de vorbă în New York cu jurnalistul Alan Trengrove de la *The Sydney Morning Herald* despre starea tenisului australian şi despre cel mai bun jucător din lume în acel moment, nestatornicul John McEnroe. I-am spus lui Alan că sunt îngrijorat că tinerii jucători nu depuneau destule eforturi. Dorinţa de a câştiga fiecare meci şi dragostea pentru jocul în sine sunt infinit mai importante decât foamea de bani, care nu este suficientă pentru a ridica un jucător în clasamentul mondial. Unii tineri jucători australieni au fost păcăliţi de faptul că au câştigat mulţi bani la începutul carierei şi au crezut că nu mai trebuie să lucreze din greu la jocul lor pentru a ajunge la nivelul maxim de care erau în stare. De aceea ei nu şi-au mai îmbunătăţit niciodată jocul, în timp ce jucătorii devotaţi le-au luat locul şi au ajuns să câştige mai multe turnee şi, prin urmare, mai mulţi bani. Disciplina era cheia, i-am spus lui Trengrove, explicându-i că jucătorii australieni din era mea erau chiar *foarte* disciplinaţi. „Tenisul era pe primul loc în viaţa lor, însă şi pe al doilea, şi pe al treilea. Te antrenai să faci ce era mai bine pentru joc. Jucători ca Hoad şi Rosewall îşi planificau vieţile astfel încât să fie pregătiţi pentru fiecare turneu major”.

Am recunoscut că jucătorii din epoca modernă făceau faţă unor presiuni pe care noi nu le-am întâmpinat, deoarece erau prinşi într-o luptă fără sfârşit pentru a acumula puncte pentru noul sistem computerizat de clasare. Am presupus că, în timp ce unii tineri jucători se descurcau perfect cu necesităţile circuitului continuu, altora li se păreau toate acele luni pe drum, trăind dintr-un geamantan, o corvoadă prea grea şi au renunţat la tenis. De asemenea, faptul că trebuiau să adune puncte îi determina pe unii jucători să evite suprafeţele problematice precum zgura şi nu şi-au dat niciodată

osteneala de a deveni eficienţi pe toate suprafeţele. O altă presiune suportată de tinerii jucători erau contractele de publicitate. Primeau bonusuri dacă erau în primii 100, în primii 50 sau în primii 10 jucători lume. Totul era guvernat de aceste puncte şi ele puteau limita dezvoltarea unui jucător.

Când a venit vorba despre John McEnroe, am spus că m-am simţit mândru când am citit că am fost idolul lui când era tânăr şi că, în ciuda bufoneriilor de pe teren, credeam că Mac este un jucător fantastic, îl admiram „atât pentru instinctele competitive şi tactice, cât şi pentru loviturile lui. Are abilitatea de a câştiga mingi şi de a-şi schimba jocul". Felul în care mânuia racheta mă uimea. Am continuat: „Dacă Mac joacă împotriva unui jucător mare, el joacă un pic mai bine. Ai impresia că, oricât de bine joacă adversarul, Mac va găsi mereu o cale să răspundă cu aceeaşi monedă". Această abilitate de a depăşi orice provocare şi de a găsit mereu o cale de a câştiga, credeam eu, le lipsea unor tineri australieni.

Normal, nu aveam cum să fiu de acord cu unele dintre lucrurile pe care John le spunea şi le făcea pe teren. Am crezut mereu că îţi eşti dator ţie însuţi, precum şi publicului, sponsorilor şi minunatului sport pe care-l joci să te comporţi corect. Am fost întrebat de multe oricare este cel mai urât lucru pe care l-am spus vreodată unui arbitru. Răspunsul: „Sunteţi sigur?" Am jucat într-o eră diferită, într-o cu totul altă lume.

Pentru a atrage un pic de atenţie asupra turneului Nabisco Grand Masters din 1985, m-am alăturat lui Muşchi, Emmo şi Mal Anderson în Brisbane, pentru o plimbare alături de fani in Queen Street Mali. O mie de fani au venit pentru a ne cunoaşte şi a ne cere autografe. Am realizat atunci, nu pentru prima dată, că, într-un fel, noi, jucătorii de tenis, reuşiserăm să schimbăm viaţa unor

oameni. M-am întors în Australia pentru a ţine discursuri şi a face publicitate pentru Nabisco la Australian Open şi anul următor, şi în 1987, şi de fiecare dată mi-am vizitat şi familia.

Marele meu mentor, Charlie Hollis, a murit în decembrie 1987, la 77 de ani, după o scurtă suferinţă. Charlie a fost înmormântat în Gosford, la nord de Sydney, iar necrologurile l-au lăudat pe merit pentru rolul major jucat în cariera mea şi a altor campioni, precum Mal Anderson, Fred Stolle, Roy Emerson, Wally Masur şi Mark Edmonson, care au beneficiat de pe urma antrenamentelor sale şi a eticii muncii pe care le-a insuflat-o. Necrologul său a apărut în ziare cu titlul „Charlie Hollis: bărbatul care i-a antrenat pe campioni”. Nimeni nu putea să nu fie de acord cu acest titlu. Nu ştiu cum ar fi arătat cariera mea fără Charlie

Hollis. Dacă nu m-ar fi văzut cum îi spionam prin plasa gardului în acea seară când îi antrena pe fraţii mei şi nu i-ar fi spus tatii că vrea să-l lase pe puşti să se joace pe terenul de acasă, este posibil să nu mai fi avut niciun fel de carieră.

Eram cu totul ieşit din strălucirea intensă a reflectoarelor în care se scăldau campionii din noua generaţie a tenisului şi nu mă deranja deloc să fiu un tip relativ retras. Talentatul jurnalist sportiv Mike Lupica, de la revista *Esquire*, a povestit cum am trecut prin mulţimea de la US Open în 1988 şi nu m-a recunoscut nimeni. „La US Tennis Open, un tip scund, cu părul roşu şi un tricou polo albastru, cerea îndrumări. L-a întrebat pe un băiat care stătea la coadă: «Ştii cumva unde pot găsi loja foştilor campioni după ce intru?». «Îmi pare rău, nu ştiu», a răspuns băiatul. A întrebat-o pe o femeie îmbrăcată în alb. Nici ea nu ştia. Bărbatul cu părul roşu a oftat, a zâmbit, ca şi cum ar fi fost vorba de o glumă pe care o ştia doar el. A

văzut în cele din urmă un reporter care l-a recunoscut şi i-a fost indicată o altă intrare. «Cine era tipul ăla?», l-a întrebat băiatul pe reporter. Acesta a oftat: «Cred că glumeşti». «Nu, ar fi trebuit să-l recunosc?» «Era Rod Racheta Laver.» «Tipul ăla mic? Pe bune? Laver?» «*Pe bune*.»”.

După ce şi-a terminat studiile, Rick a urmat o carieră în industria informaticii, în San Diego. Nu pot să pretind că înţeleg vreun lucru din ce face! După aceea s-a transferat în Afghanistan, unde a lucrat în domeniul comunicaţiilor prin satelit cu puşcaşii marini şi armata, în 1991, Mary şi cu mine am cumpărat o casă foarte aproape de gaura 9 a terenului de golf Morningside Country Club de la Rancho Mirage, la est de San Diego, în deşertul de lângă Palm Springs. Am fost mereu un jucător pasionat de golf şi acum aveam şansa de a juca oricând. Nu a trecut mult până când am ajuns să am handicap şase şi să joc în competiţii.

Problemele de sănătate ale mamei s-au agravat în 1991 şi vizitele mele acasă au devenit mai frecvente. Am fost oarecum surprins să constat că, deşi trăiam de atâta timp în Statele Unite, eram cunoscut în continuare în ţara mea. Am fost foarte onorat atunci când, în 1993, un bust din bronz care mă înfăţişa a fost dezvelit în Melbourne de premierul Victoriei, Jeff Kennett, în timpul Australian Open. Am fost primul jucător inclus în noul Australian Tennis Hall of Fame, înfiinţat în acel an de organizaţia Tennis Australia. Eram mulţumit să constat că era de aur a tenisului australian era încă respectată de campionii jocului. Când Pete Sampras, care se numără cu siguranţă printre cei mai buni jucători din toate timpurile, a câştigat Australian Open în 1994, a fost întrebat care sunt jucătorii care l-au inspirat, a răspuns: „Sigur, am respectat talentul lui McEnroe şi intensitatea lui Connors, însă tot pe australieni îi admir mai mult”. A declarat că şi-a modelat

serviciul şi voleul după ale mele. „Laver, Rosewall, Sedgman, aceştia au fost nişte jucători foarte eleganţi şi oameni pe care i-am privit mereu cu respect. Sper că măcar mă apropii de nivelul lor”.

Mama a murit pe 12 octombrie 1995 şi m-am simţit binecuvântat că am putut să o văd mai des în ultimii ei ani. Am fost bucuros, de asemenea, că ea şi tata au trăit destul încât să fie martori la toată cariera mea în tenis şi că nu au regretat sacrificiile făcute şi susţinerea plină de dragoste, precum şi toate acele călătorii nesfârşite pe drumurile pline de hârtoape din sălbăticia statului Queensland până la turnee de juniori din oraşe îndepărtate.

Mary şi cu mine am locuit în deşert până în anul 2000, când am revenit pe coastă, în oraşul Carlsbad, la aproape 70 de kilometri la nord de San Diego, unde locuiesc şi acum. Carlsbad s-a transformat repede într-o afacere de familie, după ce s-au mutat şi Rick aici, împreună cu soţia lui, Sue. Mary şi cu mine duceam o viaţă minunată. Ori de câte ori aveam timp, săream în maşina noastră cu rulotă şi plecam în călătorii pe toată coasta de vest a Californiei, până sus, la Vancouver, spre sud, către Peninsula Baja sau spre interiorul continentului, în Utah. îmi plăcea foarte mult să vizitez locuri doar pentru că asta voiam să fac, nu pentru că asta trebuia să fac. Mi-a plăcut întotdeauna sălbăticia Americii. Eram un băiat de la ţară, în fond. Încă urmăream tenisul cu multă atenţie şi am observat felul în care tehnologia şi rachetele din metal schimbau jocul. îi admiram pe campionii actuali, Pete Sampras, Andre Agassi şi Boris Becker. Jucam mult golf şi susţineam echipa locală de fotbal american, San Diego Chargers. Am continuat să-mi reprezint sponsorii, să lucrez cu ei la evenimente speciale şi să joc în meciuri de seniori sau demonstrative. Mă bucuram de o viaţă relaxată.

Faptul că am zburdat pe terenul de tenis atâţia ani mi-a solicitat, inevitabil, corpul. În 1998 am suferit o operaţie de înlocuire de şold. Mi-am revenit repede şi mi-am reluat viaţa de acolo de unde o lăsasem. Ce nu ştiam era că o altă problemă medicală mă pândea din umbră, pregătindu-se să mă atace, şi că aceasta se va dovedi mai greu de depăşit decât operaţia de şold.

19

Atacul

Până la mijlocul lui 1998, anii 1990 au fost o perioadă fericită şi plină de satisfacţii pentru mine. Ani plini de plăceri şi relaxare alături de familie, de oportunităţi de afaceri şi, desigur, de partide de tenis şi de golf.

Pe atunci, trecut bine de 50 de ani, probabil că mă pricepeam mai bine la golf decât la tenis, pentru că era un sport mai liniştit şi mai blând cu genunchii, şoldurile şi încheieturile mele accidentate. Încă jucam împotriva unora precum Ken Rosewall, Fred Stolle, Roy Emerson, Cliff Drysdale, Cliff Richey, Owen Davidson şi Colin Dibley în turnee pentru seniori, sponsorizate de compania de cărţi de credit Carte Blanche, şi cu nişte mici premii în bani oferite de cluburile de tenis. Acceptam orice ocazie de a avea apariţii personale şi de a-mi promova sponsorii la evenimente de tenis peste tot în Statele Unite şi, ocazional, în alte ţări. Nu mai călătoream atât de mult peste Ocean, deoarece lui Mary nu îi mai plăcea să zboare cu avionul. În plus, îmi convenea de minune să rămân aproape de casă. Mă bucuram de plăcerile elegante ale unei vieţi relaxate,

după toţi anii în care mă luptasem frenetic pentru a deveni un jucător de tenis de elită.

Anul 1998 nu a fost cu nimic diferit pentru mine, trecând de la casă şi familie la angajamentele din tenis şi de afaceri şi plecând în călătorii alături de Mary, în rulota noastră. În iunie m-am aventurat dincolo de Ocean, pentru a participa la French Open şi, în timpul turneului, am fost inclus în International Hall of Fame. Apoi, în iulie, după ce am apărut la unele evenimente caritabile şi am petrecut o vacanţă în Peninsula Baja cu Mary, am fost unul dintre cei trei jucători care au organizat o academie de antrenament la clubul de tenis din Kennebunkport, Maine, pe coasta de est a Statelor Unite. Acolo am fost invitat de Jerry Weintraub, producător al filmelor *Karate Kid*, *Ocean*'s *Eleven*, *Ocean's Twelve* şi Ocean's *Thirteen* şi fan al tenisului şi de soţia lui, cântăreaţa Jane Morgan, să joc tenis cu vecinul lor, George H.W. Bush, pe terenul cu suprafaţă dură de pe minunata proprietate a fostului preşedinte al Statelor Unite de pe coasta Kennebunkport. Când am intrat pe teren, domnul Bush a spus: „Cred că eu ar trebui să joc cu Rod", însă Jerry s-a opus. „Nu ai cum să joci tu cu el. Este partenerul meu". George lovea mingea bine, lucru deloc surprinzător, pentru că el şi fiul său, George W. Bush, care a devenit preşedinte în 2001, fuseseră antrenaţi de John Newcombe la ferma-tabără de tenis pe care Newk o deţinea în New Braunfels, Texas. M-am simţit foarte bine în timpul tuturor acestor evenimente. Nu am simţit nimic care să prevestească dezastrul care mă aştepta.

Pentru a marca evenimentul Mercedes ATP organizaţia Los Angeles Tennis Center şi aniversarea a 30 de ani de la înfiinţarea canalului american de sport ESPN, am fost invitat pentru un interviu într-o emisiune despre cele mai importante staruri sportive ale secolului XX, în

compania prezentatorului şi directorului ESPN Alex Gibney, la hotelul Westwood Marquis din centrul Los Angelesului. Când m-am aşezat în faţa camerelor de luat vederi, pe 27 iulie, mai aveam doar o lună până să împlinesc 60 de ani. Prima întrebare a lui Alex a fost unde am crescut. „Sunt din Queensland”, i-am răspuns. „La nord de Brisbane este un oraş denumit Rockhampton, unde este mereu cald. Acolo, ciorile zboară invers, ca să nu le intre praful în ochi”. După aceea, lucrurile au mers din rău în mai rău.

În timp ce interviul continua, m-am alarmat când mi-am dat seama că îmi amorţise piciorul drept. M-am pişcat de picior şi nu am simţit nimic. Mă simţeam ca şi cum aş fi fost anesteziat. Palma şi degetele de la mâna dreaptă erau reci şi simţeam furnicături în tot braţul drept, ca şi cum cineva m-ar fi înţepat cu ace, ca şi cum aş fi suferit un şoc electric. Mă simţeam ameţit. Nu mai puteam să vorbesc corect. Am oprit interviul, m-am ridicat, apoi m-am clătinat un pic şi am căzut pe podea, vomitând violent. În tot acest timp, mă întrebam ce Dumnezeu mi se întâmplă.

Ce se întâmpla era că sufeream un accident vascular cerebral hemoragie, un anevrism. Dintr-o zonă slăbită în peretele unei artere din creierul meu curgea sânge. Slavă Domnului pentru Alex Gibney. Fusese de faţă atunci când tatăl lui suferise un accident vascular şi, după ce mă auzise rostind cuvinte stranii, fără legătură cu discuţia noastră, în timp ce mă intervieva, apoi văzând cum mă prăbuşeam, şi-a dat seama că şi eu păţeam acelaşi lucru. A sunat imediat la urgenţe. Din fericire, Centrul Medical al Universităţii California din Los Angeles (UCLA) era la două cvartale distanţă şi au trimis imediat o ambulanţă cu sirenele urlând, pentru a mă lua şi a mă transporta la salonul de terapie intensivă al secţiei de neurologie a spitalului.

Îngrijirea rapidă de care am beneficiat, precum şi faptul că aveam încă o formă fizică bună, mi-a salvat viaţa. Mult mai târziu am realizat că aş fi murit cu siguranţă dacă aş fi suferit accidentul cerebral într-un loc aflat departe de un spital, în sălbăticia Peninsulei Baja, unde fusesem recent cu Mary, de exemplu. Sincronizarea este totul, în viaţă şi în tenis.

Alex Gibney şi-a amintit după aceea că, pe când eram transportat pe o targă prin secţia de urgenţe, unde mă aştepta o echipă de neurologi care „încercau să determine starea facultăţilor sale mintale, [un doctor] l-a întrebat pe Rod: «Cum vă numiţi?». Rod a reuşit să bolborosească: «Rod Laver», iar doctorul a continuat: «Ocupaţia?». Rod a rostit din nou, cu greu: «Jucător de tenis». Apoi, după o pauză, l-a tras pe doctor de mânecă şi i-a spus: «Am fost un jucător de tenis destul de bun, să ştiţi». Într-adevăr, chiar fusese”.

Echipa de la ESPN a încercat să o găsească pe Mary pentru a-i da vestea. Din păcate, numărul de telefon de la casa de vacanţă din Carlsbad unde locuia Mary pentru a scăpa de canicula deşertului nu era în cartea de telefoane şi eu sigur nu eram în stare să mi-l amintesc. După mai multe telefoane, cineva a reuşit să vorbească cu Sue, soţia lui Rick, care l-a sunat pe Rick, care a sunat-o pe Mary. „Mamă, tata a suferit un accident vascular!”, a exclamat el la telefon. Mary, nefiind în stare să creadă că soţul ei cel invincibil ar putea fi doborât de un accident cerebral, l-a întrebat:

„Al cui tată?”

Mary, Rick, Sue şi fiica lui Mary, Ann Marie, au plecat într-o călătorie nebunească de 80 de kilometri pe autostradă, de la Carlsbad şi până la Los Angeles. Traficul era aglomerat şi haotic, ca întotdeauna, însă Rick era un şofer bun şi a reuşit să-şi controleze emoţiile şi temerile.

Au ajuns, fără niciun incident, în mai puţin de două ore.

La terapie intensivă, în stare critică, mi-a fost administrat oxigen şi mi-au făcut 28 de tomografii computerizate pentru a urmări sângerarea din creierul meu şi a estima dacă scurgerea din anevrism se micşora. Se părea că da. Dacă hemoragia ar fi continuat, ar fi trebuit să fiu supus unei operaţii pe creier, care poate fi periculoasă. Eram supravegheat încontinuu, deoarece în primele zile de după un accident cerebral pot să mai apară şi altele. Pentru o vreme, prognosticul medicilor a fost rezervat. Toată partea dreaptă a corpului meu era paralizată şi nici partea stângă nu era tocmai în formă. Am suferit numeroase crize şi tensiunea arterială era extrem de ridicată. Stomacul şi colonul meu nu mai funcţionau şi, pentru a le compensa funcţiile, aveam o mulţime de tuburi încâlcite băgate prin mine. Am avut febră de până la 39, 5 grade Celsius, care nu scădea nici măcar după ce stăteam ore în şir întins pe un bloc de gheaţă. Creierul meu era încă umflat.

Au fost momente pe care, din fericire, nu mi le amintesc, când trebuia să fiu ţinut cu forţa deoarece, în delirul meu, îmi smulgeam perfuziile şi firele ataşate pe scalp pentru monitorizarea activităţii cerebrale. Asistentele voiau să mă lege de pat cu centuri, însă Mary le-a spus: „Nu îl legaţi. O să moară dacă faceţi asta”. În tot acest haos, a fost şi un moment de optimism, atunci când Mary a sosit la spital într-o dimineaţă şi asistenta i-a spus: „Vreţi să auziţi mai întâi veştile bune sau veştile rele? Cele rele sunt că şi-a smuls din nou perfuziile. Cele bune: şi le-a smuls cu *mâna dreaptă*”. Se pare că acest lucru a fost interpretat drept un semn că trupul meu îşi revenea.

Alternam între stările de inconştienţă şi cele de delir. În tot acest timp, Mary, Rick şi Ann Marie au rămas lângă patul meu, ţinându-mă de mână şi încercând să-mi

transmită dorinţa de a supravieţui. Probabil că a fost foarte greu pentru ele, dar şi terifiant, să mă vadă atât de neputincios, atât de aproape de moarte. Ann Marie a rememorat acele momente: „Mama este o persoană foarte puternică, însă accidentul cerebral al lui Rod a lovit-o foarte, foarte puternic. îl încuraja încontinuu: «O să îţi revii, ştii? O să trecem peste asta, o să fii bine». Apoi, când nu era lângă Rod, ceda, izbucnea în lacrimi”.

Mary şi Ann Marie au rămas puternice, una pentru cealaltă. Odată, când starea mea nu era prea bună, s-au aşezat una lângă alta în grădina spitalului şi Mary a început să plângă. Nu avea şerveţele, aşa că Ann Marie i-a spus: „Foloseşte haina mea. Suntem toţi implicaţi în această luptă. Rod va rezista şi noi la fel”. Ele două, precum şi Rick şi Sue, au petrecut toate acele nopţi în casa din Beverly Hills a prietenului meu Jerry Weintraub, care s-a întâmplat să fie exact lângă spital. Amabil şi generos, Jerry, cu care jucasem tenis în Kennebunkport cu doar o săptămână mai înainte, mi-a găzduit familia în casa lui de vacanţă.

După două săptămâni în situaţie critică la terapie intensivă, descrierea stării mele de sănătate a fost redusă la doar „gravă” şi am fost mutat într-un salon obişnuit. A fost prea mult, prea devreme. Am suferit o recidivă, cu alte crize şi inflamare a creierului. Am fost dus repede înapoi la terapie intensivă şi repus pe lista de pacienţi în stare critică.

Vestea că am suferit un accident vascular cerebral s-a răspândit cu repeziciune. Agenţiile de presă din toată lumea au publicat următoarea ştire:

Rod Laver, probabil cel mai mare jucător de tenis al tuturor timpurilor, este internat în stare critică la un spital din Los Angeles după ce a suferit un accident cerebral în timp ce înregistra un interviu pentru un post de televiziune

prin cablu. Laver, în vârstă de 59 de ani, s-a prăbuşit în timpul filmărilor care aveau loc luni, într-un hotel, şi a fost transportat de urgenţă la Centrul Medical UCLA din apropiere. „Familia îi este alături şi el se odihneşte în linişte”, a declarat supraveghetorul asistentelor din spital. La cererea familiei australianului, nu au fost oferite alte informaţii despre starea sa.

Noaptea trecută, Ken Rosewall, un bun prieten şi fost rival al lui Laver, s-a numărat printre cei care i-au urat însănătoşire grabnică şi completă singurului bărbat care a cucerit de două ori mult râvnitul Mare Şlem. Cei doi, care au câştigat împreună 15 titluri majore în anii 1960 şi 1970, s-au văzut ultima oară cu şapte săptămâni în urmă, la French Open, unde Laver a părut sănătos şi bine dispus atunci când a fost inclus în International Hall of Fame. „Este ultimul om din lume căruia te-ai aştepta să i se întâmple aşa ceva”, a spus Rosewall, vorbind din casa lui din Sydney. „Însă este un luptător. Aşa a fost şi în tenis. Este un tip foarte competitiv şi sunt convins că va face tot ce-i stă în puteri să redevină sănătos cât mai repede”.

Laver, născut în Rockhampton, a trăit în sudul Californiei în ultimii ani. Idolul din copilărie al numărului unu mondial, Pete Sampras, a cucerit toate cele patru turnee de Mare Şlem – openurile din Australia, Franţa şi SUA şi cel de la Wimbledon – de două ori, în 1962 şi în 1969.

Preşedintele Tennis Australia, domnul Geoff Pollard, precum şi directorul turneului Australian Open, Paul McNamee, au emis o declaraţie de presă prin care îşi exprimă şocul şi regretul, în timp ce fostul mare jucător australian de Cupa Davis John Alexander l-a descris pe Laver drept nu doar unul dintre cei mai buni jucători din toate timpurile, ci şi unul dintre cei mai admiraţi.

Mi s-a spus că centrala telefonică a spitalului a fost

asaltată cu întrebări privind starea mea de sănătate şi că s-au primit urări de însănătoşire grabnică prin telegrame, scrisori şi felicitări venite din toată lumea, inclusiv o mulţime din Rockhampton. Echipaje de la televiziuni de ştiri şi-au pregătit microfoanele şi camerele de filmat pe terenul Centrului Medical UCLA.

Muşchi Rosewall, John Newcombe, Fred Stolle, Ross Case şi Pete Sampras au telefonat şi au lăsat mesaje în care spuneau că mă regăsesc mereu în inimile şi în rugăciunile lor. (în 2003, când Newk a suferit el însuşi un accident cerebral, i-am trimis o felicitare cu urări de însănătoşire grabnică şi el mi-a răspuns: „Mersi, amice. Ştiam cât de tare te-ai distrat tu cu accidentul tău cerebral, aşa că mi-am spus să văd şi eu cum este”)

Pat Rafter, Sandon Stolle şi Bill Norris, maseurul, au stat de veghe în camera de lângă salonul meu de la etajul trei, afişând o felicitare imensă, de 120 pe 150 de centimetri, semnată de mai mult de o sută de jucători. De fiecare dată când se deschidea uşa salonului meu, izbucneau într-o interpretare zgomotoasă şi, ştiu din surse de încredere, complet falsă a melodiei *Waltzing Matilda*[22]. Poate că a fost mai bine că nu i-am putut auzi. Pat îşi aminteşte că nu i-a venit să creadă atunci când a auzit veştile: „Cineva mi-a spus «Rachetă a suferit un accident cerebral». Mi-au trecut fiori pe şira spinării doar gândindu-mă la aşa ceva, era incredibil. Este ultima persoană de la care te-ai aştepta la aşa ceva”.

Charlton Heston, îmbrăcat într-o cămaşă roşu aprins şi arătând fantastic, a intrat în salon într-o zi pentru a sta lângă patul meu, ceea ce a provocat multă agitaţie în rândul asistentelor.

---

22 Waltzing Matilda, melodie interpretată prima dată în 1926 de John Collinson şi Russell Callow, este o baladă foarte populară în Australia, descrisă drept „imnul naţional neoficial” (n.t.).

Am împlinit 60 de ani pe 9 august, la doar 13 zile după accidentul cerebral. Mary şi familia au decorat camera de spital cu ghirlande, baloane şi sute de felicitări. A avut loc o petrecere mică şi tristă, chiar dacă oaspetele de onoare era în lumea viselor. Mă pot gândi la o mulţime de feluri mai bune în care să-mi petrec ziua de naştere.

Nu-mi amintesc să mă fi gândit în mod conştient la cariera mea în tenis pentru a găsi puterea de a-mi reveni. Ştiam că fusesem jucător de tenis, însă nu-mi aduceam aminte prea multe detalii. Totul era în ceaţă, îmi amintesc că unul dintre doctori, văzându-mă legat de pat, a glumit: „Ei bine, Rod, cred că până şi eu aş fi în stare să te bat acum”. Doctorul Martin mi-a spus că nu voi mai juca tenis niciodată, ceea ce mi s-a părut un verdict cam crud. Privind în urmă, mă gândesc că poate, ştiind că sunt un luptător, a pus acest diagnostic tăios pentru a mă motiva să-i arăt că s-a înşelat şi a mă face să exersez încontinuu, pentru a putea reveni pe teren. După cum a spus Ann Marie mai târziu: „Hotărârea care l-a ajutat să devină jucătorul de tenis care a fost l-a făcut să nu permită acestui accident vascular să-l dărâme. A luptat şi a tot luptat cu toate forţele, aşa cum a făcut toată viaţa lui”. Iar Rick a adăugat: „A fost cel mai motivat pacient pe care îl văzuseră medicii din acel spital de foarte mult timp. S-a vindecat mai repede decât au crezut ei că o să o facă”.

Într-o bună zi, doctorul Martin a apărut lângă patul meu cu imaginea unei tomografii a creierului meu în mână şi a spus: „Rod, nu mai ai nimic aici!”. Pentru o clipă, alarmat, am crezut că îmi spune că nu mai am creier… apoi mi-a explicat. „Nu, nu mai este nicio sângerare în creierul tău. Acestea sunt veşti foarte bune”. După ce mi-au fost scoase perfuziile şi sondele, stomacul şi colonul s-au activat şi au început să-şi facă din nou treaba. Am fost mutat de pe lista pacienţilor cu boli grave şi dus în

departamentul de fizioterapie, deşi încă nu eram în stare să gândesc sau să vorbesc corect. Dacă scoteam vreun sunet, îmi ieşeau doar nonsensuri, rosteam cuvinte pe care nu le înţelegea nimeni. Unul dintre medici a crezut că sună precum latina şi a întrebat-o pe Mary dacă am studiat latina în şcoală. Ea era sigură că nu.

Nu-mi ştiam numele sau vârsta. Când o asistentă mi-a arătat ceasul ei şi m-a întrebat ce este, am răspuns: „ochelari”. Din motive necunoscute, unul dintre cele mai grele cuvinte pentru mine devenise „câine”. Când Mary mă întreba ce vreau să mănânc la micul dejun, în loc de şuncă şi ouă îi spuneam „plicuri şi ouă”. Nu mai puteam să-mi folosesc mâna dreaptă şi piciorul drept, iar cu ochiul drept vedeam ca prin ceaţă. Pe peretele salonului era un ceas, însă nu puteam să văd ce oră era, pentru că distingeam doar jumătate din el. La fel era şi cu mâncarea, îmi plăcea să glumesc că mănânc doar jumătate din farfurie, pentru că nu vedeam cealaltă jumătate. Nu puteam să mă hrănesc sau să-mi fac duş singur, nici să mă îmbrac sau să-mi leg şireturile. Din când în când, mă aşezam pe braţul drept şi nici nu-mi dădeam seama.

După patru zile, o asistentă m-a transportat într-un scaun pe rotile până pe terenul de baschet de la parter şi m-a ajutat să mă ridic în picioare în timp ce mă ţinea de curea şi de picioare pentru a nu cădea. Am încercat să ţin o rachetă de tenis în mâna stângă şi să lovesc nişte mingi aruncate spre mine. Nu prea am reuşit să fac acest lucru pe care puteam cândva să-l fac şi în somn. Trebuia să învârt o drăcie care semăna cu un troliu, cum sunt pe vasele cu pânze, şi am învârtit manivela aceea de jur-împrejur până când am fost leoarcă de transpiraţie. Nu după mult timp, aveam un program zilnic de bază de fizioterapie. Unul dintre exerciţii implica extragerea mai multor obiecte dintr-o cutiuţă – un cui, o minge şi un

creion, de exemplu –, pe care trebuia apoi să le pun la loc în cutie şi să-i spun terapeutului câte dintre ele îmi aminteam. La început, reuşeam să-mi amintesc doar unul sau două obiecte. Terapeutul îmi spunea: „E bine. Acum scoatem altele şi le punem iarăşi înapoi şi vedem din nou câte îţi aminteşti” După ce am mai exersat, puteam să-mi amintesc trei sau patru.

Am început să-mi revin. Doctorul Martin mi-a spus că mă va externa atunci când voi fi în stare să răspund la trei întrebări. Acestea erau: „Unde te afli?”, „Ce vârstă ai?” şi „Cine este preşedinte?” Nu aveam nicio problemă cu primele două, însă creierul meu era încă afectat şi nu aveam nici cea mai mică idee cine era preşedinte. După ce medicul a ieşit, Mary mi-a şoptit că preşedintele este Clinton. „Ţine minte, Rod, data viitoare când te întreabă doctorul numele preşedintelui, să ştii că începe cu litera C”. În ziua următoare, doctorul m-a întrebat din nou dacă ştiu cine este preşedinte. „Ţine minte, începe cu litera C”, mi-am spus, apoi i-am răspuns: „E uşor, pe preşedinte îl cheamă Carter”. Înapoi la primul pas. Mary a oftat. Era la fel de nerăbdătoare să scape de spital pe cât eram şi eu.

Apoi, într-o bună zi, după ce am reuşit să-l conving pe doctorul Martin că preşedintele Statelor Unite era Bill Clinton, medicii au ajuns la concluzia că mă simt îndeajuns de bine pentru a-mi putea continua tratamentul acasă. Când Rick m-a scos din Centrul Medical UCLA în scaunul cu rotile, jurnaliştii s-au adunat în jurul meu. Mary încercase să mă urce în maşină fără să fiu văzut, deoarece nu voia să mă simt stresat, însă nu a avut noroc. Reporterii m-au întrebat: „Cum te simţi, Rachetă?”. Am reuşit să scot câteva cuvinte răguşite: „Sunt bine. Mă vindec”. Nu eram atât de încrezător pe cât încercam să par.

După ce am ajuns acasă am trecut prin mai multe luni de fizioterapie, logopedie şi terapie pentru a-mi

recupera memoria. Doctorul care mi-a înlocuit şoldul, Adrian Graf Radford, a găsit o echipă extraordinară de terapeuţi cu care lucram zi de zi. Eram epuizat după fiecare şedinţă. Deoarece accidentul cerebral îmi distrusese atât de multe legături dintre neuroni, a trebuit să învăţ din nou, de la zero, cum să gândesc, să citesc, să număr, să vorbesc, să înţeleg, să merg fără să cad, să mă spăl pe dinţi, să mă îmbrac, să-mi leg şireturile şi să fac duş. În timp, după un efort enorm, am trecut de la scaunul cu rotile la un cadru de mers cu roţi, apoi am folosit o crosă de golf pe post de baston pentru a mă stabiliza şi a merge de unul singur. În acea seară am scris în jurnal: „Astăzi am mers”. A fost un moment crucial.

Un exerciţiu terapeutic foarte valoros a fost să iau o revistă, să rup o pagină cu mâna dreaptă, apoi să o mototolesc în pumn şi să o arunc într-un coş de hârtii aflat la un metru distanţă. Făcând asta, îmi utilizam braţul drept, palma, degetele, creierul şi coordonarea mână-ochi. Puţine lucruri pe care le-am făcut în viaţa mea au fost atât de solicitante precum acest exerciţiu simplu.

Şi să învăţ să vorbesc din nou a fost foarte greu. În cele din urmă, am fost în stare să aleg cuvintele potrivite şi să le rostesc. Pentru a mă ajuta să accelerez recuperarea, logopedul îmi punea întrebări la care trebuia să răspund cât mai repede. „Numeşte trei cluburi de golf din deşert”. „Câte state din sudul Americii poţi numi?” „Pe ce stradă locuieşti?” Unul după altul, răspunsurile corecte au izvorât din creierul meu deteriorat.

Ajunsesem să-mi pot folosi mâna stângă pentru a lovi uşor o minge de golf cu o crosă sau o minge de tenis cu o rachetă. Mary a aranjat cu Tommy Tucker, antrenorul de tenis profesionist de la Mission Hills Country Club de lângă Rancho Mirage, să mă ia de acasă în fiecare dimineaţă şi să mergem să lovim câteva mingi cu mâna

mea bună pe terenurile clubului. La început, nu rezistam decât cinci minute. Am exersat până când am ajuns să rezist jumătate de oră.

Tommy m-a ajutat să-mi mişc din nou picioarele.

După ce mă întorceam acasă, făceam exerciţiile de unul singur, în garaj. Când Tommy era ocupat, Rick juca el cu mine, trimiţând mingile spre mine cu multă blândeţe. Mi-am făcut exerciţiile de terapie ocupaţională în fiecare zi, până când am ajuns să fac plimbări de o milă în jurul cartierului meu. Oamenii cu care mă întâlneam pe drum mă încurajau: „Bravo, Rachetă, bravo!”

În chinuitoarea mea bătălie pentru a reveni la sănătate, am invocat rezerve de hotărâre, dăruire şi disciplină pe care nu le mai folosisem de pe vremea de când jucam tenis. Faptul că eram stângaci a fost o binecuvântare, deoarece partea mea dreaptă era cea afectată. Mai întâi mi-am exersat partea stângă a corpului, pentru a-mi recupera complet facultăţile, apoi, după trei luni, am început să mă concentrez asupra părţii drepte, încă puternic afectată. Mary i-a povestit lui Bud Collins: „Şi terapeuţii erau epuizaţi. Rod i-a istovit, atât era de hotărât să îşi revină. Nu mai lucraseră niciodată cu cineva ca el. Hotărârea lui extraordinară de pe vremurile când era jucător de tenis s-a dovedit crucială”. Câţiva ani mai târziu am avut un schimb de replici amuzante cu Bud. M-a întrebat cum mă simt şi i-am răspuns că mă doare genunchiul drept. El a spus „Ce păcat!”, însă eu am replicat: „Nu, ăsta e un lucru *bun*. E prima dată când simt ceva la genunchiul drept de când am avut accidentul cerebral”.

Un alt element important al recuperării a fost refuzul meu de a ceda disperării. Doctorii mei mi-au spus că mulţi dintre cei care sufereau accidente cerebrale deveneau foarte deprimaţi şi acest lucru le încetinea recuperarea.

Normal, uram să mă simt infirm, eram foarte supărat că sănătatea şi abilităţile fizice de care mă bucurasem cândva mă părăsiseră, însă am fost ajutat de hotărârea mea de a nu deveni o victimă şi de a permite iubirii şi grijii cu care mă înconjurau Mary, familia mea, prietenii, publicul, medicii, asistentele şi terapeuţii să îşi facă efectul. Mintea mea a deschis calea pentru ca trupul meu să îşi revină şi să se vindece.

Sărmanul meu creier. Oboseam pur şi simplu uitându-mă la televizor. Nu am ştiut niciodată că e atât de greu să zaci pe canapea. Mă simţeam epuizat. Terapeutul mi-a explicat că daunele suferite de creierul meu erau atât de mari încât imaginile şi sunetele unei emisiuni TV erau suficiente pentru a mă copleşi. Antidotul era simplu: atunci când simţeam că sunt obosit, mintal şi fizic, trebuia să mă întind în pat, complet nemişcat, timp de oră, fără a face absolut nimic şi să adorm, dacă voiam. Astfel, creierul meu se odihnea şi îmi puteam recăpăta energia, iar când mă ridicam din pat mă simţeam mai bine.

Mary s-a asigurat că îmi fac toate exerciţiile şi că mă odihnesc în pat atunci când trebuia, indiferent de perioada din zi. Mary era şi paznicul meu atunci când prietenii veneau să ne viziteze şi îi alunga dacă vedea că obosesc vorbind cu ei. Adormeam în fiecare seară la ora opt. De multe ori, terapia mi s-a părut prea grea şi recuperarea chinuitor de lentă, însă Mary a fost mereu acolo să mă încurajeze.

Treptat, mi-am recăpătat abilităţile cognitive, iar memoria musculară, şlefuită în mai multe decenii de tenis la nivel înalt, m-a ajutat să-mi redobândesc mobilitatea mâinilor şi a picioarelor de pe ambele părţi ale corpului. Puteam din nou să apar la evenimente publice – primul a fost la o academie de tenis pentru copii, la doar nouă luni după accidentul cerebral să trebăluiesc în grădină şi, într-

un mod foarte limitat, să joc tenis şi golf fără să mă sprijine nimeni să nu cad. Puteam să conduc micul meu cart de golf. Cum locuiam foarte aproape de terenul de golf Morningside Country Club, puteam să joc la cele două găuri din apropierea casei noastre, gaura numărul 1 când coboram pe teren şi gaura numărul 9 când mă întorceam. Ţineam legătura cu Mary printr-o staţie de emisie-recepţie, pe care o purtam cu mine în caz că aveam vreo problemă. Odată, când jucam la gaura numărul 9, am trimis mingea într-o groapă cu nisip. (La cât de prost jucam, eram *norocos* dacă reuşeam să nimeresc şi nisipul.) încercând să recuperez mingea, am alunecat în groapa de nisip şi nu mai reuşeam să ies afară. Puteam folosi o singură mână pentru a încerca să mă trag afară, însă, pentru că gazonul era întreţinut în mod impecabil, nu prea aveam de ce să mă apuc. Am vrut să o chem pe Mary prin staţie, însă mi-am dat seama că o lăsasem în cart. În timp ce-mi înfigeam ghearele în panta nisipoasă şi abruptă, încercând să mă târăsc afară, puteam auzi vocea lui Mary ţipând dinspre staţia de emisie-recepţie: „Unde eşti?" A durat foarte mult până am reuşit să mă târăsc afară din groapa de nisip, iar efortul aproape că mi-a făcut felul.

Doctorii nu aveau nicio idee ce anume îmi provocase accidentul cerebral. Nu mă aflam într-un grup de risc. Nu fumam şi nu consumam alcool în cantităţi care să fie măcar aproape de ceea ce s-ar numi excesive. Limita mea a fost dintotdeauna la două beri. Nu aveam nicio sursă de stres în viaţă. Eram în formă şi puternic pentru vârsta mea şi eram activ zi de zi. Colesterolul şi tensiunea arterială erau la niveluri sănătoase. Singurul lucru care mă neliniştea era faptul că fratele meu Bob murise din cauza unui anevrism cerebral în 1980, deci era posibil să existe ceva ascuns în ADN-ul familiei Laver care să mă facă predispus la accidente cerebrale. Mulţi dintre cei care mă

cunoşteau au remarcat că, dacă Rachetă poate să aibă un accident vascular cerebral, atunci *oricine* putea să facă unul.

Iar dacă, din cauza a ceea ce păţisem eu, oamenii începuseră să facă mişcare şi să aibă grijă ce mănâncă şi beau, acesta era un lucru bun.

Am ţinut discursuri în faţa unor grupuri de victime ale atacurilor cerebrale, le-am spus să fie puternice şi să reziste, să nu încerce să trişeze în timpul terapiei Speram că, dacă vor vedea cum îmi revenisem eu într-un timp destul de scurt, vor avea mai multă încredere în faptul că şi-ar putea reveni în curând. Un mesaj pe care doream să-l transmit celor care suferiseră de pe urma unui accident cerebral era că acesta nu însemna că sunt persoane inferioare, lucru pe care mulţi dintre ei îl simţeau. Nu există niciun stigmat ataşat atacurilor cerebrale. După cum învăţasem pe propria piele, oricine poate suferi unul, chiar şi cei care păreau să facă parte din categoria cu risc redus.

Până în iunie 1999, la zece luni după accidentul vascular cerebral, îmi revenisem în proporţie de 90 – 95%. Am putut să zbor până la French Open, unde am văzut cum Andre Agassi a câştigat trofeul la simplu masculin. Am fost invitat să-i decernez trofeul lui Andre şi, când am făcut-o, chiar acolo pe Stadionul Rolan Garros, el a făcut o plecăciune în faţa mea. Am fost profund mişcat de gestul lui graţios. Reînvăţasem să gândesc, să vorbesc şi să mă mişc. Nu chiar atât de bine ca înainte, adevărat, însă eram mai sănătos decât aveam, poate, dreptul de a fi. Uneori, când eram obosit, nu-mi mai găseam cuvintele şi nu călcam atât de sigur cu piciorul drept, aşa că trebuia să fiu atent, în special pe teren inegal sau pe scări. Puteam însă să joc golf şi să trimit o minge de tenis peste fileu. Uneori mingea ajungea chiar acolo unde voiam eu.

Mulţi oameni de calitate au făcut lucruri fantastice pentru a mă ajuta să-mi revin. Fără oricare dintre ei, aş fi putut să mor. Totuşi, mai mult decât oricine altcineva, Mary a fost cea care m-a ajutat să trec peste accidentul vascular cerebral. Probabil că a fost un adevărat chin pentru ea să-şi vadă soţul, pe care îl credea indestructibil, redus la neputinţă. Viaţa noastră, care cursese până atunci fără nicio grijă, se schimbase dramatic într-o clipită. Nu s-a plâns niciodată, doar şi-a suflecat mânecile şi s-a dedicat complet recuperării mele. Era blândă şi era fermă, după cum era nevoie. îi voi rămâne recunoscător pe veci lui Mary şi mă trece un fior când mă gândesc ce aş fi putut păţi dacă nu m-aş fi oprit să discut cu ea la evenimentul de tenis al lui Jack Kramer din Los Angeles, cu 32 de ani în urmă.

Pe când sănătatea mea devenea tot mai puternică, nu bănuiam deloc că peste câţiva ani va veni rândul meu să o răsplătesc pe Mary pentru dragostea şi grija pe care mi le dăruise.

Onoarea supremă

Am aflat prima dată despre planul de a denumi arena de tenis din Melbourne „Arena Rod Laver” la începutul lui 1999, atunci când Paul McNamee, fostul jucător de top care era preşedinte al Australian Open, m-a sunat în numele preşedintelui Tennis Australia, Geoff Pollard, şi al premierului Victoriei, Jeff Kennet, şi mi-a cerut aprobarea pentru a numi complexul sportiv după mine. Răspunsul

meu a fost: „Probabil că glumiţi, despre ce tot vorbiţi acolo? Eu sunt din Queensland, nu din Victoria. Cum rămâne cu Frank Sedgman?”. Paul a spus: „Rachetă, suntem foarte serioşi. îţi oferim ceea ce ştim că meriţi, tu şi cariera ta”. M-am gândit câteva minute şi i-am dat răspunsul: „Ei bine, sigur că aveţi aprobarea mea. Dar sigur nu glumiţi?”. Eram atât de onorat de fapt, încât consider până în prezent că numirea acestui complex de tenis şi de distracţii după mine a reprezentat cea mai grozavă recunoaştere a carierei mele. Şi eram cu atât mai mândru cu cât, pentru a mă putea onora pe mine, Tennis Australia şi guvernul statului Victoria au refuzat sume foarte mari de bani de la companii care doreau să-şi pună numele pe stadion.

Încă nu-mi revenisem complet după accidentul vascular cerebral, aşa că nu am putut să fac lunga călătorie până la Melbourne pentru a participa în persoană la deschiderea Arenei Rod Laver în anul 2000. Am reuşit totuşi să fac parte din ceremonia de inaugurare datorită magiei unei transmisiuni video în direct. Am stat în faţa unei camere de filmat acasă la mine şi Neale Fraser, de pe arenă, mi-a luat un interviu. În anul următor, când m-am simţit mai bine, am călătorit până la Melbourne împreună cu Rick, pentru a participa la Australian Open din 2001. Am stat la Hotelul Grand Hyatt, de unde aveam o privelişte minunată asupra centrului, parcurilor şi stadioanelor din Melbourne. Am ajuns târziu de la aeroport şi ne-am dus direct la culcare. Când soarele a răsărit în dimineaţa următoare, Rick a tras perdelele şi a văzut cuvintele „Rod Laver Arena” inscripţionate cu litere imense pe o clădire extrem de impozantă şi de strălucitoare. A rămas cu gura căscată. „Rod, habar nu aveam că eşti atât de faimos!” Ei bine, nici nu avea de unde să ştie, nu prea vorbeam despre cariera mea atunci când eram acasă. (Din nu ştiu ce motiv,

Rick mi-a spus mereu Rod în loc să-mi spună „tată”. E doar unul dintre obiceiurile lui şi nu mă deranjează deloc… Nu-mi pasă cum îmi spune, atât timp cât are ceva să-mi spună.) Am fost extrem de fericit când am intrat pe arenă, trecând pe lângă busturile legendelor tenisului. Şi trebuie să spun că bustul care mă înfăţişează îmi seamănă destul de bine. Mi-aş fi dorit ca părinţii mei să mai fi fost în viaţă şi să fi văzut stadionul, ar fi fost foarte mândri. Dotările erau de o calitate superioară şi, amintindu-mi de condiţiile mizerabile în care jucam eu când eram tânăr, mi-am dat seama că tenisul evoluase foarte mult în timpul vieţii mele. Pe lângă faptul că găzduieşte în Australian Open în fiecare an, arena este utilizată încontinuu pentru evenimente sportive şi concerte, îmi pot imagina cum fanii care vin să-l vadă pe Bruce Springsteen în concert se întreabă: „În ce trupă rock o fi cântat Rod Laver?”

Uneori îmi vine să mă pişe, ca să revin la realitate. Pe lângă faptul că un stadion îmi poartă numele, am avut norocul de a-mi fi recunoscute meritele într-o mulţime de alte feluri. Pe lângă faptul că mi-a fost documentată cariera în evidenţele tenisului şi pe lângă trofeele câştigate, am fost numit Membru al Ordinului Imperiului Britanic, am fost inclus în Australian Hall of Fame, International Hall of Fame şi Queensland Sports Hall of Fame, am primit Medalia Sportivă a Australiei şi premiul Queensland Great, am fost inclus în Sport Australia Hall of Fame cu titlul de Legendă şi am primit titlul de aşa-numită „Comoară naţională în viaţă a Australiei”, unul dintre oamenii despre care National Trust of Australia a considerat că a adus o contribuţie extraordinară societăţii australiene în orice domeniu de activitate. Faţa mea apăruse pe timbre poştale şi îmi fuseseră înmânate cheile oraşului Rockhampton. Toate acestea şi sunt încă în viaţă! Se pare că sunt cu adevărat binecuvântat. îmi place să

cred că am primit toate aceste onoruri nu doar pentru că am jucat tenis, ci şi pentru că am încercat întotdeauna să mă comport cumsecade, în cariera şi în viaţa mea. Orice aş fi făcut şi oriunde aş fi făcut-o, am considerat că îmi reprezint mereu ţara, familia şi sportul. Nu aş fi făcut niciodată ceva prin care să risc să le murdăresc numele. Am jucat jocul pe care l-am iubit şi am putut să-i înfrunt pe cei mai buni jucători din lume. Sper că am fost un campion onorabil.

Trebuie să spun că nu mă simt prea confortabil atunci când oamenii mă numesc cel mai bun jucător de tenis al tuturor timpurilor. Aceasta este o onoare imposibil de acordat. Jucători buni s-au antrenat şi au jucat tenis în epoci diferite, în condiţii diferite şi utilizând echipamente diferite. Modificările suferite de rachete, mingi, suprafeţe de joc şi de echipamentul sportivilor, felul în care a evoluat jocul de-a lungul deceniilor, toate acestea sunt detalii semnificative, care trebuie luate în considerare când sunt evaluaţi şi comparaţi jucătorii. Rachetele moderne din aliaj de metal, cu capul mai mare, mai uşoare, cu corzi întinse cu precizie, pot propulsa mingea mai rapid şi mai puternic decât rachetele de lemn pe care le foloseam noi, deşi sunt sigur că ale noastre erau mai precise.

Ar fi interesant dacă am putea să-i strângem pe toţi jucătorii într-o maşină a timpului şi să-i vedem pe unii dintre campionii din trecut în vârf de formă, folosind echipamentele moderne. După ce s-a retras, Pancho Gonzales mi-a spus că, dacă ar fi putut să folosească o rachetă din aliaj metalic atunci când era în floarea vârstei, nu ar fi fost bătut niciodată.

De asemenea, multe dintre turneele majore din prezent sunt jucate pe suprafeţe dure, care necesită alt set de abilităţi şi solicită corpul mai puternic decât gazonul pe care am jucat noi cel mai mult. Serviciile sunt mai

puternice acum, deoarece jucătorii au voie să sară atunci când lovesc mingea; noi trebuia să ţinem tălpile lipite de sol când serveam. Logistica transporturilor din anii 1950 – 1960 i-ar uimi şi epuiza pe jucătorii de astăzi, care zboară la clasa întâi în nişte avioane enorme din Europa în Statele Unite, apoi în Australia, apoi iar în Europa. În 1956, când, alături de Harry Hopman şi de Bob Mark, m-am urcat într-un avion Super Constellation cu patru motoare, care scoteau scântei înspăimântătoare pe galeriile de evacuare, pentru a juca în Europa, am avut nevoie de trei zile şi de două nopţi pentru a ajunge de la Melbourne la Roma, după escale pentru realimentare la Darwin, Singapore, Bombay, Karachi şi Beirut.

Campionii de astăzi au o musculatură mult mai dezvoltată decât aveam noi, în principal din cauza metodelor de antrenament mai avansate. Nouă ni se spunea că vom pierde din flexibilitate şi că muşchii ne vor face rigizi în mişcări dacă ridicam greutăţi, aşa că alergam şi făceam flotări, sărituri cu genunchii la piept şi exerciţii pentru agilitate. În prezent, jucătorii fac exerciţii de aerobic dezvoltate ştiinţific, stretching, merg pe bicicletă şi ridică greutăţi. Şi dieta jucătorilor s-a îmbunătăţit mult. Înainte de meci, mă îndopam cu friptură şi ouă, asta era tot ce ştiam, în timp ce dietele actuale sunt create de nutriţionişti şi de oameni de ştiinţă specializaţi în sport. În plus, jucătorii de acum câştigă mult mai mulţi bani decât câştigam noi.

Presupun că maximumul pe care îl poate face un jucător pe teren este să-l bată pe tipul de dincolo de fileu. Dacă toate condiţiile ar fi egale, cine poate spune dacă Donald Budge l-ar fi putut înfrânge pe Roger Federer sau cum s-ar descurca John McEnroe în faţa unui Lew Hoad? Eu, unul, sigur nu pot. Ce ştiu însă este că nu trebuie să fiu ridicat pe un piedestal pentru că am câştigat de două ori

Marele Şlem. Simplul fapt că nimeni altcineva nu a mai făcut-o de atunci nu înseamnă că sunt mai bun decât restul jucătorilor. Am fost doar îndeajuns de norocos încât să joc cel mai bun tenis de care eram în stare în zilele în care acest lucru a contat cel mai mult. Tipul pe care l-am bătut în finala de la Wimbledon putea să mă bată într-un alt turneu peste nicio săptămână. Pe vremea mea, oricare dintre jucătorii de top putea să bată pe oricare altul, oricând. Calitatea adversarilor este un lucru ignorat de cei care fac clasamente cu cei mai buni jucători din lume. Eu am avut norocul sau ghinionul de a fi rivalul unor jucători precum Muşchi, Lew, Gonzales, Tony Roche, Emmo, Fred Stolle sau Neale Fraser. Niciun jucător slab în gaşca aceasta. Federer îi bate şi este bătut de Djokovic şi de Nadal, doi tenismeni foarte talentaţi. Sampras nu a avut niciun moment de linişte când a jucat contra lui Agassi, a lui Rafter, a lui Becker sau a lui Lendl. McEnroe, Borg şi Connors s-au războit în toate turneele majore. Pentru a fi cel mai bun, trebuie să-i învingi pe cei mai buni.

Acestea fiind spuse, cred totuşi că doi jucători dintre toţi campionii din trecut şi din prezent îi depăşesc pe toţi ceilalţi: Lew Hoad şi Roger Federer. Deşi cred că vârsta începe să îl ajungă din urmă pe Roger, el rămâne cel mai bun jucător al erei moderne, deoarece a câştigat atât de multe titluri în cariera lui şi, în timp ce eu scriu această carte, el, la vârsta de 32 de ani, încă joacă extrem de bine şi îi bate pe ceilalţi jucători de top de astăzi, Novak Djokovic, Rafael Nadal şi Andy Murray. Are tot ce trebuie: lovituri extraordinare (reverul cu o singură mână este încântător), viteză (niciun jucător de astăzi nu poate acoperi terenul atât de eficient), coordonare şi precizie, concentrare, un simţ al anticipării uimitor (pare a şti întotdeauna unde i se va întoarce mingea şi este mereu acolo, pregătit să o lovească) şi un joc de picioare pe care

l-aş putea urmări ore în şir. Este un artist al rachetei de tenis. Are forţă mintală şi nu este orgolios. Pare să se bucure de fiecare moment petrecut pe teren. Pentru mine, el este jucătorul complet, cel care întrupează tot ce este special în sportul nostru. Este unul dintre cei care găsesc întotdeauna o cale de a câştiga. îşi ţine adversarul în continuă mişcare, îl face să alerge lovind întotdeauna spre partea de teren expusă.

Îmi face plăcere să îl urmăresc pe Roger când joacă, spre deosebire de cineva precum Jimmy Connors, de exemplu, căruia i-am admirat talentul, însă nu mi-a plăcut niciodată să-l văd jucând din cauza stilului său ţipător şi nestăpânit. Pe teren, Roger este un adevărat gentleman şi un alt lucru care m-a impresionat este că a studiat foarte atent istoria tenisului. Când unii analişti găsesc similarităţi între felul în care jucam eu şi modul în care Roger Federer îşi face treaba pe teren, mă simt onorat. A fost o adevărată plăcere să fiu prezent la Wimbledon când Roger a făcut istorie, câştigând al şaptesprezecea titlu de Mare Şlem, şi sunt mândru că, în 2006, am participat şi la unul dintre cele mai memorabile momente din tenis când, după ce i-am prezentat lui Roger trofeul de câştigător al Australian Open şi ne-am îmbrăţişat pe podium, a fost copleşit de emoţii şi a lăsat lacrimile să-i curgă libere în faţa întregii lumi. Mai târziu, Roger a explicat: „Rod a fost principalul motiv pentru care m-am emoţionat atât de tare. Ca să fiu sincer, aş fi fost emoţionat oricum, indiferent dacă pierdeam sau câştigam, pentru că Rod era acolo”.

Mă simt foarte bine atunci când aud că Roger sau jucători precum John McEnroe, Novak Djokovic, Rafael Nadal, Andre Agassi sau Pete Sampras spun că au fost inspiraţi de mine. Cum aş putea să nu fiu mândru când citesc cuvintele lui Pete:

L-am cunoscut pe Rod când aveam 12 ani şi, deşi i-

am cunoscut pe majoritatea jucătorilor legendari, pe el îl ştiu cel mai bine. Am devenit prieteni buni după ce a suferit accidentul vascular cerebral. Între noi s-a creat o prietenie adevărată, ne respectăm foarte mult. Primul meu antrenor m-a făcut să-mi modelez jocul după cel al lui Rod şi încă urmăresc filme cu jocurile lui, precum şi cele ale altor mari jucători din trecut, precum Ken Rosewall, Roy Emerson sau John Newcombe. Când eram un tânăr profesionist, îi admiram foarte mult, aşa că mă simt foarte bine să fiu considerat ca făcând parte din aceeaşi categorie cu ei. Şi cred că Rod apreciază faptul că un jucător de succes din era modernă are atât de mult respect şi admiraţie pentru ceea ce a reuşit el să realizeze.

Da, cu siguranţă apreciez acest fapt.

Dacă aţi ajuns atât de departe cu această poveste, nu aveţi cum să nu apreciaţi ce om şi jucător extraordinar a fost Lew Hoad Cei care au fost victimele „bombelor" lui nu le-au uitat niciodată, iar loviturile lui erau perfecţiunea întruchipată. Avea un spirit care nu îi dădea voie să se dea bătut. Dacă nu ar fi avut probleme cu afecţiunea cronică de spate, ar fi fost chiar şi mai bun şi ar fi ajuns cu siguranţă în vârful clasamentelor.

De asemenea, atunci când mă gândesc la jucătorii din trecut, îi pun pe Ken Rosewall şi pe americanul Jack Kramer foarte, foarte sus în clasament. Kramer este subestimat astăzi deoarece a devenit profesionist foarte devreme în cariera lui şi nu a jucat în multe turnee de Mare Şlem. Pot fi luaţi în considerare şi

Newk, Sedgman, Emmo, Roche, Gonzales, Budge, Ellsworth Vines şi Fred Perry, precum şi cei care le-au urmat, McEnroe, Lendl, Agassi, Connors, Borg, Sampras, Becker, Pat Rafter şi Stefan Edberg. Apoi vin cei din generaţia modernă, Murray, Federer, Nadal şi Djokovic. Nu mă îndoiesc că, peste câţiva ani, vom întâmpina o nouă

generaţie de campioni

Nu ştiu dacă tenisul australian va mai trece vreodată printr-o altă epocă de aur, cu şase sau opt jucători între primii 10 din lume, însă cred că putem deveni din nou o putere în tenisul mondial. Pentru a reuşi acest lucru, trebuie să creăm programe de clasă mondială pentru dezvoltarea juniorilor, să atragem mai mulţi tineri spre joc şi apoi să identificăm şi să îngrijim potenţialii campioni în aşa fel încât să nu retragă din tenis. Ce bine ar fi dacă tenisul s-ar juca din nou în toată Australia, în oraşe, în suburbii şi la ţară, aşa cum era jucat pe vremea când eram eu copil! în anii 1960, erau 1.500 de terenuri de tenis iluminate, utilizate zi şi noapte, numai în Sydney. În prezent, acest număr este foarte mic din cauza preţurilor ridicate ale terenurilor şi pentru că necesarul rezidenţial şi industrial au transformat terenurile de tenis într-o specie pe cale de dispariţie. Poate că este doar un vis, însă o planificare mai bună a noilor proiecte rezidenţiale, plecând de la ideea că puştii trebuie să se joace mai mult în aer liber, ar putea să creeze o renaştere a tenisului. Şi mai cred că un mare campion australian i-ar putea inspira pe tineri să pună mâna pe rachetă. Iar câţiva antrenori de calibrul lui Charlie Hollis şi al lui Harry Hopman nu ar strica.

Parada trecătoare a vieţii

Problemele de sănătate ale lui Mary au început în

2004, când avea 76 de ani. Mai întâi a fost vorba despre o arteră carotidă blocată, care a trebuit să fie operată la Centrul Medical UCLA, un loc pe care îl ştiam prea bine. Şi-a revenit rapid şi ne-am reluat viaţa noastră fericită. Apoi a început să aibă probleme respiratorii. Apoi cancer de sân. Apoi a fost afectată de neuropatie, o serie de tulburări cauzate de deteriorarea nervilor sistemului nervos periferic, partea sistemului nervos din afara creierului şi a măduvei spinării Avea senzaţii de arsură sau de îngheţ, dureri, amorţeli şi înţepături în picioare şi în tălpi. Neuropatia poate afecta inima, vasele de sânge, intestinele şi vezica urinară, nervii motori care pun muşchii în mişcare şi nervii senzoriali, care detectează durerea şi frigul. Boala poate face ca picioarele şi braţele să pară grele şi slabe, să afecteze echilibrul, iar cel afectat se simte adeseori doborât de epuizare. Este o boală teribilă, după cum am aflat toţi pe parcursul următorilor ani.

Pe măsură ce neuropatia lui Mary progresa, am devenit principalul ei îngrijitor… într-atât încât Ann Marie a glumit că nu va trece mult timp până când îngrijitorul va avea nevoie de un îngrijitor propriu. Ann Marie, ceilalţi copii ai lui Mary, Ron şi Steve, precum şi fiul nostru, Rick, împreună cu toţi membrii familiilor lor, şi-au întrerupt vieţile proprii pentru a-i acorda lui Mary dragostea şi susţinerea de care a avut nevoie.

Au făcut tot ce a fost necesar, cum ar fi să ne viziteze atunci când simţeau că are nevoie să fie înveselită. Am îngrijit-o pe Mary zi şi noapte, m-am ocupat de tot, de la a-i pune pachete de gheaţă pe frunte şi a-i scălda picioarele în apă rece ca gheaţa sau caldă şi până la a-i administra medicamentele, a discuta cu doctorii şi asistentele şi a sta pur şi simplu alături de ea, ţinând-o de mână, la fel cum mă ţinuse ea pe mine când am suferit accidentul vascular

cerebral, în timp ce ea se uita la emisiunile ei favorite, *Animal Planet* şi *Mad Men*. Era evident că zilele noastre fără nicio grijă, când călătoream în rulotă, jucam tenis sau mergeam la schi, erau plăceri ale trecutului. Un alt lucru pe care nu l-am mai putut face a fost să călătoresc în jurul globului. Mi-ar fi plăcut să o aduc pe Mary mai des în Australia, însă nu a fost niciodată o fană a avioanelor, apoi, după ce s-a îmbolnăvit, trebuia să aibă mereu tratamentul la îndemână, aşa că nu avea cum să mai călătorească. Iar eu nu aveam de gând să o las singură acasă în starea în care se afla, ca să pot zburda în jurul lumii

Ne-am refugiat în viaţa de familie. Am devenit bunici în anul 2000, când Sue, soţia lui Rick, a născut o fată, pe Riley. Când Riley a crescut, a devenit evident că moştenise gene de sportiv, deoarece era o bună jucătoare de tenis şi un excelent portar de fotbal. Eu mă ocupam de grădină, jucam golf şi tenis, încercam să rămân mereu la curent cu lumea tenisului, mergeam la meciurile echipei San Diego Chargers împreună cu Rick, păstram legătura cu prietenii apropiaţi şi, când sănătatea lui Mary îmi permitea, participam la turnee şi evenimente de tenis din apropiere. Am luat parte şi la câteva evenimente dincolo de Ocean, chiar dacă pentru scurt timp: am vizitat turneul Australian Open de pe Arena Rod Laver şi am fost la Wimbledon în 2012, pentru aniversarea a 50 de ani de la primul meu Mare Şlem. Acolo m-am simţit la fel de special precum toţi cei care au stat vreodată în loja familiei regale. M-am asigurat că Mary avea parte de cea mai bună îngrijire cât eram plecat şi mă grăbeam de fiecare dată să mă întorc.

Soţia mea a fost o femeie optimistă şi puternică şi, în ciuda îngrozitoarei sale boli, dragostea ei pentru artă şi talentul pentru investiţii profitabile nu au dispărut. Mintea şi intelectul îi erau la fel de ascuţite şi dădea dovadă de aceeaşi dârzenie. Încă mai puteam să ne distrăm, însă,

Doamne, era îngrozitor să văd cum femeia pe care o iubeam, care sacrificase atât de multe pentru mine, trecea prin atâta suferinţă. îmi povestise cât de greu îi fusese atunci când eu eram aproape de moarte după accidentul meu cerebral şi acum ştiam exact cum se simţise ea.

Mary a plecat dintre noi în dimineaţa unei zile de luni, pe 12 noiembrie 2012, în casa noastră din Carlsbad. Avea 84 de ani. În ziua de dinainte de a muri, familia a venit în vizită. Mary stătea în pat, cu toţi strânşi în jurul ei. Riley era ghemuită pe pat, lângă ea. Mary şi-a savurat porţia de îngheţată Chunky Monkey, ca în fiecare seară, şi a râs copios. Când familia a plecat, ea era fericită şi liniştită. Pe la ora 1: 00 noaptea, Mary s-a trezit din somn şi mi-a spus câteva cuvinte. I-am aşezat capul pe pernă, apoi, pe parcursul următoarelor 10 minute, respiraţia i-a devenit tot mai uşoară şi mai înceată, apoi ne-a părăsit.

Mary şi cu mine am fost împreună 46 de ani. Am îmbătrânit împreună, însă eu am văzut-o mereu ca pe aceeaşi fată frumoasă cu pielea foarte bronzată, ochi strălucitori şi zâmbet ameţitor. îi datorez totul. Mi-a dăruit dragostea ei şi mi-a deschis orizonturile dincolo de lumea tenisului. Când ne-am căsătorit, unii dintre jucători au crezut că este prea în vârstă pentru mine, însă acest lucru nu a contat pentru noi, atunci sau vreodată după aceea. Acum, că Mary nu mai este, în lumea mea s-a deschis un gol care nu mai poate fi acoperit. Totuşi ştiu că ea nu şi-ar fi dorit să stau acasă şi să fiu trist. Poate că acum voi călători mai mult. Poate voi vizita mai des Australia. Când cineva mă întreabă unde locuiesc, îi răspund că în Carlsbad, Califonia. Dacă sunt întrebat unde locuieşte inima mea, răspunsul este: în Australia.

Încă mai am unele contracte comerciale şi, pe când Mary era bolnavă, am refuzat o mulţime de invitaţii pentru a reprezenta aceste companii în diverse colţuri ale lumii.

Acum nu mai am niciun motiv să le refuz. După 40 de ani, Adidas încă mai produce pantofii de tenis Rod Laver, din plasă de nailon, cu talpă din neopren. împreună cu managerul meu, Stephen Walter, un sfetnic de încredere şi un bun prieten, am încheiat noi contracte interesante cu alte câteva companii de talie mondială. Sunt foarte mândru că am devenit ambasador al mărcii Rolex şi ambasador pentru tenis al băncii ANZ. Ambele companii sunt minunaţi susţinători ai tenisului, în Australia şi în lume. Ele sponsorizează, desigur, Australian Open şi turneul (Rolex) Shanghai Masters. De asemenea, Rolex este cea mai importantă companie care sponsorizează Wimbledon, încă din 1978.

Am fost foarte onorat şi încântat atunci când Tennis Australia m-a numit „ambasador global" al Australian Open pentru o perioadă de trei ani, începând din 2014.

Şi celelalte turnee de Mare Şlem au fost generoase cu mine, aşa că îmi place să mă revanşez. De exemplu, am fost încântat să joc un rol activ în programul Asociaţiei de Tenis din Statele Unite pentru US Open din acest an[23].

Mi-a făcut mare plăcere şi să scriu articole pentru *Herald Sun* în timpul ultimelor două ediţii ale Australian Open, iar această experienţă m-a ajutat să-mi fac curaj să scriu această carte.

Când sunt pe drumuri, în Australia şi în alte locuri, este întotdeauna plăcut să fiu recunoscut. Nu cu mult timp în urmă, pe când intram în Arena Rod Laver şi îmi vedeam de-ale mele pe drum spre un meci, câţiva spectatori m-au văzut şi au izbucnit în aplauze. Acelaşi lucru s-a întâmplat într-un restaurant din Hervey Bay, in Queensland. Eram împreună cu sora mea, Lois şi cu soţul ei Vie. Când am intrat pe uşă, 10 persoane de la o masă au început să aplaude. Recent, eram într-o piaţă de lângă locuinţa mea

23 Ediţia originală a cărţii a apărut în 2013, în Australia (nx).

din Carlsbad când un tip în vârstă de vreo 50 şi ceva de ani m-a abordat ca să-mi spună că mama lui, care era pasionată de tenis pe când era tânără, fusese îndrăgostită de mine! A spus că speră să nu mă supăr că a intrat în vorbă cu mine aşa, din senin, însă i-am răspuns că o să încep să-mi fac griji doar atunci când oamenii vor uita cine sunt.

Privind în urmă la viaţa şi la cariera mea, sunt întotdeauna uimit să-mi amintesc că totul a început pe terenul din pământ de muşuroi din curtea casei noastre din Rockhampton, cu aproape 70 de ani în urmă. Mă simt copleşit de emoţii când mă gândesc la tot ce mi s-a întâmplat în viaţă: am câştigat 11 turnee de Mare Şlem la simplu şi am cucerit de două ori un Marele Şlem Complet, am câştigat un numărrecord de 17 trofee în 1969, mi-am reprezentat ţara în Cupa Davis şi am rezistat presiunilor din anii de tenis nomad. Însă, mai mult decât atât, am fost soţ şi tată, lucruri pe care le consider cele mai mari realizări ale mele. Uitasem despre această întâmplare, însă, atunci când emisiunea *Australian Story* a postului ABC-TV a realizat un portret al meu, în 2012, a fost intervievat şi Rick. El le-a povestit telespectatorilor cum Riley a trebuit să ducă o moştenire de familie la şcoală, pentru a le-o prezenta colegilor ei şi a vorbi despre ea. Rick a spus: „A decis că unul dintre trofeele lui Rod ar fi fost o moştenire de familie numai bună. Aşa că Sue, soţia mea, l-a întrebat pe Rod: «Putem să împrumutăm unul dintre trofeele tale? Wimbledon, pentru că este cel mai important.» El a răspuns: «Sigur. Din ce an vreţi să fie?». Nu sunt mulţi oamenii care ar fi putut să răspundă aşa”. Muncisem mult pentru cele mai multe dintre aceste realizări, însă această muncă îmi adusese şi multe bucurii. Profitasem de toate ocaziile. Oare toate acestea mi s-au întâmplat chiar mie?

După cum probabil că v-aţi dat deja seama, familia este totul pentru mine. Rick este un fiu minunat. A fost puternic pentru Mary şi pentru mine atunci când am fost bolnavi şi şi-a îngrijit şi propria familie, pe Sue şi pe Riley. Nu cred că a suferit vreodată din cauza faptului că este fiul lui Rod Laver, cum am auzit că se întâmplă uneori cu fiii unor oameni celebri. Deoarece Mary şi cu mine eram discreţi şi echilibraţi, a tratat faptul că mă poate urmări jucând tenis la marile turnee şi că face cunoştinţă cu oameni celebri drept un lucru normal. Nu era mare scofală. Noi doi am fost mereu şi buni prieteni, nu doar tată şi fiu. Rick a fost un tânăr sportiv cu talent nativ şi un jucător de tenis bun, competitiv. Deşi mi-a urmat sfatul şi a continuat să joace tenis, fiindcă este o activitate socială plăcută, ceva ce poţi juca cu familia, prietenii şi asociaţii în afaceri toată viaţa, nu şi-a dorit niciodată să fie un jucător de elită. Golful îi place mai mult şi este în stare să trimită o minge la o distanţă de 300 de metri.

Ann Marie îmi este fiică vitregă, prietenă şi contabil executiv, cea care are grijă de finanţele mele şi îmi plăteşte facturile. A preluat această responsabilitate atunci când Mary s-a îmbolnăvit prea tare pentru a face ea acest lucru şi a rugat-o pe fiica ei să preia acest rol deoarece, după cum îi plăcea să spună, aveam nevoie de tot ajutorul pe care-l găseam şi nu mă pricepeam deloc la contabilitate. Cum Ann Marie a suferit o operaţie de înlocuire a unei rotule, am început să facem şi exerciţiile de recuperare împreună, la clubul La Costa Resort and Spa din apropiere, unde avem sală de gimnastică, teren de golf şi terenuri de tenis. Ea şi familia ei încă locuiesc în Carlsbad, ca şi fratele ei Steve şi, desigur, fiul meu Rick şi familia lui. Ron, fiul cel mai mare al lui Mary, locuieşte mai sus pe coastă, aproape de Santa Barbara. Suntem foarte apropiaţi, iar dispariţia lui Mary ne-a făcut să ne apropiem şi mai mult. Şi nu

petrec timp doar alături de familia lui Mary. La începutul lui 2013 am reuşit să ajung la aniversarea fratelui meu Trevor în Gladstone, când a împlinit 80 de ani. Trevor este rezervat şi taciturn, ca tata, însă sunt destul de sigur că s-a bucurat să mă vadă.

Din punct de vedere fizic, mă simt bine. Uneori, când sunt obosit, îmi pierd ideile şi piciorul meu drept este un pic nesigur şi mai amorţeşte. Mi s-a întâmplat în anul 2000, când eram la Paris cu Newk, Tony Roche şi Fred Stolle. Mergeam pe Champs-Élysées, când mi-am dat seama dintr-odată că şchiopătez. M-am uitat în jos, la piciorul meu, şi mi-am dat seama din ce cauză. Mai devreme, când eram la restaurant, mă descălţasem sub masă şi apoi uitasem să mă încalţ, însă nu puteam să simt că nu mai port pantoful.

Cu piciorul drept în această stare, am învăţat să nu îmi mai asum riscuri, să nu-mi depăşesc limitele fizice. Cu câteva luni mai înainte, am plecat la pescuit împreună cu Rick pe ţărmul din Carlsbad. Refluxul dezvelise nişte stânci excelente, ideale pentru aruncat nişte lansete. Am început să mă caţăr pe stânci, în spatele lui Rick, însă am realizat că nu e o idee bună. Riscam să nu mă mai pot da jos. „Rick”, i-am spus, „du-te tu înainte. Eu rămân să te privesc de aici”. Mi-a răspuns: „Nici vorbă, căutăm alt loc de pescuit”.

A trebuit să mi se înlocuiască rotula genunchiului drept, deoarece osul săpa într-alt os în interiorul meniscului, precum şi ambele şolduri, din cauza numeroşilor ani de uzură din tenis. Am probleme recurente la încheieturi şi la coate şi artrită la încheietura şi la oasele mâinii stângi, lucru care m-a împiedicat să mai joc tenis. Pot încă să mai joc golf, atât timp cât îmi înfăşor mâna într-un bandaj elastic, pentru a ţine lipite oasele afectate de artrită. Antebraţul stâng musculos, cel care le amintea

multora cândva de braţele lui Popeye sau ale lui King Kong, s-a micşorat până când a ajuns la dimensiuni obişnuite.

Unii jucători din era mea nu au avut noroc de o sănătate atât de bună şi am pierdut nişte jucători foarte buni de-a lungul anilor. Lew Hoad, pe vremuri idolul meu, a murit în 1994 din cauza unui atac de cord, după ce se luptase mult timp cu leucemia. Nici măcar nu am ştiut că Lew era bolnav până când nu m-a sunat Paul McNamee să-mi spună că Lew are leucemie şi se stinge treptat. A murit în ziua finalei de la Wimbledon. Câţiva dintre noi, Paul McNamee şi fostul său partener de dublu Peter McNamara, Fred Stolle, Butch Buchholz, am jucat mai multe meciuri la tabăra de tenis a lui Lew din Fuengirola, Spania, pentru a-i onora memoria şi a strânge bani pentru familia lui. La scurt timp după moartea lui Lew, celebrul promotor de tenis Alan King din Las Vegas a organizat o masă festivă şi toţi am venit costumaţi. Roy Emerson şi cu mine ne-am îmbrăcat în *swagmen*\ iar Mary s-a deghizat în Raggedy Anne[24], cu pistrui pictaţi pe faţă. King şi-a făcut intrarea călare pe un elefant. A fost o seară reuşită, chiar dacă încercam toţi să ne ascundem tristeţea provocată de moartea prietenului nostru.

În anul următor, Pancho Gonzales a fost răpit dintre noi de cancerul esofagian. În ciuda istoriei noastre zbuciumate, deveniserăm buni prieteni şi m-am întâlnit cu el cu puţin timp înainte să înceteze din viaţă. I-am spus că ştiu că nu se simte prea bine şi mi-a răspuns: „Nu-ţi face griji pentru mine. Am trăit o viaţă fabuloasă”. Charlie Pasarell, Ray Moore şi cu mine am fost singurii jucători de tenis din zilele glorioase ale lui Pancho care am participat

---

24 Păpuşă din cârpe care era personajul principal al unei serii de cărţi pentru copii, scrise şi ilustrate de scriitorul american Johny Gruelle (n.t.).

la înmormântarea lui, lucru care a evidenţiat şi mai mult tristeţea situaţiei. Au mai plecat dintre noi şi Ken Fletcher, Frank Gorman, Ken McGregor, Chuck McKinley, uriaşul italian Orlando Sirola, Barry MacKay, Bob Mark (tânărul australian care m-a însoţit în prima călătorie în străinătate, alături de Harry Hopman), câştigătorul de Mare Şlem Donald Budge, la 84 de ani şi, desigur, marii mei mentori, Charlie Hollis şi Hop însuşi, care a murit în 1985, în urma unui atac de cord. Mai sunt şi alţii: Chuck Heston, Chad Everett, Lloyd Bridges, Dinah Shore, John Wayne, Alan King şi James Franciscus s-au stins şi ei. Rămânem tot mai puţini John McDonald, prietenul meu neozeelandez, care mi-a fost alături la Marele Şlem din 1969, se luptă cu un cancer limfatic. Fiecare dintre aceşti oameni, într-o măsură mai mică sau mai mare, mi-a influenţat într-un fel sau altul cariera.

De aceea ocaziile când mă întâlnesc cu foşti jucători de tenis din era mea sunt întotdeauna speciale. Nu-i mai văd pe cât de des mi-aş dori, însă atunci când ne întâlnim ne bucurăm de clipele petrecute împreună. În iulie 2012 am avut parte de o reuniune foarte specială, când am fost invitaţi la Wimbledon pentru a sărbători aniversarea a 50 de ani de la primul meu Mare Şlem. Au avut loc mai multe evenimente speciale, inclusiv o recepţie organizată de înaltul comisar al Australiei la reşedinţa lui privată. La cina dată în onoarea mea am retrăit momente minunate şi ne-am întrecut în poveşti care mai de care.

Probabil cel mai special eveniment a avut loc pe 29 ianuarie 2012, într-o duminică, înaintea finalei de simplu masculin a Australian Open, disputată între Novak Djokovic şi Rafael Nadal pe Arena Rod Laver. Atunci a avut loc o ceremonie la care cei nouă câştigători australieni în viaţă ai titlului au purtat pe rând trofeul Sir Norman Brookes Challenge Cup, pentru a marca centenarul

turneului australian. Intensitatea luminii a fost atenuată şi, în sunetul unei emoţionante piese de muzică instrumentală, grandioasa, strălucitoarea cupă a fost coborâtă de la nivelul plafonului cu un cablu. Frank Sedgman a prins-o, a ridicat-o sus deasupra capului şi a purtat-o pe o anumită distanţă în jurul terenului, apoi i-a înmânat-o lui Mervyn Rose. Merv, purtând o şapcă roşu-aprins, şi-a dus la capăt propria porţiune de circuit, apoi i-a dat cupa lui Ashley Cooper, radios şi vesel, care i-a înmânat-o lui Bill Bowrey. Când i-a venit rândul lui Newk să poarte trofeul, a fost răsplătit cu aplauze din toată inima. Următorul purtător al cupei, care a luat-o din mâinile lui Newk şi i-a predat-o lui Roy Emerson, a fost Mark Edmonson. Emmo, crăcănat şi şchiopătând din cauza tensiunii la care şi-a supus picioarele şi şoldurile în magnifica lui carieră, i-a înmânat-o lui Muşchi Rosewall, care, pentru a-şi confirma supranumele, a ridicat trofeul deasupra capului şi l-a fluturat de parcă ar fi fost făcut din lemn de plută. Organizatorii turneului au decis ca eu să fiu ultimul din şir, aşa că mie mi-a revenit onoarea de a lua cupa de la Ken şi de a o purta până în centrul terenului. Spectatorii s-au ridicat în picioare şi au aplaudat şi au aclamat în timp ce eu am ridicat cupa deasupra capului şi am prezentat-o spre cele patru laturi ale terenului. Nici măcar grijile pe care mi le făcusem că aş fi putut să mă împiedic sau să scap cupa din mâini nu m-au putut împiedica să nu simt o mândrie enormă. Noi, cei nouă campioni ai Australiei, cu o vârstă combinată de 657 de ani, am stat drepţi în timp ce Corul Naţional de Băieţi al Australiei a cântat imnul naţional.

Apoi noi, bătrânii, ne-am târşâit oasele, scârţâind din încheieturi, până în tribuna oficială, pentru a ne lua locul printre spectatori – acolo ne este locul în aceste zile! şi am privit, cu inimile bătând nebuneşte, cum Djokovic şi Nadal

îşi ocupă locurile şi arbitrul întâlnirii strigă: „Jucaţi!”

Credite foto

Pozele din paginile 1 – 6 şi 7 (sus şi jos) fac parte din arhiva personală a familiei Laver şi sunt publicate cu acordul acesteia.

Pozele din paginile 7 (mijloc) şi 8 fac parte din arhiva Tennis Australia şi sunt publicate cu acordul acesteia.

Autobiografia lui Rod Laver spune povestea înălţătoare a felului în care un băiat de la ţară, din Rockhampton, Australia, scund, stângaci şi cu părul roşu, a devenit unul dintre cei mai mari campioni ai tenisului. Rod a dominat tenisul mondial timp de aproape două decenii, jucând împotriva unora dintre cei mai buni jucători din secolul XX şi învingându-i.

În 1962, Rod Laver a devenit al doilea jucător care a cucerit un Mare Şlem Complet, câştigând Wimbledonul şi titlurile Australiei, Franţei şi Statelor Unite în acelaşi an calendaristic, în 1969, a reuşit din nou această performanţă, devenind singurul jucător din istoria tenisului care a câştigat de două ori Marele Şlem Complet.

Cartea lui Laver este o călătorie minunată şi plină de nostalgie, care descrie drumul său către celebritate, de la copilăria petrecută într-un orăşel din Queensland, în anii 1950, la reuşitele din circuitul de amatori şi culminând cu înălţimile ameţitoare ale victoriilor din turneele de Mare Şlem. Pe lângă victoriile de pe teren, Rod scrie şi despre accidentul vascular cerebral suferit în 1998 şi felul în care i s-a schimbat viaţa după acest eveniment, dar şi despre Mary, cea care i-a fost soţie mai bine de 40 de ani.

VICTORIA BOOKS
PUBLICA
Str. Ştefan Mihăileanu 28A
Sector 2, Bucureşti
Tel. 021 231 52 18
carte@publica.ro
www.publica.ro

ROD LAVER
Autobiografie
Rod este unul dintre cei mai drăguți oameni pe care i-am cunoscut vreodată. Este prietenos, generos și optimist. Afișează o modestie care te face să îl îndrăgești și care îl recomandă nu doar ca pe unul dintre cei mai mari jucători de tenis din istorie, ci și ca pe o adevărată legendă a sportului mondial.
Pentru Rod, familia este mereu pe primul plan. Atât eu, cât și soția mea, Mirka, avem o profundă admirație pentru devotamentul total de care a dat dovadă Rod când a avut grijă de iubita sa soție, Mary, în ultimii ei ani de viață. Loialitatea absolută și puterea sa interioară erau din nou puse în joc. Înainte de asta, Mary jucase un rol esențial în recuperarea lui Rod după un atac cerebral pe care îl suferise în 1998, iar Rod, la rândul său, a fost alături de ea până la final, în noiembrie 2012. În paginile acestei cărți, Rod ne spune extraordinara poveste a unui băiat timid din pustiul Queenslandului, cu pistrui pe față și cu un talent uriaș, care, datorită sprijinului primit de la oamenii potriviți, la momentul potrivit, a fost în stare să-i îndeplinească visul tatălui său de a avea un fiu care va câștiga Wimbledonul și care a devenit apoi cel mai mare jucător de tenis al tuturor timpurilor.
Rod iubește tenisul și tot ce ține de acest sport, iar acest lucru reiese din fiecare pagină a cărții. Și poate, după ce veți termina de citit această poveste, veți înțelege mai multe despre sportul pe care îl adorăm.
Roger Federer,
fragment din Cuvânt înainte

** Specie de peşte răpitor din familia bibanului, care trăieşte în Australia de Nord atât în ocean, în apă sărată, cât şi în apa dulce a râurilor de coastă (n.t.).

— Sir Donald Bradman (1908 – 2001), cunoscut drept „The Don”, a fost un jucător australian de crichet recunoscut pe plan mondial drept cel mai bun batsman (jucător la bătaie) din toate timpurile (n.t.).

— Celebru punct de frontieră între Berlinul de Est şi cel de Vest, în zidul Berlinului, pe Friedrichstrafle (n.t.).

** Efrem Zimbalist Jr. (1918 – 2014), actor american

de televiziune (n.t.).

— Swagmen (numit şi *swaggies*, pe scurt) erau nişte muncitori itineranţi care, în Australia secolului al XIX-lea, călătoreau pe jos de la o fermă la alta în căutarea unor slujbe temporare (n.t.).